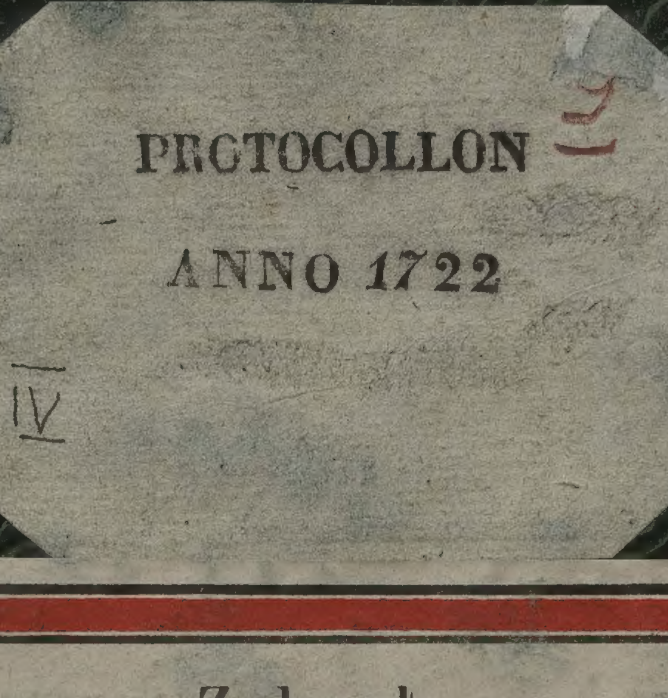


PROTOCOLLON

ANNO 1722

IV

Zebrał
Eligi Korwin Piotrowski
Prezes Sądu Głównego Wołyńskiego
w Motowidłówce.
Własność córki Stanisławy
z Piotrowskich Malinowskiej.

I.

1418.

Pozwala się drukować pod warunkiem złożenia w Komitecie Cenzury, po wydrukowaniu, prawem przepisanej liczby exemplarzy. Kijów, dnia 20 Marca 1861 roku

Antoni Nowicki.

№ 281. XIV. 18 Октября 1860. Отд. Кор.

PROTOCOLLON.

Expeditionum Cancellariatus Regni Poloniae Anni Domini 1722.

1.) Copie de la Lettre de Son Excellence Msgr le Grand Chancellier de la Couronne à S. E. Msgr le Feldmarechal Flemming. à Varsovie le 7. du Janvier 1722. –

J'ai reçu celle que Votre Excellence avoit la grace de m'ecrire par Mr le Prince Czartoryski, qu'il m'a envoyé de Breslau. – La Cour de Czar n'ayant pas fait ce que la Cour de Prusse a fait à l'egard de la Lettre de Stanislas, V. Ex. a fait voir sa prudence ordinaire et grande dans la reponse qu'Elle a donnée au Prince Dolhoruki sur ce sujet, laquelle avec toute sa moderation marque fort bien le ressentiment juste et convenable et vaut plus qu'un reproche. – Je suis très obligé à V. E. pour la communication aussi bien de cette digne reponse que des autres pieces: et en remerciant V. Ex. pour Ses souhaits obligeants à l'occasion de l'année presente, je renouvelle les miens pour toutes sortes des prosperités de Votre Excellence, et je suis avec tout le respect. ~ " –. ~. –.

2.) Copie de la Lettre de S. E. Msgr le Grand Chancellier de la Co.ne à Ms. le Comte de Manteuffel. le 7. du Janvier 1722.

Vo. Ext.ce augmente mon esperance du bonheur pour cette année, non seulement par Ses souhaits obligeants mais par l'assurance de la continuation de Ses bonnes graces. ~ J'en suis tres redevable à V. Ex., faisant des voeux pareils au Ciel pour toutes les prosperités aussi bien de Votre Excellence que de S. E. Madame Son Epouse et de tout ce qui lui appartient, et en assurant V. E. de mon empressement pour Son Service. – L'offre, que V. E. veut bien me faire d'embrasser avec plaisir toutes les occasions pour me marquer Son affection, me porte à cette confiance de prier tres instamment Vo. E. d'ordonner à Mr. Volmar le payement ponctuel de ma pension. ~ Le dit Msr. Volmar en me payant la moitié de l'année passée par le soin genereux de S. E. Mgr. le Feltmarechal, m'avoit promis de me payer l'autre moitié à la fin du Decembre passé. – J'ai attendu ce terme, et j'ay compté surement sur cela: presentement il me differe au mois du Fevrier; ce qui me

cause

2. — cause de la peine me mettant dans la necessité de chercher credit pour ma subsistance que je croyais avoir de cette grace de Sa Majesté. — Je supplie donc Votre Exc. de m'assister en cela avec ses ordres, que je puisse jouir, comme les autres des effets de la grace de Sa Majesté. — Que Votre Ex. m'excuse que je mele cette priere au remerciement pour la felicitation obligeante de V. E. : la necessité confond souvent les loix positives non seulement certaines regles de la convenience. Je suis avec toute la sincer:

3.) Kopia Listu JmPana Kanclerza W. K. do Xcia JMci Czartoryyskiego die 7. Januarij 1722. Anno.

Dziękuję uniżenie Waszey Xcey Mości za odesłanie Listu Jmp. Feldmarszałka WmmPana, życząc całym affektem W. Xcey Mci jako naylepszego powodzenia u Dworu: życzę oraz sobie za szczęśliwym Jego powrotem obecney W. Xcey Mości usługi: będąc na zawsze z rzetelnym Szacunkiem W. X. M. —

4.) Kopia Listu JmPana Kanclerza W. Kor. do JmPana Sieniawskiego Kasztelana Krakowskiego H. W. K. d. 8. Januarij 1722.

Dziękuję uniżenie WmmPanu pro votis którymi mnie na ten nowy rok prosequi raczyłeś, życzliwą moję apprekacyą anterius wyrażoną iterum iterumque ponawiając. — Ausus Protopopy meretur animadversionem; y rozumiałbym pro sensu meo, żeby Go jako profugum de Regno et nativum subditum Jego Król. Mci P. M. M. gdzie w naszych Krajach zaskoczyć y złapać; oraz et assistentes Jego, których sobie do rabunku przybrał, trzebaby potapać; a jeżelibysię Ci complices pokazali bydź ex ditionibus Cara Jmci, tedy przytrzymawszy Jch pod aresztem, doniosłoby się o nich Carowi Jmci cum requisitione uczynienia z nich sprawiedliwości. — Jchmciów panów Lanckorońskich niewątpię że WmmPan zechcesz Listem Swoim rekwirować, dla czego Ekonom Jch zabrania postawienia Szwachtów we Zwańcu? y czy to jest z woli Jch albo nie? aby tego co jest pro securitate granic nieprzeszkadzali. — Mieszczanom Lubaczowskim kaž WmmPan wydać Mandat do Sądów Zadwornych, którzy ad praestanda ea quæ de jure tenentur, a teraz tego praestare niechcą Dekretem Zadwornym adstricti będą. — Sprawy tak JmPana Komendanta Kamienieckiego jako y Jmp. Pułkownika Kamienieckiego, byleby Jch Patronowie należycie pilnowali y popierali pro justitia rozsądzone będą. — Kiedy zaś windikacya tak wielkiey krzywdy y wiolencyi przez JPa Bucholca Jmp Sardemu na dobrowolney drodze uczynioney dotąd oporem idzie, w czym jest nietylko zgwałcenie prawa powszechnego ale też y dyzhonor narodu

y Państwa

Państwa Naszego; tedy zabiegając takowey swywoli, proszę uniżenie WmPana abyś in fundamento Listu JEgo Kr. Mci P. M. M. do Siebie w tey mierze pisanego dał Ordynans skuteczny JmPanu Pułkownikowi Regimentarżowi Sokolnickiemu, żeby Tego Depraedatora przez wszelkie sposoby starał się sekwestrować ad vindicationem tam enormis laesionis publicae et privatae. ~ Oddawam się zatym nieodmienney WmmPana Łasce y jestem cultu debito. ~ „ —. ~

5.) Kopia Listu Jmp. Kanclerza WW. Koronnego do Jchmw Panow Jabłonowskich d. 8. Januarij 1722. Roku. —.

Czynicie Mi WmmPanowie w tym justitiam, gdy przyznajecie, że Interess Ich z Miastem Gdańskiem traktuję omni affectu et realitate. – Jakoż pragnąc aby mógł terminari ad satisfactionem WmmPanow, pisałem do Nich dosyć gorący List; za którym non obstantibus Ferijs u Nich observari solitis, składali Sessye; z których przez P. Sekretarża Swego tu przytomnego pro finali postąpili $\overline{50}$.^m dobrey monety, deklarując exnunc $\overline{30}$.^m a resztę dwiema ratami statis temporibus wypłacić. ~ Jutrzeysza pocztą napiszę jeszcze do Nich aby się na większą Summę pociągnęli. – Trzymając się zaś deklaracyi WmmPanow in scripto Sobie zostawioney, bez dołożenia się w tym WmmPanow niedałem Temuż P. Sekretarżowi żadney rezolucyi. – Co gdy per praesentes czynię, lubobym rad serdecznie, abyście WmmPanowie zupełną Summę przysądzoną, albo przynaymniey $\overline{150}$.^m dobrey monety wziąć mogli; jednak mam niektóre reflexye: naprzód 1.) Że miałem Compellatorias od JEo Kr. Mci P. M. Mo abym Miastu pomógł ad combinationem z WmWmPanami pro mediocri Summa. – 2.) że wielu ex Primoribus Prowincyi Pruskiey nieczynią Miastu żadney nadziei Compensationis per constitutionem Seymu Lubelskiego et per Decretum Regium cautae. – 3.) Że exekucya Dekretu Zadwornego y Kondemnat nader jest trudna; a do tego quis Sponsor, jeżeli przez exekucyą może bydź ex integro satisfactio? – 4.) że toż Miasto jest teraz in metu a vicinis potentijs; co nietylko partykularnemu WmmPanow interessowi ale y całey Rzeczypospolitey mogłoby obesse, y zamiast przyspieszenia końca w większe wprowadzić intrygi. ~ Dla czego, jeszczem się zatrzymał z publikatą kondemnaty, podając raczey WmPanom do konsyderacyi, czyby nielepiey było kontentować się mediocri summa a celeriori? resztę zaś z innymi pretensyami które WmmPanowie do Rzeczypospolitey macie, dochodzić y w Prowincyi Pruskiey y u całey Rzeczypospolitey? ~. Czekam tedy hoc in passu ostatniey od WmPanow rezolucyi, in ordine albo do zakończenia kombinacyi albo do publikowania

4.„ =wania Dekretu Kontumacyalnego, ile że tu jeszcze trzy niedziele zabawię. – Co pro affectu Meo wyraziwszy jestem na zawsze etc. –„ –

6.) Copie de la Lettre de Son Ex. Mgr le Grand Chancellier de la Couronne à Mr. Reyna. –„ –.–

Ce mot n'est que pour vous dire Mon Cher! que j'ay reçu Votre Lettre du 31. du Mois passé. – Le peu de temp ne m'ayant pas permis d'examiner les papiers, que vous m'avez envoyé, ainsi je suis obligé de remettre la reponse à l'ordinaire prochain, après avoir conferé à Msr. Sardi. En vous assurant cepandant de mon empressement pour vous rendre service etc.

7.) Copia Literarum Principis Mężykoff ad Supremum Regni Cancellarium. – d. 20. 8bris. 1721. Petropoli. –„ –

Quoniam ex Divina Speciali Providentia dudum jam in Septemptrione optata pax cum Regno et Rege Sueciae Suam tandem obtinuerit certitudinem, ita ut futura 22. dies currentis Mensis, Deo ter optimo Maximo pro hujusmodi Septemtrionalibus nationibus praestita Clementia gratijs actis, solenniter celebrabitur; itaque intermittere nolui Illmae et Exclmae Dntoni Vrae, qua Membro Serenissimae Reipublicae praestantissimo, hac de gloriosa pace congratulari; corde tenus optans, ut post tot nubila Phoebus pacis in Septemtrionalibus Regnis in innumeros luceat annos, omnesque tempore belli perpassas tribulationes fructuosissimis pacificisque Suis radijs pervertat in gaudia. – Cum etiam, his conclusis Tractatibus, et ego cum Exclmo Dno Sapieha Capitaneo Bobrusciensi Tractatus inierim, et Filiam Meam natu majorem Filio Illius Exclmo Dno Capitaneo Dzitoviensi in Sponsam Sacramentalem permiserim; ideoque Exclm Dnum Capitaneum Bobrusciensem Filiumque Ejus Generum Meum gratiae et benevolentiae immutabili Illustrmae et Exclmae Dntnis Vestrae ita recommendo, ut omni in occasione Illis benevolum et favorabilem Se ostentare amicum, et si a Serenissima Republica aliqua his in locis tradanda occurrerint negotia, dictum Meum Generum ad id peragendum recommendare dignetur. – Ego vice versa Me obligo, quacunque in occasione Illustrissimae et Excellentissimae Dominationi Vestrae servitia Mea praestare potuero, Me semper officiosissimum exhibiturum; et nunc omni e venertne maneo.

8.) Copia Responsi Illustrissimi et Exclmi Dni Supremi Regni Cancellarij Principi Mężykoff dati. d. 9. Januar. 1722. An.

Nuntias Pacis Neustadiae conclusae Celsitudinis Vestrae Literas eo gratiori percepi animo, quod firmam spem habeam, hos Serenioris pacatique Septemtrionalis Phoebi radios in solo quoque Nostro post tot perpessas bellorum tempestates

tristi

tristi solitudine et abominatione desolationis pleno desideratam produ=cturos messem, prosperaque Nobis uti Amicae semper et foederatae Genti aeque communia fore ac adversa fuere, ut pax et justitia osculentur invicem. ~ Quanto vero tam erga Celsitudinem Vestram, quam erga Illrmam et Excllmam totque in Republica Nostra meritis et decoribus Clarissimam Exclmi Domini Capitanei Bobruyscensis Domum ac Personam feror studio, tanto cum laeti=tiae Sensu intelligo ex iisdem Celsitudinis Vestrae Literis, stipulatum inter cha=rissimam et dignissimam Celsitudinis Vestrae Filiam et Illrmum Capitaneum Zdytoviensem Connubiale foedus; quod ut votivo coronetur successu intime precor. ~ Mihique gloriae et fortunae ducam, si ad demonstrandam officiorum meorum promptitudinem tam Exclmo Capitaneo Bobruyscensi quam Inclyto E=jusdem Sanguini sese optata praebuerit occasio. — Nec dubito, quod Idem Illrmus Capitaneus Zdytoviensis insistendo Majorum Suorum vestigijs post feli=cem Suum in Patriam reditum merebitur distinctum respectum, et plenam Sae Regiae Majstis Dni Nri Clmi et Reipublicae ad committenda Sibi negotia pub=lica fiduciam. — In quo et Ego singulari non deero suffragio. ~ " —

9.) Kopia Listu JmPana Kanclerza W. K. do JmPana Woiewody Ruskiego. dnia 15. Januarij 1722. Roku. ~ " —

Bynaymniey niewątpię że już dotychczas doszedł Rąk WmmPana Respons Móy na List obudwu WmPanow, z którego patuit WmmPanu w jakich terminach haesit kombinacya Ich z Gdańszczanami! To wszystko cokolwiek Mi WmPan suggeris y coby Gdańszczanow permovere et perterrefacere mogło, y sam y przez JmP. Pisarza Dekretowego inculcavi Sekretarzowi; czekam co odpiszą. — Com=pisat do JmPana Krakowskiego MMPana względem Protopopy Bohobuta, adjun=ctum folium informabit. — o Brylinie już różne pozachodziły konkurrencye. — Za przybyciem Pańskim do Polski radbym się przysłużył JmPanu Woyczyńskie=mu per respectum Instancyi WmPana. — Dnia wczorayszego był u mnie Se=kretarz Cara Jmci, y oddał Mi od swego Pryncypała List per omnia taki jaki był y do Jchmciow Panow Hetmanow. — Interea korrespondencyi Moiey z Xciem Jmcią Mężykiem kommunikuiące WmPanu nieodmienney Jego oddaję się Łasce etc.

10.) Kopia Listu Xcia Jmci Dołhorukiego do JmPana Kanclerza W. Koronnego. z Sankt-Petersburga d. 24. 7bris 1721. r. —

Gdy mocą Naywyższego Stwórcy, po tak długiey transakcyi woyny, tandem do wiecznego z Koroną Szwedzką przyszliśmy pokoju; w którym Traktacie JEgo Król. Mstwo jako Król Polski y Elektor Saski tak też y cała Rzeczpospolita jako w Sojuzie z JEgo Carskim Mstwem Panem Moim Miłościwym znayduiące się = chociay

6. „ -: chociay in absentia tu Ministra Rzeczypospolitey, z pilnego jednak w tey mierze starania Mego mianowicie są inkludowani. – O czym WmmPanu z Hramoty JEgo Carskiego Wstwa y z przytomney 15.° Artykułu kopij dostatecznie wiadomo będzie. – Ja zaś winszując w tym WmmPanu, y jakom zwykł zawsze szczerze służyć Skolligowanym Interessom, tak y na dalszy czas też mieć ochotę niezaniecham: a przy tym Lator praesentium z Hramotą JEgo Carsk. Wstwa posłany Sekretarz życzliwość y skłonność moją WmmPanu reprezentować będzie, żem na zawsze jest ~ „ —. ~ „ —. ~.

11.) Kopia Listu Cara JMci do JmPana Kanclerza Wielk.° Koronnego. z Sankt-Petersburga d. 24. 7bris 1721. r.

Chociay My niewątpiemy, że z odprawioney Naszey do JEgo Królewskiego Wstwa Polskiego y Rzeczypospolitey z Pułkownikiem Naszym Kampenhauzem Hramoty, o zawartym między Nami y Szwecyą pokoju, WmPanu wiadomo będzie; jednakże My praesentibus partykularnie WmPanu jako dobrze sprzyjającemu y o Sojuznych Interessach przez umyślnie posłanego objawić za potrzebno rozsądziliśmy: że trzydziestego przeszłego Augusta na Kongressie Neysztadzkim między Nami y JEgo Wstwem Królem y Królestwem Szwedzkim przez Pełnomocnych z obu stron Ministrow zawarty y podpisany Traktat o wiecznym pokoju in favorabilibus Nobis conditionibus; y w Tymże wiecznego pokoju Traktacie według usilnego z Naszey Strony domagania się, /: poniewaz My objawili że bez tego Pokoju z Szwecyą uczynić niemożemy :/, inkludowani są mianowicie JEgo Król.° Wstwo y Rzplta Polska jako y w Sojuzie z Nami znayduiące się; o czym WmP.ⁿ z przyłożoney przy tymże Hramoty y z kopij postanowionego Punktu lepiey y dostateczniey wiadomo będzie. – My mamy nadzieję, że Rzeczpospolita temi Naszemi dobrze sprzyjającemi postępkami kontenta bydź może. – Przytym życząc WmP.ⁿ dobrego od P. Boga zdrowia zostajemy przyjaźnią Naszą Wam skłonnemi. ~ „ P i o t r. ~ = P. S. Jeszcze WmPanu objawiamy, że stanął tu z Neysztadzkiego Kongressu od Pełnomocnych Naszych Ministrow przysłany Kuryer z Oryginałem Ratyfikacyi Króla Szwedzkiego z podpisem JEgo Królewskiey Ręki y wielką pieczęcią na pomieniony Traktat wiecznego pokoju z Nami zawarty; która ratyfikacya tamże w Neysztadzie przeciw odprawioney od Nas równey ratyfikacyi rozmieniona 19. praesentis Septembris; y tak z rozmienieniem z obu stron Ratyfikacyy, one o pokoju dzieło fundamentalnie jest okończone, y Kopia ze wszystkiego Onego o pokoju Traktatu dana Latori praesentium Sekretarzowi Pasynkowi, którey WmmPanu Onże ma kommunikować. ~.

12.)

12.) Artykuł XV. Traktatu Neysztadzkiego między Carem Jmcią y Koroną Szwedzką. — " . — . — " —

Jego Królewskie Wieliczeństwo y Rzeczpospolita Polska, jako Sojusznicy Jego Carsk. Wieliczeństwa, in hanc pacem mianowicie includuntur, y Jm Jngress takim sposobem totaliter przedostawuje się, tak jakoby między Niemi y Koroną Szwedzką ponawiający się o pokoju Traktat de verbo ad verbum w teraźnieyszy był wniesiony. — Dla tego tedy, we wszystkich mieyscach y wszędzie y we wszystkich obojm Wysokim Stronom przynależących Państwach, Ziemiach, y Prowincyach chociay one extra albo też są in Romano Jmperio, wszelkie nieprzyjacielskie postępki qualecunque haberent nomen wcale przestać y kończyć się mają, et stabilis aeterna pax między Nimi debet conservari. — J ponieważ od Jego Król. Mczństwa y Rzeczypospolitey Polskiey żadnych Pełnomocnych Ministrow na tutecznym o pokoju Kongressie nieznayduje się, y tak Pokój między Onemi y Koroną Szwedzką formalnym Traktatem nunc simul cum eodem renovari niemoże; dla tego przyobiecuje Jego Kr. Mstwo Szwedzkie, że On sine mora na to mieysce o którym assentient z Jego Król. Mstwem y Rzplitą Polską Pełnomocnych Swoich pośle, y pod medyacyą Jego Carsk. Mstwa na przystoynych kondycyach aeternam cum Jllis pacem renovare et concludere dignabitur: jednakże aby w Onym inserowano nic niebyło coby teraźnieyszemu z Jego Carskim Mstwem uczynionemu wiecznemu Pokojowi w czymkolwiek albo też jakimkolwiek sposobem contrarium aut prejudiciosum być mogło.

13.) Kopia Responsu Jmpana Kanclerza Wielkiego Koronnego do Cara Jegomości. z Warszawy d. 17. Januarij 1722. Ro.

Dziękuję jako nayuniżeniey Nayiaśnieyszemu Majestatowi Wgo Carskgo Mstwa za dowód Łaski y Pamięci Jego, oświadczony Mi przez umyślnie postanego Jmc Pana Pasynkowa, z Kommunikacyą wiadomości o zawartym Traktacie pokoju między Nayiaśnieyszym Majestatem Wgo Cars. Mstwa y Koroną Szwedzką w Neysztadzie! — Nietylko przez publiczne między Nayiaśnieyszemi Monarchami się y Państwami Onychże Kolligacye, ale też y przez partykularne Moje Nayiaśnieyszemu Majestatowi Wgo Carsk. Mstwa za świadczone Mi Łaski obligacye, Majestatowi Boskiemu supplikowałem o szczęśliwe dla Skolligowanych Nayiaśnieyszych Monarchow y Państw tey woyny zakończenie. — A jako życzyłem z całego Serca, tak y spodziewałem się błogosławieństwa Boskiego nad Skolligowanemi Jnteressami z tym większą ufnością, iż mając honor w tych przeszłych rewolucyach y Kampaniach być obecnym na usłudze Jego Król. Mci P. M. M. y Samego Nayiaśnieyszego Majestatu Waszego Carsk. Mstwa, widziałem w obudwu Nayiaśnieyszych Monarchach usilną, nieprzełamaną y niesfatygowaną applikacyę

y nieporów

= = y nieporównaną przezorność we wszystkich dispozycyach do otrzymania chwalebnego Pokoju; którego teraz winszując Waszemu Carskiemu Wielczeństwu y życząc jako naytrwalszego, za pozwoleniem Wgo Carsk: Wstwa in fiducia doświadczoney przezemnie w tak wielu okkurencyach Łaskawości Wgo Car. W. w przyymowaniu życzliwych Insinuacyy Moich; a zatym postępując sobie w wszelkiey serca prostocie y rzetelności, przy nayniższey Submissyi wyrażam to Moje prywatne szczere votum, pochodzące nietylko z wierności ku JEgo Kr. Mci P. M. M. y Miłości ku Oyczyźnie, ale też z prawdziwey życzliwości ku W. C. Wstwu; że teraz tego jedynie życzę, abyś W. Car. W. jakoś już ten sprzyjający postępek oświadczył JEgo Kró. Mci y Rzeczypospolitey, że są w Tymże Traktacie wspomnieni, tak y w dalszych postępkach Swoich rezolucye Swoje do tego kierować raczył żeby ten pokóy był pożyteczny JEgo Kr. Mci y Rzeczypospolitey. – Niechcę, Ja czynić Wspaniałemu y Sprawiedliwemu Wasgo Car. W. geniuszowi żadnych reflexyy: bo (?) zobopólne obowiązki, dawna-sasta y wzajem-pomocna przyjaźń y konfidencya między JEgo Król. Mcią, P. M. M. y Waszym Cars. Wstwem, stateczne oraz y nieporuszone Sojuzow przez JEgo Kr. Mć y Rzpltę dotrzymanie, wiem że są w pamiętnym Sercu Wgo Carsk: Wstwa; ciężkoście zaś y dolegliwoście które w przeszłey woynie Rzeczpospolita z ostatniem wyniszczeniem Swojem wytrzymała, były w oczach Wgo Car: Wstwa! ~. Szczególnie tylko życzę, aby skutki wielkich Akcyy Was. Car. Wstw były nietylko teraz ale y na zawsze ku zupełnemu Nayiaśnieyszych Monarchow y Państw Sąsiedzkich y Skolligowanych uszczęśliwieniu y ukontentowaniu, na ugruntowanie niezalterowaney nigdy między Nimi przyjaźni; żeby jako heroiczne y waleczne Wgo Cars: Wstwa dzieła, tak y Sprawiedliwość JEgo w potomnych wiekach zawsze wystawiane były! Z tą expressyą y należytą weneracyą jestem.

14.) Kopia Responsu JmcPana Kanclerza W. K. do Xcia Jmci Dołhorukiego. – w Warszawie Dn. 17. Januarij 1722. R:

Dziękuje uniżenie Wasz. Xcey Mci MMPanu, żeś Mi się odezwać raczył przez JmcPana Pasynkowa, który Mi oddał List od Nayiaśnieyszego Cara Jmci. – Posyłam Was. Xcey Mci kopiją Responsu Mego na List pomieniony. – Jako zaś osobliwą mam Was. Xcey Mci obligacyą za świadczoną Jego w Interessach Skolligowanych kooperacyą; tak proszę uniżenie abyś Wasza Xca Mć y daley raczył kontynuować Swoją Applikacyę według życzliwey Insynuacyi Mojey w Responsie Moim do JEgo Cars: Wstwa wyrażoney: pewien będąc wszelkiey JEgo Kro. Mci P. M. M. y Rzpltey rekognicyi. – Interea z nieodmienną obserwancyą jestem na zawsze etc.

15.) Reflexiones super Memoriale Residentis Brandeburgensis Magistratui Gedanensi praesentatum die 21. Januarij 1722. Anno. ~ . — . ~ " —

A primu

A prima in Regno ordinatione postae per Serenissimum Regem Vladislaum IV.-9:
in Comitijs Regni Generalibus Anno 1647., non sunt viae aliquo Privilegio Regis vel lege Regni descriptae, quibus Posta Polonica et praecipue Gedanensis extra Regnum utpote versus Hollandiam, Bohemiam, Germaniam, Italiam, Galliam, cursum suum habere debeat, vel quod Regiomontum ac Berlinum praeterire non possit, imo ut quam breviores vias per Regnum quaerant, Generales Praefecti postarum et commodo publico Regni hac in parte attendant, Ipsorum est Officij.

Hinc cum Brandeburgica Posta plurima postae Regni inferat praejudicia, uti in seorsivo scripto sub Litera B. sunt conscripta; ad avertenda eadem, de mutatione postae, ut haec per Poloniam quantum possibile est cursum suum habeat, propositiones per Generalem Postae Terrarum Prussiae Praefectum factae sunt. — Quas propositiones, si credit Residens Brandeburgicus quod nunquam finem suum assequi possunt, non est opus ut Se illis opponat et contradicat; res enim impossibilis non eget contradictione sed ipsa per se cessabit. —. Sed forsan advertit Idem Residens Brandeburgicus, quod nunquam finem suum assequi possunt propositiones, et quod haec mutatio facile fieri possit, et quia Brandeburgica Posta a suo lucro caderet; /: quae annuatim ex posta Polonica Gedanensi circiter ad septuaginta millia florenorum monetae Pruthenicae percipere solet:/; ideo se opponit, et difficultates et rationes minoris Considerationis facile solubiles in Suo Memoriali Urbi Gedanensi obtrudit. ~„ —. Quod autem hanc mutationem Postae facere expediat, haec dantur motiva et rationes: 1º) Ex ratione Status politici, ne sit posta Regni et Mercatores Tributarij Brandeburgicae Postae, quae pro arbitrio taxam literis imponit, pretium quando vult auget, obvoluta postae polonae sigillata resigillat, singulas Literas revidet, numerat, quod nunquam Polona posta Brandeburgicae facit. - 2º) Ut pecunia haec in notabili Summae quantitate, quam indebite Posta Brandeburgica colligit, in Regno retineatur, et pro hac seu minori posta Regni celerior bis in septimana instituatur. - 3º) Ut ab hac servitute et depactatione postae Brandeburgicae, Incolae Regni et Mercatores liberentur; et minori pretio Literarum in Regno celerior posta ad Exteros reddatur. 4º) Ut dependentia postae Regni a Brandeburgensi non habeatur, sed Sacra Regia Majestas et Respublica Jure Suo utatur. ~„ —. Nec obstat ratio, quam Idem Residens allegat, ac si posta Polonica in Regno suam securitatem non habeat; in casu intervenientis Interregni, Confoederationis, Revolutionis Generalis, Rokosz, et propter alias in Suo Memoriali assertas ad intimidandos Gedanenses expressas rationes: quia etiam Posta Brandeburgica ijsdem casibus est exposita, quando Berolino versus Regiomontum 19. milliaria per Poloniam decurrit et tamen

tuta

10. ...tuta est; tum quia securitatem postae jam Respublica per Constitutionem Regni Anni 1667. providit et ulterius in futuris Deo dante Comitijs providere potest. = Expediret itaque, ut Generalibus Postarum Regni et Terrarum Prussiae Praefectis detur mandatum a S. Re. Mjte D. N. C., ut Ipsi per Regnum Poloniae ad Exteros ita celerem postam constituant, ut bis de Septimana qualibet expediatur; et expost Magistri similes Brandeburgici; f: uti quidem Hetscher erat qui per Constitutionem Regni Anni 1699. ab hoc Officio remotus erat; Gedani non patiantur; taliterque Jus Majestaticum ac Reipublicae hac in parte manutenebitur. — „ — = —.

16.) Kopia Listu Jmćpana Kanclerza Wielkiego Koronnego do Jchmciów Panow Jablonowskich. dnia 22. Januarij. — . —

List Wmmpanow dnia 14. praesentis pisany z zwykłym odebrałem respektem. — Na który odpisując, niemogę jeszcze Wmmpanom ostatniey od Gdańszczan donieść deklaracyi, ile gdy niemoże się tak prędko ztamtąd poczta obrócić. — Pan Sekretarz Gdański miał Mi czynić nadzieję, aby się Ordines na większą Summę od tey któ: rą ofiarowały dały pociągnąć: jednak Ja przez Jmćpana Pisarza Dekretowego y przez Tegoż Pana Sekretarza popre remonstracyy Moich, day Boże z jako nay: lepszym skutkiem. — Wmmpanom też pro affectu meo jakom w przeszłym Liście życzył tak y teraz życzę, abyście in quantum się pociągną do znaczniejszey kwo: ty, choć już medioeri Summa kontentować się raczyli. — Interea czekając ostat: niey deklaracyi, Kopiją Responsu Mego na List Cara Jmći in annexo komunikuję y zostawam etc. — „ — . Post-Skrypt do Tychże Jchmciów. = W tym raczcie Wmpanowie, supplikuję, bydź plenissime persuasi, że Ja czynię: ale też y to podaję Wmćpanom do reflexyi, że po przeszłych nieszczęśliwościach Miasto pomienione y w teraźnieyszych circumstancyach jest in metu z okazyi rożnych pogróżek: nad: to y to uważać potrzeba, iż choć na Nich stanie publikata y choćbyście Wm: panowie sprowadzili exekucyą do Wsi Ich, tobyście je prawie puste zastali, boby się ludzie ze wszystkiem recyterowali do Miasta, a zatym małegoby się z exekucyi spodziewać trzeba awantażu: dla czego niemogę tylko bydź in hoc sensu, ży: czyć Wmćpanom pro affectu, zważywszy wszystkie okoliczności, żeby lepiey się kontentować pomierniejszą Summą bez dalszych kłótni y zawodów. — „ —.

17.) Kopia Listu Jmćpana Kanclerza W. K. do P. Krakowskiego H. W.

o Panu Bucholcu taka tu intervenit Informacya, że On nietylko Sobie postąpił more praedonum z Jmćp. Sardym, ale też że jest Jmpossessionatus. — Zkąd suboritur, aby z tak znaczną Summą nieumknął za granicę; dla czego Sekwestracya Oso: by zdaje się bydź potrzebna: bo gdyby Mu położono pozew, tedyby wziąwszy to za przestrogę umknąć mógł, a potym y konwikcye na nicby się niezdały, gdyby subtrahe

subtraheret personam Suam żadnych Dóbr niemaiąc: przez coby się ubliżyło Swiętey Sprawiedliwości. ~ — ~ — ~ — ~

18.) Copia Literarum a Dño Comite de Flemming ad Illm̃ et Ex. Supremum Regni Cancellariũ. Dresdà 28. January 1722. A:

In discursu aliquo, quem nuperrime cum Principe Dolhoruki habui, Eidem remonstravi negotium Curlandiae, et quàm aegre Respublica ferat praetensiones quas D. Commissarius Nomine Czarinae Mjstis facit, et quod /: ut ex Literis a Senatoribus ad Regem scriptis vidi :/ ex pacto promisso a Czarea Majestate belli expensas speret. — Ad quae Mihi respondit: Czar. Mjtem nullam in Curlandia praetensionem facere; sed quod credat illam intuitu Ducis Crae Mjsti aliquam obligationem habere, quae Sua pecunia Praefecturas Nobilitati exigua summa oppignoratas redimere cogitat; quo medio Principissa Vidua eo melius illa obtinere possit quae Ipsi in pactis dotalibus appromissa sunt, et praetensiones quae ex dictis pactis dotalibus fiunt, saltem quoad futurum diminuerentur; nam cum Principissae 40.m thal. solvi debuissent, Illa solummodo 10.m accepit; et si per Praefecturarum oppignoratarum repignorationem major Summa colligatur, quod pretensiones quoad futurum proportionaliter secundum id quod ex praefecturis habetur, diminuerentur. ~ — ~ — ~ —

19.) Rescriptum ad Consiliarios Supremos totumque Equestrem Ordinem Ducatus Curlandiae, ne cum Potentioribus de Bonis Ducalibus transigere audeant. — ~

Augustus Secundus etc. ~ Generosis Consiliarijs Supremis Ducalibus, Majoribus et Minoribus Capitaneis, Coeterisque Officialibus ac Universo Equestri Ordini Ducatuum Curlandiae et Semigalliae, fideliter Nobis dilectis gratiam Nostram Regiam. — Generosi fideliter Nobis dilecti! Quemadmodum antea Fidelitates Vestras Literis Nostris Dresdae die 14. Mensis July Anno Dñi 1719. datis praemonuimus, Illisque inhibuimus, ne de bonis Ducalibus sive etiam Suis privatis Summis pecuniarijs apud Illm̃ Ducem Curlandiae et Semigalliae Domumque Ejus Ducalem praetensis cum potentioribus transigerent, cessionesque facere praesumerent; ita et nunc prospiciendo omnimodae horum Ducatuum Curlandiae et Semigalliae indemnitati, Jurisque Nostri Regij atque Ducalis et Reipublicae praejudicio obviando, iterum Fidelitates Vestras praemonendas esse duximus praemonemusque et Illis inhibemus; ne aliquas conintelligentias de his Ducatibus bonisque Illorum cum Externis habeant, possessionesque bonorum Ducalium ac Summas pecuniarias in illis habitas aut praetensas in potentiores demittere et cedere ne praesumant, cum Illisque de reluitione

-„ =tione facienda quomodocunque transigere ne audeant; imo ut Literas memoratas Nostras priores et praesentes observent, Fidelitatibus Vestris demandamus. — Facturae sunt praemissa Fidelitates Vestrae pro gratia Nostra, Officiorum Suorum debito, et sub nullitate omnium attentatorum amissioneque Suarum Summarum et praetensionum, et poena duplicis acceptae alicujus per quempiam pecuniae ad Fiscum Nostrum restitutionis aliaque gravi Nostra animadversione. ~ Datum Dresdae die 8. Januarij 1722. Anno. ~ „ —.

20.) List ab Amico Anonymo pisany do JmcX.a Konstantego Brzostowskiego Biskupa Wileńskgo de data 13. Xbris 1721.—

Kiedy już niepotajemnie ale publica voce spargitur, że WmPan nietak Sam wchodzisz in ambitum Arcy-Biskupstwa, jako induceris do konkurrencyi rada Tych, którzy podobno inscio et invito Illo więcey robią y piszą, niż WmPan wiesz y życzysz Sobie; muszę jako prawdziwy Aestimator et Cultor nietylko Osoby ale y całego Prześwietnego Imienia WmmPana, z tey przyjaźni którą mam do Niego et ex consideratione magnorum w Tey Oyczyźnie meritorum et dignitatis illibatae WmPana dać Mu tę przestrogę: że takowa rada non ex affectu ale z własnego Interessu pochodzi. — I dla tego wyrażam tu reflexye Moje, z których WmPan łatwo zważysz, jeżeli ta konkurrencya byłaby z honorem et cum privato commodo WmPana! ~ „ —.

=Naprzód tedy, nietayna musi bydź WmPanu inter traditiones antiquas W.o X.stwa Litt.o — 1.o) Że gdy Zygmunt Trzeci Król Polski konferował był Biskupstwo Wileńskie X.u Maciejowskiemu naówczas Biskupowi Łuckiemu; cała Prowincya wzruszyłasię przeciwko Tey Nominacyi, tak dalece że spisek uczynili y deklarowali Go nieakceptować. — Jakoż do skutku nieprzyszła, y Król musiał dirimere litem collatione Maciejowskiemu Biskupstwa Krakowskiego a Rzym Kapelusza Kardynalskiego. — Cosię naówczas w Litwie stało, quis Sponsor żeby się niestało w Koronie teraz? ~ „ —. 2.o) Subest Samego WmPana memoriae jako Król s.p. Jan Trzeci po X.u Wyżdze Arcy-Biskupie Gnieznieńskim intulit Arcybiskupstwo X.u Wierzbowskiemu Biskupowi Poznańskiemu Którego Rzym także nieakceptował hac potissimum inter alias ratione, że supponebatur bydź niezdolnym ad munus Metropolitani, kiedy Samsię już deklarował Episcopum insufficientem propter assumptionem Coadjutoris to jest Nieboszczyka X.a Opalińskiego Biskupa Chełmińskiego. ~ „ —. 3.o) Sam WmPan ani Instantijs Regijs ani persuasionibus Nunciaturae niechciałeś się dać ubłagać, żebyś nieboszczyka X.a Wyhowskiego Biskupa Łuckiego uczynił Coadjutorem Suum ex hoc solo motivo żeby Regnicolae in dignitates et Officia M. D. Litt.o niewchodzili, et vice versa

versa Litewscy Obywatele w Koronne; która prekaucya Novella Lege in Tractatu Varsaviensi Art. 11. §. VI. jest odnowiona y obostrzona: a zatym czy chciałbyś WMćPan jako observantissimus Legum Cultor infringere to prawo, które następującego Seymu Grodzińskiego kadencya in toto jest approbowane? ~. Więc gdy WMćPan pro consummata prudentia et aequanimitate Sua te reflexye ponderare zechcesz, zważysz że consilium które suppeditatur WMćPanu bardziey tendit ad illusionem longo cursu annosae et magnis meritis quaesitae Dignitatis Jego niżeli ad emolumentum jakie; ile kiedy blisko dziesięciu tysięcy Czerwonych Złotych trzeba na opłacenie Bullarum, a obiecywać sobie trudno in tam provecta aetate żebyś WMćPan residuo vitae Suae mógł Sobie tę expensę rekompensować. ~ . — Do tey przestrogi przywodzi Mię wielka Zacności y Zasług WMćPana konsyderacya, żebyś miasto honoru y fortuny in contumelias et opprobria nieprzyszedł. — Proszę ją przyjąć za dowód szczerey przyjaźni y wierzeć żem jest życzliwszy WMćPanu niż Author Consilij; który beneficijs WMćPana enutritus et onustus teraz tranquillam JEgo mentem chce in varios casus et discrimina rerum podać dla własnego interessu y przykrzącey Mu się od dawnego czasu expektatywy. — Co wyraziwszy w należytey weneracyi zostaję WMćPana Szczerze — Życzliwy Brat y Sługa Uniżony Prawdziwy Przyjaciel. ~ . —

21.) Drugi List do Tegoż JmXa Biskupa Wileńskiego także ab Amico Anonymo Diebus Januarij 1722. r. — .

Dostało Mi się czytać List do WMćPana pisany od Tego, który chcąc WMćPana odwieść od konkurrencyi o Prymacyalną godność, chciałby widzieć kogo innego na Nię elevatum. ~ Wiem to, że WMćPan pro innata modestia Sua niestarasz się o tę godność: jeżeliby zaś taka była wola Boska y JEgo Król. Mći, aby WMćPana in hoc culmine mieć chciała, nietylko każdy Oyczyznę kochający byłby z tego kontent ale y wszyscy JchmcXięża Biskupi powinni WMćPana jako laty tak y wielkiemi w Kościele Bożym y w Oyczyźnie zasługami Starszego prawie jako Oyca Swego na tęż godność promowować y prowadzić etiam invitum. — Ktokolwiek tedy życzy WMćPanu tegoż samego, czyni w tym sprawiedliwość. — Na wyrażone reflexye tak odpowiadam: = ~ . Ad 1mum) O wzruszeniu się prowincyi Litewskiey przeciwko Maciejowskiemu Biskupowi Łuckiemu ex ratione że miał być od Zygmunta Trzeciego nominowany na Biskupstwo Wileńskie nic niemasz w historyi. — Więc to allegatum nie tradycya ale raczey fałszem nazwać się powinno: ponieważ Biskup Łucki jest razem y Brzeski-Litewski: a zatym mógł póyść jako Biskup Litewski na wyższe Biskupstwo Litewskie, jakoteż y Wileński może póyść na Arcybiskupstwo Gnieźnieńskie: ponieważ Prymas = Korony

 Korony Polskiey jest razem y W. Xstwa Lit. ~ . Jako zaś nietayno jest każdemu że Wmpan masz w Koronie wielkie Parentele y Domy nexibus sanguinis z Sobą skoligowane, które mając masz y będziesz miał zawsze kredyt, popularitatem, affekta, y miłość inter Cives; a zatym pewien jestem, że haec vana intimidatio niepoalteruje Wmpana virum imperterritum multisque adversis probatum. — ~ " —. Ad 2dum) X. Wierzbowskiego na Arcybiskupstwo nominowanego Rzym nieakceptował nie dla przybranego Sobie Koadjutora, ale dla tego że Kawalerowi Maltańskiemu Slub dał, co dotąd jeszcze w wielu in recenti zostaje memoria. To zaś practicatum, że Ci Biskupi co mieli Koadjutorow na wyższe Biskupstwa postępowali. ~ " —. Ad 3m) Przybierać Sobie Koadjutora kogo chcieć jest to actus bonae voluntatis: a jeżeliś Wmpan X. Wyhowskiego niechciał mieć Swoim Koadjutorem, to pewnie nie dla tey racyi która Anonymus allegue. — Cytowany Artykuł y Paragraf Traktatu Warszawskiego Seymem approbowanego non quadrat ad casum; bo to tam rozumieć się ma de Officijs et Dignitatibus saecularibus, dla dostąpienia których omnino requiritur possessio a nie o Duchownych, dla których non requiritur possessio; gdyż wiele jest Biskupow którzy w Swoich dyecezyach niemają żadney possessyi. ~ . Co się tknie Expedycyi, na tę o (10.m) Czerwonych Złotych niepotrzebna przed czasem turbacya: a jeśli da Pan Bóg nominacyą, da y pieniądze do których się Tenże Anonymus nieprzyłoży: ale ktoż wie jeżeli Rzym wiedząc dobrze quantas aerumnas wycierpiałeś Wmpan pro immunitate Ecclesiastica niedaruje expens! ~ A choćbyś Wmpan y te (10.m Czerwonych Złotych dał, pewniebyś je dał non in spem rehabilitionis aut lucri, aniby się przez to komu stała krzywda. ~ " —. Naostatek, spytaćby się trzeba tego Persuadenta, czyli też Ten kogoby rad widział Prymasem może sobie bespiecznie crastinum polliceri? ~ " — Więc jeśli wola Boska y Łaska JEgo Królewskiey Mości zechce Wmpana osadzić na tey godności, proszę uniżenie abyś Ją mile przyjąć raczył, y te wszystkie hominis inimici nikczemne postrachy wzgardził. — Co in candore affectus wyraziwszy jestem etc. ~ " — . ~ " . — . ~ " —.

22.) Responsum ad Memoriale Generosi Ablegati Prussici.

Dresdae. — die 4. Februarij 1722. Anno. —

Cum appareat ex Instrumento sub Litera B. circa Memoriale porrecto, quod Compositio quaedam Anno 1588. inter olim Magnificum Petrum de Potulice Palatinum Calissiensem uti Capitaneum Ustens., ratione fundorum et Limitum Bonorum Regalium et Reipublicae Jastrow dictorum ad Capitaneatum Ustensem spectantium ab una, et olim Grsum Christophorum ab Osten ratione itidem limitum Bonorum Ducatus Pomeraniae Pinnow nuncupatorum parte ex altera, facta sit privatim absque Consensu Sacrae Regiae Maj.

Majestatis et Reipublicae, neque subsequenti tempore a Serenissimis Praedecessoribus S.ae R.ae M.tis approbata; in eandemque Compositionem Incolae Jastrovienses non intraverunt, qui distinctos suos fundos a Capitanealibus et seorsiva Jura sua habent, et cum his Incolis ad praesens non cum Generoso Capitaneo Ustens. Controversia intercedit; ideo per simplicem Commissionem qualis petitur a G.so Egidio de Osten a S.a Reg. M.te D.no Clementissimo hoc negotium tractari et dedici non potest, quia agitur de fundo Reipublicae ne per Compositionem privatam a corpore suo avellatur, et de limitibus inter bona Reipublicae et Ducatum Pomeraniae Commissio ex Comitijs Regni generalibus assignari et expectari debet. – Quodsi vero alias praetensiones non ex fundo promanantes habet G.sus de Osten ad Incolas Jastrovienses, Illos in foro suo convenire potest sequendo legem in simili pactorum Olivensium Art. 5. § cujus tenor talis: = „ si quae vero lites minores exortae fuerint inter subditos et accolas utriusque partis, nec transigi amicabiliter inter litigantes possint, quaelibet pars ad suum competens forum remittatur et justitia indilate administretur. ~ " — : ~ " — ~ " —

23.) Copia Literarum Ill.mi et R.v.d.mi Santini Nuntij Apostolici ad Ill.mum Dominum Supremum Regni Cancellarium. Dresdae die 7. Februarij Anno Domini 1722.° ~ " —

Singularis animi Tui humanitas et erga Me benevolentia recentibus Literis declarata facit, ut ingenue fateri non dubitem, molestum Mihi sane accidisse quod statim a Meo ad hanc Urbem adventu ex Literis Varsaviae datis intellexerim, pontificiae in isto Regno Legationis causarum Cognitorem Josephum Favinum prohibitum fuisse quominus pro Sacri istius Tribunalis more munere suo fungeretur! ~ Qua in re etsi minime dubitem quin aequitatem Tuam et egregium in Sacram Jurisdictionem studium Ipse coram sim perspecturus, tamen ne magno disceptantium incommodo diutius haereat, Te Illustrissime [pud?] et Exc.me Vir his Literis etiam atque etiam rogare volui, ut quod prudentiae Tuae opportunius videbitur remedium afferre non dedigneris. – Quaecunque enim causae fuerint ut ne juridicendo operam daret memorato Causarum Cognitori, significaretur eas nunc omnino sublatas fuisse manifestum puto; cum Ser.mo Rege jam hic a Me pro Meo Officio salutato, ac Pontificijs Literis Ei redditis, Legationis Meae exercendae initium rite fecerim. – Itaque cum hoc ipso die Literas ad Eundem reddiderim, quibus literis omnem Meam quae ad causas cognoscendas ac disjudicandas pertinet potestatem Ei tribuo,

pergat

„ — pergratum sane Mihi Illme ac Excelme Vir feceris, si Ei ad munus Suum obeundum nullum ex superiore denuntiatione impedimentum superesse declaraveris. — Eam ego causam profecto habebo, ut majore in dies observantia ac studio haberi cupiam etc. ~ „ — . ~ „ — . ~ .

24.) Copia Responsoriarum ad Literas Suprascriptas. in Kupiski 18. Febr.

Cognitae Excellentiae Vestrae causae et modus dilati exercitij Jurisdictionis Apostolicae per Admodum Reverendum Favinum tam sunt evidentes, convincentes et convenientes, ut omnem prorsus tollant alicujus exinde acerbitatis sensum. Quemadmodum autem de felici adventu Excellentiae Vestrae ad Aulam Sacrae Regiae Majestatis Dni M. Clmi summopere gaudeo, ita Eandem plene persuasam esse cupio de constanti Mea devotione et observantia erga Sanctam Sedem Apostolicam et de sincera applicatione Mea ad satisfaciendum Excellentiae Vestrae sicuti in praesenti ita et in alijs occurrentijs; firmam spem habens, quod Ego quoque in Excellentia Vestra coram sim perspecturus propensum animum et studium ad manutenendam bonam cointelligentiam Sanctae Sedis Apostolicae cum devotissimo Eidem hocce Regno, et ad amovenda praejudicia Juribus Ejusdem contraria tum ad credendum de Me cum omni fiducia, quod sim vero cultu etc. ~ „ — . ~ „ —

25.) Kopia Listu Jmpana Kanclerza WW. K. do Xcia Reprina z Warszawy d. 8. Februaryi 1722. Roku. ~ .

Przyjaźń z Waszą Xcą Mością w przeszłych czasiech y na Kampaniach zabrana w żywey u Mnie zostająca pamięci, bynaymniey niewątpię, że też trwa statecznie y w Sercu Waszey Xcey Mci: in virtute której z nieomylną pomyślnego skutku nadzieją wnoszę do W. Xcey Mci przy wyrażeniu życzliwey y nieodmienney Jego obserwancyi niniejsza Moja Jnstancyą za Wielebnemi Jchmcmi Oycami Missyonarżami Wileńskiemi, którzy mają zapisane Sobie na erekcyą Nowicyatu w Wilnie od nieboszczyka s. p. Jmpana Juszyńskiego Podczaszego Podolskiego Summy te, których u Niego Kupcy Ruscy na Obligi y assekuracye Swoje zaciągnęli: jakoto, pierwszy P. Metsne von Danenstern trzynastu tysięcy bitych Talarow, po którym został Syn y znaczne dobra ruchome y nieruchome; drugi Hans Berens trzech tysięcy Talarow bitych, po którym zostały się także dobra y są w ręku Kuratorow. — Tych Summ, że dotąd wyżey wyrażeni Oycowie Missionarże wydźwignąć niemogą, tedy czynią rekurs do protekcyi Waszey Xcey Mosci; abyś Sukcessora Metsnego y Kuratorow Dóbr

Berens

Bereńsowskich powagą Zwierzchnosci Swojey obligować raczył do nieodwło= 17
cznego Summ pomienionych z prowizyami bez dalszych dilacyy wypłacenia.
Cokolwiek zaś Ciż Oycowie uznaią Łaski y pomocy Waszey Xcey Mci, tego Ja na
dalszy JEgo roskaz zasłużyć nieomieszkam, a teraz jestem na zawsze etc.

26.) Copie de la Lettre de S. E. Msgr le Grand Chancellier de la Couronne à S. E. le Comte de Fleming. Varsovie le 11. de Fevrier 1722.

J'ai souffert plusieurs chagrins pendant ce tems: en voila un nouveau bien sensible pour moi, en apprenant que ma tres-humble priere que j'ai fait à Sa Majesté en faveur De mon Neveu n'a pas eté exaucée, à cause de quelqu' engagement avec S. E. Msgr le Grand Tresoriere de la Couronne. – Je suis infiniment obligé à votre Exc^lce pour tout le soin dans cette affaire, en la suppliant pour la continuation, et qu' Elle veuille bien representer à Sa Majesté, que si cette Starostie etoit vacante, je ne voudrais pas importuner Sa Majesté ni prejudicier à Mr. le Grand Tresorier à qui je souhaitte tout le bien. ~ Mais comme le cas n'existe pas et qu'il n'arrivera pas peut etre sitot, je suis persuadé que Msr le Grand Tresorier de la Couronne lui-meme favoriseroit mon Instance, laquelle regarde non seulement l'avantage de Mon neveu mais l'etablissement d'une Demoiselle de naissance; lequel seul motif, à cause de la benediction du Ciel pour cette charité, suffiroit pour le porter à cela: et Msr le Grand Tresorier pouvant trouver un autre avantage meme par cet etablissement et par l'obligation que Notre maison lui en auroit. – Je ne veux rien dire des autres raisons pour persuader Sa Majesté d'accorder cette grace: je remets tout cela à la bonté de Votre Excellence: Elle saura bien mieux emouvoir la justice, la Clemence, et la generosité du Roi, qui est le maitre et Pere de ses Sujets. – En assurant V. E. de toute ma reconnoissance je suis avec tout le respect.

27.) Kopia Listu JmciPana Kanclerza Wielkiego Koronnego do Jchmw Panow Jabłonowskich d. 12. Febr. 1722. A^o.

Na końcu Sądow chciałem już kazać publikować kondemnatę na Gdańszczanach, ile że nad (50.^m 6. m. więcey postąpić niechcieli! Kiedy zaś P. Sekretarz Miasta tegoż sistendo hanc publicationem jeszcze (10.^m 6. m. postąpił, do dalszego z Wmpanami traktowania, niezdało mi się z publikatą praecipitare mając w reflexyi List Wmpana de 28. Januarij, a do tego że znowu Sądy wkrótce reassumentur. – Interea jeśli się będzie podobało Wmpanom daley traktować z Tymże P. Sekretarzem etiam in absentia Mea, obligowałem Tegoż P. Sekret=

– – P. Sekretarza aby tu zostat: a Wmpaństwo raczcie tu albo Plenipotenta do traktowania zestać, albo tu komu ten Interess zlecić. – Czekać będę dalszey od Wmpanow deklaracyi będąc na zawsze etc. – " – . – " –.

28.) Copie de la Lettre de S. E. Msr le Gr. Chancell. à S. E. Msr. N. N. à Kupiski 18. Fevrier 1722. – " –

Je suis tres-redevable à V. E. pour la reponse et pour l'avis tres digne et tres juste que V. E. a donné à Msgr le Nonce dans l'affaire de Mr. l'Auditeur. Msgr le Nonce verra du temoignage que Vot. Ex. a bien voulu me rendre devant lui. – En renouvellant cepandant mes obligations pour toutes les bontés de Votre Excellence dans l'Interet de Mon Neveu, et en me remettant à ma precedente, je suis avec toute la reconnoissance et avec tout le respect. –.

29.) Kopia Listu Jmpana Kanclerza W. K. do JP. Grafa Truxessa Gubernatora Hansburgskiego z Kupisk d. 25. Februarij 1722. r.

Uczynili tu do Mnie rekurs Panowie Korytkowscy Synowie P. Korytkowskiego Szlachcica y Obywatela Ziemi Łomżyńskiey w Hansburgu zostającego, żebrząc o pomoc in eliberatione Jego! – A że pomieniony Szlachcic mający w tey Ziemi possessyą in foro proprio odpowiadać powinien, y że według praw y dawnych zwyczajow Actor sequitur forum Rei; dla czego jako Officia Nasze Grodzkie Sprawy które tuteczni Obywatele miewają przeciwko Obywatelom Pruskim do Sądu Pruskiego odsyłają, tak też y tamto Państwo ma Instygatorow swoich, ktorzy w Sądach Grodzkich Naszych promowują sprawy, y takowym sposobem vicissim administratur Justitia: tedy upraszam Wmpana, abyś dla zachowania między Państwy Sąsiedzkiemi dobrey harmonij, pomienionego Pana Korytkowskiego wypuscić roskazał; ktory jeżeli co winien będzie niedwłocznie sądzony in foro proprio, ile że Teraz P. Korytkowski w Grodzie Łomżyńskim zaczął sprawę z Sąsiadami swemi, co z Dekretu Grodzkiego Łomżyńskiego fusius patet, do ktorey promowowania y dokończenia potrzebna jest prezencya Jego. – Cokolwiek tedy Wmpan w tey mierze pokażesz łatwości y uczynności Swojey, tym mnie do podobney wzajemności obligować będziesz. – Interea jestem etc. – " – . –.

30.) Kopia Listu Jmcpana Kanclerza Wielkiego Koronnego do Jmcpana Pucheta. – d. 2. Martij 1722. r. –

List Wmpana de d. 31. Januarij na tym tu mieyscu odebrałem. – Żeś się Wmpan turbował o to że X. Fortuński wygrał Sprawę in Signatura, tak rozumiem że sama sprawiedliwość była naywiększe motivum do tey Wmpana turbacyi a nie sam tylko affekt ku Jmcx. Biskupowi Kujawskiemu mwmpn. y ku Mnie. –

Boć jako JmcX. Biskup Kujawski cokolwiek uczynił w tey Sprawie, nie z żadney passyi ale tylko ex zelo justitiae et ad satisfactionem prawie desperabundae Nobilitatis to uczynił; tak y Ja jeżelim się w to wdał, pewnie nie z inszey przyczyny, tylko chcąc clamorem publici który się o moje uszy obijał przeciwko Duchowieństwu uśmierzyć. – Musiał JmX. Nuncyusz Grymaldy uczynić relacyą Curiae Romanae, z jakiemi punktami na przeszłym Seymie wyprawieni byli do niego Deputati ex Equestri Ordine; między któremi y ten był, skarżąc się na to: że Nobilitas niemoże mieć sprawiedliwości z Duchownych; kiedy chociaż Jch loci Ordinarius sądzi sprawiedliwie, to przez Appellacye do Nuncyatury a potym do Rzymu etiam sceleratissimi eludunt Justitiam tam ad peccandum praecipites quam impune peccantes; już prawie ad extremas resolutiones przyszłoby było gdybyśmy byli persuazyami Naszemi niezatrzymywali. ~ Kiedy zaś teraz Ten X. Fortuński notorie sceleratissimus znalazł w Rzymie sposob podźwignienia się, tedy obawiać się potrzeba bardzo niepomyślnych ztąd konsekwencyy. ~ J z tey naybardziey racyi Ja nad tym ubolewam: boć co do Mnie przyzwyczajony jestem y w innych Sprawach Domu się Mego tykających że nieznaydowały efficaciam: co Panu Bogu zawsze oddawałem y oddaję: ale dissensiones et collisiones inter Statum Spiritualem et Saecularem z podobnych nieszczęśliwych interwencyy, te Mnie angunt. – w Swieckich Naszych Sądach trafia się często defectus in formalitatibus, a przecie Subsellia wszystkie jako y Ja Sam justitiam et aequitatem causae bardziey uważamy, a niżeli apices Juris; dopieroż in Sacris Subsellijs bardziey in Criminalibus puniendis a ile tam notorijs a niżeli in formalitatibus observandis, życzą sobie wszyscy venerari potestatem. ~ Gdyż takowe formalitates coraz bardziey Nobilitatem w tey prawie powszechney utwierdzają opinii, że z Xiędzem żaden sprawy w Polszcze niedoydzie. – Przyznam się WmPanu, że y Król Jmć Sam zadziwi się temu: a obawiam się bardzo, żeby się nietylko Katolicy przy Dworze będący niezgorszyli kiedy obaczą Tego Xiędza homicidam, et tot alijs criminibus notatum in possessione Kanclerstwa Warszawskiego!: ile kiedy Król Jmć Sam przeczytaną non sine horrore Supplikę podaną sobie od Szlachty przeciwko Temu Xiędzu Fortuńskiemu, posłał ią JmcXiędzu Nuncyuszowi przeszłemu Grymaldemu przez JmcX.a Sekretarza Accoramboniego z należytą rekommendacyą; y cały Dwór wiedział de enormitate Scelerum Tegoż X.a Fortuńskiego. ~ Dla tego WmPan bardzo dobrze uczynisz nietylko dla

Dworu

- - Dworu Naszego ale y dla Samego, kiedy opportuna remedia będziesz prokurować, aby ten Xiądz Fortuński nieprzychodził ad possessionem Jegoż Kanclerstwa. To co piszę do WMPana możesz WMPan kommunikować Kardynałowi JMci Albaniemu do którego List posyłam wytłomaczywszy Językiem jakim się WMPanu będzie zdało naylepiey. ~ J to Mu WMPan racz donieść, że ten Skrypt który Mi raczył kommunikować nibyto pro reparatione tantae calumniae JmcX^{ru} Biskupowi Kujawskiemu inflictae, niemoże żadną miarą laesam JEgo innocentiam ukontentować: bo w tym Skrypcie lubo daje encomium JmcX^{u} Biskupowi Kujawskiemu a bardziey czyni justitiam, przecież non revocat tego co zadał jakoby miał wziąć 1000. Czerw. Złotych od Kapituły co wydrukował. ~ A do tego, jeśli Patron tamteczny Rzymski to zmyślił, toć wszystkie jura punibilem uznają go, y powinien na niego extendi rigor poenarum: jeżeli Mu zaś kto z Polski napisał hanc calumniam, powinien go wydać ad sumendas poenas siebie samego eximendo. — W Interessie WMPana to tylko mogę teraz pro solatio Jego namienić, że za szczęśliwym JE^{o} Król. Mći Pana Mego Miłościwego powrotem, nieomieszkam WMPanu succurrere. — Interea jestem na zawsze etc. —. —.

31.) Copie de la Lettre de S. Ex. Monseigneur le Grand Chancelier de la Couronne à Sa Mjsté le Roi. à Kupis. 8. de Mars 1722.

Le bienfait de votre Majesté accordé nouvellement à ma maison en la personne de Mon Neveu, oblige aussi bien mon Coeur à une reconnoissance due que ma main à la marquer à Votre Majesté avec un tres-profond respect par le moyen de ces lignes. ~ En me mettant donc aux pieds de Votre Mjsté, je la remercie tres-humblement pour cette grace, ne souhaittant rien tant que de pouvoir temoigner à Votre Majesté par les effets de mon zele pour Son [illegible] avec combien de gratitude et de soumission je suis pour toute ma vie. -

32.) Copie de la Lettre de S. E. Msgr le Grand Chncl^{r} de la Couro^{ne} à S. E. Msgr le Feldmar. Fleming à Kupiski 8. Mars. 1722. -

Votre Excellence a fait tout de tres bonne grace dans l'interet de Mon Neveu. Je le connois comme je dois, et je ne manqueray pas de la reconnoître dans toutes les occasions par mon empressement tres-sincere pour servir Votre Excellence. - Pour ce qui regarde ce Caduc, je puis assurer Votre Excellence qu'il ne vaut que deux mille francs de Pologne que le Donnataire en pourra tirer en cas que l'affaire reussisse dans les jugements. ~ J'en suis neanmoins tres-

redevable

redevable aussi bien à Sa Majesté pour cette grace qu' à Vo. Ex. pour la promotion. – En souhaittant cependant tres-heureux retour de Sa Majesté et de Votre Excellence en Pologne, je suis avec toute la reconnoissance et avec tout le respect.

33.) Kopia Listu Jmćpana Kanclerza Wielkiego Koronnego do Jmćpana Swidzienskiego d. 8. Martij 1722. Roku.

Dziękuję wielce Wmćpanu żeś Mi się z affektem Swoim odezwać raczył y wypisałeś dostatecznie relacyą funkcyi Swojey, na którey dałeś Wmćpan insigne documentum wierności ku Panu, miłości ku Oyczyźnie, y troskliwości ozdoby Jey. – Wszystkie tedy prace y starania Wmćpana w niewygasłey zostawać będą pamięci JEgo Król. Mći Pana M. M. y Rzeczypospolitey. – Sam Wmćpan przyznasz, że Ja hic et nunc tego w czym Wmćpan potrzebujesz rezolucyi, resolvere niemogę, chyba za szczęśliwym da Pan Bóg JEgo Król. Mći P. M. M. do Polski przybyciem, którego się wkrótce spodziewam. – Gruntowna in hoc passu będzie rezolucya. – Co tak wyraziwszy etc.

34.) Copia Literarum Illmi et Exclmi ac Rndmi Dni Nuntij Aplici ad Illm Sup. Regni Cancellarium. – Varsaviae d. 9. Martij 1722. A:

Etsi mihi multis partibus jucundius futurum fuisset, cum jam id per literas egerim, Meam in Te observantiam coram deinde declarare; tamen cum incolumis Varsaviam hesterna die advenerim, morae omnis impatiens facere non possum, quominus ejus rei Te Illme atque Excellentissime Vir certiorem his Literis officij causa statim faciam. – Quanquam vero non una hujus meae alacritatis causa sit, ea tamen Me prae omnibus urget; quod cum Summi Pontificis ad Te Literas Mecum attulerim, Ejus in Te benevolentiae ac de Tua virtute judicij testes futuras, non satis pro Mea in Illum fide agere Me existimarem, si in ijs ad Te mittendis moram ullam interponerem. – Itaque, etsi humanitate Tua fretus, Meum in Te officium satis ipsum Tibi per Se gratum futurum existimem; tamen Pontificijs Literis adjunctis multo majorem vim habiturum confido ad Tuam Mihi benevolentiam conciliandam. – Quantum vero in Ea praesidij paratum mihi esse existimem ad Pontificiam in hoc Regno Legationem rite obeundam, facile sane perspicies cum nihil fere majoris negotij ad Me afferri animadvertes, in quo consilijs Tuis regi ac juvari non cupiam. – Atque eam quidem Tibi mentem futuram confido, non solum ut id aequo animo feras verum etiam ut minime passurus sis Religionis ac Sacrae disciplinae negotia non satis firm

 =firmo a Me consilio tractari. – Reliquum est, ut Te etiam atque etiam rogem, ne ullum Officij genus esse putes, in quo non jucundissimum Mihi futurum sit palam declarari etc.

35.) Copia Brevis Apostolici. –

/: foris: / Dilecto Filio Nobilissimo Supremo Regni Poloniae Cancellario. –

/: intus: / Innocentius Papa XIII. –

Dilecte Fili Nobilis Vir Salutem et Apostolicam benedictionem! Venerabilis Frater Archi-Episcopus Trapezuntinus Praelatus Noster Domesticus atque Assistens, qua generis virtutumque ornamentis, qua injuncto Sibi Apostolici Nuncij munere, Nobilitatem Tuam Sibi facile addicet. Cum nihilominus impense commendare non praetermittimus, ut alacrius Tua in Illum studia conferas, Nostramque Tibi voluntatem arctius etiam hoc nomine devincias. Solidum interim benevolentiae Nostrae pignus Nobilitati Tuae Apostolicam benedictionem peramanter impertimur. Datum Romae apud Sanctam Mariam Majorem sub Annulo Piscatoris die XIV. Novembris MDCCXXI. Pontificatus Nostri Anno Primo. Matthaeus Scaglionus. mp.

36.) Responsu ad Literas Suprascriptas d. 15. Martij 1722. Anno.

Votum erat Mihi sincerum contestandi Excellentiae Vestrae ad coram affectus et observantiae Meae officia statim ad adventum Excellentiae Vrae Varsaviam. Cum autem absentia isthinc mea compotem Me voti istius fieri non permiserit, proinde consolationem hanc meam, quam ex hujusmodi felici Excellentiae Vestrae Varsaviam adventu percepi, nec non debiti cultus censum, hac mentis interprete litera, Eidem testari non intermitto. – Maximas ago gratias Excellentiae Vestrae pro transmisso Mihi incunctanter Brevi Sanctissimi Domini Nostri Apostolico. – Non tantum pro firma ac constanti erga Sanctam Sedem devotione Mea, sed etiam pro singulari Dignissimae Excellentiae Vestrae personae observantia et vero bene merendi de gratia Ejus studio, curram libens lubensque viam mandatorum Suae Sanctitatis, in id omni conatu incumbens, ut tam Sanctissimo Domino Nostro quam Excellentiae Vestrae ex obsequijs et Officijs Meis omne pro modulo Meo possim praestare satisfactionem. – Manens Exctiae Vestrae etc.

37.) Copia Literarum Rndmi in Christo Patris Antonij Steyerer Soc. Jesu Confessarij Serenissimae Archiducis Austriae Regiae Poloniae et Electoralis Saxoniae Principissae, ad Illmum et Excellentissimum Supremum Regni Cancellarium.

Excel

Excellentiae Vestrae zelum promovendi devotionem ac cultum Sanctissimi Cordis Jesu abunde testata est Epistola 26. 9bris Anno elapso ad Me data. – Quod vero Me quoque in partem conatus provocet, id longe maxime accendit studium Meum quo hacterus id negotium promovi invitatus ardentissimis Epistolis Venerabilis Matris Franciscae Teressiae. – Proposui preces Ejus ac totius Ordinis Romae apud Eminentissimum Cardinalem Ptolomaeum, rerum quae ad Religiosas personas spectant peritissimum ac studiosissimum Promotorem. – Placet Viro devotio, cuperetque Ipse a Sanctitate Sua et Rituum Congregatione ejus extensionem per Missam et Officium: sed obstare, ait, impedimentum vix juxta stylum Romanum superabile, eandem nempe gratiam Missae et Officij de Sanctissimo Corde Jesu jam ab alijs idque non semel petitam esse, semper tamen negatam. – Intellexi tandem unicum superesse medium, si Serenissima Archidux Literis Sua Manu in eum solum finem scriptis eam gratiam a Sua Sanctitate peteret; id quod Serenissima Se facturam jam promisit. – Expecto nunc finem Bacchanalium, speroque Me prima Quadragesimae hebdomada praefatam Epistolam Romam missurum. – Gaudebo sincerissime, si Reverendmae Sororis votis satisfactum fuerit; et Ego ea in re desideria Excltiae Vrae executus fuero. – –

Principes Serenissimi valent omnes et laetas ferias agunt in dies: Serenissimus quoque Josephus valet, crescit et pinguescit. – Quantum Excellentiae Vestrae debemus in toto negotio Conversionis et Matrimonij hujus, tantum opto ut hunc Infantem magno utique cum solatio videat. – Commendo Me gratiae et favori Excellentiae Vestrae. – Dresdae d. 7. Februarij 1722. Anno. –

38.) Copia Responsoriarum ad supra scriptas in Kupiski Die 15. Martij 1722. Anno. – – –

Conatus eximius et applicatio sollicita Reverendissimae Paternitatis Vestrae, quibus in promotione devotionis et cultus Sanctissimi Cordis Jesu ad urgentissimas preces Religiosae Sororis Meae totiusque Conventus Cracoviensis Instituti sub titulo Visitationis Beatissimae Virginis Mariae tum etiam ad Meam antecedenter datam Instantiam Suum zelum ac pietatem testari non intermisit, quemadmodum particularem a Me sibi vendicant aestimationem et gratiarum actionem, ita spem mihi firmam faciunt fore, ut obstantes difficultates adinvento sapientissimo Reverendissimae Paternitatis Vestrae medio, per scriptas desuper Serenissimae Archiducis Regiae Poloniae et Electoralis Saxoniae Principissae Literas, ad vota Nostra superent: quod procul dubio summis in Ecclesia Dei Rndmae Patrntis Vestrae meritis

–„ – = meritis adnumerabitur. ~ Notitia de bona valetudine Serenissimorum Principum, tum Serenissimi Principis Josephi Pignoris inaestimabilis prosperitati militantis Universalis Ecclesiae, magno Me replevit gaudio; donec Mihi obtingat sors desiderata videndi et coram venerandi Eundem Principem: ad interim sufficiet, Me esse ac fore participem eorum solatiorum quae Revrdma Paternitas Vestra ibi praesens perceperit, Mihi subinde de incremento Status felicissimi Ejusdem Principis communicaverit. ~ Hanc gratiam officiorum Meorum promptitudine referre curabo et maneo Rndmae Paternitatis Vestrae etc. ~:

39.) Copie de la Lettre de Mr. Hoffman Secretaire Prussien à S. E. Mr. le Gr. Chancl.r de la Cour. à Varsovie le 24. Mars 1722..

Votre Excellence le souviendra qu'il y a quelque tems que j'eus l'honneur de lui presenter un Memoire, du quel Elle trouvera la Copie cy-jointe, de la part du Roy de Prusse Mon Maitre, au sujet des violences commises par quelques Polonois aux frontiers de la Prusse. ~ Comme il y avoit ete oublié le lieu de la Jurisdiction ou le Grod sous lequel se trouvent les gens de question, Votre Excellence eut la bonté de m'en avertir par le beau-fils de Mr. Ryberzinski: et moi en profitant de cet avis, j'ai fait en sorte que la Regence de Prusse m'en a donnée une entiere connoissance. – Je prens la liberté de l'envoyer toute comme je l'ai reçu à Votre Excellence; en la suppliant de vouloir bien me faire avoir une reponse convenable le plûtot qu'il sera possible. ~„ –. Au reste, je puis assurer Votre Excellence, comme j'ai eu l'honneur de lui dire autrefois, que Sa Majesté Prussienne est toujours encore de memes sentiments par rapport aux bouchers d'Elbing, c'est-à-dire disposée de leurs laisser la preference du pré litigaux, pourvu qu'ils l'accomodent à payer par an ce que d'autres fermiers voudront offrir pour cela. – Je suis au reste avec un profond.

40.) Copie de la Lettre de Son Ex. Msgr le Gr. Chanclr à Mr. Hofman Secretaire Prussien à Kupiski le 28. de Mars 1722. ~.

J'ai reçu votre Lettre du 24. de ce Mois avec la Copie du Memoire et avec la specification que vous y avez joint. – Comme quelques-uns de ces Gentilshommes se trouvent dans la Starostie de Lomza dont je suis Possesseur, vous devez etre persuadé que je ne manqueray pas de donner les ordres necessaires, à fin que la justice soit faite aux sujets de Sa Majesté Prussienne. – Celui qui vous rendra cette reponse vous informera de quelle maniere on doit se servir pour cette fin: et en me remettant cependant à son rapport, je suis etc. ~ „ –. ~ 41.)

41.) Copie de la Lettre de S. E. Msgr le Grand Chancellier de la Couronne à Mr de Sacken. à Kupiska le 29. Mars 1722.

Je vous ai repondu à votre premiere Lettre, en remettant l'affaire que vous m'aviez recommandé à mon arrivé à Varsovie, où je serai, s'il plait à Dieu apres les Fetes de Pâques prochaines. – Je trouve dans le Rescript plusieurs difficultés, sur les-quelles les eclaircissements et les informations sont necessaires. – C'est pourquoi il faut du temp pour cela. – Je suis avec un etc.

42.) Kopia Listu JmcPana Wojewody Sieradzkiego do JmcPana Kanclerza W. Kor. z Zywca dnia 22. Martij 1722. R.

Ingenue fateor culpam; która agnita powinna Mi parare viam do otrzymania pardonu w Łasce WmPana! Ta zaś processit z nieostrożności mojey, że proponując WmPanu provinciam Superarbitri Imieniem Ichmciów Panów Lubomirskich, czemu gratiosissime annuere raczyłeś, niewymieniłem których? in supposito, że jeden jako i drugi mieli condescendere na tę omni exceptione majorem Electionem. Jakoż Ci Ichmć których nomine egi koniecznie chcieli profitować z Łaskawey WmPana dyspozycyi. – Od kogo innego coepta iniquitas, którey per observantiam cedere musieli: y tak res devoluta do JmcPana Hetmana Poln. Rzewuskiego. Jednak y w tym niechcąc bydź destituti patrocinio WmPana na którym się potenter fundowali, wiedząc że stricta WmPanow z pomienionym Jmcią intercedit necessitudo; supplikują abyś adminiculo Instancyi Swojey chciał Go disponere, jeśli się podeymie, aby memor był Tych którzy rekurs czynili do Samego WmPana; w tym, co wiem y WmPanu ex nimis publica fama innotescere musiało. – Pierwszy popełniony error wieczną zechce pensare obligacyą, a na nową novi przypiszę obsequij powinność; w tym respekcie y uniżoności w których się znam bydź. 43.) Kopia Responsu JmcPana Kanclerza W. Koronnego na Ten List. z Kupisk dnia 7. Aprilis 1722. R.

Jako wiem dowodnie, że intencya WmPana w proponowaniu Mi meritum obsequij akkomodowania interessów Przeswietnego Imienia Ichmw Panów Lubomirskich MMPw processit z partykularnego ku mnie afektu y Łaski WmPana; tak upewnić mogę WmPana, że kiedym słyszał o inney dyspozycyi, nietylko nieuczułem żadnego zląd ressentymentu, ale y owszem approbavi to u siebie Samego, że Ichmw unanimis assensus przypadł ad Supremum arbitrium JmcPana Wojewody Podlaskiego Hetmana Poln. Koronnego MMPana; Którego summa prudentia, justitia, et usus rerum potrafi determinować pomienione interessa ad satisfactionem cunctorum. Że zaś WmPan z wrodzo-

z wrodzoney Swojey ludzkosci y z życzliwey ku Mnie propensyi odezwać się w obligujących expressyach raczyłeś, y o tey dyspozycyi donieść cum documento fundamentu pierwszey Swojey insinuacyi y propozycyi; za to dziękuję uniżenie Wmpanu cum debita recognitione tak punktualney Jego in tractanda et in manutenenda amicitia delikatności. – Względem Instancyi, o którą jestem requisitus, co piszę do Jchmw Oney potrzebujących kommunikuję in annexis; y pewien jestem, iż to Wmpan ratum mieć będziesz raczył; ani powątpiewam o należytey bez niey ad vota singulorum pomienionych interessow determinacyi; którey intimo affectu życząc, znam się bydź solito cultu.

44.) Kopia Listu Jchmw P. Lubomirskich Kawalera Maltańskiego y Kuchmist. K.^o do JP. Kanclerza W. K. z Rzeszowa 27. Martij 1722.

Wiedząc z relacyi Jmpana Wojewody Sieradzkiego Naszego Mwpana, że Wmpan ex plenitudine ku Nam Łaski y affektu Swego raczyłeś deklarować subire onus Superarbitri w zatrudnionych interessach Naszych; jako sobie tego szczęścia My Bracia młodsi winszowaliśmy, tak chcącsię przy tim utrzymać, staraliśmy się usilnie. – Lecz gdy zkądinąd wielka difficultas zachodziła, unikając dalszey między nami diffidencyi y do większego rozróżnienia się okazyi; musieliśmy aliud sequi medium, y na Jmpana Wojewodę Podlaskiego Hetmana Pol. Kor. Wmnp.^a zgodzić się. – Więc gdy Nas infelici fato pierwsze beneficium Wmmpana minęło, o insze czyniemy rekurs, przy oddaniu Nayniższey weneracyi upraszając Wmpana, abyś Nas dwóch Braci młodszych Respektowi y Łasce Jmpana Wojewody Podlaskiego nwmp.^a y interessa nasze insinuare raczył; abyśmy sub authoritate Jego zupełnie mogli się pomiarkować y uspokoić. – Przydasz Wmmpan szczęściu Naszemu grande momentum, gdy nietylko ad sortes nostras jakie komu z Nas ex justitia debentur, ale też do Braterskiey Naszey konfidencyi sincere przywiedzeni będziemy. Pro tanta cura Wmmpana przyymiemy na siebie perennaturam obligationem, którą ad quosvis nutus Onegoż non intermittemus exolvere; y pokażemy dowodnie jako jesteśmy cum omni cultu et veneratione etc.

45.) Kopia Responsu Jmcpana Kanclerza W. Kor.^o na ten List do każdego z Jchmw z osobna. z Kupisk d. 7. Aprilis 1722. Anno.

Prawdziwie szczera ochota Moja do applikowania się w akkomodowaniu pro justitia interessow Prześwietnego Jmienia Wmpanow, że niemogła bydź do skutku przyprowadzona; musi do innych sposobnieyszych zachować się okazyy. – Mam zaś z tego wielką konsolacyą, że unanimis assensus Wmpanow przypadł na godną bardzo elekcyą Supremi Arbitri Jmp. Wojewody Podlaskiego Het. pol. kor. Mmpana; któr

którego summa prudentia, justitia, et usus rerum potrafi pewnie satisfacere: E expectationi WWMPanow: a zatym z Siebie samego biorąc mensuram, iż gdyby na mnie przyszło było takowe arbitrium, pewniebym je był starał się wykonać pro aequitate et pro satisfactione wszystkich WMPanow. – In terminatione Ich, unionem affektow braterskich unam, aequalem, et perfectam szukając, y na niey grundując wszelkich interessow accommodationem, y wiedząc zupełnie iż JmP. Wojewoda MMPan tali modo procedet; muszę upraszać WMMPanow, abyście Sami osądzić raczyli za słuszną tę moją konsyderacyą z szczerze sprzyjającego y dobrze życzącego Jm serca pochodzącą; że in hoc passu instancya Moja do Jmci bardziey by obesse a niżeli prodesse WMPanom mogła. – Bo jako, /: krom tey reflexyi, iż JmcP. Wojewoda MMPan pewnie do ukontentowania singulorum ad inveniet adaequata media:/, takowych interessow bonus exitus naywięcey a confidentia et charitate fraterna powinien expectari, tak Instancya Moja mogłaby więcey diffidencyi sprawić, a niżeli co dobrego in rem WMPanow operari. – Pragnę w inszych podających się okazyach dać dowód jako jestem pleno afectu et observ..

46.) List od Króla Jmci do JmcP. Kanclerza W. Koronnego. –

August Wtóry etc. – Wielmożny uprzeymie Nam miły! Powziąwszy wiadomość o wydanym pozwie przez Wielm. Marszałka Nadwor. Koronnego Urodzonemu Maciejowi Dembowskiemu y Małżonce Jego Dóbr Naszych Młodzieszyna Possessorom, pro reponendo Privilegio Cassationis wolnego wrębu w Lasach Młodzieszyńskich, do Sądow Naszych Zadwornych, jako taż Cassatio subreptitie et circumventorie wyniesiona być miała; zdało się Nam to donieść Uprzeymości Waszey, iż jako o znaczney dezolacyi Lasow Naszych Młodzieszyńskich dostateczne mieliśmy relacye, tak y Kassacyą wrębu Wn. Marszałkowi Nadwornemu Koro. pozwolonego, nie pracwia sufficienti Informatione, podpisaliśmy. – A zatym, gdy ta Sprawa w Sądzie Naszym Zadwornym przypadnie, abyś ją Uprzeymość Wasza pro justitia bez wszelkiey dylacyi rozsądził, nieodsyłając jey do Nas y do Sądow Naszych Relacyynych, usilnie rekommendujemy: dobrego oraz od Pana Boga Uprzeymości Waszey życzemy Zdrowia. – Dan w Dreźnie dnia VIII. Mca Kwietnia Roku Pańskiego MDCCXXII. Panowania Naszego XXV. Roku. – – –

47.) Copie de la Lettre de S. E. Msgr le Grand Chancellier de la Couronne à S. E. le Cardinal Albani, à Kupiski 12. d'Avril 1722. a.

Etant informé par la relation de Mr. le Baron de Puchet, avec quel empressement Votre Eminence m'a rendu la justice devant Sa Sainteté à l'occasion de l'incident

-cident avec Mr l'Auditeur de la Nonciature; je n'ai pas voulu manquer d'en temoigner à votre Eminence ma reconnoissance due. ~ Votre Eminence peut etre persuadée, que je ressents comme je dois l'obligation que je lui en ai: car il me seroit fort douloureux si mes services que j'ai rendu au Saint-Siege, dont votre Eminence est temoin, et que je pretends de rendre à l'avenir, ne m'attiroient point par quelques traverses cette benediction et cet agreement de Sa Sainteté, dont j'ai joui du temp du Pontificat de tres-sainte et glorieuse memoire Clement XI. ~ Je supplie Vot. Eminence de me continuer sa protection, puisque je suis toujours Msgr de Vot. Emin. etc.

48.) Copie de la Lettre de S. E. Msgr le Grand Chancell.r de la Couronne, à S. E. Msgr le Feldmarech. Fleming. - à Kupiski 12. d'Avril 1722. a.

La Lettre de votre Excellence si consolante du 21. de Mars n'est pas parvenue entre mes mains que par cet ordinaire. - C'etoit une grande marque de la bonté de votre Excellence pour Moi; qu'Elle n'a pas voulu me mander la mauvaise nouvelle de la maladie dangereuse de Sa Majesté et augmenter la douleur et l'allarme dont les relations d'ailleurs avoient rempli mon coeur et mon esprit; et que votre Excellence a eté si ponctuelle à me consoler et à me faire revivre, en m'informant que Sa Majesté se trouvoit mieux, et qu'Elle etoit entierement hors de danger. - J'en suis tres-obligé à votre Excellence et je suis avec tout le respect etc. ~.

49.) Kopia Listu JmcPana Kanclerza Wielkiego Koro. do JmcXiędza Biskupa Łuckiego. - z Kupisk d. 12. Aprilis 1722. Roku. -

Respons WmPana obszerny do JmcX.a Nuncyusza in Copia Mnie postany czytałem. Że Mną o Pińskiey Tranzakcyi nic WmPan niemówiłeś pod czas Łaskawey tu swo-jey bytności: aż potym o niey dowiedziałem się tanquam de causa facti. - Causam zaś juris Drohicką deklarowałem pro justitia servatis servandis osądzić; wie-dząc, że przez to niebędzie mógł nikt praetendere injuriam, ile kiedy w takowych okurrencyach które mogą przynosić molestias y które za sobą niemałe pociągają konsekwencye. - Trzeba zawsze wprzód wszelkie okoliczności maturè zważyć, y dawnieysze prawa z świeższemi Konstytucyami konfrontować et ad executionem dawnych Dekretów przypozywać. - Persisto y teraz w tey deklaracyi; dziękując uniżenie WmPanu pro votis in recursu Paschalium gaudiorum nuncupatis, po-nawiam moje pro incolumitate longaeva et prosperitate WmPana, których obli-gowany affekt in tempore wyrazić nieomieszkam, y przy których pragnę y daley skutecznie demonstrare jako jestem infinito cultu etc. ~." — . ~.

50.) Do JmcPana Woiewody Malborskiego od JmcPana Kanclerza Wiel-kiego Koronnego z Warszawy d. 24. Aprilis 1722. R. ~.

Przybywszy tu do Warszawy dwa oraz Listy odebrałem od WmPana, które Mi przyn

przyniosły nowe dowody dawnego ku Mnie affektu y Łaski Jego. — Wyrażam należyte podziękowanie za kongratulacyą Paschalium gaudiorum: życząc wzajemnie, abyś WMPan duce Triumphatore Mortis zawsze tryumfował de omnibus adversitatibus, y w długoletnim wieku bez nayrnnieyszey zdrowia alteracyi cieszył się continuis błogosławieństwa Jego prosperitatibus. ~ Jako Nas była niezmiernie zasmuciła wiadomość o niebespieczney słabości zdrowia JEgo Królewskiey Mći, tak z przeszłey y teraznieyszey poczty odebrana consolatur o restytucyi Jego ad pristinum vigorem. — Godne bardzo reflexye WMPana Cudzoziemskich obrotow przenikające conatus czytałem; mając je antecedenter już wiadome y w partykularney konsyderacyi y apprehensyi. — Żeby się zaś mogły wynaleść adaequata media do zabieżenia skutecznego wszelkim z nich przeciwnym imprezom, hic Rhodus, hic Salus! ~ Na przyszłym da Bóg Seymie słuchać w tym magna Consilia WMPana życzę sobie, y Onym Moje akkomodować zdanie. — w Interessie JmcPana Pułkownika Strutyńskiego Starosty Wilkomirskiego, tak per aestimationem veterem qualitatum et meritorum JMci, jakoteż per observantiam poufałey WMPana Insinuacyi, ile można szczerą przysługę moją deklaruiąc, zgadzam się cum sensu WMPana, że mniey jest potrzebna nowego Przywileju exportacya. ~ Papiery s. p. JmcPana Wojewody Inflantskiego Nominata Chełmińskiego, że WMPan za bytnością tu da Bóg swoją odbierzesz, o tym pewien bydź możesz. ~ „ —. To ad contenta pierwszego Listu wyraziwszy; w drugim, usilna WMPana Instancya za JmcX. Kustoszem Chełmińskim MMPanem o Opactwo Bledzewskie uczyniona, cum distincto przyjąłem respectu ac aestimatione et cum particulari do satysfakcyi oney desiderio; jeżeli, quoad dispositionem Tegoż Opactwa znayduje się, res integra in distributiva justitia JEgo Kr. Mci: ponieważ zaszła była, ni fallor, przy koadjutoryi daney JmcXu Zaleskiemu na Oliwskie favore Xa Gurowskiego na Bledzewskie promocya: o czym każę, rozrządziwszy się cokolwiek po podróży czynić in Actis Metrices inwestygacyą. ~ A kiedy Król Jmc wszystkie wakanse odkłada do swego powrotu ad Regnum, więc in quantum pokaże się z Metryki, że niestanęła żadna Bledzewskiego dispozycya; moję ochotną ad vota WMPana świadczyć przysługę in adminiculum skuteczney JEgo u JEgo Kr. Mći Interpozycyi, będę sobie miał za osobliwe szczęście znając się bydź indesinenti cultu etc. ~ „ — . ~ „ . —.

51.) Copie de la Lettre de S. E. Msgr le Grand Chancellier de la Couronne à S. E. Msgr le Feldmarech. Fleming. à Varsovie 25. d'Avril 1722.

J'ai reçu et lû, f: avec bien de l'obligation à votre Excellence pour la communication la Reponse de Sa Majesté donnée à la seconde Lettre de Msgr le Grand General de la

 ... de la Couronne au sujet d'Orlik et Nahimowski. ~ Mr le Grand General avoit attendu la premiere reponse de Sa Majesté sur le meme sujet; il n'auroit pas eu besoin d'en ecrire de nouveau à Sa Majesté. ~ Son allarme et son inquietude etant suffisament calmées et appaisées par les eclaircifsements dans la premiere Reponse de Sa Majesté sur cette matiere. ~ Que le Bon Dieu recompense toutes les bontés paternelles de Sa Majesté envers ses Sujets avec toutes ses benedictions. - Je fais des voeux aufsi bien pour cela que pour les prosperités de votre Excellence, lui etant infiniment obligé pour ses Souhaits à mon egard: et je suis avec tout le respect etc. ~ . -

52.) Rescriptum ad Magistratum Maevensem pro Fam. Frants cum relaxatione residuae poenae pecuniariae ex Decreto Contumaciali per Famat. Hillè lucratae. ~ . — . ~ . — .

Augustus Secundus etc. ~ . Spectabilibus et Honoratis, Proconsuli, Consulibus, Advocato, Scabinis Civitatis Nostrae Mevensis fideliter Nobis dilectis Gratiam Nostram Regiam. - Spectabiles et honorati fideliter Nobis dilecti! Obtentum est in Judicio Afsefsoriali Decretum Nostrum Contumaciale per Famatum Michaelem Hille Civem Mevensem Citatum, super Famato Gabriele Frantz itidem Cive Mevensi Appellationis Actore; idque in causa et actione Judiciaria ratione variarum injuriarum summarumque, alias prout in propositione originali continetur. - Varsaviae de Actu feria quinta pridie Festi Praesentationis Beatifsimae Mariae Virginis die vigesima Mensis Novembris Anno currenti millesimo septingentesimo vigesimo primo. - Quo Decreto praefato Nostro Famatum Gabrielem Frantz appellantem Actorem ad solutionem Summarum et praetensionum compensationem praefato Famato Hille Citato praestandam, juxta sententiam Judicij primae Instantiae Civitatis Nostrae Mevensis, ac in alijs poenis arbitrarijs nec non in vim mulctae et causatarum expensarum, damnorum, ad aliquot centena florenorum bon. mon. solutionem Ipsum condemnaveramus, et pro executione partes ad Judicium primae Instantiae Civitatis Nostrae Mevensis remiseramus. ~ Cum autem praefatus Famatus Frantz per executionem Spectabilis Judicij Mevensis praecipitanter incarceratus, omni beneficio Juris signanter citatione ad reponendum idem Decretum Nostrum Contumaciale per Famatum Hille Citatum obtentum destitutus extiterit, taliterque ad satisfaciendum Decreto Contumaciali in maxima parte per Fidelitates Vestras adstrictus fuerit, ut eo modo realiter Summas solvi injunctas persolverit poenasque Carceris expleverit, residuum tantum florenorum centum sexaginta bon. mon. praedictus Famatus Frantz ad solvendum Eidem Famato Hille restaverit: = Supplicatum Nobis est nomine praefati Famati Frantz, ut Ipsi hocce

resid

residuum Summae centum sexaginta florenô ad exolvendum proventis de=speciali Clementia Nostra Regia condonare et relaxare dignaremur. ~ Cui Supplicationi benigne annuentes, praefato Famato Frantz eandem exolutionem residuae ex Decreto Contumaciali provenientis Summae Florenorum centum sexaginta condonandam et relaxandam esse duximus: uti quidem relaxamus et condonamus, ab ulteriorique executione Decreti Ejusdem Contumacialis Ipsum relevamus. ~ Utque Fidelitates Vestrae praesentes relaxationis Nostrae Literas observent, neque amplius Eundem Famatum Gabrielem Frantz hac executione Decreti Nostri Contumacialis aggravent, Illis mandamus et inhibemus. ~ Facturae sunt Fidelitates Vestrae praemissa pro gratia Nostra et Officiorum Suorum debito. – In cujus rei fidem praesentibus Sigillum Regni est appressum. – Datt. Varsaviae die n. mensis N. Anno Domini MDCCXXII. Regni vero Nostri XXV. Anno. ~ „ –.

53.) Copie de la Lettre de S. E. Msgr le Grand Chancellier de la Couronne, à Mons. l'Abbé Accoramboni. à Varsovie le 2. de Maij 1722. A..

J'ai bien reçu et lû avec attention vos deux Lettres du 15. et 25. d'Avril avec la communication de ce qui s'est passé à Rome au sujet des Abbayes. – Puisque Msgr le Cardinal Albani Vous a assuré, que la Cour de Rome a enfin resolu de venir à un Concordat, et qu'on devoit expedier incessament des Ordres à Msgr le Nonce de traitter sur cette matiere; ainsi il me semble qu'il suffiroit presentement de veiller et d'insister fortement auprès de Sa Sainteté, afin qu'il ne se fasse rien entre ce temp au prejudice des droits de la Couronne, jusqu'à ce que cette affaire soit decidée et reglée s'il plait à Dieu dans les Conferences avec Msgr le Nonce, à la satisfaction de Sa Sainteté et de Sa Majesté: qu'en attendant nil transeat, je ne manquerai pas de faire ici mes diligences auprès de Msgr le Nonce, sur ce fondement de l'assurance de Msgr le Cardinal Albani à l'egard de ce Concordat, qui a eté tant de fois proposé et desiré de part et d'autre. – Voila mon avis que je soumets à la volonté et à la resolution de Sa Majesté, etant avec toute l'estime. ~ „ — . ~ „ — . ~ .

54.) Copie de la Lettre de S. E. Msgr le Grand Chancellier de la Couronne à Mr Reyna le 8. Maij 1722. l'Année. ~

Pour repondre à votre Lettre du 25. d'Avril, je vous dirai Monsieur! que puisque le Memoire du Resident de Sa Majesté Prussienne presenté au Magistrat de Dantzig regarde non seulement l'affaire de la poste de Dantzik mais l'interet publique; ainsi je ne suis pas d'avis que vous fassiez de vous-meme les remonstrances à la Cour de Berlin sur cette matiere: mais comme cette affaire doit

 — doit avoir eté proposée à Dresde, selon le contenu du dit Memoire; vous voudrez bien ajouter aux reflexions que je vous communique vos sentiments et vos remarques et me les envoyer, afin que l'on puisse par aprés expedier: ce qui sera le plus convenable dans cette affaire aprés l'heureux retour de Sa Majesté. Au reste, je me remets à Mr. Sardy, et je suis avec toute l'estime. ~ . —

55.) Copie de la Lettre de Son Excellence Monseigneur le Grand Chancellier de la Couronne à Mr. de Terras. ~ . —

Je suis fort aise d'apprendre, que le paquet pour Mr. Popiel Internunce de Sa Majesté à Constantinople soit parvenu entre vos mains, et qu'il devoit etre expedié incessament par votre soin. - Je ne manqueray pas d'en faire le rapport à Sa Majesté à son heureuse arrivée ici, que nous attendons à tout moment. - En vous remerciant cepandant Monsieur pour les nouvelles, je suis avec toute l'estime.

56.) Copie de la Lettre de S. E. M. le Gr. Chancel.r de la Cr. à Mr. l'Abbé de Schenck. ~ . — . ~ . —

Je vous suis bien obligé Monsieur pour votre Souvenir et pour vos voeux à l'occasion de la Fete de S. Jean, dont je porte le Nom; vous souhaittant pareillement par l'Intercession de ce Saint toutes les graces et benedictions Celestes. - Je vous suis de meme obligé pour la Lettre tres-obligeante ecrite à Mon Neveu. - Et en vous assurant, que je ferai tout mon possible en faveur de la Dame et en tout ce qui pourra vous etre agreable, je suis avec empressement et verité. ~ . — . ~ . —

57.) Kopia Listu Jmćpana Dembowskiego Sekretarza JKgo Kr. Mći do Jmć Pana Kanclerza WW. Koro. z Drezna d. 13. Maij 1722. Roku.

Odsyłam JW. WMćpanu Dobrodzieiowi Projekt Supplementu do Instrukcyi Jmćpana Popiela taki, jaki Mi z Lipska przysłano: a że żadnego przytym nieodebrałem pisania, tedy rozumiem że Jmćpan Koniuszy Litewski niemiał nic do przydania, a sua parte ad referendum WWmćpanu Dobrodzieiowi. - Jest wiadomość, że Król Jmć w Niedzielę wyjechał z Lipska do Dóbr Jmćpana Ficterna; potym do Królowey Jeymci; miał także dziś wyboczyć na wesele Jmćp. Pułkownika Ficterna; a potym się tu spodziewać każą Pana o Piątku, na którego przyjazd koncze deliberatorias. - Królewiczowe Jeymość dziś na noc tu obiecuja redwcem, subsequenter y Ministrów. - Jmćp. Graff Lagnask stanął tu dnia wczorayszego. - Z ostatniey poczty odebrałem z winnym respektem List WMćpana Dobrodzieja de d. 6. currentis; w którym wyrażone roskazy z powinną punktualnością exequiar y konnotować będę. - Odebrałem także y od Jmćpana Woiewody Ruskiego rekwizycyą o Toż Woytowstwo Matrow; o którym pamiętać y pilnować będę aby go inny z boku non surripiat. - Similiter y innym roskazom invigilabo. ~ . — . ~ . — . ~ . —

58.)

58.) Respons na Ten List od Jmćpana Kanclerza Wielkiego Koronnego. - dnia 20. Miesiąca Maja 1722. Roku. -

Przy Liście Wmpana de d. 13. currentis pisanym, doszedł mię odesłany tu nazad Projekt Supplementu do Instrukcyi Jmćpana Popiela; który że Wmpanu z Lipska bez żadnego pisania przysłano, jako Mi to jest dziwno, tak muszę zatrzymać Expedycyą tegoż supplementu do rzetelney rezolucyi JEgo Królews. Mći P. M. M. za przybyciem do Drezna; ile kiedy takowe expedycye zawsze ad mandatum proprium JEgo Król. Mći wychodzić zwykły: tu zaś niemając należytey Pańskiey mentis expressyi, trudno się rezolwować na posłanie za Jmćpanem Popielem pomienionego Supplementu, providendo securitati meae y Kancellaryi. - Niewątpię, że Deliberatoriae dotąd wyszły do kogo należą. ~ -

59.) Copie de la Lettre de S. Excell. Msgr le Grand Chancellier de la Couronne à Mr. de Terras. le 20. du May 1722. An.

En recevant avec plaisir l'Avis et l'office dans votre Lettre obligeante du 9. du Mois present, je ne manquerai pas Monsieur de les faire valoir en tems et lieu, et de m'en conformer dans les occasions: etant avec une estime particuliere. ~.

60.) Kopia Listu Jmćpana Dembowskiego Sekretarza JEgo Król. Mći do Jmćpana Kanclerza W. Koro. z Drezna d. 20. Maja 1722. r.

Odebrałem z winnym respektem roskazy JW. Wmpana Dobrodzieja de d. 13. currentis, które już in parte wypełniłem; jakoto, w doniesieniu desideriorum Jmćpana Podkomorzego Krzemienieckiego; intuitu Urzędow Elekcyynych tameczneego Ziemstwa, które niewątpię, przy promocyi Wmpana Dobrodzieja succedent ad vota reccommendatorum od Niego; et eo fine konnotowałem Oneż. - Doniosłem także relacyą pięknie zaczętey Kommissyi Radomskiey, zkąd chwała resultat na JW. Jmćа Prezydenta Dobrodzieja. - Posyłam dzisieyszą pocztą, w osobnym pakiecie Deliberatorias JEgo Królewskiey Mości N. 145. cum adjuncta w tymże pliku specificatione. - Wczoray one podpisał JEgo Kr. Mść, y potym odjechał do Pilnitz: zkąd jedni mówią, że dziś powróci, drudzy że tam przez Święta zabawi. - Odsyłam także Wmpanu Dobrodziejowi podpisane papiery, osobliwie Konsensa dla Jmćpana Wojewody Mazowieckiego y Jmpana Pisarza Polnego Litt., y inne. - w Deliberatoryach jest data zapisana ztąd d. 16. Maij to jest in crastino powrotu JEgo Królewskiey Mći. - Kancellarya Wmpana y Dobrodzieja disponet Oneż y pozapisuje, bobym Ja na pocztę niewydażył. ~ Od dzisieyszego dnia za tydzień Dwór Saski ma wychodzić do Warszawy: mówią że y Król Jmć chce pośpieszyć y wprzod stanąć niż Dwór JEgo. ~. -

61.) Respons na Ten List od JP. Kancl. W. K. z Warsz. 27. Maja 1722. -

Inkludowane Deliberatorye y Konsensa w Liście Wmpana sub N. 102. d. 20. current. z Drezn

– „ – z Drezna pisanym, doszły Mię tą pocztą punctualiter: za co wyrażam podziękowanie, jako też et pro executione aliorum Commendatorum. – Projekta Uniwersatu na Seymiki y Listy, lubom tak dawno postał, nietylko ich jednak nazad nie odbieram, ale y żadney o nich mencyi w Tymże Liście Wmpana nieczytam: a zatym o odestanie ich z należytą rezolucyą proszę; bo czasu wiele pisanie Listów zabierze. – List Jmćpana Feldmarszałka MeMPana donosi Mi o prędkim przybyciu do Polski JEgo Królewskiey Mości; niespecyfikuje jednak czy tu do Warszawy czyli do Wschowy? : Warszawa zaś z korrespondencyi Saskiey pełna jest tych wiadomości, że Król Jmć miałby tylko do Wschowy powrócić dla Expedycyi przedseymowey, a potym nazad do Saxonij divertere, non rediturus aż na sam termin Seymu przysztego, unikając jako powiadają molestias któreby mogły bydź tu w Warszawie o dyspozycyą wakansow osobliwie Duchownych, y mając intencyą one differre do Tegoż Seymu. – Co jeżeliby tak bydź miało, należałoby Mi o tym wcześnie wiedzieć; ile kiedy Instrukcya na Seymiki Przedseymowe musi bydź obszerna, et de contentis jey trzeba mieć exploratam mentem JEgo Królewsk. Mci; a trzeba circa Festum S. Joannis imminens wszystkę expedycyą mieć podpisaną: bo Wmpan wiesz, że niemało czasu weźmie rozsyłanie jey żeby wszędzie in tempore stanęła. ~ Więc chciey Wmpan dyspozycye in praemissis Pańskie porozumieć y nieodwłocznie o Nich Mię sufficienter informować; abym y Ja in casum powrotu JEgo Królewskiey Mości do Wschowy tylko, mógł też Moje miarkować dyspozycye y do gotowości na podróż zawczasu się zabierać. ~ „ –. ~.

62.) Do Miasta Elbląga od Jmp. Kancler. W. K. z Wars. 22. Maij 1722.

Nova, quae Praenobiles et Spectabiles Dominationes Vestrae per transvectionem Salis Hallensis et per institutum depositorium ipsius alias ante impracticatum praevident, sentiunt et verentur praejudicia ac detrimenta; quemadmodum gravi cum animi dolore Mihi exposita accepi; ita ad amovenda eadem, tum ad providendum Juribus Regni et Civitatis Praenobilium Dominationum Vestrarum, omnem impendere operam non intermittam: Supplicemque Libellum indilate ad Sacram Regiam Majestatem Dnum Nrum Clmum cum debitis remonstrationibus mittam, ulteriorem hoc in negotio informationem praestolando. Interim solita benevolentia maneo. ~.

63.) Kopia Listu Jmćpana Podskarbiego W. K. do Jmćp. Kanclerza W. Koronnego. – z Nowego-Miasta d. 22. Maij 1722. Roku.

Dziękuję Wmpanu za te dwie deklaracye Łaski Jego: że moję promocyą wesprzeć raczysz indultu Kasztelanij Dobrzyńskiey y Woytowstwa we Wsi Ostrosza z Sołectwem we Wsi Sztaszkowie dla Jmćpana Wajakowskiego Stolnika Przemyskiego: rzecz mała tylko

tylko Jemu przyległa. — Odważam się jeszcze wnosić Instancyą za JmćPanem = Dorpowskim Starostą Przedeckim, jako Krwią Moją; żeby Wsie puste Ostrowy y Wołodza, uti avulsa od Kłodawy która s. p. Oyciec Jego dość drogo zapłacił JmćPu Wojewodzie Podlaskiemu Het. Pol. Kor., wakujące teraz post fata s. p. JmćPana Kasztellana Dobrzyńskiego, mogły JEmu przy Łasce JEgo Królews. Mći P. M. M. y protekcyi WmPana cedere, saltem in recompensam lubo improportionatam za Nieszczewice y Broniewo, które się dostały JmćPanu Sokolnickiemu. — Przypominam oraz y Kasztellanią Zamoiską dla JmćPana Borowskiego, oraz y Czesnikostwo Sendomirskie na Moją promocyą. — A lubo niemam szczęścia do tego Chleba Duchownego, ani nikogo z Mego Imienia cobym Go promowował; przecież gdyby Siostrzeniec móy JmćXiądz Krzewski Kanonik y Deputat Chełmiński mógł się pomieścić na Opactwie Błędzewskim, życzyłbym sobie tego. —. — In publicis byłoby siła pisać; zostawuję to ad coram. — Wypadam w srzędnie Swięto do JmćPana Krakowskiego MMPana który na Mnie w Sieniawie czeka. — Chciałbym tentare fortunam żebym in vim dispositionis mógł facilitando consilia publica jakie temperamenta wynaleść, żeby się ta Kommenda na którey się łamowały Obrady Publiczne adaequatis mediis uspokoić mogła: y coby się mogło jeszcze sprawić in rem boni publici, żeby wszelkie obices uprzątnąć któreby miały Seym trudnić; w co includitur y Ordynacya Ostrogska: bo się tam różni mogą znaleść z JchmćwPanow Senatorów, których sensum radbym chciał mieć exploratum. — Nayciężsży tu będzie punkt, co z tą Ambicyą Cara Jmći robić assumpti seu usurpati Tituli Imperatoris? który zamach czyni na połowicę Litwy Naszey, Ukrainy, Województwa Wołyńskiego, Podolskiego, Ziemi Halickiey, Bełskiego y Ruskiego Województw, kiedy się totius Russiae tytułować każe! y jeszcze Septentrionem przydając? to y Prussy sub eodem climate! —. Kiedy się WmPan właśnie reditum Króla Jmći spodziewasz? czekam informacyi: bobym sobie życzył do Warszawy ad adventum Principis excurrere. — o Przysztych punktach do Instrukcyi na Seymiki przed-Seymowe radbym także miał sensum WmPana; y proszę żeby Skarbowych Interessow niezapominać, osobliwie te prywatne myta które destruunt wszystkie commercia y gubią wszystkie Miasta osobliwie Lwow który się in vicum obróci. — Wyglądam we wszystkiem Łaskawey WmmPana kommunikacyi, y jestem etc. —. —. —.

64.) Do JP. Podskarbiego W. K. od JP. Kanclerza W. K. z Warsz. 27. Maij 1722. r.

Uczyniłem już dosyć y rekwizycyi WmPana y Moiey ad executionem wszelkich = podob

–: podobnych Insynuacyy Jego obligacyi, tak względem Kasztelaniy Dobrzyńskiey jakoteż Woytowstwa we Wsi Ostroża. – Nieomieszkam y dzisieysza, zaraz pocztą insinuare ad Justitiam distributivam JEgo Król. Mci P. M. M. Instancyi za Jmcpanem Starostą Przedeckim MMPanem, jako godną krwią WmmPana o puste Wsie Ostrowy y wołodza nazwane. – Ponowię y antecedenter wniesioną o Kasztelanią Zarnowską y o Cześnikostwo Sendomirskie, o które wiele innych jest konkurrentów. – o Opactwo Bledzewskie pisał tu do Mnie Jmcpan Wojewoda Malborski MMPan: odpisałem Jmci, że już non est res integra: /: lubobym szczerze rad służył w tym Jmx. Kczewskiemu MMPanu :/ bo Jmx. Gurowski Opat Oberski miał już za Konsensem JEgo Król. Mci expedyowaną na nie koadjutoryą. – Podróży WmPana do Sieniawy spodziewam się bonum eventum: lubo ta materya Kommendy, nierozumiem, aby już miała więcey przyszły Seym trudnić, po kombinacyi z Jchmcż P.P. Hetmanami MMPany tu w Warszawie na konferencyi u JEgo Król. Mci po Seymie in virtute resultati post-Comicyalney Rady uczynioney według dawnych zwyczajow: którey to kombinacyi skutki przez te dwie lecie dobre były z posłuszeństwem należytem Ordynansom Hetmańskim y z Satysfakcyą Jchmcpanow Hetmanow. – Króla Jmci spodziewamy się wprędce według ostatnich Listow z Saxonij. – Przybycie WmPana ad Consortiū Nrum u Mnie jest zawsze in summo desiderio. – Skarbowe Interessa w dawnieyszych Instrukcyach bardzo dobrze są wyrażone: a zatym ten punkt jako y inne w teraźnieyszey Instrukcyi immutabili tenore reassumentur, przydawszy te punkta które po Seymie accesserunt. – Na tey da Pan Bóg powszechney Radzie namieniona materya do Cara Jmci regulującą się, y wiele innych, chociaż są trudne, resolventur; byle Nam tylko radzić pozwolono: boćby też naytrudnieysze sprawy y interessa communi consilio superantur. – Posyłając deliberatorias od JEo Kr. Mci znamsię, bydź indesinenti cultu.

65.) Copia Literarum ad Sacram Regiam Majestatem, a Domino Hoffman. – Varsaviae die 29. Maij 1722. Anno. –

Cum Contubernium Laniorum Elbingensium, in puncto prati quondam litigiosi, nunc autem per Commissionem a Regia Majestate Vestra institutam Magistratui Civitatis Elbingensis adjudicati, iterum adierit Regiam Vram Mjstem; atque metuendū sit ne futilibus atque insolidis rationibus, vel per modum sub- et obreptionis quidquid supradicto Magistratui praejudiciosum extradere conetur; a Serenissimo Borussiae Rege Dno Meo Clmtmo, cujus interesse hac in re maxime versatur, jussus sum orare Regiam Vestram Majestatem, ut Laniones Istos, temerarias lites, frivole quaerentes, serio Mandato ab ulteriori processu arceat; atque ut rebus per Commissionem stent decisis, adigat; vel saltem ne in praejudicium Magistratus: Elbing

Elbingensis, Illo inconsulto, quid decidi patiatur. ~ Pollicetur Serenissimus Borussiae Rex tanquam Possessor illius prati Usufructuarius ex Jure oppignorationis ab Augustissima Republica cessae, Se supramemoratis Lanionibus, exclusis alijs, aliud pratum daturum, dummodo prout aequitas requirit ad idem laudum quod alij offerunt annuatim solvendum sese obstringant. ~ Quod superest, cultu maxime submisso in sempiternum permaneo. ~ Regiae Vestrae Majestatis humillimus atque obedientissimus Servus C. G. H o f f m a n. ~ . — . ~ . —.

66.) Kopia Listu Jmćp. Kanclerza W. K. do Jeymćpani Woiewodziny Chełmińskiey. – z Warszawy d. 29. Mca Maja 1722. Roku.

Abym mógł skutecznie świadczyć przysługę Moją Jmćpanu Staroście Kłeckiemu MM. Panu w promocyi na Jnflantskie Koronne Poselstwo, jeżeliby z górnieyszego Województwa do tey funkcyi nieszczęście jakie Godności y Zacności Jego przeszkodziło, miarkując zaszłe dawniey konkurrencye y tak Moje jako y innych Jchmciów rekommendacye, wielka w tym widzę trudność: przecież starać się trzeba żeby Jmć mógł się pomieścić na Poselstwie między Temi którzy z Jnflant y z Litwy obierani bywają. – W czym niewątpię, że Jmćpan Starosta Dyneburski szczerze dopomoże Jmći przez estymacyą wielkiego Jmienia. – Y ia przydam moję Jnstancyą tym ochotniey im więcey obligacyi wkłada na mnie poufała Wmpani rekwizycya, pragnąc y w tey okazyi pokazać jako jestem z zwykłą obserwancyą. ~ . P. S. Bądź Wmpani pewna, że Ja czynię wszystko co tylko można dla przysługi Jmpana Starosty MMPana na Roskaz Wmmpani! ~ . –

67.) Kopia Listu Jmćpana Kanclerza W. Koronnego, do Jmćpana Starosty Kłeckiego. z Warszawy d. 29. Miesiąca Maja 1722. Roku.

Nad tym nieszczęściem które Wmpan wcześnie praevides w niedoyściu przyszłych Seymikow Ante-comicyalnych Prowincyi Pruskiey bardzo ubolewając, radbym bardzo ad vota Jego ochotną zawsze przysługę Moją świadczył jako we wszystkich okazyach tak w promocyi na poselską Jnflantską funkcyę. ~ Kiedy jednak już tak Moje jako y innych Jchmciów pozachodziły za Jnnymi Jnstancye y dyspozycye za Niemi uczynione; przeto expedit starać się, aby między Jnflantskiemi lub Litewskiemi pomieścić się; y nie wątpię że Jmpan Starosta Dyneburski, per aestimationem Wielkiego Jmienia Wmpana, utrzyma na Teyże funkcyi Zacność Osoby Jego między Posłami Litewskiemi y Jnflantskiemi; ponieważ zwyczaynie dwóch Litewskich y dwóch Jnflantskich bywa: do czego y Ja skutecznie dopomodz nieomieszkam y przez naypierwszą pocztę pisać będę do Jmp. Starosty Dyneburskiego Mego MPana, wyznając iż jestem. ~

68.) Kopia Listu Jmćpana Kanclerza W. Koronnego do Jmp. Generała Wielkopolskiego. – z Warszawy dnia 30. Maja 1722. Roku. ~

Doniósł Mi tu Jmćpan Rezydent Cesarza Jmći, jakoby Jmćp. Franciszek Gajewski Kasztelan

—„—Kasztelanic Sanocki miał zabrać Kupców Wrocławskich z wozami i towarami ich modo repressaliorum. ~ Które repressalia że są sprawiedliwości, prawom sąsiedzkiey przyjaźni, y publicznemu bespieczeństwu przeciwne; tedy upraszam uniżenie WmPana, abyś pomienionego JmcPana Kasztelanica do tego raczył skłonić, żeby bez omieszkania sine strepitu Juris te wozy z towarami Kupcom Wrocławskim in quantum je jeszcze ma u Siebie oddał: o co też piszę do Niego. – Jeżeliby zaś y mojey insinuacyi y WmPana persuazyi niechciał słuchać y prawu pospolitemu sprzeciwił się; tedy WmPan racz pro munere Jurisdykcyi Swojey, gdy pars Injuriata uczyni rekurs justitiam administrare. – To wyraziwszy znam się być cultu etc.

69.) Kopia Listu JmcPana Kanclerza W. K. do Jmp. Gajewskiego Kasztelanica Sanockiego. z Warszawy d. 30. Maij 1722. Roku

Doniósł Mi tu JmPan Rezydent Cesarza Jmci, jakobyś WmPan wozy kupieckie Wrocławskie z towarami violenter per repressalia za jakiś dług u Kupców Wrocławskich pretendowany zabrać miał. ~ Więc jeżeliby tak było, tedy ex Gradu Meo przy należytym Ukłonie proszę, abyś chciał te zabrane wozy z towarami bez processu prawnego pomienionym Kupcom oddać: alias musiałby JlGo Król. Mć P. M. M., przez wszystkie racye sprawiedliwości y utrzymania sąsiedzkiey przyjaźni y bespieczeństwa publicznego, Tymże Kupcom ukrzywdzonym dać Swoję protekcyą u wszelkiego prawa. – Ja jednak mam nadzieję, że WmPan bez prawa oddasz te wozy z towarami; y upewniam że JlGo Król. Mć interponet powagę Swoją do Cesarza Jmci, abyś WmPan w Swoich pretensyach, jeśli masz jakie słuszne, od Kupców Wrocławskich był indilate uspokojony, in quantumby Zwierzchność na Śląsku niechciała WmPanu uczynić należytey Sprawiedliwości y satysfakcyi. – Co rzetelnie wyraziwszy jestem etc. —

70.) Kopia Listu do JmcPana Kanclerza W. Kor. od Trybunału Głównego WO. Xstwa Litew. ~. z Wilna d. 31. Maij 1722. Roku

Niespodziewane pióro idzie ad Manus WmPana zaląc się: że JchMć Ojcza Jezuici Wileńscy tak S. Jana jako y S. Kazimierza, zapomniawszy legitimas Leges prawa coaequationis czynią ewokacyą po cały Trybunał przez Process titulo Inhibitionis, za cztery niedziele komparycyą w Warszawie naznaczając do Sądu Jw. JmXa Nuncyusza, czyli praw Naszych doskonale wiedzieć niechcącego, czyli też mimo wiadomość Jego ewokują. – Więc gdy teraz hac sorte upośledzeni jesteśmy, że jeszcze bytności JlO Kr. Mći Pana Naszego w granicach Naszych niesłyszemy; recurrimus tedy donosząc WmPanu jako in Ministerio Status będącemu y dobrze praw Naszych wiadomemu, abyś pro dexteritate et activitate Sua persuadować raczył JmeXu Nuncyuszowi, aby to co przed tym unquam practicatum non est, y teraz praktykowano niebyło, y takie

praejudicia nigdy niedziałyśię, któreby za sobą coraz gorsze pociągały konsekwencye; y niepodobna, żeby takowe akcye ad totam niemiałyśię referować Rempublicam! Co oddawszy ad altiorem WmPana penetrationem, z nieodmienną Naszą obligacyą piszemy się WmWmPana y Brata Uniżeni Sludzy. – Franciszek Despot Zenowicz Marszałek Trybunału Głównego Wielkiego Xstwa Litewskiego mp..

71.) Informacya JmcPanu Sekretarzowi Dembowskiemu in negotio Miasta Swieyca et Religionis Catholicae, ex occasione Supliki od Miasta Torunia pko JoJmx: Bisk. Kujawskiemu podaney..

Miasto Swieyce zawsze Religionem Catholicam profitebatur et hucusque profitetur, non admittendo ad Magistratum, Mercaturam, et Incolatum Dissidentes; przeciwko którym Dissidentom mają Decreta y Privilegia Swoje; któremi Eosdem Dissidentes arcent ab Incolatu Ejusdem Civitatis. – Więc że Toruń et aliae Majores Civitates Prussiae, z któremi to Miasto Swieyce ma Commercia, intrudunt Jm Kupców Dissidentes aby Jch suscipiant ad Jus Civile, et propter eadem commercia przyciężey Jm się opierać ne lucra Sua ex commercio cum Dissidentibus amitant; tedy widząc Eandem Civitatem inclinatam et facilem ad admittendos eosdem Dissidentes, Jmcx. Biskup Kujawski in fundamento Decretorum et Privilegiorum Regiorum wydał monitorium contra Magistratum Succensem inhibendo, aby sub poena quingentorum aureorum Hungaricalium nieważyliśię, contra Eadem Decreta, Privilegia et Rescripta Regia przyymować ad ejusdem Civitatis Incolatum et Magistratum aliquem in Religione Dissidentem. – Z tey tedy okazyi Miasto Toruń podaje Supplikę JEgo Król. Mći przeciwko Jmx. Biskupowi Kujawskiemu, allegando że ma mieć jakieś Jura et immunitates hac in parte Sibi servientes; ktdzież y inne Miasta primae Classis Pruskie junguntur z Toruniem promovendo Acatholicam Religionem w Swieycu. ~. Na tę tedy Supplikę niemoże bydź wprzód respons, albo deklaracya od JEgo Król. Mći dana, póki tak Miasto Swieyce jako y Miasto Toruń Privilegia et Jura quae allegant w Kancellaryi Kor. produkować niebędą. –

72.) Pro Memoria JmcPanu Kanclerzowi WW. Koronnemu od Jmp. Rezydenta Cesarskiego porrectum w Warszawie ultimis Maij 1722. –

Suprema Silesiae Curia hesternis Mihi Literis gravissimum facinus notificavit, quod Excellentiae Vestrae hisce non possum non debite exponere. ~ Nimirum, Generosus Dominus Franciscus Gajewski Castellan. Sanocensis in Palatinatu Posnaniensi, tres currus mercimonijs quoad maximam partem ferreis onustos, qui Vratislavia Darliscum et Thorunniam devehendi erant, in via publica uno milliari

post

 _ : = post Raviciam, per Administratorem Suum eum in finem illuc una cum decem alijs personis missum, die quinta hujus Mensis et anni invasit; et Vectores plagis minisque eò adegit, ut dictos tres currus in domicilium Suum quod duo milliaria ab Urbe Lissa abest Dziacz dictum veherent; ubi Eos injustissime una cum equis huc usque detinuit, sequenti nisus praetextu: Se alium ejusdem Urbis Incolam nomine Joh. Orlandum ex mutuo Sibi habere obstrictum, et hinc currus hosce ad Vratislavienses spectantes tamdiu detinere velle, donec debitum praetensum Sibi esset solutum; licet hi Mercatores Vratislavienses nec socij nec conscij fuerint debiti. ~ . Cum itaque hoc factum omni jure reprobatum, maxime utriusque Nationis Compactatis contrarium sit, quibus quam solennissime cautum, ne securitas viarum publicarum libertasque commerciorum violetur et impediatur; nominatus autem Generosus Dnus Gajewski tam pertinaciter huic Suae praetensioni inhaereat, ut nec sincerissimis Summae Silesiorum Curiae monitis se conformare, innocentes relaxare, viaque juris ordinaria debitum suum prosequi debere, aures praebuerit, sed Eos ad hodiernum usque diem detinuerit; et Ego firmissime persuasus sum, in hocce casu extraordinario non invenire locum ea quae Vestra Excellentia ad Me perscripsit, quod quilibet apud Judicem Competentem sit conveniendus, /: cum ita irreparabile damnum ex mora tam longa Subditis Caesareis et universo Commercio emergeret, si ordinaria via Juris agendum, nec credendum Majestatem Suam Caesaream id aequo animo esse laturam cum verba Compactatorum §. n: „habebunt etiam etc" contrarium quam luculentissime edoceant :/ = hinc Excellentiam Vestram fidissimum legum publicarum Custodem decenter adire volui rogans, ut dicta ratione laesam securitatem publicam commerciorumque libertatem iterum redintegrare, Authoritateque Sua efficere velit, ut quam primum Injustus rerum aliarum Spoliator et detentor dictus Dnus Gajewski ad meliorem mentem redeat, inique detentos currus dimittat, Mercatoribusque insontibus spolio hocce ac longiori mercium detentione maxime laesis satisfaciat, et quo in posterum alij deterreantur condignas et legibus Regni statutas poenas luat.

73.) Responsum ad Suprascriptum Memoriale Residentis Caesarei. –

Quemadmodum Relationem, super facto per Grsum Dnum Franciscum Gajewski Castellanidam Santocensem, in interceptione trium curruum cum Mercibus Vratislavia Thorunium et Dantiscum missorum, ac in detentione eorundem sub praetextu recuperationis sui debiti apud quendam incolam Vratislaviensem haerentis, a Mgfca Dntione Vestra expositam, non sine animi dolore accepi; ita pro indesinenti ac perpetuo in bonae Viciniae et amicitiae inter dominia Sacrae Caesareae

reae Regiaeque Catholicae Majestatis ac Regni Istius Provincias invaria:
bili conservatione studio, tum diligenti officiorum meorum applicatione, illico
opportuna Magnificae Dominationi Vestrae mitto remedia: videlicet tam ad
Illmum et Exclmum Dnum Palatinum Inovladislaviensem tanquam Generalem
Majoris Poloniae Capitaneum Jurisdictionem supra dictum Generosum Castella:
nidam habentem, quam etiam ad Ipsummet Dnum Castellanidam, debitam re:
monstrationem, seriam expostulationem, ac respective instantissimam requisitionē,
quatenus indilate currus praefati suis Dominis scilicet Mercatoribus Vratisla:
viensibus restituantur. ~ „ Firmam idcirco spem habeo fore, ut indilate iisdem
Mercatoribus Vratislaviensibus, si jam hactenus non sunt satisfacti, in deside:
rata extraditione curruum Suorum satisfiat. ~ „ – Adeoque ut sensus Meus
juri et aequitati conformis de conveniendis quibusvis personis apud Judices Com:
petentes etiam in praemissis stabiliatur, item respondeo: = Quandoquidem
Subditi Sacrae Caesareae Regiaeque Majestatis concessam et provisam habent
securitatem in Regno Poloniae agendi, commorandi, discedendi, juxta verba
Compactatorum §. eV. „habebunt etiam" etc; tunc certe non licuit Generoso
Gajewski Castellanidae Santocensi has facere violentias in via publica Mercato:
ribus Vratislaviensibus quae in Memoriali leguntur; et nisi Idem Generosus
Castellanides adhortatus Literis ad Se datis ultro ac benevole currus hos cum
mercibus, quibus Mercatores praedictos spoliavit, Ipsis integre restituerit et pro:
damnis illatis satisfecerit, tunc via Juris ex Instantia Injuriatorum ad id com:
pelli debebit. – Hic enim casus non est extraordinarius, sed pertinet ad punctum
Pactorum jubentium in tali casu quemque Excessivum coram Suo Judice Compe:
tenti conveniri debere: quorum Pactorum verba antea perscripta, iterum pro
meliori intelligentia et informatione hic repetuntur: §. „Quod si quis Nostrûm
vel unius Nostrûm Subditorum contra alterius unum vel plures Subditos ac:
tiones sive personales sive reales intentaret, tunc semper pars Agens forum
et judicium Ipsius Rei sequi debeat, et quod in personalibus injuriarum, vio:
lentiarum; super spoliatione seu similibus etc Judex citra dilationem et exce:
ptionem etc." ~. Eo itaque fine dantur Literae ad Illustrissimum Palati:
num Inovladislaviensem Generalem Majoris Poloniae, Cujus Jurisdictioni Idem
Generosus Gajewski Castellanides Santocensis subest, ut Iisdem Injuriatis seu
Plenipotenti aut Procuratori Illorum debitam ac indilatam administret justitiam.

Expedye

Expedycya Przed-Seymowa.

74.) Copia Deliberatoriarum Jego Królewskiey Mości do WW Jmcpanow Ministrow y Senatorow.

August Wtóry etc. – Wielmożny uprzeymie Nam miły! – Widziałeś Uprzeymość Wasza w ostatnich Listach Naszych ad Intermedium Ordinem pisanych, przy kommunikacyi Listu Jego Carskiego Wieczstwa y punktu Traktatu między Jego Carskim Wieczstwem y Koroną Szwedzką w Neysztadzie zawartego do Interessow Naszych y Rzeczypospolitey regulującego się, wyrażoną in candore Oycowskiego Serca Naszego do powrotu ad Regnum ochotę y gotowość Naszą, cognita nieodwłoczney przytomności Naszey pro utilitate interessow Rzeczypospolitey exigentia. – Y lubo w Responsach na też Listy Nasze, consoni niemal Senatu sensus życzyły wspomnionego Traktatu materyą ad plenum Stanow Rzeczypospolitey Congressum do przysztego da Bóg Seymu odłożyć, na co y My Sami przypadliśmy, przecież nieodmienną mieliśmy Intencyą przeniesienia ztąd Rezydencyi Naszey do Królestwa Naszego na czas opisany w prawach, które My zawsze religiose zachowujemy. – Interea, kiedyśmy miarkując się po siłach Naszych ześmysię w drogę ruszyć mogli, determinowali nasz wyjazd; aliści na samym ruszeniusię Naszym podobałosię Panu Bogu, a Quo salus et vita Nostra dependet, nagłą dotknąć Nas chorobą, która tak osłabieni zostaliśmy, iż lubo za osobliwą Łaską Jego znayduiemy się przy konwalescencyi, przecież w takowym słabości stanie, że Nam żadną miarą puszczać się tak prędko w drogę tak daleką niepodobna! –

I dla tegoć zachowując chwalebne a Dobru pospolitemu nader potrzebne Rzeczypospolitey institutum, przychodzi Nam z tego mieysca zwyczayne w czasie expedyować Deliberatorye, spodziewającsię przy Łasce Boskiey jeżeli nieprędzey bydź intra Regnum, to na czas ordynowania zupełney Expedycyi Przedseymowey, reassumendo interea vires nim Responsy na Deliberatorye odbiorąsię, y nim Kancellarye Expedycyą tak obszerną wygotują. – Żądamy zatym po Uprzeymości Waszey, abyś z wyprobowaney ku Majestatowi Naszemu y Oyczyznie życzliwości y obowiązaney Jurejurando obligacyi, wszystko to cokolwiek potrzebnego y pożytecznego będziesz rozumiał do inserowania w Instrukcyą y proponowania na Seymiki przyszłe Przed-Seymowe ad metam votorum utrzymania wewnętrznego y otrzymania zewnętrznego z zupełnym Rzeczypospolitey

ukontent

ukontentowaniem pokoju, w Responsie Swoim wyrazić nieomieszkał. – Co jako: gratum mieć będziemy y Pańską Naszą ponderabimus reflexyą, tak upewniając Uprzeymość Waszę, o wszelkich Naszych respektach, dobrego Oriemuż od Pana Boga życzemy zdrowia. – Dan w Dreznie dnia XVI. Miesiąca Maja Roku Pańskiego MDCCXXII. Panowania Naszego XXVI. Roku. —

75.) Kopia Uniwersału na Seymiki Przed-Seymowe. —

August Który etc. – Wszem w obec y każdemu z osobna komu o tym wiedzieć należy, mianowicie WWW y UUr. Senatorom, Dygnitarzom, Urzędnikom Ziemskim, Grodzkim, y wszystkiemu Rycerstwu, Uprzeymie y wiernie Nam miłym, przy ofiarowaniu Laski Naszey Królewskiey do wiadomości podajemy. – WWW UUr. uprzeymie y wiernie Nam Mili! Jakośmy w nayniebespiecznieyszych na Rzeczpospltą nawałnościach, in illo turbine różnych konjunktur y rewolucyy, intrepida et provida mente et manu powierzone Sobie od Boga y wolnych głosów Oyczyże gubernaculum trzymając, za Boskim błogosławieństwem do pożądanego y zamierzonego optatae tranquillitatis portu doprowadzili Rempublicam; tak staraliśmysię y staramy ustawicznym pieczołowaniem przy teyże wewnętrzney utrzymać Oręż malacyi, y od wszelkich ab extra zachować insultow. – I lubo dla nieodbitey porałowania nadwątlonego curarum pondere zdrowia y interessow Dziedzicznych Państw potrzeby, z granic Królestwa oddalić się musieliśmy, nigdyśmy jednak separati a charitate Reipublicae niebyli; y owszem zawsze attenti momentis do utrzymania dobra Oyczyże, y do powrotu Naszego exigente necessitate lub utilitate publica by też z uszczerbkiem Zdrowia Naszego y interessow Państw naszych Dziedzicznych. – Jawnym są tego dowodem pomyślne Regiae sollicitudinis Nostrae skutki, kiedy nietylko Uprzeymości y Wierności Wasze ale y wszystkich Państw Naszych y Rzeczypospolitey bez excepcyi Obywatelow niewidzianym y w dawnieyszych wiekach szczęściem dulcis saturat quies. – Kiedy zaś za jedyny mamy cel Intencyy Naszych y Oycowskiego około dobra pospolitego starania, jako nayfundamentalnieysze ubespieczenie tegoż uspokojenia ab intra et extra Rzeczypospolitey, y jako naydoskonalszą trwałego szczęścia tego konserwacyą et incrementa; czego sine unanimi Stanow Rzeczypospolitey opera otrzymać skutecznie niemożemy; tedy dla tak zbawiennego końca, a oraz czyniąc – zadosyć prawu, infracto, lubo po cięzkiey y niebespieczney chorobie Naszey, inalterabili, lubo po żałośnym dwóch Seymow niedoyściu, animo, Seym Walny, w opisanym prawem czasie to jest na dzień 5. Miesiąca Października w Warszawie składamy, y Seymiki przed-

Seymo

 -Seymowe Uprzeymościom y Wiernościom Waszym na Mieyscu zwyczaynym w Mieście N., konformując się ad tenorem tegoż wyraźnego prawa Anni 1717°, które non obstante etiam Festo czas takowym Seymikom determinowało na dzień 24. Miesiąca Sierpnia; Generał zaś na dzień 15. Miesiąca Września w M. N. roku teraźnieyszego 1722. naznaczamy. ~ Na których, gdy Uprzeymości y Wierności Wasze według Instrukcyi Naszey założycie fundament zupełney do Nas y Senatu konfidencyi, y według oddaloney od wszelkich prywat ku dobru pospolitemu żarliwości takowych z posrzodka Siebie obierzecie fortunae publicae Operarios którzyby sekundowali szczerze usiłowanie Nasze ad metam publicznego szczęścia zmierzające; pewni bydź możecie nietylko pożądaney tego zbawiennego Dzieła perfekcyi ale y ukontentowania oschłych przez tak wiele lat dla niedoyścia Seymow desideriorum Województw, Ziem, y Powiatow, a oraz uniwersalney ex omni parte beatae et securae Reipublicae satysfakcyi, przy pomyślnym przyszłych Obrad zakonczeniu. ~ Który to Uniwersał aby do wszystkich wiadomości czym prędzey przyyśc mogł; po Grodach, Parafiach, y mieyscach zwyczaynych publikować Go zlecamy. - Dan w Warszawie dnia N. Mca Lipca Roku Pańskiego MDCCXXII. Panowania Naszego XXVI. Roku. ~

76.) Kopia Listu Króla Jmci do Senatorow na Seymiki Przed-Seymowe. ~

August Wtóry etc. ~ Wielebny, Wielmożny, Urodzony uprzeymie Nam miły! Kiedyśmy resumptis cokolwiek viribus, et in fiducia większych coraz za Łaską Boską, y sposobnieyszych ad agendum y do wytrzymania prac y fatyg pro bono Reipublicae, Seym Walny w czasie prawem opisanym złożyli, y Seymiki przed-Seymowe naznaczyli in hoc unico voto, aby Rzplta z utrzymania wewnętrznego y z otrzymania zewnętrznego pokoju zupełnie doskonałego szczęścia swojego na zawsze bespieczna mieć mogła opima plenae gaudia messis; y kiedyśmy w danych na Też Seymiki przed-Seymowe Instrukcyach reprezentowali in Regio candore przyszłych Seymowych /: day Boże zgodnieyszych y skutecznieyszych niż przeszłe :/ obrad objekta: tedy z strony Naszey nic nieopuszczając ad promovendum bonum publicum, y chwalebnym a potrzebnym postępując zwyczajem, wzywamy adjutricem Intermedij Ordinis cooperationem w utrzymaniu Interessow publicznych y Intencyy Naszych do powszechnego szczęścia y ukontentowania zmierzających. ~ Mając zatym wielo dokumentami probatą

batam Uprzeymości Waszey virtutem et zelum dobra pospolitego, tudzież:
wiedząc o Wielkim JEgo in Republica kredycie, obliguiemy Uprzeymość Waszą,
abyś na przyszłym Seymiku Przed-Seymowym powagą Swoją, przezorną insi:
nuacyą y skuteczną persuazyą do tego rzeczy prowadzić zechciał, żeby una:
nimes Concivium sensus przy zgodnych z pomienionemi Intencyami naszemi
srzodkow zbawiennych wynalazkach ad eundem colliment scopum. – Przez co,
nietylko Uprzeymość Wasza juratam obligationem adimplebis ale też pamięt:
ną gratae patriae pomnożysz Sobie obligacyą, oraz przy dalszey zasług swoich
estymacyi respekta y Łaskę Naszą Królewską; którą ofiaruiąc Uprzeym. Wszey
dobrego interea od Pana Boga życzemy zdrowia. ~ Dan w Warszawie dnia X:
VIII. Miesiąca Lipca Roku Pańskiego MDCCXXII. Panowania Naszego XXVI. Roku.

77.) Kopia Listu JEgo Królewskiey Mości ad Nobilitatem na Seymiki Przed-Seymowe. ~

August Wtóry etc. – Urodzony wiernie Nam miły! Kiedyśmy resumptis coko:
lwiek viribus, et in fiducia większych coraz za Łaską Boską y sposobnieyszych
ad agendum y do wytrzymania prac y fatyg pro bono Reipublicae, Seym walny
w czasie prawem opisanym złożyli, y Seymiki przed-Seymowe naznaczyli in hoc
unico voto, aby Rzeczpospolita z utrzymania wewnętrznego y z otrzymania zew:
nętrznego pokoju, zupełnie doskonałego szczęścia Swojego na zawsze bespieczną
mieć mogła opima plenae gaudia messis; y kiedyśmy w danych na też Sey:
miki przed-Seymowe Instrukcyach reprezentowali in Regio candore przyszłych
Seymowych /: day Boże zgodnieyszych y skutecznieyszych niż przeszłe :/ Obrad Obje:
kta: tedy z strony Naszey nic nieopuszczaiąc ad promovendum bonum publi:
cum tego jedynie pragniemy, aby Życzliwi Majestatowi Naszemu y Rzeczypltey
Synowie Oyczyzny intencye Nasze y starania w utrzymaniu interessow publicz:
nych juncta opera sekundowali. – A zatym, maiąc probatam virtutem et de-
xteritatem Wierności Twojey, niewątpiemy bynaymniey że godne y przezorne zda:
nie swoje do jednego z Nami kieruiąc celu boni publici na teraznieyszym Sey:
miku Przed-Seymowym, eà qua polles prudentia, przy wielkim Swoim inter
Concives kredycie, dopomożesz Nam skutecznie ad operandum opus salutis pu:
blicae, konformuiąc się do Instrukcyi Naszey. – Przez co, nietylko gratae Patriae
pomnożysz Sobie Wierność Twoja pamiętną rekognicyą ale y Łaskę Naszą Kró

lewską

 -lewską: przy którey ofiarowaniu dobrego od Pana Boga Wierności Twojey życzemy zdrowia. — Dan w Warszawie dnia XVIII. Miesiąca Lipca Roku Pańskiego MDCCLXII. Panowania Naszego XXVI. Roku. —

78.) Kopia Listu JEgo Kr. Mći do Urodzonego Posła! —

August Wtóry etc. — Urodzony wiernie Nam miły! Dajemy campum Wierności Twojey merendi respekta Nasze Pańskie; gdy mając zalecone usilne Wmći Twey in rem boni publici Studium y nieporuszoną ku Majestatowi Naszemu życzliwość, zażywamy Osoby Jego in charactere Posła Naszego do Województwa N. na przyszły Seymik Przed-Seymowy na dzień N. Miesiąca N. w roku teraznieyszym przypadający; żądając po Wierności Twojey, abyś na czas pomienionego Seymiku zjechał, punkta Instrukcyi Naszey z Kancellaryi podane doniosł, y do chwalebnego onychże Skutku a pochodzącego ztąd publicznego da Bóg na pomienionym Walnym Seymie w roku teraznieyszym die N. Mensis N. przypadającym ukontentowania concurrere niezmieszkał. — Co sobie po Wierności Twojey obiecując dobrego Onemuż od Pana Boga życzemy zdrowia. — Dan w Warszawie etc. —

79.) Kredens Ur. Posłowi na Seymik Przed-Seymowy. —

Wszem w obec etc. — Iż jakośmy Seym Walny sześc-niedzielny Stanom Rzpltey na dzień N. miesiąca N. w roku teraznieyszym N. złożyli, y Seymiki PrzedSeymowe na dzień N. mća N. Universałami Naszemi naznaczyli, tak posyłamy do Uprzeymości y Wierności Waszych na tenże termin Seymiku Urodzonego N. N., mając zalecone Onegoż boni publici studium et in rebus agendis activitatem cum charactere Posła Naszego. — Żądamy zatym po Uprzeymościach y Wiernościach Waszych, abyście Temuż Ur. Posłowi Naszemu w tym wszystkim cokolwiek ex re boni publici conformiter do Instrukcyi z Kancellaryi Naszey Koronney sobie daney doniesie, plenam fidem dali. — Na co się dla lepszey wiary y wagi ręką właśną podpisawszy Koro. pieczęć przycisnąć roskazaliśmy. — Dan w Warszawie. —

80.) Instrukcya Urod. Dworzaninowi y Posłowi JEgo Króle. Mći P. N. M: na Seymik Przed-Seymowy Województwa N. na dzień XXIV. Miesiąca Sierpnia w roku teraznieyszym naznaczony. dana z Kancellaryi WW. Kor. dnia XVIII. Miesiąca Lipca Roku Pańskiego MDCCLXII. —

Jako JEgo Królewska Mość Pan Nasz Miłościwy, w punktualnym Seymu walnego stosując się ad mentem Novellae legis złożeniu, chociaż non sine discrimine niezupełnego jeszcze zdrowia Swego Pańskiego, prawdziwą Swoję ku Tey Rzeczypospltey, miłość

miłość, Oycowskie około Dobra Jey pieczołowanie, y należyte prawa zachowanie oświadczył; tak w szczerym y usilnem promowowaniu Obrad publicznych do pożądanego skutku, powszechnego salutis publicae dzieła nic ubliżyć niechciał y niechce. — Y dla tego, po expedyowanych w czasie deliberatoryach, y po odebranych na nie responsach, cokolwiek Regio judicio Suo uznawa bydź pożytecznego y potrzebnego ad promovendum na Seymie następującym, y cokolwiek po roześzłym Seymie accessit w interessach y materyach publicznych ad proponendum na Seymiki y ad resolvendum na przyszłym da Bóg Seymie, to wszystko w teraznieyszey Instrukcyi Ante-Comicyalney Zacnemu Województwu N. proponować et paterno affectu zalecać raczy. — . — . — . — . —

= A nayprzód. - JEgo Króle. Mć zakładając za fundament zbawienney Obrad przyszłych struktury gruntowną y nierozerwaną między Stanami harmonią, in unione Majestatis et Libertatis, Rady oraz powszechney ze wszystkich Stanow zgromadzoney debitum według prawa cursum przez obserwancyą opisanego Konstytucyami porządku Seymowania; boćby też naytrudnieysze y nayniebespiecznieysze konjunktury przez doskonałe y przezorne deliberacye et communi consilio mogą bydź ułacnione; życzy dla tego JEgo Król. Mość aby Zacne Województwo N. Urodzonych Postow Swoich viros timentes Deum, intelligentes, et amantes bonum Reipublicae obrawszy, innato zelo et pietate in patriam obligowali Jch, żeby jednostayną y od prywatnych interessow daleką chęcią zgodnie concurrant ad manutentionem tey nieporuszoney inter Status konfidencyi; a oraz ad facilitanda Consilia publica przez należytą wspomnionego o porządku Seymowania prawa exekucyą, żeby zjechawszy się na powszechną Radę Oney nietamowano, ale utrzymując nieporuszoną trwałość y bespieczeństwo wolności prawdziwey prawem opisaney radzić pozwolono y przestrzegano tego, żeby per abusus jey /: strzeż Boże:/ ten naypierwszy Oneyże zaszczyt powszechna Rada ze wszystkich Stanow legitime zgromadzona a oraz bespieczeństwo y uspokojenie wewnętrzne y zewnętrzne nieszwankowały, unikając tristem jednego niedoszłego a drugiego roześzłego Seymu eventum; ile że też już y ta materya Kommendy nad Woyskiem Cudzoziemskiego Zaciągu dodaney Urodzonemu Koniuszemu WW. Xstwa Littᵒ, nietylko z nienaruszoney ku JEgo Król. Mći wierności ale też z doświadczoney od początku panowania JEgo Król. Mći ku Tey Rzeczypospolitey przychylności żadną niewdzięczności albo nieżyczliwości skazą niezmazaney, tamować już więcey a dopieroż rozbijać potrzebnych y zbawiennych

Rzpltey

— Rzeczypospolitey Obrad niepowinna: kiedy Jego Królewskiey Mości providum et avidum tranquillitatis publicae Numen, zachowując dawny zwyczay praktykowany po zakończonych lub rozeszłych Seymach z Wielmożnemi oboyga Narodów Hetmanami Konferencyi, oraz zabiegając szkodliwey Concivibus a pożyteczney innym diffidencyi inter Status, umówił dispositive niektóre punkta stosując się ad veteres et novellas Leges jakoteż ad Resultatum post-Comitialney Rady, ażeby et potestas Władzy Hetmańskiey in militaribus zostawała in integro y prawo Jego Król. Mci Pana Naszego Miłościwego y Rzeczypospolitey in salvo. ~ Jakoż sam czas dwuletniey między przeszłym a następującym Seymem cichości y niesprzecznego Ordynansom JW. Kasztelana Krakowskiego Het. WW. Kor. posłuszeństwa, przykładem nieodstępnym od dawnieyszych Generał-Leytnantow, daje dowód dobrego in publicum skutku z tey pomienioney z WW. Hetmanami kombinacyi, quantis utilitas florescat publica servis! A zatym, niepłonną zakłada Jego Król. Mć nadzieję, że ex ruderibus żałosnego dwóch Seymow upadku powstanie pięknieysza y wspanialsza a w teraznieyszych konjunkturach nader potrzebna zgodnym bene sentientium spojona rozumieniem Obrad publicznych structura, nullisque patebit consentienda Euris. — — Kommunikowana od Jego Carskiego Wstwa o zawartym z Koroną Szwedzką Traktacie wiadomość z punktem do Interessow Jego Król. Mci y Rzeczypospolitey regulującym się, doniósł był zaraz Jego Król. Mć Pan N. M. Intermedio Ordini; w Responsie do Jego Carsk. Wstwa wyraziwszy, że tę materyą referował ad Sensus Ejusdem Intermedij Ordinis. - Więc że ex consono prawie Senatus sensu a oraz et ex assensu Jego Król. Mci Pana N. M. taż materya ad Ordines do Seymu odłożona; tedy ex provida cura boni publici Je. Król. Mość Pan Nasz Miłł życzy, przy kommunikacyi Zacnemu Województwu N. tegoż punktu Traktatu aby Urodzeni Posłowie sufficienter instructi byli ad capiendas resolutiones conformes utilitati et exigentiae publicae, tak względem dania rezolucyi Jego Carskiemu Wiczstwu, jakoteż respektem restabiliendae pacis z Koroną Szwedzką, tudzież ratione assumpti Imperatoris Russiae Tituli przez Cara Jmci, a oraz względem wynalezienia srzodkow y stopniow do poparcia nadziei Jego Królews. Mci y Rzeczypospolitey in expresso poprzysiężonego Sojuszu nexu, y na tak wielu deklaracyach y obietnicach Jego Carsk. Wstwa ufundowaney, że Inflanty unicum zaczętey woyny a ztąd niezliczonych szkod praemium będą Jego Król. Mci y Rzeczypospolitey oddane, a oraz y Xięstwo Kurlandzkie y Semigalskie uwolnione. ~ — —

Proponowane Imieniem Cesarza Jmci Chrześcijańskiego przez Posła Wielkiego Desideria, przyjazną ku Jego Królewskiey Mci y Rzeczypospolitey chęć ad commune

commodum

commodum et mutuam utilitatem Sąsiedzkich państw remonstrujące, a oraz promowujące confirmationem et renovationem antiquorum foederum które utrinque pozachodziły, y które roku 1677. dnia czwartego Miesiąca Kwietnia od s. p. Cesarza Jmci Leopolda a od s. p. Króla Jmci Jana Trzeciego potwierdzone były, z scisleyszym porozumieniem się de modis et medijs przez któreby tak praesentibus et futuris eventibus prospici jakoteż detrimenta ab adversis partibus intentata vel intentanda everti mogły. - A że te desideria JEgo Król. Mosci P. N. M. w Responsie Swoim na Memoryał pomienionemu Posłowi danym, donieść Stanom Rzeczypospolitey deklarował; więc zaleca Zacnemu Województwu N.; aby w tey materyi Urodzoni Posłowie JEgo należycie instructi byli do wzięcia potrzebney ex sensu et assensu Ordinum in rem boni publici rezolucyi. ~ " — . Interess Ordynacyi Ostrogskiey ad decisionem Ordinum Regni odłożony, aby na przysztym Seymie determinacyą swoję y uspokojenie mógł wziąć; JEgo Królewska Mość Pan Nasz Miłościwy Zacnemu Województwu N. zalecać raczy. ~ " — . Te tedy punkta, które po rozeszłym przeszłym Seymie accesserunt, ad proponendum JEgo Król. Mości P. N. M. przełożywszy Zacnemu Województwu N., inne w Instrukcyach przeszłych wyrażone, poniewaź sortiri effectum ferendarum legum niemogły; JEgo Kr. M. Pan N. M. immutabili zelo et tenore proponować y rekomendować raczy. ~ " — . Pretensye wszystkie woyskowe dawnieyszych komputów o zasługi stare, nietylko Trybunałem Radomskim Anni 1699., Seymem Lubelskim, Walną Radą Warszawską, y ostatnim Seymem assekurowane, ale też na Trybunałach Radomskim pośledniey szym y Komissyi Łuckiey likwidowane oraz przez repartycye assignowane, a dotąd in toto vel in parte niewypłacone, tak Sukcessorom Woyska tego które na pograniczu podczas woyny Tureckiey pro Republica excubabat y za swóy własny grosz żyło, jakoteż tego które expost in visceribus Regni cum aggravatione populi subsistebat, deducta liquidatione damnorum per mutuam compensationem pro Justitia et pro salvando honore fidei Reipublicae; aby na Seymie przysztym od Województw, Ziem, y Powiatów, przez Posłów Ziemskich sufficientem facultatem ad comprobationem szkód y krzywd od woysk poczynionych mających, secundum justam et proportionatam repartitionem akkomodowane y uspokojone semel pro semper bydź mogły, JEgo Królewska Mość Pan Nasz Miłł. urgentissime instare raczy. ~ " — . Nieobmyślony na ostatnim Seymie certus fundus tak na reparacyą Artylleryi oboyga Narodów w Ceyhausach, Arsenałach, Ludwisarniach, Prochowniach, y innych rekwizytach funditus zruynowanych, aby wczesnie zabieżeć się mogło millionowey szkodzie, jakoteż na utrzymanie fortec Pogranicznych

 ...nych, mianowicie Kamienca Podolskiego y innych Ukraińskich, requirit promptam et infallibilem od Stanów Rzeczypospolitey provisionem et assignationem. — „ —. Zachodzące z Dworem Berlińskim interwenieneye, mianowicie ratione tituli recognoscendi, tudzież ratione receptionis homagij eventualis; aby na przysztym Seymie finaliter mogły bydź akomodowane, Stanom Rzeczypospolitey JEgo Kr. M. Pan N. M. zalecać raczy. — „ —. Eliberationem Territorij Elbingensis JEgo Król. Mość P. N. M. przypominać non intermittit; aby To Miasto tot saeculorum opus przez to nieupadło, że bona sua patronymica w cudzych rękach widzieć musi, y że nullum proventum ex illis percipit, y że corok traci ultra dwudziestu czterech tysięcy Talarow intraty, zastępując onus całey Rzeczypospolitey Korony Polskiey y W. Xstwa Litewskiego. — „ —. Xięstwa Kurlandzkiego y Semigalskiego aegerrima conditio, nietylko externis ale też et internis incommodis długo laborans, providam promptamque na Seymie przysztym znaleść powinna medelam; jakoby Jura Majstis et Reipblicae ullum non patiantur detrimentum. — „ —. Tak dawna kontrowersya circa Jura-Patronatus cum Curia Romana dotąd nieuspokojona, meretur reflexionem applicationemque Rzeczypospolitey, aby ex integro mogła bydź akkomodowana. — „ —. Potop niegdy przez s. p. Króla JMci Kazimierza Wrodzonym Grattom zastawiony, który potym przez Konstytucyą za panowania Króla JMci Podskarbiemu W. Kor. z podatkow publicznych wykupić Rzeczpospolita injunxit, aby tak piękna antiquitas pro decore Rzeczypospolitey nieginęła, żeby mógł bydź wykupiony providere interest Rzeczypospolitey. — „ —. Montawska Szpica, propter assecurandam navigationem do Gdańska z całey Polski, potrzebuje promptam reparationem et magnum na to sumptum; gdyż summus metus, żebysię meatus Wisły kędyindziey nieobrócił, y ten złoty thalassus niezginął. — A zatym, ten powszechny całey Rzeczypospolitey Interess z Oycowskiey Swojey przezorności JEgo Król. Mość Stanom Rzpltey podaje ad reflexionem, ut quam citius sumptu publico subveniatur: mając to w konsyderacyi, że cobysię teraz minori dispendio reparować mogło, toby potym majores nierównie potrzebowało impensas. — „ —. In simili periculo zostaje navigatio nad Cyplem z Sanu; gdzie także tempestive occurrere należy, żeby się meatus tey Rzeki niezaszorował cum ingenti boni publici damno. — „ —. Komissya Mennicezna JEgo Krol. Mość Pan N. M. sądzi bydź bardzo potrzebna, invitatis Vicinis et convocatis illis Civitatibus Prussiae które jus cudendae Monetae mają y z Ich Gwardeynami; żeby na tey Komissyi mogli convenire super certum pedem, ligam, pondus, et intrinsecum

secum

secum valorem novae cudendae monetae argenteae; żebyśmy się tandem mogli porównać in valore monetae cum Vicinis Nostris, tam propter facilitanda commercia, jako et propter Cambia, które in immensum excrescunt propter inaequalitatem monetae et propter pretia rerum które zatym diminuerentur. – Siłaby przez to accresceret publico: boby y stipendia militaria y hyberna była umnieyszona ad proportionem bonae monetae, gdyby zasługi woysko bonà monetà odbierało. – Szelągow znowu jakaby była valvatio? Stany Rzeczypospolitey na Seymie convenient. – Znaleźliby y privati suum commodum, gdyby intratę Dóbr swoich bonâ moneta nie szelągami perciperent. — . —.

A że bez srebra mennica otwarta bydź niemoże; defert Jego Królew. Mość, że oprócz Olkusza jeszcze się znayduią w Polszcze inne srebrne góry bardzo bogate, które ad perfectionem przywieść ludzie Cudzoziemscy artis hujus gnari podeymują się conditione adjecta aby Jm od Rzeczypospolitey obwarowana była wszelka securitas y dane Privilegia, żeby Gwarkowie more aliarum Nationum tamże osiedli, y tego Skarbu dobywali. — W czym, aby Urodzeni Posłowie instructi byli, praecavet Jego Królewska Mość. — . —. Miasta Koronne y W. Xstwa Litt. in visceribus Regni będące, jakoteż pograniczne wszystkie, gdy propter continuas belli calamitates, per impositiones et extorsiones arbitrarias, ultra mentem legum Czopowego y Szeléżnego, y inne niezliczone gravamina, przyszły ad ultimam et abominabilem desolationem; tak dalece że nietylko Kupcy ale też Artifices, Opifices, Sukiennicy, jedni poginęli drudzy powychodzili za granicę: tedy aby Cizludzie albo inni na ich mieysce znowu nazad zwabieni y zachęceni bydź mogli, niemożesię znaleść aliud expedientius medium, tylko żeby per reassumptionem antiquarum Legum securitas et indemnitas od wszelkich ciężarów nad prawo tychże Miast assekurowana bydź mogła. — . —. Skarb Jego Król. Mści y Rzpltey per protectiones indebitas et varias na prywatnych mytach któresię nullis concessis Legibus zagęściły, depactationes, violentias, aliasque licentias, jako y przez szarpaniny y rozboje Kupcow, wielkie w prowentach ponosi detrimendum; bo ani Kupcy tantis oneribus sufficere mogą, ani handlu swego securitatem niemając towarow prowadzą; o co et Vicini Principes querulantur: aby zatym hi abusus tollantur, żeby commercia reflorescant y całe nieupadły, providere należy Rzeczypospolitey. —. —. Redintegrationem et reductionem ad pristinum florem Dóbr Stołowych w Koronie y w W. Xstwie Lit., per avulsa y inne gravamina et praejudicia praeter Leges, penitus zniszczonych Jego Królewska Mość curae et sollicitudini Rzeczypospolitey rekomenduje.

–"– = ~ " – = Ekonomia Szawelska przez Stany Wielkiego Xstwa Litewskiego, jako się per binas Constitutiones obligowały aby wykupiona et ad mensam Regiam restituta była, urget Jego Królewska Mość Pan Nasz Miłościwy. ~ " —. Że zaś ta powinna bydź wszystkich Narodow maxyma, y że na tym consistit conservatio universi, żeby tego co się rodzi w Państwie ktorym za granicą nieszukać aby pieniądze extra Regnum niewychodziły; więc że Bóg Naywyższy obdarzył Polskę tak wielkim Kleynotem Solnym, że samey wody znayduje się w Wieliczce y Bochni taka qualitas et bonitas intrinseca jakiey cała Europa niema, y że może bydź taki dostatek Soli że nietylko w Wielkim Xstwie Litewskim provideri może ale też y za Morze udzielicby się jey mogło: więc żąda Jego Król. Mość P. N. M. po Stanach W. Xstwa Lit. aby more Regnicolarum soli inney niebrali, tylko jedni z Sambora drudzy z Wieliczki y Bochni; którą Skarb Jego Król. Mści pro commoditate loci et Conventionis z Wielk. Xstwem Litewskim prowidować będzie. – A zato żeby soli cudzoziemskiey niebrano, Status Nobilitaris participabit sol Suchedniową tak jako w Koronie: ile gdy teraz tego Sekretu ludzka industria dociekła, że ta Sol ma w sobie durabilitatem y już jey nieubywa nigdy, bo nietopnieje; y przechodzi ta proba wszystkie inne warzone sole tak in virtute intrinseca jako y w białości. ~ " —. Caetera Activitati et Dexteritati Urodzonego Posła committuntur. ~ " —. ~.

81.) Kopia Listu od Cara Jmci do Jego Królewskiey Mości..

Z Bożey Łaski Piotr pierwszy Imperator y Samodzierzec całey Rusi, Moskwy, Kijowa, Włodzimierza, Nowogrodu; Car Kazański, Car Astrachański, Car Sybirski, Pan Pskowski, Wielki Xiąże Smoleński, Estlandzki, Inflantski, Karelski, Twerski, Juhorski, Permski, Wiatski, Botharski, y innych; Pan y Wielki Xiąże Nowogrodzki, Nizowskiey Ziemi, Czernichowski, Razański, Rostowski, Jarosławski, Biało-jezierski, Udorski, Obdorski, Kondyński, y całey Septemtrionalney Strony Pan, Pan Ziemi Iwierskiey, Kartalińskich Carstw y Kabardyńskiey Ziemi, Czerkaskich y Gorskich Xięstw, y innych Dziedziczny Pan y Monarcha. ~ " —.

Bratu Naszemu Nayiaśnieyszemu y Dzierżawnieyszemu Panu Augustowi Włoremu Królowi Polskiemu, Wielkiemu Xiążęciu Litewskiemu, Ruskiemu, Pruskiemu, Żmudzkiemu, Mazowieckiemu, Wołyńskiemu, Podolskiemu, Podlaskiemu, Inflantskiemu y innych; Dziedzicznemu Xiążęciu Saskiemu, Juliatskiemu, Kliwskiemu, Gorskiemu, Angryyskiemu y Westfalskiemu, Państwa Rzymskiego Arcy-Marszałkowi y Elektorowi, Landgrafowi w Turyngij, Margrafowi Mysnizskiemu także wyższey y niższey Luzacyi, Burgrafowi Magdeburskiemu, Grafowi Xiążęciu Henneburskiemu, Graffowi Marchyi y Barta, Panu na Rawensztey-

szteynie

szteynie := Waszemu Królewskiemu Wieliczeństwu Braterskie Nasze y miłe:
pozdrowienie. ~ „ —. Wmu Krlwkmu Wstwu jest dobrze wiadomo, jakim spo:
sobem w Traktatach wiecznego pokoju między Nami, Koroną y Rzpltą Polską
w roku 1686. w dziewiątym artykule postanowiono o Duchownych y Swieckich
Ritus Graeco-Russici ludziach mieszkających w Koronie Polskiey y w Wielkim
Xięstwie Litewskim: a mianowicie, iż Cerkwiom Bożym y Episkopijom Łuckiey
y Halickiey, Przemyskiey, Lwowskiey y Białoruskiey, y przy Nich Monasterom y
Archimandryom Wileńskiey, Mińskiey, Połockiey, Orszańskiey y inszym Ihumen:
stwom, Bractwom, w których znaydowało się przedtym y teraz exercitium Błaho:
czestywey Greckiey Wiary, y wszystkim tam mieszkającym ludziom w Koronie
Polskiey y w W. X. Lit. którzy się zostali w Tey Wierze, żadnego prześladowania
y do wiary Rzymskiey y do Unij przymuszania czyniono niebędzie y niema bydź:
ale według dawnych praw przy wszelkich swobodach y wolnościach Cerkiewnych
konserwowani bydź mieli. ~ Ale po zawarciu pomienionego wiecznego pokoju doho:
worow, tak w Koronie jako y w Litwie wielka y ustawiczna persekucya pomienio:
nym Graeco-Russici Ritus Dyecezyom, Monasterom y Cerkwiom y przy nich znaydu:
jącym się Duchownym Osobom także y Swieckim Ejusdem Ritus ludziom czyniona;
y nietylko Cerkwie y Monastery ale y całe Biskupstwa gwałtem y z wielkim przymu:
szeniem do Unij nawrócone; tylko od czterech Episkopstw jeden Biskup Białoruski
w Mohylowie Xiążę Czetwertyński został się; y to także Biskupstwo Białoruskie w
wielkiey persekucyi y niby w więzach od Katolików y Uniatow znayduje się. ~
A lubośmy o tym Waszemu Królewskiemu Wieliczeństwu tak przez Hramoty Na:
sze jakoteż przez Ministrow Naszych propozycye czynili, prosząc po-przyjaciels:
ku W. Kr. Wstwa żeby według Traktatow wiecznego pokoju ludziom Duchownym
y Swieckim Ritus Graeco-Russici w Koronie y w Litwie persekucyi y krzywd czy:
nić zakazano było; przecież jednak Katolicy y Unijaci nietylko od tych insolen:
cyy nigdy niesupersedowali, lecz tym bardziey pomienione persekucye y krzywdy
ludziom Ritus Graeco-Russici ponawiali, czynili y prosekwowali. — Dla tego
My podczas bytności przy Dworze Naszym w roku 1720. Wgo Krol. Wstwa y Rze:
czypospolitey Extraordynaryynego y Pełnomocnego Posła Jmcpana Chomentowskiego
Wojewody Mazowieckiego, roskazaliśmy Ministrom Naszym pomienionemu Jmci in
Scripto kommunikować specyfikowane persekucye y krzywdy, które Ritus Graeco-
Russici Duchownym y Swieckim Ludziom, Dyecezyom, Monasterom uczyniono,
dawszy

=dawszy pokoy temu co się w dawnych leciech stało, to tylko wyraziwszy co się z Niemi niedawno działo y dotąd dzieje się w Koronie y w Litwie; w Teyże Kommunikacyi tak wszystkie te krzywdy o których My dobrze wiadomi, jakoteż y żądania Nasze do Wgo Król. Wstwa ze wszystkiemi okolicznościami y według samey sprawiedliwości wyrażone. ~ Nadto, pomienionemu Posłowi Waszemu dana jeszcze Informacya, jak wielkie krzywdy uczynione Poddanym Naszym w Miastach y mieyscach pogranicznych od Obywatelow Korony Polskiey y Wielkiego Xstwa Littº w różnych mieyscach y Miastach pogranicznych, co jest przeciwko Traktatom wiecznego pokoju! Gdy zaś pomieniony Poseł także proponował o krzywdach Obywatelow Rzeczypospolitey od poddanych Naszych; dla tego za Ordynansem Naszym Ministrowie Nasi z pomienionym Posłem w ten czas na konferencyach zgodzili się: żeby dla Inkwizycyi o specyfikowanych krzywdach, y dla uczynienia w tym satysfakcyi naznaczyć z obu stron Kommissarzow we trzech mieyscach, to jest od Strony Kijowa, Smoleńska y Pskowa, dawszy Im obszerne y dostateczne Instrukcye. ~ O czym niewątpiemy iż wyrażony Extraordynaryyny y Pełnomocny Poseł Wasz za powrotem Swoim do Polski doniosł to Waszemu Król. Wstwu y Rzeczypospolitey. ~ A zatym My oczekiwaliśmy w tym od Wgo Król. Wª pożądaney y skłonney satysfakcyi: lecz z wielkim podziwieniem Naszym nietylko nic niejest w tym subsecutum, ale tym bardziey przymuszeni jesteśmy z niemałym Naszym żalem y ubolewaniem słyszeć według relacyi z Korony y z Litwy, jakie tam Duchownym y Swieckim Ludziom Ritus Graeco-Russici wielkie y nieznośne extraordynaryyne persekucye, krzywdy y przymuszania do Unij wynikają; y już nietylko w przeszłych leciech ale y w teraźnieyszym 1722. roku wiele Monasterow y Cerkwiow do tey Unij gwałtownie odebrano! Nadto, cierpią wyrażeni Ludzie Graeco-Russici Ritus nietylko Swieccy ale y Duchowni Znaczne Osoby od Katolikow y Unijatow nieznośne konfuzye, męki, bicia y rany, od których y Biskup Białoruski Xiąże Czetwertyński niebył excypowany! ~ Tego, w Powiecie Orszańskim jeden Szlachcic nazywający się Piotr Swiacki, gdy z nim pomieniony Biskup mówił y opponował się za jednego Duchownego Ritus Graeco-Russici którego Ten Swiacki przymuszając do Unij kijami bił, bez wszelkiego respektu na Biskupa do szabli się porwał y dwa razy w rękę zaciął! ~. W tych y inszych uczynionych excessach referujemy się na obszerną dzięcia Siergeja Dołhoruckiego relacyą, który od Nas na Ordynans doniesie Was. Królskiemu Wstwu y wyrazić nietylko aggrawacye Duchowieństwu ale też y krzywdy Poddanym Naszym od Obywatelow Korony Polskiey y W. Xstwa Lit. uczynione; które to krzywdy nietylko dotąd nieustają ale coraz bardziey a bardziey ponawiają się: a dla tego=

poddane

Poddani Nasi na granicy mieszkający wielkiey podlegają ruinie. ~

Więc Braterско- y - Przyjacielsko prosiemy Waszego Królewskiego Wieliczeństwa, ażebyś W. K. Wstwo roskazać raczył mocą zawartych między Nami y Was. Król. Wstwem y Rzpltą, wiecznego pokoju Traktatow, we wszystkich krzywdach ludziom tak Ritus Graeco-Russici w Koronie y w Litwie Duchownym y Swieckim, jakoteż y poddanym Naszym na granicy mieszkającym, należytą uczynić satysfakcyą; ktorzy żeby in posterum bez aggrawacyi wolno mieszkać mogli y żadney przeszkody in exercitio Ritus Graeco-Russici niemieli, dać Im omnem Securitatem y Protekcyą, Ich zaszczycać, persekutorow zaś Ich mocą Traktatow wiecznego pokoju od takich persekucyy żeby supersedowali, racz Wasza Krolska Mość utrzymać. ~

A to tym bardziey, że My lubo żadnym Traktatem do tego obowiązani niejesteśmy, przecież w Państwach Imperyi Naszey ludziom religii Rzymskiey nietylko liberum exercitium pozwalamy, ale y Kościoły budować y według Obrzędu Ich y zwyczaju Nabożeństwo odprawować. — Naybardziey zaś, żeby te persekucye y krzywdy które czynione bywają w Koronie Polskiey y w Wielkim Xstwie Litewskim Duchownym y Swieckim ludziom Ritus Graeco-Russici, także krzywdy y nieukontentowania poddanym Naszym y z obustron niezgody y differencye tandem aliquando uspokojone bydź mogły; inszy lepszy y sprawiedliwszy sposob do tego wynaleziony bydź niemoże tylko ten, kiedy Wasze Król. Wstwo dla dokumentalney Informacyi o pomienionych krzywdach y uczynienia w tym satysfakcyi y przywrócenia odebranych gwałtem Biskupstw- Monasterow- y Cerkwi, prędką in eum finem naznaczyć raczycie Kommissyą; przy którey, ażeby y Nasi Komissarze praesentes bydź mogli, dla pewnieyszey o wszystkim tym relacyi y Inkwizycyi y dla otrzymania według Traktatow wiecznego pokoju nieodwłoczney y aktualney satysfakcyi. ~ Dla czego, już teraz od Nas naznaczony Kommissarz Ignacy Rudakowski y z Nim jeden Zakonnik; Którym roskazaliśmy mieszkać w Mohylowie y o tych wiolencyach Ritus Graeco-Russici uczynionych dokumentalną odebrać informacyą; y mocą wiecznego Traktatow pra pokoju przy Dworze Wgo Kró. Wstwa czynić propozycye prosząc, ażeby Wasze Król. Wstwo przy prawach Ich y Przywilejach zaszczycać y protegere raczył. ~ Także y Insi Kommissarze Strony Naszey dla dokumentalnego pokazania Poddanym Naszym krzywd uczynionych, jak odbierzemy wiadomość o naznaczeniu Kommissarzow do tego Wszgo Król. Wstwa, eo instanti naznaczeni y przystani na granice będą. ~ Jeżeliby zaś nad spodziewanie według Naszego żądania y prośby, satysfakcya mocą pomien

= = pomienionych wiecznego Traktatow pokoju subsequi niemiała; to przymuszeni będziemy w tych wyrażonych wielkich krzywdach Ludziom Ritus Greco-Russici także y poddanym Naszym uczynionych, natych partykularnych Osobach które Im takie persekucye y aggrawacye przeciwko postanowieniu wiecznego Traktatow pokoju czynić odważają się, Sami szukać satysfakcyi. ~ Jn reliquo życzemy Waszemu Król. Mstwu od Wszechmocnego Boga, dobrego y czerstwego zdrowia y szczęśliwego panowania. ~ Datum w Moskwie dnia 2. Maij 1722. Panowania Naszego 41. Roku. — Waszego Królewskiego Wieliczeństwa Wierny Brat - Przyjaciel - y Sąsiad Piotr. — Graff Gołowkin. ~ „ —.

82.) Od Jego Królewskiey Mosci do Jego Carskiego Wieliczeństwa Respons z Warszawy d. 26. Septembris 1722. Anno. —.

Post Titulos. — Wyrozumieliśmy z Listu Waszego Carskiego Wieliczeństwa Nam przez Xięcia Dołhorukiego oddanego, niemały żal W. Car. W. y ubolewanie z relacyy W. Car. Wstwu uczynionych, o persekucyach y aggrawacyach Duchowieństwa y innych Ludzi Greko-Ruskiey-Religij w Państwach Naszych y Rzeczypospolitey, przeciwko dawnym prawom Onymże nadanym y przeciwko umówieniu y postanowieniu w Traktacie wiecznego pokoju w roku 1686. zawartym; y że też same krzywdy Duchowieństwa Religij Greko-Ruskiey kommunikowane były W. Wojewodzie Mazowieckiemu in Scripto dla doniesienia Nam y Rzeczypospolitey: w który to punkcie jakoteż y względem naznaczenia Kommissyi z pomienionym Wielmożnym Wojewodą Mazowieckim namowioney dla Jnkwizycyi o krzywdach z obustron pretendowanych y specyfikowanych, żądasz Wasze Carskie Wstwo po Nas y Rzeczypospolitey, według pomienionych wiecznego pokoju Traktatow należytey Satysfakcyi. ~. -

= Odpisując na Ten List, oświadczamy się Waszemu Car. Wstwu z tym co jest wiadomo nietylko W. Car. W. ale y całemu Swiatu; że jako Antecessorowie Nasi tak y My dotrzymaliśmy religiosissime z strony Naszey wszystkich Sojuszow zawartych tak z Waszym Carskim Wstwem jako z Antecessorami Jego, y że umówione raz zakończonych Sojuszow artykuły począwszy od roku pomienionego 1686. aż do terazniejszego czasu, nienaruszenie y Królowie Antecessorowie Nasi y Rzeczpospolita zachowali y my zachowujemy: mając w naypierwszey reflexyi, że jako nieporuszona stateczność w dotrzymaniu Traktatow stanowi y wzmacnia nierozerwaną nigdy między Skolligowanemi potencyami przyjaźń, tak przeciwnie niedotrzymanie Onych tamie y rozrywa spojone naydłuższemi laty jedności y zgody ogniwa. ~ Jakoż jawny dowód punktualności obserwowania Traktatow daliśmy w tym samym punkcie do bespieczeństwa Duchowieństwu y Ludziom Religij-Greko-Ruskiey regulującym się: kiedy za:

naypierw

naypierwszem uskarżeniem się y na podaną Supplikę od Pobożnych Jhumenow=Czernicow Pińskich, nietylko Gleyt Nasz Królewski zabraniający wszelkich gwałtow y bezprawia Oryginie podpisaliśmy, y List Nasz do Wielmożnego Xięcia Kanclerza WW. X. W. Ltwa Litew: jako Pieczętarza y Starosty tamecznego o tym Zaszczycie Naszym donoszący Oryginie daliśmy, ale y Mandaty na Tych przeciwko którym się skarżyli wydać roskazaliśmy, y sądzić Ich według prawa y zwyczaju deklarowaliśmy. – Przyznasz y Sam Wasze Cars. Wstwo, że pod naypierwszą bytność Swoją w Państwach naszych y Rzeczypospolitey, zastałeś już te wszystkie Episkopije w Liście Swoim wyrażone jakoto Lwowską, Przemyską y Łucką z Rzymską – Wiarą przy własnem Jch zezwoleniu złączone: którym to Episkopijom, Monasterom, oraz y żyjącemu nalenczas Wielebnemu Winnickiemu Metropolicie y Episkopowi Przemyskiemu tudzież innym Stanu Duchownego y Swieckiego Osobom w Jedności zostającym, pod tenże sam czas in Anno 1710. Konstytucya wszelkie obwarowane bespieczeństwo; kiedy stanęła powszechna Zgoda potwierdzenia z obojey strony wiecznego y doczesnego Traktatow z Waszym Carsk. Wstwem postanowionych. – O inne krzywdy y przymuszania do Jedności żaden przedtym ani Ten Episkop Białoruski o którym w Liście Wasze Carskie Wstwo wspominasz, przed Nami się jako należałoby nieskarżył, ani o Zaszczyt y protekcyą nieprosił! – Wiesz zaś dobrze Wasze Carskie Wstwo, że dla rozerwanych y zerwanych kilku Seymow, nietylko poślednieyszey Wielmożnego Wojewody Mazowieckiego funkcyi Poselskiey ale też dawnieyszych poselstw niemogła nastąpić y przyyść do skutku relacya. – Po wysłuchaniu tedy na przyszłym blisko – da – Bóg Seymie tych relacyy, naypierwsze będzie staranie ażeby trwała y nienaruszona w zupełności y dostoyności umówionych Artykułow między Nami y Rzpltą a Waszym Carsk. Wstwem dotrzymana była przyjaźń. – Podtenczas naznaczeni będą Kommissarze z mocą zupełną dla uczynienia sprawiedliwości ukrzywdzonym, y dla umorzenia wszystkich z obojey strony pretensyy. – A tak eousque jako niepotrzebne tak mniey przyzwoite będziesz Was. Car. W. raczył uznać naznaczenie y postanie Kommissarza Swego z Zakonnikiem do Mohilowa: gdyż y My z Rzpltą takowych mimo Traktatów do Państw Was. Cars. Wstwa Kommissarzow ordynowania niepretendowaliśmy y niepretendujemy, unikając dania naymnieyszey okazyi do nieukontentowania Wasz. Cars. Wo: chociaż w tymże samym Anni 1686. wiecznego pokoju Traktacie y w tymże samym dziewiątym Artykule, wolność y bespieczeństwo Religij Naszey Katolickiey-Rzymskiey w państwach Was. Cars. Wstwa zarówno ubespieczoną mamy. – A wszakże jako upewniamy Wasze Cars. Wstwo o tym staraniu y szczerym pragnieniu Naszym, aby

postaw

postanowione Traktaty w swoim wigorze y skutku zostawały, y wszelkie extremitates z niedotrzymania Onychże przyjaźń sąsiedzką y skolligowaną alteryjące oddalone były; tak tegoż samego spodziewając się z strony Was. Car. Ws., dobrego y zawsze doskonałego przy szczęśliwych Sukcessach W. Car. W. życzemy Zdrowia. —.

83.) Ad Generosum Nuntium Regium pro Conventu Generali Prussiae. — " —. — " —.

Augustus Secundus Dei gratia Rex etc. – Generose fideliter Nobis dilecte! Insignes Fidelitatis Tuae qualitates, maturam prudentiam et cognitam cuivis gerendo Muneri capacitatem, gratijs et favoribus Nostris Regijs prosequendo; designavimus Fidelitatem Tuam in Nuntium Nostrum Regium pro Conventu Generali Terrarum Prussiae, ex alterna vice N. in diem n. Mensis N. anni currentis praefico; pro Cujus termino ut Fidelitas Tua tempestive adesse et inibidem puncta Instructionis Nostrae omni meliori modo promovere cunctaque negotia ad votivum et desideratum finem dirigere annitatur, obnixe Eundem requirimus. – Elucescet per hoc activitas Fidelitatis Tuae gratam Sui apud Nos habitura memoriam, quam primis datis occasionibus testificari non intermittemus Fidelitati Tuae. – Cui interea optimam a Deo valetudinem precamur. — " —. — " —. —

84.) Credentiales Nuntio Regio pro Conventu Generali Prussiae. — " —. —.

Augustus Secundus Dei gratia etc. – Universis et singulis quorum interest, praesertim vero Reverendis in Christo Patribus, Magnificis, Generosis, Nobilibus, Spectabilibus, Famatis; Senatoribus, Dignitarijs, Officialibus, Universae Nobilitati, nec non Civitatibus Majoribus et Minoribus in Conventu Generali Terrarum Prussiae N. congregatis, Sincere et fideliter Nobis dilectis, praevia testificatione gratiae Nostrae Regiae ad notitiam deducimus. – Licet sint continua in aperto documenta, quâ cura et sollicitudine Nostra Regia invigilamus momentis negotiorum Regni hujus; ut eo tamen melius Sinceritatibus et Fidelitatibus Vestris, intensum Nostrum conservandi in pristino decore hanc Rempublicam solidandique Eandem in secura, firma ac decenti ab intra et ab extra pace studium innotescat; ad remonstrandas optimas hac in parte Intentiones Nostras, et promovenda puncta Instructionis Nostrae, sub nomine et charactere Nuntij Nostri, Generosum N. N. cognitis Ejus bene qualitatibus et congenito in publicum zelo ac egregijs animi et ingenij attributis expedimus. – Cui pro Munere Suo agenti, dum plenam tribui fidem exposcimus, Sinceritatibus et Fidelitatibus Vestris prosperrimam hujus Generalis Conventus conclusionem a Deo Authore omnis boni Consilij et concordiae animitus exoptamus. – Dabantur in Regia Nostra Varsav. etc.

85.)

85.) Instructio Sacrae Regiae Majestatis Generoso N. N. Aulico S^æ^ Rē. Mjstis Nuntio, ad Conventum Generalem Statuum et Ordinum Terrarum Prussiae Marieburgi pro die N^ta^ Mensis Septembris Anno praesenti designatum, in Cancellaria Regni Majore data Varsaviae die XVIII. Mensis Julij Año Dñi MDCCXXII^o^ ~. –

Quemadmodum Sacra Regia Majestas Dominus Noster Clementissimus in punctuali Comitiorum Generalium ad mentem Novellæ Legis indictione, licet non sine discrimine valetudinis Suae Regiae, nedum ad perfectum statum reductae, verum Suum erga hanc Rempublicam amorem, paternam circa bonum Illius sollicitudinem et exactam legum observantiam contestata est; ita in sincere et enixe promovendis Consilijs publicis ad votivum effectum universalis Salutis publicae, nihil omnino operis voluit studetque intermittere. – Quamobrem, post expeditas in tempore deliberatorias et post acceptas Responsorias ad Easdem Literas, quidquid Regio judicio Suo dignoscit esse utile et necessarium ad promovendum in imminentibus Generalibus Comitijs, et quidquid post praeterita dissoluta Comitia accessit negotiorum ac materiarum publicarum ad promovendum in Comitiolis particularibus et ad resolvendum in futuris Deo-dante Comitijs Generalibus; id totum per praesentem Instructionem Ante-Comitialem Statibus et Ordinibus Terrarum Prussiae proponere et paterno affectu commendare dignatur. ~ „ —. Ac in primis Sacra Regia Majestas pro fundamento salutaris futurorum consiliorum structurae ponendo stabilem et inalterabilem inter Status harmoniam in unione Majestatis et Libertatis, simulque communis ex omnibus congregatis Statibus Consilij debitum juxta Leges cursum, per observantiam praescripti Constitutionibus Comitialium consiliorum ordinis; nam etiam difficillimae et periculosissimae conjuncturae perfectis et circumspectis deliberationibus ac communi consilio facilitari possunt: exoptat Sacra Regia Majestas, ut Status et Ordines Terrarum Prussiae, electis Gnsis Nuntijs Suis Terrestribus, viris timentibus-Deum, intelligentibus et amantibus bonum Reipublicae, Eosdem innato zelo et pietate in patriam obligent; quatenus unanimi et a privatis negotijs remoto studio, concorditer ad manutenendam hujusmodi inalterabilem inter Status confidentiam simulque ad facilitanda consilia publica concurrant, per debitam memoratae de Ordine in consilio Comitiali tenendo Legis Executionem; ne congregatis ad universale Consilium Ordinibus illud impediatur, sed manutenendo inconcussam stabilitatem et securitatem verae libertatis legibus descriptae ut facultas consulendi concedatur et ut hoc praecaveatur ne pe=

ne pe

=ne per abusus illius; quod Deus avertat, istud primum Ejus decus videlicet universale ex omnibus legitime congregatis Ordinibus consilium simulque securitas et tranquillitas interna ac externa periclitentur, evitando tristem unius Actûs-Comitialis indeterminati alterius dissoluti eventum: maxime, cum etiam materia Commendae supra exercitum exotici authoramenti Magnifico Stabuli Magni Ducatus Lithae Praefecto traditae, non tantum ob respectum inviolatae erga Sacram Regiam Majestatem Dnum Nrum Clmum fidelitatis sed ob expertam a principio Regiminis Suae Majestatis erga hanc Rempublicam propensionem nulla ingratitudinis aut infidelitatis labe contaminatam, impedire jam amplius multo-minus rumpere debeat necessaria et salutaria Reipublicae consilia; quandoquidem Sacrae Regiae Majestatis providum et avidum tranquillitatis publicae numen, observando antiquam consuetudinem practicatarum post conclusa seu dissoluta Comitia cum Magnificis utriusque gentis belli-Ducibus Conferentiarum, ac simul obviando nocivae Concivibus alijs vero fructuosae diffidentiae inter Status, constituit dispositive nonnulla puncta inhaerendo antiquis et novellis legibus tum etiam Resultato post-Comitialis Consilij, ut et potestas authoritatis belli-Ducum in militaribus maneat in integro et Jus Sacrae Reg. Mjstis D. N. Cl. ac Reipublicae in salvo: prout ipsum tempus biennalis inter praeterita et futura Comitia tranquillitatis et incontroversae mandatis Illustrissimi Supremi Regni Belli-Ducis obedientiae, non difformi ab anterioribus Generalibus Locum-tenentibus exemplo, praebet documentum boni in publicum effectus ex hac memorata cum Magnificis belli-Ducibus combinatione, quantis utilitas florescat publica sertis. — Exindeque non vanam Sacra Regia Majestas spem concipit, quod ex rudeiribus dolendi binorum Comitiorum interitus resurget pulchrior et nobilior ac in modernis circumstantijs summe necessaria concordi bene-sentientium compactata sensu Consiliorum publicorum structura, nullisque patebit concutienda Euris.

=Communicatam a Sua Czarea Majestate de concluso cum Regno Sueciae Tractatu notitiam cum puncto ad negotia Sacrae Regiae Mjtis et Reipublicae sese regulante, notificaverat statim S. Reg. Mjtas D. N. Cl. Intermedio Ordini; ac in Responsis ad Suam Czaream Mjstem expressit, se hanc materiam retulisse ad Sensus ejusdem Intermedij Ordinis. — Cum itaque ex consono ferme totius Senatus sensu, simulque ex assensu Sac. Reg. Majstis D. N. Clmi eadem materia ad Ordines in Comitijs congregatos sit dilata; proinde ex provida boni publici cura Sacra Reg. Majstas Dnus Nr Clmus circa communicationem hujusmodi puncti Tractatûs optat, ut Gnsi Nuntij Terrestres sufficienter sint instructi ad capiendas resolutiones conformes =utilib

utilitati et exigentiae publicae, tam ratione dandae resolutionis S^{ae} Czareae: Majestati quam etiam ratione restabiliendae pacis cum Regno Sueciae, tum ratione assumpti per Sacram Czaream Majestatem Imperatoris Russiae Tituli, nec non ratione adinveniendorum mediorum et graduum ad firmandam spem Sacrae Regiae Majestatis et Reipublicae in expresso jurati foederis nexu et in tam multis declarationibus ac promissis S^{ae} Czareae Majestatis fundatam, quod Livonia unicum coepti belli et ex eo innumerabilium damnorum praemium Sacrae Regiae Majestati et Reipublicae reddetur; tum quod Ducatus Curlandiae et Semigalliae pristinae restituentur libertati. —. — . Proposita nomine Suae Caesareae Majestis per Legatum Magnum desideria, amicam erga Sacram Regiam Majestatem et Rempublicam propensionem ad commune commodum et mutuam utilitatem vicinorum Dominiorum remonstrantia, simulque promoventia confirmationem et renovationem antiquorum foederum quae utrinque intercesserunt, et quae Anno 1677. die 4ta Mensis Aprilis per Serenissimos ac Potentissimos divae memoriae Leopoldum Romanorum Imperatorem et Joannem Tertium Poloniarum Regem confirmata fuere; cum arctiori intelligentia de modis et medijs quibus tam praesentibus quam futuris eventibus prospici, quam etiam detrimenta ab adversis partibus intentata vel intentanda everti possent: quoniam hujusmodi desideria Sacra Regia Majestas Dnus Nr. Clmus responso Suo Regio ad Memoriale praefato Legato Magno dato, declaravit communicare Statibus Reipublicae; idcirco commendat Statibus et Ordinibus Terrarum Prussiae, quatenus etiam super hac materia Nuntij Illius debite sint instructi ad capiendam opportunam ex sensu et assensu Ordinum in rem boni publici resolutionem. —. — . Ordinationis Ostrogiensis negotium ad decisionem Ordinum Regni dilatum, ut in futuris Comitijs determinationem Suam et pacificationem habere possit; Sacra Regia Majestas Dnus Nr Clmus Iisdem Statibus et ordinibus Terrarum Prussiae commendare dignatur. —. —. His itaque punctis quae post dissoluta praeterita Comitia accesserunt ad proponendum a Sacra Regia Majestate Dno Nro Clmo expositis; Statibus et Ordinibus Terrarum Prussiae reliqua in Instructionibus prioribus anterioribus expressa, quandoquidem effectum ferendarum Legum sortiri non poterant, Sacra Regia Majestas Dnus Nsr Clmus eademmet ipsa immutabili zelo et tenore proponere ac recommendare dignatur. —. — Praetensiones omnes Exercitus anteriorum Computuum ratione veterum stipendiorum, non solum per Tribunal Radomiense Anni 1699., Comitijs Lublinensibus, Generali Consilio Varsaviensi, et ultimarijs Comitijs assecuratae, verum etiam in Tribunali Radomiensi

proxima

–„– proxime celebrato et Commissione Luceoriensi liquidatae ac simul per repartitiones assignatae, hucusque vero in toto vel in parte non exolutae, tam Successoribus illius Exercitus qui in limitibus tempore belli Turcici pro Republica excubabat et de proprio vivebat, quam etiam illius qui expost in visceribus Regni cum aggravatione populi subsistebat, deducta liquidatione damnorum per mutuam compensationem pro Justitia et pro salvando honore fidei Reipublicae; ut in futuris Comitijs per Nuntios a Palatinatibus, Terris et Districtibus sufficientem facultatem ad comprobationem damnorum et injuriarum per exercitum causatorum habentes, secundum justitiam et proportionatam repartitionem accommodatae, assopitae semel pro semper esse possint, Sacra Regia Majestas Dominus Noster Clementissimus instare dignatur. –„–.

= Non provisus in ultimarijs Comitijs certus fundus tam pro reparatione Artileriae utriusque gentis in Armamentarijs, Arsenalibus, Aedibus-fusorijs, Molendinis nitrati pulveris, alijsque requisitis funditus ruinatis, ut tempestive multorum milliorum damno obviari possit, tum pro manutentione Fortalitiorum in confinijs potissimum Cameneci-Podoliae et alijs Ukrainensibus, requirit promptam et infallibilem a Statibus Reipublicae provisionem et assignationem. –„–

= Interventientiae cum Aula Berolinensi intercedentes, potissimum ratione tituli recognoscendi, tum ratione receptionis homagij Eventualis, ut in futuris Comitijs finaliter accomodari possint, S. R. Mtas D. N. C. Statibus Reipcae comendatu habere cupit.

= Eliberationem Territorij Elbingensis Sacra Regia Majestas Dominus Noster Clementissimus denuo in memoriam revocare non intermittit; ne Civitas Illa tot saeculorum opus per hoc collabatur, quod bona Sua Patronymica in alienis manibus videre cogatur et nullum proventum ex illis percipiat, singulisque annis sufferendo onus totius Reipublicae Regni et Magni Ducatus Lithvaniae ultra viginti quatuor millia Thalerorum proventuum perdat. –„–.

= Ducatuum Curlandiae et Semigalliae aegerrima conditio, non tantum externis sed et internis incommodis diu laborans, providam promptamque in Comitijs futuris medelam invenire debet; ne Jura Majestatis et Reipublicae ullum patiantur detrimentum. –„– –. Tam antiqua Controversia circa Jura-Patronatûs cum Curia Romana necdum hucusque composita meretur reflexionem et applicationem Reipublicae, ut ex integro assopiri possit. –„– –. Peristromata Potop nuncupata per divae memoriae Serenissimum Regem Casimirum apud Generosos Gratta oppignorata, quae expost Respublica per Constitutionem regnante Serenissimo Michaele Rege Supremo Thesaurario Regni ex proventibus publicis reluere injunxerat, ut redimantur, providere interest Reipublicae, ne tam pulchra

pro decore

pro decore Ejus antiquitas pereat. ~„ —. Quam summum et evidens: —
periculum augetur ratione defluitationis per fluvium Vistulam ad Civitatem
Gedanensem, supervacaneum est pluribus enarrare! — Notorium enim est, quod
fluvius Vistula ad montem album praecipue angulum seu apicem Montaviensem
dictum in dies majori et vastiori impetu antiquum subruat munimentum, et
tantam molem undarum in fluvium Nogat dictum exoneret ut omnes impensi
Insulanorum aliorumque conatus minime sufficiant, nec aggeres apposibi tan:
tam aquarum sustinere queant magnitudinem: sicut aliquoties iteratae mino:
ris Insulae Mariaeburgensis tum Elbingensis et aliarum circumjacentium inunda:
tiones tristi et luctuoso comprobarunt eventu. ~ Idcirco praefatus Generosus Nun:
tius deferet Statibus et Ordinibus terrarum Prussiae: quod Civitates Prussiae, ad
requisitionem Sacrae Reg. Mjstis Dni Nri Clmi per particularem Ejusdem Commi:
ssionem Magnifico Palatino Mariaeburgensi et Reverendo Abbati Sieciechoviensi
datam, laudabili applicatione ad occurrendum majoribus periculis media necessa:
ria ex parte sua anticipando subministrarunt. — Ne itaque opus hoc saluberri:
me coeptum aliqua retardatione inevitabili discrimini exponatur, vel quod me:
rito metuendum in nihilum redigatur; Idem Generosus Nuntius ulteriori matu:
rae Statuum et Ordinum Terrarum Prussiae reflexioni iterum atque iterum pro:
ponet ac instantissime commendabit. — Nam licetsi res haec opem et operam to:
tius Reipublicae requirat, nihil tamen Sacra Regia Majstas D. N. C. censet inter:
mittendum, quin similia interim adhibeantur expedientia media, donec in pro:
xime futuris Comitijs congregata Respublica conjunctam huic operi manum ad:
movere possit. ~ „ —. Simili periculo subjacet navigatio ad ostium fluvij
San Cypel nominati; cui tempestive quoque occurrendum, ne meatus hujus fluvij
arena oppleatur cum ingenti boni publici damno. ~ „ —. Commissionem Mo:
netariam Sacra Reg. Mtas Dnus Nr Clmus summe necessariam esse judicat;
invitatis Vicinis, convocatisque illis Civitatibus Prussiae quibus jus cudendae
monetae competit, cum Earum hominibus peritiam cudendae monetae haben:
tibus; ut in hac Commissione convenire possint super certum pedem, ligam, et
pondus, et intrinsecum valorem novae cudendae monetae argenteae: quatenus
tandem coaequari possimus in valore monetae cum Vicinis Nostris, tam pro:
pter facilitanda commercia quam et propter Cambia, quae in immensum ex:
crescunt propter inaequalitatem monetae et propter pretia rerum quae per hoc
medium diminuerentur. — Multum inde accresceret publico: nam etiam stipen:
dia militaria et hybernae diminuerentur ad proportionem bonae monetae, si exo:

— „ — = si exercitus emerita stipendia bonâ moneta acciperet. – Qualis vero solidorum de novo possit esse valvatio, de eo Status Reipublicae in Comitijs convenient. – Invenirent etiam privati in hoc suum commodum, si proventus ex bonis Suis bonâ moneta non solidis perciperent. ~ „ — · Quoniam autem Officina Monetaria sine argento aperiri non potest; Sacra Reg. Mtás D. N. Clmus defert, quod praeter Olkusz adhuc alij argentei montes ditiores inveniantur, quos Extranei homines artis hujus-periti ad perfectionem perducendos in se recipient; conditione adjecta, ut a Republica Ipsis omni securitate prospiciatur, Privilegiaque concedantur quatenus Cultores argenti fodinarum more aliarum Nationum ibidem sedem figant illumque thesaurum eruant. – Quo in puncto ut Generosi Nuntij instructi sint praecavet Sacra Regia Mjtas Dnus Noster Clementissimus. ~.

= Civitates Regni et Magni Ducatus Lithvaniae in visceribus Regni existentes, nec non reliquae finitimae, cum propter continuas belli calamitates, per impositiones et extorsiones arbitrarias ultra mentem Legum ducillaris et solidariae Contributionis; et propter alia innumerabilia gravamina ad ultimam et abominabilem desolationem pervenerint, eousque ut non tantum Mercatores sed etiam Artifices, Opifices, Pannifices, partim interierint partim extra limites sese receperint: igitur, ut vel Iidem homines vel alij in locum Illorum ad reditum alliciantur, aliud expedientius medium inveniri non potest, nisi ut per reassumptionem antiquarum Legum securitas et indemnitas ab omnibus oneribus ultra Jura Earundem Civitatum assecurari possit ~ „ — · ~

= Thesaurus Sacrae Regiae Majestatis et Reipublicae per protectiones indebitas, et varias in privatis vectigalibus (: quae nullis concessa legibus sese cumularunt :) depactationes, violentias, licentias, nec non per despoliationes et depraedationes Mercatorum, magnum detrimentum in proventibus publicis perfert! Nam neque Mercatores tantis oneribus sufficere possunt, neque merces (: ex quo securitatem Commercij Sui non habent :) advehunt: de quo etiam Vicini Principes querulantur. – Interest itaque Reipublicae ut hi abusus tollantur, quo commercia reflorescant, nec in totum cadant. ~ „ — · Redintegrationem et reductionem ad pristinum florem bonorum Mensae Regiae in Regno et Magno Ducatu Lithvaniae per avulsa et alia gravamina ac praejudicia, praeter leges penitus deterioratorum, Sa Reg. Mtás curae et sollicitudini Reiplicae commendat. ~.

= Ut Oeconomia Szawlensis per Status Mag. Duc. Lith., prout binis Constitutionibus sese obligarunt, reluatur et mensae Regiae restituatur, urget Sacra

Regia

Regia Majestas Dominus Noster Clementissimus. ~„ —. Cum autem: omnium Nationum haec Maxima esse debet, in qua etiam consistit conservatio universi, ne illud quod in proprio territorio nascitur extra limites quaerere cogantur, ne pecuniae extra Regnum evehantur: igitur cum Deus - ter - Optimus Maximus Poloniam tam ingenti beneficio Salis ditaverit, ut in ipsa aqua Vieliciae et Bochna talis qualitas et bonitas intrinseca reperiatur qualis in tota Europa non invenitur, et quod possit tanta esse sufficientia salis ut non tantum Magnus Ducatus Lithvaniae provideri sed etiam ultra mare alijs communicari possit: hinc Sacra Regia Majestas Dnus Nr. Clmus a Statibus Magni Ducatus Lithvaniae requirit, ut more Regnicolarum sal non aliunde quam nonnulli Samboria nonnulli Vielicia et Bochna sumant, quod thesaurus Sacrae Reg. Mtis pro commoditate loci et Conventionis cum Magno Ducatu Lithae providebit. - Pro hoc vero ne sal externum importetur, Status Nobilitaris participabit sal quartuale taliter prout nobilitas in Regno: maxime cum humana industria secretum detexerit, quod hocce sal habeat in se durabilitatem et nunquam ei quidquam decedat, exquo non liquescit superatque omnia salia alia cocta tam in virtute intrinseca quam albedine. ~„ —. ~„ —. ~.

86.) Supplement Instrukcyi Urodzonemu Popielowi Staroscie Tuczapskiemu Inter-Nuncyuszowi do Porthy Ottomańskiey od Krla Jmci y Rzeczypospolitey. - z Warszawy d. 3. Junij 1722. Anno.

1°) Starać się będzie Urod. Inter-Nuncyusz ze wszelką ostrożnością y dobrą manierą wyrozumieć zdanie Porthy względem zawartego między Carem Jmcią y Koroną Szwedzką pokoju - Traktatu, dla przestrogi Samegoż Cara Jmci Przyjaciela y Kolligata Jego królewskiey Mosci y Rzeczypospolitey: lubo portha musi już mieć informacyą o awantażach y fortunie Cara Jmci otrzymanych przez Ten pokóy. ~ Jezeliby jednak Turcy pytali się o wiadomości o tym? tedy może Jm powiedzieć o wielkiey fortunie Tego Monarchy otrzymawszy Cessionem tak wielu prowincyy zawojowanych, to jest Inflant, Esthonij, Ingryi, części Karelij, y Powiatu Wiburskiego Lehn, tak dalece że Państwa Cara Jmci granicza teraz ze wszystkich stron z Polską jako to można widzieć na Mappie: nadto, na Morzu Baltyckiem tak się już postawił Car Jmc że już może mieć prym nad Szwecyą y Daniją: ale naywiększy awantaż Cara Jmci jest w tym, że Szwecya odmieniła faciem et statum wprowadziwszy y wystawiwszy u siebie formam Rzeczypospolitey: a ztąd Car Jmc niemając się czego obawiać od tamtey strony ma wolne Ręce do obrocenia wielką potencyę

swoje

– " – = Swoię w inną stronę gdzie Mu się będzie podobało ~ " = 2.) Jeśli się Turcy pytać będą, jeżeli JEgo Królewska Mość y Rzeczpospolita medyacyą Cara JMci proponowaną od Niegoż akceptują? Odpowie: α.) że JEgo Królewska Mość po doniesieniu tego Traktatu y tey medyacyi, referował wszystko do następującego Seymu. – β.) że niemasz wcale nic ad discutiendum między Nami y Szwecyą: ponieważ już dawno Szwecya odstąpiła Stanisława Leszczyńskiego y z należytą dostojeństwa JEgo Królewskiey Mości rekognicyą odezwała się. – γ.) o granice także z Szwecyą niemamy żadney kontrowersyi; ponieważ wszystkie prowincye potraciła od strony Polskiey. – Jnne zaś negocya małey importancyi łatwo się uspokoić mogą. ~ –

= 3.) Jeśli się Turcy pytać będą, jakiteż pożytek y awantaż My mamy z tey woyny z Szwedami? Urodzony Jnter-Nuncyusz może odpowiedzieć: że się spodziewamy że przyjaciel y Kolligat Nasz Car JMć ustąpi Nam tak przez Sprawiedliwość jako et per generositatem, będąc w takowym stanie w jakim się znayduje, Jnflant, konformując się do Traktatu który z Nim mamy; y że się spodziewamy także że wyprowadzi woysko Swoje z Kurlandyi należącey do Polski. ~ " –

= 4.) Może uczynić y ten Komplement Porcie: że JEgo Królewska Mość y Rzeczpospolita wdzięczni są y pamiętni tego co Portha uczyniła lubo nieproszona dla Polski, y że toż samo wyraziła w punktach z Wiel. Wojewodą Posłem Wielkim naówczas. – Starać się przytym będzie o Jnformacyą, jeżeli jakie potym niepoxachodziły Ligi między Carem JMcią a Prześwietną Porthą in praejudicium tychże punktow między Wielmożnym Wojewodą a prześwietną Porthą skonkludowanych. – Utwierdzać także będzie Turkow w dobrych Sentymentach y dyspozycyach przeciwko JEgo Król. Mci y Rzeczyplitey: – y jeżeli można inducet Jch, aby toż samo wyrazili na piśmie, a przynaymniey mentionem o tym uczynili w Liście który będą pisać do JEgo Królewskiey Mości. – Nadewszystko starać się będzie o wyrozumienie prawdziwych Sentymentow Porthy, y o tym donosić będzie JEgo Królews. Mci dla kommunikacyi Carowi JMci: ale do nikogo innego o tym pisać niebędzie, tylko ad Ministerium JEgo Królewskiey Mości Pana Naszego Mitt.; a to żeby niedać okazyi duchom niespokoynym y zawistnym obracającym wszystko dobre w złe, ad denigrandam Nostram bonam Jntentionem. ~ Listy Swoje do Dworu JEgo Królewsk. Mci P. N. M. adressować y ordynować będzie przez Wiedeń. ~

87.) Do JmćPana Wojewody Pomorskiego od JmćPana Kanclerża Wielkiego Koronnego z Warszawy d. 3. Junij 1722. Roku.

Mając relacyą od JmćX.a Biskupa Kujawskiego MMPana że JmPan Starosta:

Boron:

Boroniecki Synowiec Moy, invenit gratiam in Oculis WmmPana, kiedyś garną: cego się do usług dożywotnich nietylko in sinum Łaski Swojey partykularney przyjąć, ale też stosując się do woli Boskiey JeymćPanne Wojewodzankę MćPannę in sociam vitae z dobroci Swojey deklarować Mu raczył; iako za ten respekt krwi Moiey świadczony znam u Siebie niewymówną obligacyą WmmPanu, tak aby mógł się w aktualnym skutku Tey deklaracyi zaszczycać pożądanym filialis obsequij szczęściem, usilną y uniżoną wnoszę Instancyą. — Upewniam oraz WmPana, że nietylko On Sam obowiązanym dozgonnie affektem y dependencyą a nutibus Jego, ale y My wszyscy arctiori vinculo necessitudinis obligowani, starać się będziemy wszelki respekt y uczynność w takowey JmćPanny Wojewodzanki elokacyi, nieskończoną ad usus et commoda Skolligowanego Prześwietnego Domu rependere estymacyą y wdzięcznością. — Ja zaś osobliwszym sposobem, nietylko zaraz po szczęśliwie odprawionym Akcie w nieodwłocznym Jura Communicativa przypieczętowaniu, ale też w każdey inney sposobney okazyi, tak Samemu WmmPanu jako y wszystkim do Niego należącym, świadczyć ochotną zawsze przysługę za szczęście poczytywać sobie będę, znając się bydź vero Cultu et affektu. — . — . — . —.

88.) Do Miasta Torunia od Jegoż Jmci z Warszawy d. 5. Junij 1722. r.

Conventus Thorunensis Deo-dicatorum Sanctimonialium cum Sua Abbatissa facit recursum, implorando Sacrae Regiae Majestatis Dni Mei Clmi validam Protectionem, in manutentione Jurium Conventualium ad fundum certum Sub-urbanum Sancti Spiritus nuncupatum servientium, per Praenobiles ac Spectabiles Drtiones Vras modo Convulsorum, in praepeditione actuali constructionis super eodem fundo aedificiorum ex quibus Idem Conventus usum-fructum habere posset. — . .

= Antequam redibit Sacra Regia Majestas, expediens esse censui hisce convenire Praenobiles ac Spectabiles Dominationes Vestras Easdemque compellere, quatenus dictum Conventum in Constructione aedificiorum super proprio fundo non impediant pro aequitatis exigentia. — His expressis maneo etc. — . —

89.) Informatio ad Memoriale Sanctissimo Domino porrectum per Religiosos S. Benedicti Conventus - Tynecensis. — . —.

Memoriale, quod Sanctissimo Domino Nostro porrectum est nomine Religiosorum Patrum Ordinis Sancti Benedicti Conventus Tynecensis, pro impetranda gratia Pontificia Condonationis Eidem Conventui Proventuum vacantis ad praesens Abbatiae Tynecensis, acsi ad fabricam Ecclesiae convertendorum, in sua fundamentali expositione minime veritati nititur; et res manifesta pro se loquitur, quod eadem condonat

68. — Condonatio proventuum magis importune quam opportune petatur. ~. –
= In prima enim statim apprehensione possessionis memorata Abbatiae Tynecensis, pie defunctus Celsissimus et Reverendissimus Princeps Primas Regni Conventui Eidem Tynecensi dimisit in actualem possessionem intuitu quartae partis pro fabrica praetensa bona praecipua Mensae Abbatialis vicina Monasterio, videlicet duas Claves Cxutoviensem et Radzieszoviensem cum omnibus praedijs, oppido Skawina dicto ac Villis ad easdem Claves spectantibus, earumque fructibus, proventibus, reditibus generaliter universis; cum hac tamen conditione, ut Conventus singulis Annis de perceptis et expensis ex ijsdem proventibus calculationem faceret, et ut non ad alios usus quam ad fabricam Ecclesiae eosdem proventus converteret: cui conditioni Conventus minime satisfecisse arguitur etiam per expressum de hac re in Testamento Suae Celsitudinis Primatialis punctum. – Curavit nihilominus piae memoriae Princeps Primas hujusmodi fabricam Ecclesiae inchoari et ad statum bonum reduci; adeo ut non restaret, nisi ut dejecto ex lateribus tecto, aere ad majus decus sicut prima ejus navis licet ultra mentem Principis tecta est, etiam secunda tegeretur. – Pro cujus operis perfectione, reliquit Idem Princeps Primas Legator mille Aureos Hungaricales jam per Executores Testamenti Conventui effective traditos; quae Summa secundum communem opinionem sufficiens est ad hujusmodi operis integralem perfectionem. – Et quemadmodum in hac praetensione Conventus praefatus est plenissime satisfactus; ita in alijs omnibus quae tantum excogitari possent, citra summam ingratitudinem pro multis, quae hîc non recensentur, gratijs ac beneficijs, ac citra intaminati honoris defuncti Benefactoris Sui impiam laesionem, nullam potest habere causam conquerendi. – Si autem Conventus Idem praetendit quartam partem aliam supra illam, quam aliàs ut supra dictum est ordinarie quotannis percepit, videlicet ex bonis Abbatialibus reliquis per Ipsum Celsissimum et Reverendissimum Principem Primatem possessis, ex quibus percepti proventus Anni 1721. superveniente morte Principis in Mense Augusto dividi prout de Jure debent, tribus partibus pro Defuncto relictis quarta pro Successore in Abbatia reservata; talis quarta, sicut futurum concernit Abbatem non autem Conventum, ita facta liquidatione Quotae pro Illo obvenientis, per Rndmum Dnum Canonicum et Archy-presbyterum Infulatum Cracoviensem tanquam Executorem testamenti et ad hunc Actum facultatem per omnes circumstantias habentem, Eidem de Jure non autem Conventui solvi est appromissa, dummodo constet quantitas illius et Cuinam solvi debeat? ~. verum

Verumtamen petita per Conventum apud Suam Sanctitatem Condonatio tam proventuum vacantis Abbatiae quam hujus quartae, summe praejudicaret Successori in Abbatia; stante maxime ad praesens bonorum deterioratione per nimis vile praetium frugum et fructuum in ijsdem bonis excrescentium.

90.) Pro Memoria Illustrissimo et Reverendissimo Nuntio Apostolico ratione Abbatiarum in Regno vacantium.

Occurrente ad praesens vacatione in Regno isto Poloniae infrascriptarum Abbatiarum, videlicet Tynecensis Ordinis S. Benedicti Dioecesis Cracoviensis; Olivensis Ordinis Cisterciensis Dioecesis Pomeraniae; Bledzeviensis Ejusdem Ordinis Dioecesis Posnaniensis; Obrensis Ejusdem Ordinis et Dioecesis; et Sulejoviensis Ejusdem Ordinis Dioecesis vero Gnesnensis: talis datur Illustrissimo Excellentissimo et Reverendissimo Domino Nuntio Apostolico pro-interim Informatio.

= Quantum ad Tynecensem Abbatiam; notum est Illmo Excelmo et Reverendissimo Domino Nuntio, ob quas causas dilata sit Ejusdem Expeditio?

= Quantum ad Abbatiam Olivensem post obitum Revrdmi Dambrowski acsi vacantem: = haec Abbatia habet jam suum Legitimum Successorem, nimirum Coadjutorem Defuncti Abbatis Rndmum Zaleski Abbatem Bledzoviensem; qui ante aliquot annos debite et legitime hujusmodi Coadjutoriam apud S. Sedem Apostolicam praevia nominatione et assensu Regio alijsque servatis servandis expedivit, et nihil Ei restat, tantum in executionem ulteriorem dictae Coadjutoriae formalis ac pacifica Abbatiae possessio.

= Quantum ad Abbatiam Bledzoviensem: haec similiter habet jam suum Coadjutorem Rndmum Gurowski Abbatem Obrensem, qui in actuali executione Juris Sui conservari debet. — Quantum ad Abbatiam Obrensem post assecutionem ut praefertur per Rndmum Gurowski Abbatiae Bledzoviensis: haec Abbatia Obrensis poterit disponi favore Revrdmi Gurowski Coadjutoris Abbatiae Paradisiensis; qui propter intervenientes difficultates tam ex parte Suae Caesareae Mjstis quam aliunde ad effectivam executionem Coadjutoriam Suam deducere non valebit; jam autem ad tollendas has difficultates et ad providendum Monasterio Paradisiensi, poterit Ejus Abbatia disponi praevia Regia Nominatione et servatis servandis, pro Subjecto alio idoneo et magis accepto.

= Quantum vero ad Abbatiam Sulejoviensem in Dioecesi Gnesnensi post obitum Rndmi Laskowski vacantem: hujus Abbatiae Monachi dicuntur elegisse Sibi Abbatem non servatis servandis et sine Consensu ac Nominatione Regia.

7o. — Itaque rogatur Illmus Excllmus et Revrndmus Dnus Nuntius Apostolicus, quatenus dignetur ad Curiam Romanam scribere pro apponendo: nil transeat; quousque de hac Abbatia a Sa R. Mte debita facta fuerit pro Juribus Suis resolutio. —.

91.) Instrukcya do Nayiaśnieyszego Majestatu Jego Królewskiey Mci Pana Naszego Miłosciwego od Prześwietnego Trybunatu Koronnego Skarbowego Radomskiego Wielmożnym Jchmciom Panom Steckiemu Chorążemu y Kommissarzowi Woiewodztwa Kijowskiego y Janowi na Sarbsku Sarbskiemu Komissarzowi Woiewodztwa Malborskiego dana w Radomiu d. 19. Junij Roku 1722.

Kiedy cała Oyczyzna pełnym żywey pociechy sercem na sam odgłos powrotu Jego Król. Mci P. N. M. do Państw sobie od Boga powierzonych exultans exultat; tedy y Izba Nasza Trybunatu Skarbowego faciem Stanow Rzeczypospolitey reprezentująca z nayniższą swoią rewerencyą in ipso determinio pomienionego Trybunatu, niesie przez Jchmciow Panow Posłow swoich należytą submissyę et sincerrima vota, aby Bóg Naywyższy Rex Regum et Dominus Dominantium który przywrócić raczył zupełne zdrowie Jego Królewskiey Mosci Panu Naszemu Miłosciwemu in solatium strapioney Oyczyźnie, y daley dies supra dies adijciat, żeby jesli nie immortalis przynaymniey jeszcze długo longævus et incolumis Oneyże praesit ac prosit: bo tey jest Izba Trybunatu Skarbowego nadziei, że tę Rzeczpospolitę przy Łasce Boskiey jedyne Oycowskie Jego Królewskiey Mości Pana Naszego Miłościwego staranie y niesfatygowana do Interessow publicznych applikacya et fatis rerum prudentia major, z tak zawiktanego różnych trudnosci labiryntu szczęśliwie wyprowadzi; y jako ab intra uspokoita tak ab extra przyniesie exoptatas Oleas et dulces pacis delicias; et Rege incolumi, erit mens omnibus una. —. — Kiedy zaś Seym Walny Warszawski blisko następuje; lubo plenissime confidit Izba Nasza Trybunalska że Jego Król. Mć Pan N. M. curae cordique mieć raczy dalsze utrzymanie punktualney y regularney płacy tudzież zachowanie disciplinae militaris Woyska tak Polskiego Zaciągu jako y Cudzoziemskiego Authoramentu; poważa się jednak ex circumstantijs et negotijs tego Trybunatu Naszego supplices ferre preces do Jego Król. Mci Pana N. M., aby tak zbawienne postanowienie y na dalsze czasy pro Tuitione Majestatis et Libertatis circa validam Authoritatem Jego Królewskiey Mości Pana Nas. Mitto. conservari et continuari mogło. —. — A jako władnąca muneribus fortunæ Ręka Jego Król. Mci Pana N. M. Łaskami szafuje, dobrocią słynie y miłością

poddanych

poddanych szczycić się; tak Izba Nasza Trybunalska godne zasługi Emeriti in Patria Civis W. Imcipana Steckiego Chorążego y Kommissarza Woiewodztwa Kijowskiego cum omnimoda Submissione insinuat Justitiae distributivae JEgo Kr. Mći Pana N. Miłł., ażeby według deklaracyi Pańskiey mógł zostać compos votorum w otrzymaniu Kasztelaniy Kijowskiey; Którego repetitis vicibus, jako y Kollegę Jego Wiel. Imcipana Malborskiego Izba Nasza gratiosis Respectibus JEgo Król. Mći Pana Naszego Miłościwego cum profundissimo cultu zaleca. — Coetera prudentiae probatae, dexteritati et activitati Ichmćiw panow Posłow committuntur. — Która to Instrukcyą dla tym większey wiary y wagi z przyciśnieniem pieczęci Naszych podpisujemy. — Datum loco, die, Mense, et Anno ut supra. — Krzysztof Jan Szembek Biskup Przemyski Prezydent Tryb. Kor. Skarb. Radomskiego L. S. — J. Z. Rybiński Wojewoda Chełmiński Marszałek Trybunału Skarbowego Radomskiego mp L. S. —

92.) Kopia Listu JW. Imcipana Kanclerza W. Koro. do Imcipana Hetmana W. W. X. Litt. z Warszawy dnia 13. Junij 1722. Roku.

Będąc w Trybunale Koronnym jure victus niejaki Pan Bucholtz od Imcipana Sardego Aktora o uczynioną sobie na publiczney drodze wiolencyą y depredacyą z dwóch tysięcy szescinset Czerwonych Złotych, a obawiając się exekucyi Infamij na Nim o to otrzymaney, wyniosł się ex ditionibus Regni ku Królewcowi; zkąd in viciniam na granice Litewskie identidem jako słychać excurrit. — O czym informowawszy się pomieniony Imcipan Sardi recurrit przez moję Instancyą do Wmmpana, abyś raczył committere Imcipanu Chorążemu Nadw. Lit lub Komu się zdać będzie, żeby Tegoż jure-victum in quantum się pokaże w Wiel. Xstwa Lit. granicach, kazał aresztować y do Sądu stawić dla należytey parti et Judicio satisfakcyi. — O co gdy za ciężko-ukrzywdzonym Imcipanem Sardem uniżenie upraszam; Moją oraz do przysługi Wmpa. szczerą oświadczając ochotę, jestem solito cultu etc. — —

93.) Kopia Listu JW. Imcipana Kanclerza W. Koro. do Trybunału Głownego W. Xstwa Lit. z Warszawy d. 13. Junij 1722. Roku. —

Jaśnie Oświeceni, Jaśnie Wielmożni, Wielmożni, Mnie-wielce Mći panowie y Bracia! Odebrałem z należytym respektem List Wmmpanow z Wilna dnia 31. Maij elapsi pisany. — Jako tego unice pragnę aby zawsze omnia prospera eveniant Prześwietnemu Subsellio Wmpanow; tak z wielką ochotą y partykularną applikacyą starać się będę incunctanter expostulować o to z Imcią Xiędzem Nuncyuszem, w czym jestem od Wmmpanow requisitus. — Skutek tey Moiey expostulacyi doniosę subsequenter. — Teraz z Moją ad usus Wszystkich Wmmpanow y każdego z osobna oświadczając się propensyą, jestem na zawsze etc. — — —

94.)

94.) Copie de la Lettre de S. E. Msgr le Grand Chancellier de la Couronne à S. Ex. Mgr le Feldmarechal. le 24. du Juin 1722. ~

La Lettre de votre Excellence du 17. de ce Mois m' a beaucoup consolé, en m' informant que Votre Exlce pressoit le depart de Sa Majesté, et que l'on promettoit de se hater. – Le temp presse effectivement pour l' Expedition de la Diete. Je fais ce souhait en toute confiance; et je suis avec tout le respect. ~ " –.

95.) Kopia Listu Xcia Jmci Sanguszka Marszałka Nadwornego Wielkiego Xięstwa Litewskiego, do Jmcipana Kanclerza Wo Koronnego. – z Kolbuszowey die 1. Julij 1722. Anno.

Zostając dotąd in praestolatione szczęśliwego JEgo Królewskiey Mosci P. M. Mitt. przybycia do Warszawy; gdzie in adorationem Pana constitutus, życzyłem Sobie pryncypalnie hac habita opportunitate wraz obecną Wmmpanu y Dobrodziejowi oświadczyć weneracyą, niechcąc przez ten czas summis curis intentum Wmpana y Dobrodzieja prywatną Moją onerare literą: lecz że powrót Pański dotąd non affulget; więc cogor vicaria uti expressione w wyrażeniu obligowaney y nayniższey Moiey Wmmpanu y Dobrodziejowi obserwancyi. – Przytym jako nayuniżeniey Wmmpana Dobrodzieja upraszam, ażebyś raczył Łaskę Swoją y Zaszczyt Interessom Moim przy następującym blisko Seymie świadczyć. ~ Niewchodzę in specificam onych remonstrationem: bo jestem conscius że są dobrze Wmmpanu y Dobrodziejowi wiadome. – Możesz Wmmpan Dobrodziey bydź plus quam securus nietylko nieśmiertelnych obligacyy Moich, ale też do każdych roskazow Swoich realney applikacyi: które gdy perenniter mancipo Imperijs JEgo, oraz jestem etc. ~ " –. ~.

96.) Kopia Responsu na Tenże List Xięciu Jegomosci Marszałkowi Nadwornemu Litewskiemu od Jmcipana Kanclerza Wielkiego Koronnego. – w Warszawie dnia 9. Mca Julij 1722. Roku.

Bardzo tego żałuję że przytrzymały Waszą Xiążęcą Mość pilne Interessa a Visione JEgo Królewskiey Mci P. N. Mo, którego szczęśliwym tu przybyciem dnia wczorayszego consolati jesteśmy. – Niemniey y tego żałuję, że Mi za tą okazyą ubliżyło szczęście personalem exhibere cultum Was. Xcey Mosci. – Co vicaria nadgradzam litera oświadczając się że byle Mi się podała opportunitas libera et conveniens w aplikowaniu się do przysługi Waszey Xcey Mosci, pewnie jey arripere nieomieszkam: y znając się bydź na zawsze etc. ~ " –. ~ " –. ~.

97.) Memoriale porrectum a Generoso Hoffman Ablegationis Serenissimi in Prussia Regis Secretario. Varsav. 5. Julij 1722. Anno.

Cum Serenissimus Borussiae Rex Dnus M. Clmus ante breve tempus resolutionem ceperit provincijs Suis Borussicis Sale Hallico providendi, ejusque transportationem

in provin

in provinciam quae Oberland dicitur per Urbem Elbingensem non commodiorem solummodo duxerit sed et necessariam invenerit; factum est, ut Magistratus modo memoratae Civitatis provisionis tunc praesentis liberum transitum quidem permitteret de futura vero adveniente protestaretur, se non permissurum ut in ditiones Sacrae Regiae Majestatis Borussiae per terras Suas transferretur, antequam a Regia Vestra Majestate juberetur, vel Consensum Statuum Prussiae Polonicae eam ob rem assequeretur! ~. –. Mirum visum a Dño Meo Clmo difficultatem ab Elbingensibus opponi in casu qui juri communi adeo conformis, ut pacta publica Velaviensia hoc loco allegare pro superfluo tantum habitum sit. – Hinc Literas Magistratui Elbingensi mittere è re esse duxit Serenissimus Borussiae Rex, quarum Apographum hic adjiciendum censui quò facilior Regiae Vestrae Majestati de vero statu causae cognoscendi daretur occasio; Mihique Clementissime injunxit, Eandem humillime rogare, ut non solum talem conatum in Elbingenses severrime animadvertere, verum etiam Serio Mandato adigere dignetur, ne imposterum liberum transitum Salis Hallici impediant, nisi pro primis Infractoribus publicorum Sancitorum haberi velint. – Quod eo facilius consecuturum Dñus M. Clmus Sibi persuasum habet, quo propensior Ejusdem Voluntas in concedendo absque ulla contradictione eo quod Regia Vestra Majestas et Augustissima Poloniae Respublica vi pactorum in ditionibus Suis praetendere possunt. – Coeterum submisso cultu in sempiternum maneo Regiae Vestrae Majestatis humillimus atque Obedientissimus Servus H o f f m a n. ~. –. ~. –.

98.) Responsum ex Cancellaria Sacrae Regiae Majestatis Dñi Nri Clmi, ad Memoriale porrectum a Gñso Hoffman Ablegationis Serenissimi Regis in Borussia Secretario, Varsaviae die 29. Mensis Julij 1722. Anno datum. ~.

Insinuatum Memoriale in materia Salis Halensis Sacrae Regiae Majestati Dño Nro Clmo, sub existentia numerosi ad praesens Senatus una cum Ministris Status Lateri Regio assistentis, tanto magis attonitum praefatum Senatum reddidit quominus sperato res nova ac insolita et nunquam practicato exemplo a Srmo Rege in Prussia praetendatur: videlicet ut praedictum Sal Hallense navigijs per fluvium, Ipsam Civitatem Elbingensem, ejusque pontes transeuntem, et per Lacum Drausen partim ad Arcem Mariaeburgensem partim ad Civitatem Elbingensem spectantem, in Praefecturam Dolsxtadt transportari queat; tum quod jam sexies onerariae naves cum praefato Sale Hallensi inscia Sacra Regia Mjste et Statibus Regni Poloniae Elbing

74. — Elbingam et praedictum Lacum Drausen transiverint. — Quo nomine praesentes Senatores provinciae Pruthenae-Poloniae contra Nobilem Magistratum Elbingensem conquesti sunt, quod sine scitu Illorum liberum transitum permiserint; cum ab omni aevo nullus in praefato Lacu Drausen fuerit portus; nec Serenissimi Antecessores Srmi Regis in Prussia ullam unquam habuerint navigationem, quae soli Civitati Elbingensi per speciale Crucigerorum Privilegium a Serenmis Poloniae Regibus confirmatum et quidem privative concessa est; nec in praefata Praefectura Dolsztadt aliquod unquam extiterit depositorium. — Porro quoad allegatos Articulos Pactorum Velaviensium in apographo Literarum Serenissimi Regis in Prussia ad Magistratum Elbingensem perscriptarum: illi e diametro repugnant huic manifestae novitati. — Nam articulo 15. praedictorum Pactorum Velaviensium, liber transitus navibus utriusque partis cum hac cautela stipulatus est, „absque „praejudicio commerciorum atque fortalitiorum" —; et Articulo 17. inter incolas Regni Poloniae, Magni Ducatus Lithae et Ducatûs Prussiae commercia ab utrinque libera et secura juxta antiquum usum et consuetudinem constituta, neutri tamen Parti permissum nova in pago depositoria vel ejusmodi constituere fora, immo circa controversias quascunque ratione Commercij et omnium inde pendentium Commissio instituta et nova theloneorum onera tam terrestria quam maritima prohibita esse. — Hinc Serenissimus Rex in Prussia justo judicio Suo facile cognoscet, quod ista novitas apertissime vergat contra tenorem praedictorum pactorum; et non tantum Civitati Elbingensi jure depositorij plenissime gaudenti, sed et toti provinciae Pruthenae-Polonicae quae ab omni tempore propter rationem commerciorum maritimorum nonnisi Sale transmarino utebatur, notabile causet praejudicium; nec posset Magistratui Elbingensi ulla infractio pactorum imputari, quod Ille pro debita obligatione Sua et jurata fide publicae indemnitati attendat: verendum enim est, ne depositorio Salis Hallensis in praefato pago Dolsztadt constituto, aliarum quoque mercium non sequatur transportatio, et comercia Civitatis Elbingensis funditus enerventur. — — Quantum attinet Articulum 14. in eodem apographo Literarum Serenissimi Regis in Prussia memoratum: Ille concernit liberum et innoxium transitum copiarum Militarium utriusque partis; et subsequenter in praedicto Articulo 15. „concessam annonae et commeatûs liberam coëmptionem tum et con„ductionem militum, praevia prius amica compellatione atque desuper de modo „inter utramque partem Conventionis, prout amicitiae, foederis, ac temporum ratio „ expost

rexpostulabit; et hoc semper observabitur, ne ullum partibus incommodum = „aut Subditis damnum afferatur" = sunt expressa verba ejusdem Articuli. – Quod nihilominus nequaquam observatur: dum continuae querimoniae toties quoties ad Aures Sacrae Regiae Majestatis Dñi Nři Clmi adferuntur, quo = modo certi Officiales Serenissimi Regis in Prussia violentos delectus et insolitam abductionem seu verius explagiationem hominum et coactionem ad suscipiendam militiam, non tantum in territorio Elbingensi et Episcopatu Varmiensi sed etiam in alijs conterminis terris Marieburgensis et Pomeraniae Palatinatuum, attentare praesumpserint et hucusque attentare praesumant. – Itaque omnino sperandum, Sernsm Regem in Prussia pro Suo pacis atque justitiae studio, praedictas plane intollerabiles violentias sciturum fore, ne propter tot tantasque quaerimonias et clamores prorsus necesse sit adaequata media adhibēre ut impediantur illisque finis imponatur. – „Accedit ad hec continua Provinciae Pruthenae – Polonicae querimonia: quod contra tabulas Tractatûs reditae Elbingae, in quo tantum solitus usus-fructus est concessus, impositus Territorio Elbingensi Equitatus in hucusque non educatur; et sic afflicti Coloni per triennalem inundationem fluvij Nogat, insuper ad sustentandum eundem equitatum et exolvendas assignatas Summas ultra solitum usum-fructum adigantur, ad ipsā medullam sanguinis emungantur. – „ – Resultant quoque ex Pactis perpetui foederis Bidgostiensis longe majores praetensiones, quas Sacra Reg. Mtas D. N. Cl. ob spem conciliandi futuri Tractatus ulteriori relinquit tempori; et nunc minime dubitat, quod Sernssmus Rex in Prussia uti perpetuus – foederatus – Socius – et Amicus Reipublicae solido Pactorum fundamento inhaerere, et mutuis amicitiarum incrementis studēre annitetur, et non tantum a praetensa novitate transportandi salis Hallensis per Civitatem Elbingensem et lacum Draûsen desistere volet, sed et alia secus facta improbare, ac super insolentem Officialium Suorum ausum severe animadvertere, et pro congenita Sibi justitia cuncta sua studia in hunc finem impendere curabit: ut quaevis praejudicia ac abusus abrogentur, et tam anterioribus quam recentioribus pactis plenissima constet securitas; atque eo pacto tanto magis quevis foederatae amicitiae clarissima testimonia vicissim sperare queat. –

99.) Copie de la Lettre de Son Excellence Msgr le Grand Chancellier de la Couronne, à Monsieur Terras Resident de Sa Mjté le Roi de Pologne à Vienne. – à Varsovie le 15. du Juillet 1722.

L'heureuse arrivée de Sa Majesté donne une joye inexprimable à tout le pays! L'Expedition pour la Diete prochaine nous occupe tous presentement. – En Vous

remerc-

— remerciant Monsieur pour les nouvelles, et en Vous recommendant l'Incluse je suis avec toute l'estime. — " — . — " — . — " —

100.) Instrukcya Trybunatu Koronnego do Nayiaśnieyszego Króla Jmci Pana Nas. Mtgo, Wielmożnym, Jmcxiędzu Jędrzejowi Załuskiemu Xiążęciu Sielońskiemu Proboszczowi Płockiemu Kapituły Krakowskiey, Jmcpanu Janowi z Małachowic Małachowskiemu Wojewodzicowi Poznańskiemu, Xięstwa Oświecimskiego y Zatorskiego Deputatom, Postom e gremio Nsri Delegowanym, Dana dnia 23. Lipca 1722. Roku. — " —

Na odgłos publiczny szczęśliwego z państw Dziedzicznych Jego Królewsk. Mci Pana Nas. Mtgo powrotu, a oraz nienaruszonego ustawicznym staraniem y fatygami około dobra pospolitego zdrowia, z uniwersalnym wiernych poddanych ukontentowaniem y wesołością, Sacra Themis Trybunatu Koronnego magni filia Solis z winną Nayiaśnieyszego Pana spiesząc adoracyą; jako żadną mieysca odległością przy wyraźney na Sercu Swojem Pańskiey przytomności niezwykła Sobie dalekiego Jego Król. Mci Pana N. M. reprezentować Majestatu, tak y teraz że in Polo patriae utęsknionemi przytomnego Pana wita chęciami y w niezmierzone wieki życzy oglądać Nieśmiertelnego; wyraża Jchmc panowie Postowie. — A że indefessa erga bonum publicum Jego Kr. Mci P. N. M. sollicitudo uti patris-patriae, przez determinowany teraz Seym in tuitionem et augmentum dawnych praw y wolności, wszelkiego szczęścia spodziewać się każe; Vicaria Jgo Kr. Mci P. N. M. Potestas - Trybunat-Koronny do pierwszey Panu Miłościwemu sądząc się wdzięczności, należytą winnego Majestatowi Pańskiemu podziękowania Jchmcpanom Postom Swoim zleciła uczynić expressyą. — Emeritas przytym Jaśnie Wielmożnych Jmci Xiędza Prezydenta virtutes et repetitas na tym mieyscu cum gloria functiones, tudzież Jmcpana Marszałka indefessos labores et bene gestam provinciam, distributivae Jego Królewskiey Mci Pana Naszego Miłościwego recommendat Justitiae. —

= Joannes Tarnowski Canonicus Gnesnensis Vice-praesidens Tribunalis Regni. -

= Bartłomiey Bagniewski Marszałek Trybunatu Koronnego. — .

101.) Respons od Jego Królewskiey Mci Pana N. M. na Instrukcyą, Wielebnemu Jędrzejowi Załuskiemu Proboszczowi Płockmu y Urodz. Janowi Małachowskiemu Wojewodzicowi Poznańskmu Postom od Zacnego Trybunatu Koronnego, dany z Kancellaryi Wielkiey Koronney dnia 3. Mca Sierpnia Rku pńskgo 1722. —

Wydaj

Wydaje się perfecta Zacnego Trybunatu Koronnego Sprawiedliwości w Tey Oyczyźnie lux, y przez ten jasny dowód należytego JEgo Król. Mci Panu N. M. amoris, gratitudinis, y prawdziwey życzliwości oświadczenia. – Przyymuje mile JEgo Król. Mość Pan N. M. vota przez Godne Poselstwo Zacnego Trybunatu Koronnego effusioris animi ozdobione ornatu candidi intus et extra Agni, a oraz acceptissima et gratissima fascia starożytney Cnoty, y ku Królom Panom wierności przez Samegoż JEgo Król. Mość Pana N. M. w wielkim Dziadu y Oycu doświadczoney. – .. – Upewnia JEgo Król. Mć Pan N. M., że to filialis submissionis Zacnego Trybunatu Koronnego homagium na petnym Łask y dobroczynności złożone Sercu w pamięci JEgo Królew. Mći P. N. Mił. zostawać będzie prosperrime. – Przyymować raczy paterno Sinu JEgo Król. Mć P. N. M. wniesioną ad Thronum Clementiae za Wielebnym Prezydentem y Urod. Marszałkiem Zacnego Trybunatu Koron.° Instancyą: a będąc gratus et justus meritorum Judex proporcyonalną meritis et virtutibus zechce Onychże praemiare rekompensą. – Interea Wielebnego y Urodzonego Postow JEgo Kr. Mć P. N. M. Regijs favoribus complectendo, Onymże y wszystkim in Illo Subsellio chwalebnie pracującym Pańskie Swoje ofiaruje respekta. – .. – . – .. –

102.) Copia Literarum Illustrissimi et Excellentissimi Domini Supremi Rñi Cancellarij, ad Consiliares Curlandicos. –

Literas Illustrium et Mgfcarum Dntnum Vestrarum cum Inclusis ad Sacr. Reg. Mtem D. M. Clm accepi. – Quia vero Copiam Scripti per Gnsum Dnum Bestuszof ad Illustres et Magnificas Dntnes Vestras dati in ijsdem Literis communicatam non habui, sed novissime Dresdà transmissam recepi; ideo ad hucusque Responsum Meum distuli. – Praesentibus itaque certiores reddo Illustres et Magnificas Dñationes Vestras, quod Literas Earundem Sa Ra Mti Dño Meo Clmo transmisi: antequam vero Responsorias a Sa Reg Mte Dntones Vestrae habebunt, ex animo opto ut Rescripta Ejusdem ad Se emanata ex vi Officiorum Suorum observare curent; ne aliquando habeant quidquam ad excusandum, si /: quod Dëus avertat :/ jura Regia et Reipublicae per aliquam conniventiam aut Intermissionem Illustrium et Magnificarum Dntnum Vrum aliquod patiantur praejudicium. – His expressis, maneo etc. – .. – . – .. – . – .. –

103.) Copie de la Lettre de S. Ex. Msgr le Grand Chancellier de la Couronne, à S. E. Msgr le Feltmarechal. à Varsovie. –

Ten List powtórzony w Zurnale: jest przepisany co do słowa na Stronicy 17. – –

104.)

104.) Rationes contra praetensam Exemptionem Bonorum Ducalium Curlandiae in rem et personam Celsissimae Ducissae Viduae. ~ „ — . ~ „ —

Primo. – Ex Consilio Senatus contra omnes Praetendentes jus aliquod ad praefecturas et bona Ducalia nempe contra Celsissimam Elisabetham Sophiam Principissam Saxocoburgensem et Meyningensem Viduam Celsissimi Ducis Friderici Casimiri tum et Illustrem Charlottam Herwordensem Abbatissam, nec non contra Serenissimas Mariam Dorotheam Marchionissam Brandeburgensem, Eleonoram Charlottam Principissam Luneburgensem, Amaliam Ludovicam Principissam Cassoviensem, ad extremum contra Serenissimam Annam Principissam Czaream Celsissimi olim Friderici Vilhelmi Ducis Curlandiae Consortem Viduam, tum quoque et contra Generosos Henricum Christianum de Brinck Land-hof-magistrum et Joannem Henricum de Keyserling Cancellarium Ducatus Curlandiae, ad Instantiam Gensorum Regni et M. D. Lithuaniae Instigatorum pro munere Officij Sui agentium, institutae sunt actiones ad Judicia Relationum propriarum Sacrae Regiae Majestatis pro liquidandis Ipsarum Suis praetensionibus, introductaeque sunt eaedem actiones ad eadem Judicia Anno 1719. celebrata, in quibus lis inchoata huncusque pendet indecisa: Quapropter eadem lite pendente juxta jura Regni nihil innovari potest, multo minus aliqui Contractus novi ratione praefecturarum directo Domino S^ae^ R^ae^ Majestati Ejusque juribus et Reipublicae subjectarum fieri possunt. ~ „ — . Secundo: Ex vi et ligamentis Investiturae Ducibus Curlandiae a Regibus et Republica concessae, non licet Ducibus Curlandiae bona Ducalia absque speciali Consensu Sacrae Regiae Majstis uti directi Domini cuipiam oppignorare et hypothecare, neque etiam hypotecarijs Possessoribus absque simili consensu cedere, multo minus cum Extraneis et potentioribus de Illis quovis modo transigere. ~ „ — . Tertio: Celsissimus Dux Ferdinandus cum Iisdem hypotecarijs Possessoribus habet Actionem in Judicijs Relationum Sacrae Reg. Mjstis et hypothecas easdem legitimis Suis rationibus impugnat, nec pro liquidis illas agnoscit; ideoque hypothecarij de suis praetensis Summis eousque cedere non possunt quousque decreto Regio pro liquidis non agnoscentur; ac perconsequens Easdem nemo valide acquirere potest. ~ „ — . Quarto: Fundus Feudalis Sacrae Regiae Mjstis et Reipublicae proprius et haereditarius nullis debitis erat oneratus, quando in primoevam possessionem Ducibus Curlandiae fuerat traditus; ita et nunc in casum Caducitatis juxta Jura Regni sine ullis oneribus ad Regis et Reipublicae dispositionem redire debet: unde nullum fundamentum esse potest, haec onera privata Ducalia acquirentes. ~ „ — . Quinto: Providendo tempestive indemnitati

Jurium

Jurium Majestatis et Reipublicae, non solum Actio per Instigatores utriusque Gentis suprafata quibusvis praetendentibus intentata est, sed etiam Sacra Regia Majestas binis Suis Rescriptis primo de data 14. mensis Julij 1719., secundo de data 8. Januarij Anno praesenti emanatis, Grsos Consiliarios Ducales Majores et Minores Capitaneos totumque Equestrem Ordinem Curlandiae et Semigalliae serio admonuit Iisque inhibuit, ne aliquas Transactiones ratione bonorum Ducalium et Summarum praetensarum cum quopiam facere praesumant. –" —. –.

= Post quae praemissa Generosi Consiliarij pro debito Suo Eadem Rescripta omnino observare tenentur, ne comminatum incurrant rigorem: nemoque exinde laesionem praetendere potest, dum Iidem Consiliarij jura Regni Mandataque directi Sui Domini Sae Rae Mjstis observabunt! –" — · In supplementum praemissorum: Ducibus Curlandiae vigore primitivae Investiturae praecipue Illis, qui homagium Regi et Reipublicae non reddiderunt, non est licitum imo vetitum bona Feudalia Contractibus nuptialibus et tantis Summis inonerare; ac ideo praetensa Summa quadraginta millia Talerorum annuadim Ducissae Viduae importanda uti nunquam alijs Viduis practicata nullum habet fundamentum: dum scilicet nulla est certitudo realiter importatae tantae Summae Dotalis a quanta Census praetenduntur. –" —.

105.) Rescriptum ad Grsos Consiliarios Terrestres Piltinenses pro Grso Ernesto Fromholdo a Saken, ne lite pendente contra Ipsum vi et potentia procedant, et ut decisionem Causae in Judicijs Sa. Reg. Mtis expectent; una cum salvo Conductu. –.

Augustus II. DEi gratia etc. – Generosis Consiliarijs Terrestribus Piltinensibus, totique Judicio Terrestri Districtus Piltinensis, fideliter Nobis dilectis Gratiam Nostram Regiam. – Generosi fideliter Nobis dilecti! Expositum Nobis est per certos Consiliarios Nostros, devolutam esse causam et actionem ad Nos Judiciaque Nostra Relationum propriarum per viam Appellationis extraordinariae adcitationesque prosecutoriales, inter Generosum Ernestum Fromholdum Haereditarium in Lehnen ab una et Grsum Joannem Vernerum Locum-tenentem parte ex altera, a Saken fratres inter Se germanos; idque ratione bonorum Lehnen et certae Summae ex illis juxta transactionem Grso Joanni Vernero a Saken provenientis solutionis, per Ipsum et judicium terrestre Piltinense Fidelitatum Vrarum originaliter institutam. – In qua causa Fidelitates Vestrae Judiciumque Terrestre in duabus tantum personis Judicibus, /: exquo contra tertiam personam exceptio recusatoria intercessit:/, non attenta appellatione ejusque prosecutione, executive

proced

—„— procedere, bonaque Lehnensia praedicto Grsoso Ernesto Fromholdo a Saken forti et armata manu Anno proxime praeterito 1721. adimere, illaque Generoso Joanni Vernero a Saken tradere voluerunt; et de facto cum centum quadraginta circiter hominibus armatis superinequitando vi ac violenter Eundem Generosum Ernestum Fromholdum a Saken ex his bonis Lehnenensibus expulissent, nisi Ipse amicorum variorum ex Lithvania quàm et Curlandia advenientium auxilio adjutus, sub beneficio Appellationis Suæ ad Nos Judiciaque Nostra interpositæ se juste defendisset: et cum ad promovendam hanc causam Varsaviam mense Martio Idem Grsus Ernestus Fromholdus a Saken venisset, Judicia vero Nostra Relationum propriarum ob absentiam Nostram celebrata non essent, et alteram cadentiam Judiciorum Nostrorum Mense Octobri incidentium expectare cogatur. — Itaque ne pendente hac lite in Judicijs Nostris Fidelitates Vestræ quidquam hac in causa attentare, et ex occasione illius ulteriori processu ad Judicium Suum prædictum Terrestre Piltinense Eundem Grsum Ernestum Fromholdum a Saken aut Amicos Ejus qui Ipsum contra vim et potentiam Vstram adjuvarunt protrahere, vexare et molestare, vimque aliquam inferre Illis praesumant; ad Supplicationem eo nomine factam, Eundem Grsum Ernestum Fromholdum a Saken et Illius amicos qui Ipsi ad reprimendam vim expulsionis attentatae auxiliati sunt, quorum Amicorum nomina et cognomina hîc pro expressis censeri debent, in Protectionem Nostram Regiam assumimus, Illisque Salvum-Conductum Nostrum a vi et potentia quavis Vestra et praedicti Generosi Verneri à Saken et quarumvis subordinatarum personarum dedimus et concessimus; prout damus et concedimus praesentibus Literis Nostris ad decisionem causae ejusdem in Judicijs Nostris dependentis: ita tamen, ut et Ipse Ipsique se modeste gerant beneficioque Nostro non abutantur. ~ Mandamusque Fidelitatibus Vestris, quatenus Fidelitates Vestræ, stante eadem litis pendentia in Judicio Nostro, ab ulteriori Processu et decretorum Suorum executione omnique violentia et quibusvis attentatis et attentandis hac in causa supersedeatis, et decisionem ejusdem causæ in Judicijs Nostris expectetis, Literasque Salvi-Conductus Nostri praesentis concessas observetis, et ab alijs observari curetis. ~ Secus non facturae Fidelitates Vestræ pro Gratia Nostra, Officiorum Suorum debito, et sub poenis in Violatores Litis pendentiæ Convulsoresque Salvi-Conductus Nostri de jure sancitis. — Datum etc. —.

106.) Kopia Listu od Króla Jmci do Xięcia Jegomości Kanclerza Wielkiego Xięstwa Litewskiego.

August etc. — Wielmożny etc. — Za przełożeniem przed Majestatem Naszym płaczliwey Suppliki pobożnych Jhumenow, Czerncow, y innych Obywatelow Powiatu Pinskiego Ritus-Graeci-disuniti, respektem wygrania jakoby Onychże od Cerkwi tameczných przy których zostawali; jako dotąd żadney rzetelney wtey mierze niemielismy sprawy, tak Onychże Gleytem Naszym Królewskim zabraniając wszelkich gwałtow y bezprawia ugleytowalismy. — O czym Uprzeymości Waszey nietylko jako Pieczętarzowi — Custodi — Legum, ale też jako Staroście tamecznemu — Brachio — Nostro donosząc żądamy; abyś Uprzeymość Wasza Gleyt Ten Nasz utrzymując nic takowego niedopuszczał coby się Prawu y słuszności sprzeciwiało, albo coby securitatem publicam wzruszać miało. — Co iterato zalecając etc

107.) Od Jmp. Krakowskiego do JEgo Królewskiey Mości. — z Dzwinigroda d. 5. Augusti 1722. Roku.

List W. Kr. Mci Pana M. Mił. z naynizszą odebrałem weneracyą. — W którym zachodzi mnie Roskaz JEgo Pański, abym pro securitate wydaney do Dóbr Leszczyńskich Zdony y Smigiel nazwanych Komissyi ordynował ludzi z Regimentow Nayjaśnieyszych Królowey Jmci y Królewica Jmci. — A że w tym punkcie niepozwala Mi prawo wykonać dyspozycyi W. Kr. Mci Pana M. M.; /: nietayno bowiem jest żem przysięgał na to abym Ludzi woyskowych pro assistentia żadnym Prawom — Transakcyom — y Processom Dóbr wszelkich niedawał, y owszem gdzieby się immiscere ważyli serio karał :/; toć kiedy Jurament móy arcet Mnie od exekwowania w tey materyi roskazów Waszey Król. Mci; niewątpię, iż Mi przy takowey remonstracyi daje oczywistą racyę praevia veneratione do exkuzowania się: Gdyż musiałbym odpowiadać nietylko in foro fori ale et in foro conscientiae: chyba Ten, cujus erat stringere potestas, potrafi et restringere obowiązek Móy. — Wszelkie zaś inne Was. Kr. Mci mam obligacyą pro posse adimplere Roskazy; których ochotnie czekając bydź nieprzestanę, solitae Submissionis recognitione.

108.) Od JEgo Królewskiey Mości do Jmcpana Krakowskiego Respons na Ten List.

August etc. — Jaśnie Wielmożny! etc. — Niemoże Nas nic bardziey in prosperitate panowania Naszego kontentować, jako obserwancya y exekucya praw należyta. przeto, oświadczenie się Uprz. Waszey ad eundem finem zmierzające w Responsie

–"– Jego na List Nasz względem ordynowania ludzi pro securitate Kommissyi do Dóbr Leszczyńskich wydaney, niemoże tylko Nam partykularną przynosić satysfakcyą y tę niewątpliwą nadzieję, iż Rekwizycya Nasza przy prawie a nie przeciw prawu uczyniona skutek swóy nieodwłoczny odbierze: ile kiedy Uprz: Wasza zważysz, że allegowane w Responsie Uprzeymości Waszey prawo ad casum praesentem regulari niemoże: bo tu jest rzecz o uskromienie zbuntowanych przeciwko Panu poddanych. – Dla czego, ad Instantiam Samegoż Possessora wydana jest z Kancellaryi Naszey taż Komissya na Osobę Wo Wojewody Inowrocławskgo Generała Wielko-polskiego, pod którego Jurisdykcyą dobra te consistunt, y Innych, aby inquirant o to et securitati publicae ac privatae prospiciant; którego bespieczeństwa Kommissya bez assystencyi Militaris Manus pewnieby assekurować niemogła: takowa zaś assystencya Grodom y Kommissyom w podobnych circumstancyach z prawa należy. – A zatym insistendo pierwszey Naszey rekwizycyi, usilnie żądamy po Uprzeymości Waszey, aby ten potrzebny Ordynans pro securitate teyże Komissyi na fundamencie prawa y Dekretow Trybunalskich naznaczoney indilate był wydany od Uprzeymości Waszey; ktoremu dobrego od Pana Boga życzemy zdrowia. – Dan w Warszawie dnia N. Miesiąca Sierpnia Roku Pańskiego MDCCXXII° Panowania Naszego XXVI. Roku. ~" —.

109.) Copie de la Lettre de S. Ex. M. le Grand Chancellier de la Courone à Mr. le Feltmarechal. à Pielaszkowice le 16. d'Août 1722.

La poste d'aujourdhui m'apporte les deux Lettres de Votre Excellence du 12. et du 13. de ce Mois. – Je suis fort obligé à Votre Exclce pour la communication de la Lettre de Sa Majesté Czarienne et de celle de Mr. le Grand-General de la Courone. Quant à la premiere, je remets mon petit avis à un autre temp: pour ce qui regarde la seconde, je prends la liberté d'envoyer à Votre Exclce quelques remarques. – En lui communiquant cepandant en toute confiance ce que le petit-General de la Couronne m'a ecrit; je suis avec tout le respect. ~" —. ~.

110.) Copie de la Lettre du Meme au Même. – à Varsovie.

L'esperance que Votre Excellence me donne dans Sa Lettre du 20. de ce Mois, que le depart de Sa Majesté et de Votre Exclce devoit suivre bientot, m'a apporté une grande consolation; – desirant tres-ardemment le bonheur de servir personellement Sa Majesté et Votre Excellence. ~ J'ecrirai par cette ordinaire à Monseigneur l'Eveque de Cracovie selon l'Insinuation de Votre Excellence. – Au reste, je me remets au rapport de Monsieur le Secretaire Dembowski; etant avec tout le respect de Votre Excellence Monseigneur etc. ~" —. ~"

111.)

111.) Instrukcya Ziemi Czerskiey do JEgo Królewskiey Mości: JWu. JmciPanu Franciszkowi Bielińskiemu Cześnikowi Koronnemu y Wielmożnemu JmciPanu Kazimierzowi Rudzińskiemu Podczaszemu Czerskiemu, z Seymiku Ante-Comicyalnego dnia 24. Augusti 1722. Roku odprawionego, dana.

Jaśnieysze nad Słońce paternae Curae et sollicitudinis Nayiaśnieyszego Króla Jmci y ustawiczne pokazują się dowody! kiedy oddaliwszy się do Państw Dziedzicznych a Nas wiernych poddanych Swoich in altissima zostawiwszy pace, y ztamtąd ex specula Suae Majestatis nieporównaną prowidencyą Swoią integritatem całości naszey opatrując, personam Suam Regiam qua nihil potentius unquam utęsknionym reddere raczył; oraz ad gloriosissimos nieśmiertelnych dzieł Swoich Actus, nova in Rempublicam et semper majora superaddendo beneficia, nieochraniając Zdrowia Swojego Pańskiego, Seym ex novella Lege przypadający złożyć raczył; a przytym, convocando oboyga Narodow Państwa Swojego do powszechney Obrady Cives, lucidiora paterni amoris populo daje documenta. — Lubo tedy do oświadczenia obowiązkow Naszych y powinney wdzięczności rekognicyi, Seym da Bóg przyszły Jchmciom Panom Postom Naszym według Jnstrukcyi Sobie daney będzie amplissimum theatrum; jednak niechcąc gaudia Nostra morari, Tychże Jchmciow Panow postow upraszamy, aby anticipando terminum praefixum Seymowania, przy powinszowaniu szczęśliwego do Państw Swoich JEgo Król. Mći P. N. M. powrotu, za tak wiele Łask dobroczynnych quorum non est numerus, nieśmiertelne od Ziemi Naszey publico nomine oddali podziękowanie: przy ktorego Dostojeństwa konserwacyi, jako zawsze życzliwi Poddani, że in omnes usus ochotnie piersi y życie Nasze nieść gotowiśmy, Jchmc Panowie Postowie Nasi spondebunt. — „ —. A poniewaź tristi rerum experientia didicimus, jako przeszłych Seymow niedoszłych publicorum - Consiliorum - Ratis in scopulo wewnętrznych diffidencyy infaustum passa naufragium, et ex abysso malorum jedyna tylko z Nieba pomoc oraz niewystawiona Nayiaśnieyszego Pana przezorność pogrążoną wydźwignęła w szczęśliwość; więc aby JEgo Kr. Mć Pan N. M. niedościgłą Mądrością y dobrocią Swoją też same jako y inne zachodzące obstacula zawczasu procul avertere raczył, y przez doyście szczęśliwe przyszłego Seymu ad promontorium bonae spei Dobrotliwy Pan publicam przyprowadził carinam. — „ —. A że wiemy bardzo dobrze, iż Nayiaśnieyszy Monarcha Nasz distributivam cum Lege manutenet Justitiam; więc y teraz aby wakujące Ziemi Naszey honory terrigenis-possessionatis z Łaskawości Pańskiey oddane były, JEgo Król. Mći Pana N. Mił. Jchmc Panc

 = Jchmcpanowie Postowie demisissime upraszać będą. = Z których wakansyy, że pro primo Objecto Kasztelaniią pierwszą Województwa Mazowieckiego w Ziemi Naszey po śmierci Godnego in hac Republica Senatora JW. Jmcpana Józefa Cieciszewskiego Kasztellana Czerskiego wakuiącą cernimus; a maiąc prae oculis Jmcpana Kaźmierza Rudzińskiego Podczaszego y Posła Ziemi Naszey indefessa erga bonum commune studia, tudzież godne pamięci Rodzica Jmci hanc curulem zasiadaiącego considerando merita; tedy, quod invida mors eripuit Parenti, to aby vero paternae virtutis Haeredi dobroczynna Ręki Jego Król. Mci munificentia restituere raczyła, Jchmcpp. Postowie Nasi przed Majestatem Jego Królewskiey Mości nayniższą złożą Supplikę. — " —.

= A luba Jmcpan Skarbek Rudzki Podkomorzy Nasz Czerski continuis pro bono publico fractus laboribus, y nietylko przez cały wiek Swóy na różnych publicznych będący funkcyach eximia virtutis Suae edidit specimina, ale też in antecessum przez lat trzydzieści laboriosum Notariatûs cum gloria et justitia administravit officium; jednak etiam conscius Suorum recte-factorum praesentem Krzesła Ziemi Naszey non spirat honorem, ale raczey super Merita Sua Regiam sperat munificentiam; więc aby Jego Król. Mć Pan N. M. jako justissimus zasług Civium Pensator a oraz et Remunerator ex pane bene-meritorum Suam nieraczył abbreviare Dexteram, uniżoną przez Tychże Jchmciow panow Postow Naszych instamus prośbą. — . —. Kończyć przytym Jmcpanowie Postowie Nasi publico voto będą; aby Nayiaśnieyszy Król Jmć P. N. M., jeżeli lege mortalitatis niemoże w panowaniu Swojem być aeviternus, to przynaymniey favore Coeli diuturnus sitque felix longaevumque Majestati Ejus Imperium, ut et Nobis relinquatur cum gloria et gratia Regia obsequium. —

= Władysław na Boglewicach Boski Cześnik y Marszałek Koła Rycerskiego Ziemi Czerskiey mp L. Sigilli. — " —. — " —.

112.) Instrukcya Wielmożnym Jchmc Panom Postom od Województwa Bracławskiego do Jaśnie Wielmożnego Jmcpana Krakowskiego Hetmana Wielkiego Koronnego, Piotrowi Drzewieckiemu Stolnikowi Chełmskiemu y Augustynowi Jaroszyńskiemu, na Seymiku Przed-Seymowym dnia 24. Augusta 1722. Roku odprawionym, dana. — " —. —.

Widząc Województwo Nasze curam et sollicitudinem circa bonum całości Rzeczypospolitey JW Jmcpana Krakowskiego Hetmana W. Koro. cum dispendio fortunae et detrimento salutis, jako winne podziękowanie niesie y wdzięczność wszelką in cordibus Suis zapisuje, tak uti Custodem Legum et Confiniorum o konserwacyą granic, Województwo przez Jchmc Panow Postow uprasza. — Ponieważ przez=

=szczupł

szczupłość Woyska w tych tu Krajach szerzy się potencya haydamacka, bo ani Szlaki dla przejazdow są bespieczne, ani poblizsi w Domach swoich mają securitatem, kiedy tak wielu po Szlakach y w domach porabowano, drugich pozabijano, nawet y Chłopstwo zuchwałe w Tureckie granice niby dla jakiego zarobku przez Dniestr przechodzą y bisurmaniąsię, a in primo numero furwachty zabieżeć temu niemogąc; upraszać będą Jchmc Panowie Postowie Jw Jmcpana Kasztelana Krakowskiego Hetmana W. K. o przydanie Woyska, które stipendijs Suis według regularney płacy w tym Kraju żyć mają; Siana jednak robienie bez szkody Possessorow Województwo pozwala. —" — Garnizony dla tychże swawoli haydamakow w wielkim niebespieczeństwie zostają! ponieważ w Gardzie pod pretextem łowienia ryb mil kilka od Bracławia kilka tysięcy Jch się znayduje: dla tego y o Cudzoziemskie Woysko upraszać będą Ciż Jchmc Panowie Postowie; aby z Władzy Swojey od Rzeczypospolitey sobie daney Ordynansami zagrzał, żeby jako nayprędzey do pogranicznych garnizonow stawali. — Paweł Jaroszyński Stol. Bract. Marszałek Koła Rycerskiego. —" —

113.) Copia Literarum Sanctissimi Domini Innocentij XIII.
ad Serenissimum Regem Poloniae. —" —

Charissime in Christo Fili Noster! Salutem et Apostolicam benedictionem. — Super speculam Domini sumus et super custodiam Nostram, ut cum & viderimus gladium venientem, buccinà insonemus et excitemus robustos et bellatores, ut aemulatores sint legis et exsurgant in proelium pro Domo Dei! — Cum igitur grave bellum ab immanitate Turcarum Christiano populo instare luculentis indicijs conijciamus, ac jure vereamur ne primo tempore terras et Jnsulas Christianorum invadere, ac Melitensibus potissimum de Christiano nomine optime meritis obsidionem incursionemque moliantur; Christianorum Principum subsidium operamque paterna sollicitudine requirimus, ne videamus Sancta in conculcationem et Sponsam Christi in luctum et humilitatem: armis enim et potentià, quibus Eos donavit et instruxit Princeps Regum Terrae, septam esse voluit Vineam Suam ne fieret hostibus in direptionem. — Cum autem pro mortali Regno ac pro terrenis rationibus diuturna interdum et luctuosa bella suscipiantur; quid Eos facere decet pro Regno Christi Cujus est potestas et Jmperium a Quo temporalem ditionem obtinent et incorruptam coelestis gloriae Coronam se sperant accepturos? — Quam vero paternis votis ac precibus opem postulamus, Regni quoque Tui rationes a Sua Majestate deposcunt. — Jpse enim prae caeteris intelligis, in quantum Rei-poloniae periculum cederent Machometicae Tyrannidis incrementa.

Erit

 — Enitere igitur Charissime in Christo Fili Noster, ut pro Tua in Deum pietate atque in rem Christianam studio singulari, Christi Religionem non levi discrimine laborantem Tuis opibus ac subsidijs adjuves et firmes; quo simul debitum Omnipotenti Deo praestes officium et gloriae nominis Tui ac felicitati rerum Tuarum optime consulas. — Dominus enim, pro Cujus Nomine et honore tuendo auxilia opportuna submiseris, Protector Tuus erit; et Merces Tua magna nimis. —. Ac Majestati Tuae Apostolicam benedictionem amantissime impertimur. — Datum Romae, apud Sanctam Mariam Majorem sub Annulo Piscatoris die 10. Octobris 1722. Pontificatus nri Anno Secundo. — = Matheus Scaglionus. mp.

114.) Instrukcya do Majestatu Jego Królewskiey Mości Augusta Wtórego Pana N. M. Jchmciom Przewielebnemu Alexandrowi Kołudzkiemu Vice-prezydentowi, Jmcpanu Michałowi Menczeńskiemu Podstolemu y Deputatowi z Ziemi Wieluńskiey, dana w Piotrkowie dnia 12. Miesiąca Oktobra 1722. Roku. —. —

Niesie powinną y głęboką Nayiaśnieyszemu Majestatowi Was. Kr. Mći P. N. Mił. Vicaria-potestas- Trybunał Piotrkowski submissyą, pod Którego panowaniem Augusta pacis wróciły się soecula. — Duo sunt quibus ingens extulit Roma caput: belli virtus, sapientia pacis. — Ktoż nieprzyzna Majestatowi Was. Król. Mći P. N. M. tak licznych przeciw Rzeczypospolitey Tey dobroczynności? kiedy w zamieszanych trudnych publicznych y domowych konjunkturach ex pulvere castrensi Regem patremque gerebas, consulendo cunctis. — Wydziwić się y teraz świat cum admiratione niemoże tak wielkim pracom y niesfatygowanym staraniom około dobra pospolitego, non parcendo etiam zdrowiu Swojemu Pańskiemu: exquò Se Caesar orbi terrarum dedicavit, Sibi Se eripuit; abyśmy się, wierni poddani Majestatowi Was. Król. Mći P. N. M., alta et tranquilla mogli cieszyć quiete. — Jakoż pod szczęśliwym Was. Królews. Mći panowaniem secura in toto Libertas! prawom e cardinibus wypadłym niewzruszona restytucya! ukrzywdzonym et sitientibus justitiam sufficientissima satisfactio! —. Niepodobna tedy wdzięczności extendere verbis; ani condignam metam podziękowaniu znaleść; przecież ex abundantia Cordis przeciw Panu Swemu wiernie-życzliwi Poddani życzemy: Si Immortalis esse non potes, vivas diuturnus! — A że Dominus fortis et potens nowemi Majestat Was. Król. Mći ubogacił pociechami, y Serce Jego ztąd nieporównanie ukontentował Pańskie; cieszy się Trybunał Piotrkowski będąc plenissimus votorum et non dubius spei, iż nietylko w Nayiaśnieyszym Domu Swoim wyniknęły, ale też tym

wszczy

więcey a więcey propter Decorem universi ex favoribus Supremi Numinis cisnąć: 87
się longa serie et numero będą Serca Pańskiego podobne solatia. ~" —. Godności meritorum Przewielebnego JmcXiędza Prezydenta Trybunatu Piotrkowskiego, Łaskawemu Pańskiemu zaleca Sercu, supplikując jako nayuniżeniey, abyś skołatanemu ustugami y pracami w Rzeczypospolitey zdrowiu, ex Justitia distributiva z dobroci Pańskiey vota Jego coronare raczył. — Teyże dobroczynności y pamięci JmcPana Marszałka Majestatowi Waszey Król. Mci jako naygoręcey zalecamy. ~. —.

• Nietylko Zacność Jmienia, godność Osoby, ale też liczność in publicum zasług czynionych, wyciąga tego po Nas, abyśmy z Supplika Naszą Majestatowi Was. Król. Mci P. N. M. Przewielebnego JmcXiędza Vice-prezydenta dobroci Pańskiey zalecili: jako też teyże Szczodrobliwości JmcPana Mencińskiego Kollegę Jego gloriosis actionibus et meritis insignitum Łaskawości Pańskiey insynujemy. ~" —. Zasługi godne nietylko in antecessum gloriosis actionibus in arena Martis Wielebnego JmcXiędza Jetowickiego Kollegi Naszego niepodna aby zapomniane były; ale też mutato statu viget w oczach Swiata Polskiego wiele prac cum discrimine zdrowia y fortuny Rzeczypospolitey konsekrowanych, przy nieprzełamaney Wierności ku Majestatowi Waszey Król. Mci P. N. M.: bo inter procellas domowego zamieszania studiosissima sollicitudine ad malaciam prowadzący rzeczy, Tenże JmcXiądz Jetowicki aby miał w Sercu Was. Król. Mci Oycowską za to konsyderacyę, supplikujemy. ~" —.

• A że zaś JmPan Wojewoda Łęczycki Kollega Nasz, mający praetensionem do Dóbr Leszno, dotąd spe frustratur inani satysfakcyi; Supplikujemy aby z tych Dóbr mógł mieć przy nieograniczoney dobroci Pańskiey, juxta supplicissimum desiderium Suum satysfakcyą, oraz był pewien na zawsze praktykowanych Oycowskich Waszey Królewskiey Mości Pana Naszego Miłościwego dobrodzieystw ku Sobie. ~. —

• Fertur przytym Trybunat Nasz nunquam oblita propensione in absentem Wielebnego JmX.a Ozgę, na tym tu mieyscu gloriose ad invidiam prawie cunctorum circa exercitium Sacrae Themidis przedtym zasiadającego; reprezentując Was. Kr. Mci Cor Jego pronum animumque fidelem; supplikując oraz abyś Was. Królewska Mość P. N. M. z wrodzoney wspaniałości Swojey, w Respektów świadczeniu Pańskich być raczył facilis in Ejus voto Deus. ~" —. Niepodobna zapomnieć godności meritorum JmcPana Podsędka Z. Sieradzkiego! kiedy codzienną pracą w oczach publicznych lucet gloriosissimis actionibus; którego indefessum laborem dla dobra pospolitego, Waszey Król. Mci P. N. M. tanquam Summo Remuneratori et gratiarum Authori zalecamy; Supplikując Majestatowi Pańskiemu, abyś laudabiles actiones Meav-

dobroczy-

– – dobroczynnością Pańską kompensować raczył: mając oraz Oycowski wzgląd na JmPana Szczawińskiego Deputata z Województwa Rawskiego magnæ spei; ile circa favores Łaski Pańskiey Concivem Nostrum et qualitatibus dystyngwowanego. – Którego, y całey Izby Naszey Coetum wieczney Subjekcyi, z nienaruszoną erga Majestatem Waszey Król. Mci P. N. M. mancipamus assekuracyą et jurato voto. ~ –.
= Xiądz Szczęsny Kretkowski Prezydent Trybunału Koronnego mp. Loc. Sigil. =
= M. Potocki Pisarz pol. Koronny Marszałek Trybunału Koronnego L. S. – .

115.) Respons na Instrukcyą Wielebnemu Alexandrowi Kotudzkiemu Kanonikowi Gnieźnińskiemu Vice-Prezydentowi, y Urodzonemu Michałowi Mencińskiemu Podstolemu y Deputatowi Ziemi Wieluńskiey, Posłom Trybunału Koronnego, dany w Warszawie z Kancellaryi W. K. d. 20. Msca Października 1722. Roku. ~.

Taż jest nayprzedniejsza, bo samey przedwieczney prawdy oraculo stwierdzona sprawiedliwość, reddere quod est Caesaris Caesari; którey Łaczny Trybunał Koronny chwalebna demonstrat obserwancya, kiedy przez Godne poselstwo przynosi Tributarium cultum powinney Majestatu JEgo Król. Mci P. N. M. adoracyi, y pamiętney nieźliczonych ku Tey Oyczyźnie Dobrodzieystw Pańskich rekognicyi. – Wyznaje JEgo Król. Mość Pan N. M., że wspaniałemu JEgo Pańskiemu Sercu naywiększe fatygi, starania, y własnego zdrowia dispendia hac mercede placent. – Jakoż y na teraźnieyszym obrad publicznych a nowych prac Pańskich Teatrze, pokazuje JEgo Król. Mość Pan N. M. nieustającą do ugruntowania tego wszystkim miłego pokoju et ad operandum opus dobra pospolitego applikacyą; że nic innego niepragnie, tylko aby mógł augusta panowania Swego tempora et momenta Swojey ku Tey Oyczyźnie dobroczynności signare monumentis. – Wdzięczen zaś bardzo y tego JEgo Król. Mość P. N. M., że aucta Nayiaśnieyszego Domu JEgo solatia solantur y Łaczny Trybunał Koronny: którego życzliwe vota alta mente reponit. – A będąc aequissimus meritorum Judex, et praeceps ad præmia Princeps, w Swojey mieć pamięci godne Imiona y własnych a znakomitych w Tey Rzpltey zasług splendore nitentia; rekomendowanych od Łacnego Trybunału Wielebnych Wielmożnych y Urodzonych, Prezydenta, Marszałka, Vice-prezydenta Jetowickiego Deputata Kapituły Krakowskiey, Męcińskiego Wieluńskiego, Szczawińskiego Rawskiego Deputatów, Wielebnego Ozgi, y wszystkich tak in hoc Themidis Sacrario chwalebnie pracujących, tudzież et Emeritum laboris Onych Socium Urodz. Podsędka Sieradzkiego, których wiadome Panu in toga et sago merita aby mogły bydź z waleczney y szczodrobliwey JEgo Król. Mci P. N. M. Ręki præmiata; starać się będzie
w podanych

w podanych okkurrencyach Jego Królewska Mość Pan Nasz Miłościwy. —

Interess Wielmożnego Woiewody Łęczyckiego do Dóbr Leszczyńskich regulujący, nie wątpi Jego Kro. Mość P. N. M. że pomyślny weźmie skutek pro exigentia justitiae, jak tylko Kommissya która jeszcze czasu y konjunktur ratio moratur, do pomienionych Dóbr naznaczona będzie. — — In particulari zaś Godnym Posłom Zacnego Trybunału, których optime gesta włożoney na się funkcyi Provincia cumulavit Respekta Pańskie; Łaskę Swoią Królewską y sprawiedliwą virtutum et meritorum Ich konsyderacyę Jego Królewska Mość P. N. M. deklarować raczy. —

116.) Memoryał Xięcia Dołhorukiego Posła Cara Jmci Królowi Jmci w Warszawie d. 31. Octobris 1722. r. podany.

Waszemu Królewskiemu Wieliczeństwu jest dobrze wiadomo, jakom Ja z wyraźney Woli y Ordynansu Jego Imperatorskiego Wstwa P. M. M. upraszał przedtym W. Król. Wstwo Imieniem Tegoż Nayiaśnieyszego Imperatora P. M. M, abyś W. Kr. W. dla tey przyjaźni, która tak dawnieyszemi Traktatami z Antecessorami W. Kr. Wstwa y recenter przez zawarty Sojusz z Waszym Król. Wstwem y Rzpltą jest utwierdzona y obwarowana, Łaskawie zezwolić raczył, aby poddany Monarchy Mojego Kozak Nachimowski, przez swoje akcye przynoszące Oboim Monarchom y Narodom Skolligowanym szkodliwe konsekwencye, w Areszcie od niemałego czasu przytrzymany, mocą tegoż obowiązku Wiecznego Traktatu in articulo 5. wyraźnie obwarowanego, był Jego Imperatorskiemu Wstwu wydany. — Która prośba, że dotąd Łaskawey y skuteczney od Was. Kr. W. nieodebrała Rezolucyi, powtórnie godzi Mi się upraszać Wasze Królews. Wstwo y bydź niedmienney nadziei, że dla przyjaźni Skolligowaney wszelką łaskość Was. Król. Wstwo pokazać zechcesz: ile że in simili casu Antecessorowie Wgo Kr. Wa dla konserwowania Sąsiedzkiey przyjaźni tak się oświadczali, że Antecessor Waszego Król. Wstwa pie memoriae Król Jmc Polski Jan Trzeci, Zbiega y Zdraycę, Czernca Niecickiego Salomona natione Kozaka który fałszywe listy y pieczęci zmyśliwszy chciał Sąsiadow y Przyjacioł powadzić, przez Ablegata Jego Imperatorskiego Wstwa natenczas rezydującego za pierwszą rekwizycyą, Jego Kr. Wstwo wydać y na granice odesłać roskazał; wkrótce zaś potym wzajemnym sposobem Jego Imperatorskie Wstwo Domarackiego od Józefa Szumlańskiego dla fakcyy na Ukrainę przysłanego y na Moskwie w więzieniu siedzącego, na Listowną Jego Król. Wstwa Jana Trzeciego rekwizycyą także aż do Granic Polskich odesłać y oddać roskazał. — A zatym, y Jego Imperatorskie Wstwo Pan M. M. nie inszego jest zdania tylko tego, że Wasze Król. Wstwo dla utrzymania ścisłey y nierozerwaney

przyjaź

 – przyjaźni y poufałey konfidencyi między Narodami Skolligowanemi, Łaskawie nato zezwolisz, aby Pan Kozak fomentujący nieprzyjaźń, y Sąsiedzką Konfidencyą ruynujący między Skolligowanemi Narodami, był Jego Imperatorskiemu Wieliczeństwu Panu Moiemu Miłościwemu wydany. – Czekam nato aktualney Was. Kr. W. Rezolucyi, piszącsię, cum profundissima veneratione Waszego Kr. wstwa Pana Miłościwego Nayniższy Sługa Xiąże Dołhoruki. –

117.) Copia Literarum Sacrae Regiae Majestatis, ad Sanctissimum Dominum.

Post oscula Beatorum pedum Sanctitatis Vestrae. – Mei Regnique ac Dominiorum Meorum humillimam Commendationem. – Innumera miracula, quae divina bonitas glorificando Servam Suam Beatam Cunegundam Reginam Poloniae Ordinis S. Clarae ad Sacra Ejus Lipsana in Antiqua-Sandecz operatur, exigunt a Me, ut Sanctitati Vestrae una cum Ordinibus Regni Mei humillimas adsternam preces, quatenus ad complementum Gratiarum Sanctae Sedis Apostolicae sub Divis Predecessoribus Sanctitatis Vestrae Innocentio XI. Alexandro VIII. Clemente XI. in honorem dictae Beatae praestandum, supremam illam ardentissimisque universorum expetitam votis Sanctitas Vestra superaddere, ac dictam Beatam Cunegundam Reginam Poloniae ab ipsis Cunabulis sanctimoniae signis Illustrem, vitae innocentia heroicarumque virtutum splendore non Regnum hoc solummodo verum etiam remotissimas implentem Regiones, ad majorem Dei in Sanctis gloriam, in numerum Sanctorum solenni ritu referre atque canonizare, Festumque Ejus in Dominicam primam post fest. Visitationis Beatissimae Virginis sub duplici Ritu primae Classis cum Octava transferre dignetur. – Cedet hoc paterna Sanctitatis Vestrae gratia ad immortalem Nominis Ejus gloriam perennesque Meas ac Regni Mei obligationes; quas recolere filiali cultu non intermittam. Nunc autem Sanctitati Vestrae felix ac diuturnum Orbis Christiani regimen apprecor. – Dabantur Varsaviae sub tempus Generalium Regni Comitiorum die 4ta Mensis Octobris Anno Domini MDCCXXII. Regni Mei XXV. Anno. –

118.) Copia Literarum Sacrae Regiae Majestatis ad Sanctissimum Dominum. –

Post oscula beatorum pedum etc. – Cognatum origine devotum Regnum Meum Poloniarum Vicino Regno Bohemiae, omnia quoad cultum divinum ac invocationem Sanctorum communia Sibi esse cum Illo jure-merito vindicans, hanc gratiam a Sanctitate Vestra impetrare studet, ut Decretum de recitando Officio et Missa in hono-

in honorem Dei Beati Servi Dei Joannis Nepomuceni sanctimonia vitae et Martyrij palma Illustris nunc miraculis in his etiam partibus clarissimi, pro dicto Regno Bohemiae a Sacra Congregatione Rituum latum, etiam ad omnes Dioeceses Regni Mei extendatur et amplietur. – Erit id Mihi quam gratissimum, magnaque exinde accessio fiet tum Venerationi quâ Inclyta Gens Polona Sanctam Apostolicam Sedem prosequitur, tum Filiali Observantiae quâ interim Ego tam insignis beneficij sollicitus Diuturnum ac felix Christiani Orbis regimen Sanctitati Vestrae apprecor. – Datum Varsaviae die IV. 9bris 1722. Regni Mei XXVI. Anno. – Sanctitatis Vestrae Obedientissimus Filius Augustus Rex Poloniae. –

119.) Copia Literarum Sacrae Regiae Majestatis ad Sanctissimum Dominum. –

Post oscula etc. – Sicuti a prima Mea per divinam Providentiam ad Thronum Regni Poloniarum inauguratione, in id studia et conatus Meos impendi, quatenus exaltatio Sanctae Romanae Ecclesiae et Cultûs Orthodoxae fidei in Ditionibus Meis promoveretur; ita pariter etiamnum nihil eorum intermitto, quae ad prosperitatem, incrementum, et gloriam Religionis regulantur. – Hac de causa supplex desiderium Religiosorum Patrum Ordinis Sancti Pauli primi-Eremitae Conventûs Clari Montis Czestochoviensis, Quos ob vitae integritatem, laudabilem in regulari observantia et pietate zelum, servatam continuo Mihi et Reipublicae fidelitatem, et ob alia praeclara Eorum merita, singulari prosequor benevolentia, dum ex recommendatione Procerum Regni Mei intellexi, qualiter Ipsi honorem Divi Pauli primi-Eremitae Patriarchae Sui promoventes, Festum Ejus sub duplici Ritu per universam Romano-Catholicam Ecclesiam celebrari cupiant; lubenti animo hac in parte Mea interpono officia pro et cum dictis Supplicibus Patribus, Sanctitatem Vestram exorans, quatenus pro Majori gloria divina et praefati Sancti veneratione, pijs Ipsorum votis Sanctitas Vestra clementer annuere velit ac desuper Apostolicam indulgere gratiam. – Quod dum a Sanctitate Vestra obnixe peto, insimul Me Regnumque Meum Benedictioni Ejusdem instanter commendo, atque felix ac diuturnum Orbis Christiani regimen Sanctitati Vestrae ex corde apprecans maneo. – Dabantur Varsaviae sub tempus Comitiorum Anni Jelinu die ut supra.

120.) Senatus-Consilium Post-Comitiale. –

Praesentibus, Admodum Reverendo, Reverendis in Christo Patribus Dominis Joanne Skarbek Archi-Episcopo Leopoliensi, Christophoro Szembek Vladislaviensi et Pomeraniae, Theodoro Potocki Varmiensi et Sambiensi Terrarum Prussiae Praeside,

Steph

 – Stephano Rupniawski Luceoriensi et Brestensi, Christophoro Szembek Premisliensi, Joanne Tarło Kijoviensi, Stanislao Hosio Camenecensi, Episcopis; – Nicolao Sieniawski Castellano Cracoviensi Exercitus Regni Supremo Duce, Janussio Principe Korybut Wiśniowiecki Cracoviensi, N. Morsztyn Sendomiriensi, Palatinis; Ludovico Pociey Castellano Vilnensi Exercitus Magni Ducatus Lithvaniae Supremo Duce, N. Oginski Trocensi, Josepho Potocki Kijoviensi, Mathia Radominski Junivladislaviensi Generali Majoris Poloniae, Joanne Jabłonowski Russiae, Stephano Humiecki Podoliae, Joanne Tarło Lublinensi, Stanislao Dönhoff Polocensi Exercitus Magni Ducatus Lithvaniae Duce Campestri, Duce Radziwiłł Nowogrodensi, Francisco Załuski Plocensi, Stanislao Chomentowski Masoviae, Stanislao Rzewuski Podlachiae, Exercitus Regni Duce Campestri, Andrea Głębocki Ravensi, Jacobo Rybiński Culmensi, P a l a t i n i s; Vladislao Szołdrski Gnesnensi, Andrea Dąbski Brzestensi-Cujaviae, Casimiro Stecki Kijoviae, Martino Kalinowski Camenecensi, N. Scipio Smolenscensi, N. Podoski Plocensi, Venceslao Francisco Trzcinski Ravensi, Joanne Nestorowicz Brzestensi M. D. Litᵃᵉ, Petro Czapski Culmensi, Antonio Czerminski Małogostensi, Josepho Branicki Haliciensi, Adamo Poniński Premetensi, Nicolao Skoraszewski Krivinensi, Vladislao Biernacki Rospiriensi, Joanne Krąkowski Camenecensi, N. Łuszczewski Sochaczoviensi, N. Lasocki Conariensi, Lanciciensi, C a s t e l l a n i s; Josepho Vandalino de Magna Kończyce Mniszech Mareschalco, Joanne in Słupow Szembek Cancellario Supremis Regni; Michaële Principe Korybuth-Wiśniowiecki Supremo Cancellario, Casimiro Duce in Klewań Czartoryski Pro-Cancellario, Mag. Duc. Litᵃᵉ; Georgio Przebendowski Supremo Thesaurario Regni; Adalberto Dąbski Regni, Paulo Principe Sanguszko Mag. D. Litᵃᵉ Mareschalcis. – Varsaviae d. 23. Mensis Novembris 1722. celebratum.

P r o p o s i t u m.

1ᵒ) Kiedy Stanom Rzeczypospolitey na przeszłym Seymie nieprzyszło do pożądaney konjunkcyi, y do obmyślenia y postanowienia śrzodkow y sposobow pro stabilimento securitatis externae et internae; JEgo Król. Mość P. N. M. exquirit Sensum przytomney Rady, quibus medijs taż Securitas externa et interna manutenenda ad quosvis casus y przeciwko wszelkim p r a k t y k o m? –

2ᵒ) W ktorym czasie y na ktory dzień Seymiki-Relationis wydane bydź mają? –

3ᵒ) Opatrzenie fortec pogranicznych mianowicie Kamieńca y innych Ukraińskich; tudzież poniewaź pokoy z Koroną Szwedzką jeszcze dotąd niejest zawarty, ubespieczenie grani-

granic od tamtey strony, także restauracya Cekauzow Krakowskiego y Lwowskiego oraz y Artylleryi Koronney proponitur deliberationi przytomney Rady. = Także, jakimby się sposobem mogło succurrere afflictae sorti Miast, Stołecznego Krakowa, Elbląga y Lwowa? ~. —. ~. —. ~

~. —. Conclusum. ~. —. —

= Ad primum. ~ Sacra Regia Majestas Dnus Nr. Clm. pro Suprema lege Salutem et tranquillitatem Universi Regni semper prae oculis habens, securitatem externam et internam ad incidentiam futurorum Comitiorum manutenendam et conservandam censet. — primam videlicet externam sub favore continuationis amicitiae et officiorum cum Potentijs Vicinis: alteram vero scilicet internam sub rigore et praesidio legum antiquarum et novellarum, juxta tenorem Resultati Senatus-Consilij post-Comitialis in Anno 1720. Varsaviae habito, in eundem casum circa resolutionem ad secundum punctum et intuitu Tribunalis Radomiensis continuandi descriptum, pro cujus praesidentia in locum Reverendi in Christo Patris Christophori Szembek Episcopi Praemysliensis Revrdum in Xto Patrem Stephanum Rupniewski Episcopum Luceoriensem et Brestensem Sacra Regia Mjstas D. n. C. substituere dignatur. — Conformando se quoque Sa Ra Majestas ad Sensus praesentis Senatus, Executionem Constitutionum Annorum 1668. et 1674. nec non 1683. Magnificis Mareschalcis utriusque gentis demandat. ~. —. Ad Secundum. - Inhaerendo usui et praxi Sa Reg. Mjstas D. n. C. Comitiola Relationum commodo et opportuno tempore indicere non intermittet. ~. —. Ad Tertium. — Antequam necessitatibus fortalitiorum limitaneorum sufficienter per futura Comitia provisum fuerit, Mgfcus Thesaurarius Regni pro fortalitio Camenecensi Summam triginta millium florenorum Polonicalium quamprimum obligatur et obstringitur enumerare. — Tum Gsoso Comiti Mariani Dapifero Mielnicensi, pro obsequijs in commodum ejusdem fortalitij olim apud Sanctam Sedem praestitis, hucusque non recompensatis, Summam mille Imperialium assignat: pro praestandis vero in futurum tam apud Sanctam Sedem quam apud alios Principes Italiae secundum Expeditiones ex Cancellaria Nostra emanandas, annuatim Summam mille Imperialium exolvendam ad eundem Thesaurum Regni remittit. ~ Dispositionem vero praesidiorum in Fortalitijs limitaneis signanter ad fines Prussiae et Majoris Poloniae per Conferentiam cum Magnificis Generalibus Regni et Magni-Ducatus-Lithvaniae circa

 „ — circa assistentiam Ministrorum Status utriusque gentis in re militari immediate expediendam, convenienter ordinare et regulare Sacra Reg. Majestas Dnus Nr. Clmus appromittit. — Pro manutentione Juris-Patronatus Regij, et pro avertenda coactione ad unionem Abbatiarum Tynecensis et Lubinensis hactenus inauditam ac inusitatam et Juribus Majestatis nocivam Sacra Reg. Mtas D. N. Cl. designare dignatur ad R. Nuntium Apostolicum Magnificos Cracoviensem, Russiae, Podoliae, Lublinensem et Polocensem Palatinos, Supremum Regni Thesaurarium, nec non Gnosos Premetensem et Krzywinensem Castellanos.

Civitatibus: Cracoviensi, Vilnensi, Leopoliensi, et Elbingensi, Regiam protectionem tam Literis Recommendatitijs quam omnibus alijs justis et practicabilibus remedijs, assistere ubique et quoties opus fuerit, declarat; remittendo coetera Illorum desideria ad Comitia Regni Generalia pro plenaria consolatione et levamine. — „ — Ad examinandum Memoriale Principis Dolhorukí nuper Sae Regiae Majsti Nomine Serenissimi Sui Principalis porrectum, tum in negotijs Ducatum Curlandiae concernentibus, Conferentiam designat; pro Illaque expedienda praeter Mgcos Ministros Status utriusque Gentis et Duces Exercituum Regni ac Mag. Duc. Litae, Magnificos Cracoviensem, Trocensem, Kijoviae, Junivladislaviensem, Russiae, Podoliae, Polocensem, Plocensem, et Masoviae Palatinos Sacra Regia Majestas Dom. N. Clmus designat. — „ — Ad Memoriale Aulae Berolinensis, juxta tenorem praescriptum antiquarum Stipulationum, omne praejudicium Commerciorum ad invicem excludentium, respondendum; Civitatique Elbingensi speciali Mandato inhibendum, ne per portes suos salem Hallensem transmittat; tum ne quidquam contra Tractatum retraditae Elbingae innovetur; et ut Ecclesia Lisnoviensis violento modo erepta Catholicis indilate restituatur, serio expostulandum cum Ablegato Ejusdem Aulae Berolinensis; mediante authoritate praesentis Senatus-Consilij Sa Regia Mtas D. N. C. Jisdem ut supra Magnificis Palatinis, Ministris Status, et Ducibus Exercituum Regni et M. Duc. Lithae, nec non Senatoribus Terrarum Prussiae committit. — „ — Desideria Mgfici Palatini Siradiensis Capitanei Cracoviensis, sub tempus praesentis Senatus-Consilij per seorsivum scriptum exhibita, Sa Reg. Mtas D. N. C. paterne complectendo, ad mentem Constitutionis Lublinensis Commissarios, — „ — tum ad recipienda, ex manibus Successorum Rndmi in Christo patris Dni Stanislai in Stupow Szembek Archi-Episcopi Gnesnensis Primatis Regni, Jnsignia et Archiva Regni, nec non eadem connotanda et deponenda in arce Cracoviensi, praevia quietatione et restitu-

tione

tione assecurationis eo nomine datae; tum ad vindicanda et rehabenda Instru-
menta publica in quorumcunque manibus sive Legatorum sive Ablegatorum Reipu-
blicae qualiumcunque personarum haerentia; tum ad resigillanda et connotanda Ar-
chiva per Magnificum Palatinum Podoliae remissa, illaque omnia connotanda ac
sub Sigillis Suis reponenda similiter in Arce Cracoviensi; nec non ad conscriben-
dum et conficiendum novum Inventarium omnium Instrumentorum et documentorum
publicorum post conflagrationem Arcis Cracoviensis derelictorum; = deputare et
ordinare dignatur. ~" — . Denique, praeter justam celeberrime et nunquam
satis laudandam Zeli in publicum piae memoriae Rndmi Primatis recognitionem, in-
tuitu tot expensarum pro Custodia dicti depositi erogatarum, ac Reipublicae per Tes-
tamentum donatarum, Successores Illius condigna praemiare remuneratione non inter-
mittet. ~" — . Insuper Magnificum Thesaurarium Regni ad exolvendam Summam
Magnifico Palatino Siradiensi nuper assignatam duodecem millium florenorum Poloni-
calium instantissime, nec non ad reparandam Stubam Nuntiorum in Arce Cracovie
indilate obligat. - Provisionem vero solutionis praesidijarijs Arcis Cracoviensis in fu-
turum ad Comitia proxime celebranda remittit. ~" — . Generosis Nuntijs Exer-
cituum Regni et Mag. Duc. Lithae utriusque Authoramenti, intuitu soliti Tracta-
menti, videlicet pro primis Summam viginti millium florenorum Polonicalium,
pro alteris quoque similis Summa viginti millium flor. pol. ex Thesauris utri-
usque gentis respective exolvendae assignantur. - Similiter et Tractamentum Generosis
Deputatis Exercitus Regni ad Tribunal Radomiense assignatum, pro solutione ad
Thesaurum Regni remittit. ~" — . Insuper, quoniam vigore Constitutionis
Anni 1717., Summa ex Thesauro Regni ad Montem Clarum Beatissimae Virginis Ma-
riae assignata, hucusque non est ex integro persoluta; Authoritate praesentis Con-
silij Magfcus Thesaurarius Regni obstringitur, quatenus absque ulteriori dilatione
praedictam Summam exolvi curet. ~" — . Pro Lampade ad Sepulchrum Sal-
vatoris Nostri Hierosolymam, Idem Thesaurarius Regni secundum anteriorem pra-
xim providere tenebitur. ~" — . Quoniam vero Thesaurus Magni Ducatus Lithae
Summas: primam, Magnifico Principi Dolhoruki Legato Extraordinario et Plenipo-
tentiario Serenissimi Czari Summam quatuor millium Imperialium in Anno adhuc
1717. assignatam; tum Magnifico Palatino Masoviae Legato-Magno ad Srmum
Czarum, Successoribus Magfci olim Wołłowicz Supremi M. D. Lith. Mareschalci;
Gerso Puzyna Notario Mag. D. Lithvaniae; pro anteriori obligatione, et post pro
functione Secretarij Legationis Magfci Palatini Masoviae Grso Dunin Regenti

Cancellariae

 „ = Cancellariae Majoris Regni; Generoso Poniński Capitaneo Kopanicensi; et Generoso Jwański Pocillatori Rzeczycensi Petersburgum missis; non exolvit: ideo eas omnes Summas vigore praesentis Senatus-Consilij, sine ulla ulteriori dilatione exolvendas Eidem Thesauro injungitur. — Generosis Strutyński Capitaneo Vilcomiriensi et Kietczewski Subdapifero Rzeczycensi, residuum Summae pro viatico in Moscoviam; tum pro singulis Mensibus pensionem per Senatus-Consilium Anno 1720. assignatam, nempe Generoso Strutyński pro tredecem Mensibus in functione publica peractis, Grso vero Kietczewski pro duobus mensibus, Thesaurus M. Duc. Lithᵃᵉ sub nexu novellae Constitutionis exolvere tenebitur: Et si Jidem Grosi Strutyński et Kietczewski eandem functionem pro recuperatione tormentorum et captivorum, ad quam obligantur, continuabunt; in futurum, secundum mentem ejusdem Senatus-Consilij anterioris, Jdem Thesaurus Magni Ducat. Lithᵃᵉ pensionem assignatam persolvere obstrictus erit. — „ —. Eidem Thesauro M. D. L. injungitur solutio Summae decem millium florenorum Polonicalium pro conductione tormentorum ex finibus; tum ut praeterita Summae assignatae Artilleriae M. D. L. exolvantur. — „ —. Ad similem exolutionem restantium Summarum in Thesauro Regni, Rndo in Christo Patri Christophoro Szembek Episcopo Vladislaviensi, pro Legatione Viennensi; Successoribus Magnifici Wołłowicz Supremi Mag. Duc. Lithvaniae Mareschalci, pro Legatione ad Serenissimum Czarum; Thesaurus Regni obligatur. — „ —. Jnsuper, Grso Dunin Regenti Cancellariae Majoris Regni pro ablegatione ad Sermum Czarum inhaerendo anteriori Senatus-Consilio Anni 1721. summam quatuor millium Talerorum Jmperialium ex Thesauris Regni et Magni Ducatus Lithvaniae, juxta praxin indilate solvendam assignat. — „ —

= Generosis quoque Stanislao Swidziński Capitaneo Nostro Bractaviensi et Bekierski designatis Comissarijs pro recuperatione Tormentorum et Captivorum Kijoviam et Voronezium, juxta mentem anterioris Consilij per ducentos Jmperiales singulis mensibus Cuilibet Eorum numerando, pro duodecem Mensibus pro praeterito; in futurum vero si eandem functionem pro recuperatione Tormentorum et Captivorum continuabunt, juxta praescriptum Ejusdem anterioris Senatus-Consilij assignatam pensionem extradere Thesaurus Regni obstringitur. —

= Civitati vero Leopoliensi, duo millia Hungaricalium per Magnificum olim Matczyński Palatinum Russiae legata, secundum Constitutionem Comitiorum Lublinensium, Jdem Thesaurus Regni exolvet. — „ —. Peristromata vulgo potop nuncupata, Decus antiquum Thesauri Regni pro necessitate publica a tot

annis

Annis oppignorata, et in proximo periculo pereundi existentia; ut Magnificus: Thesaurarius Regni a Successoribus Generosi olim Gratta vigore anteriorū Constitutionum redimat, curae Ejusdem Mgfci Thesaurarij Regni committit, omnimodam cavendo eroganda Summa Securitatem. ~ Nec non continuationem reparationis promontorij vulgo Cypel in fluvio San dicti, Eidem curae et sollicitudini Mgfci Thesaurarij Regni commendat. ~ „ —. Annuendo Sa Reg. Mjstas D. N. Cl. universalibus totius Senatus votis et instantijs pro Emerita Domo Jablonoviana factis, negotium Illius ratione Stipendiorum paterna Cura complectitur, Protectioneque Regia sustinebit. ~ „ —. Ad postulationem Magnifici Radziwil Palatini Novogrodensis, Salvum-Conductum super Condemnationes in Tribunali Magni Ducatus Lithae, ex negotio in Comitialibus Judicijs cum Generosis Ramułtowie et Kietwińskie Olpińskie ac alijs Nobilibus dependenti, obtentas, inhaerendo Decreto suspensionis causa Eorum in praeteritis Comitijs factae, concedere dignata est usque ad decisionem litis in ijsdem Comitialibus Judicijs pendentis; Authoritatemque Suam ad Tribunal Magni Duc. Lithae interponet, ne Jurisdictiones convellantur, causaque Eadem ad Comitia ubi inchoata est redeat. ~ „ —. Similiter, ut causa fundationis Collegij Polocensis Soc. Jesu per Rndmum Archi-Episcopum Polocensem ad Tribunal Mag. Ducatus Lithae evocata, propter cognitionem in ea Privilegiorum et extraditas Citationes Suas Regias, ut ab Eodem Tribunali ad Judicium Comitiale devolvatur; Eandem Authoritatem Suam interponere dignabitur. ~ „ —. Uti et in Causa Generosi Dunin Capitanei Latoriensis cum Gnoso Zydowski Vexilliferida Cracoviensi Remissam a Tribunali Regni ad Judicia Sua factam tuebitur; ne iterum ad Idem Tribunal trahatur haec causa, Authoritatem Suam interponet. ~ „ —. Ad Supplicationem Mercatorum Orientalium, qui se gravatos esse a Civitate Leopoliensi praetendunt, antequam Sa Regia Majestas cum Republica in negotio conservandae Indemnitatis Commerciorum aliquid solidi statuet, committere dignatur Magfco Supremo Thesaurario Regni, ut incommoda Eorundem Mercatorum Orientalium avertat; cum quibus siquidem Civitas Leopoliensis Actionem in Judicijs Suis Assessorialibus inchoavit, ideo eandē prosequatur juxta jura Sua quae Se habere allegat, et pendente lite ab attentatis desistat. ~ „ —. Subveniendo Sorti asperae Generosi Kościnszko Supremi Consiliarij Ducatus Curlandiae, respectu innocuae Ejus captivitatis et inde emanatorum Ejus notabilium damnorum; Ipsi ex Thesauro Regni quingentos Taleros Imperiales-

-et itidem

98. - - et itidem ex Thesauro Magni Ducatus Lithvaniæ quingentos Taleros Imperiales ad persolvendum assignat. ~ " —. Generoso Belli Super-Intendenti Postae Polonicae Venetijs, ut Ipsius Postarum Prussiae Generalis-praefectus pensionem annuam centum Hungaricalium, quae Ipsi ab antiquo solvebatur, non obstantibus quibusvis in contrarium Rescriptis, punctualiter solvat; praesenti Senatus-Consilio obligatur. - Pro praeteritis vero Annis interceptae pensionis vindicatio committitur Generoso Instigatori Regni. ~ " —. ~ " —. ~ " —.

121.) Memoriale Sacræ Reg. Mjsti a Dño Comite Schverin Ablegato Brandeburgico porrectum. ~ " —.

Recenti Regiae Vestrae Majestatis memoriae dubio procul adhuc inhaerebunt, quae Ablegationis Borussicae Secretarius Hoffman, /: qui pendente absentia Mea hic commoratus est :/, jussu Dñi Mei Clmthsmi, in puncto liberi transitus Salis Hallici per territorium Elbingense in ditiones usque Brandeburgico-Borussicas, Eidem in Memoriali Suo exposuerit; quodque Responsum a Sac. Reg. Vestra Majestate et praesentibus tum Senatoribus Ipsi datum fuerit! ~. Res minime ita se habet ut Regiam Vestram Mjstem et Congregatos tunc temporis Dominos Senatores ita attonitos redderet, prout in modo memorata Sua Responsione videntur; sed potius ita constituta, ut hic transitus Salis Hallici vel aliarum rerum Regiæ Suæ Majsti Borussiae pertinentium per ditiones Polonicas necessario ita concedi debeat, ut ne minima quidem contestatio ea de re fieri queat; nisi apertis verbis pactorum inter utraque Regna conventorum in specie Articulo 15. Tractatuum Velaviensium manifeste contraveniri velit: vi cujus, Nobis introitus et transitus in et per omnes portus Poloniae, consequenter lacus et fluvij eo ducentes vel inde recedentes pro utilitate Nostra aeque liberi atque aperti esse debent ac Polonis, idem per nostros pro commercio suo nunquam denegari potest vel debet: quorum valde exiguus habe-retur effectus, et minor adhuc exinde duabus Regionibus proventura esset utilitas, si in quovis genere mercimoniorum pro lubitu absque fundamento novae semper formarentur difficultates. ~ Naturae sane conveniens est, et veritas ejusmodi ab Ipsa Regia Majestate Vestra in Instructione Nuntijs ad praesentia Comitia datis recognita; videlicet nihil majus detrimentum afferre Regioni quam si res in illa procreatae vel procreandae in eadem non consumantur sed potius a remotis adducantur locis, consequenter pecuniae absque spe regressus asportentur. ~ Cur igitur Regia Vestra Majestas et Inclyta Poloniæ Respublica Serenissimo Borussiae Regi D. Meo Clmo vitio vertere velint, si isto sale quo Deus terris Suis Magdeburgicis abunde- ~

= benedixit

benedixit, provincijs Suis Borussicis provideri consequenter procurare cupiat?
ut argentum in salia Transmarina impensum nunc ad alia magis convenientia
commercia adhibeatur; tanto magis quo Serenissimus Borussiae Rex, innoxium hunc
transitum Salis Hallici, sine quibusvis circumstantijs secundum Pacta, absque
ulla repulsa immo inconsulto quocunque praetendere possit; nec Intentio Ejus,
prout forsan a malevolis res applicari vult, ea fuerit, ut provisioni Provincia=
rum Polono-Borussicarum hoc sale Hallico unquam studuerit. — Certissimus
sum, Regiam Vestram Majestatem easdem allegaturam rationes, quibus hoc in
passu utor; si casus contingere, et transitus mercium Polonicarum vel Lithva=
nicarum per Territoria Nostra Varmiam vel Gedanum tendens forsan aliquando
difficilior reddi possit. — Quemadmodum spem foveo fore, ut Regia Vestra Maje=
stas respectu liberi transitus Hallici hujus salis faciliorem et benigniorem jam
datura sit resolutionem; ita nomine Dñi Mei Clmi quoslibet certiores facere
jussus sum, Se nunquam Incolis Reipublicae denegaturum quidquid in Pactis
sancitum et stipulatum est: Quâ fretus etc. — . — . — . .

122.) Naznaczenie Rezydentow do Boku Króla Jmci. —

= A die 1. 9bris Anni 1722. ad ultimam diem Januarij 1723. WX. Biskup Chet=
minski; WW. Wojewoda Płocki; Rawski, Ur. Biechowski, Kasztellanowie.
= na pierwszą Cwierć Roku 1723. a die 1. Februarij ad ultimam Aprilis, WJX.
Biskup Chełmski; WW. Wojewoda Witebski; Brześciański, Ur. Bidgoski, Kasztlnwie.
= na drugą Cwierć Roku a die 1. Maij ad ultimam Julij: Tenże WX. Bis. Chełmski,
WW. Wojewoda Mazowiecki; Chełmiński, Ur. Brzeziński, Kasztellanowie.
= na drugie pół roku na trzecią Cwierć a die 1. Augus. ad ultima 8bris: WX. Bisk. Kijo=
wski; WW. Wojewoda Lubelski; Mścisławski, Urod. Kruświcki, Kasztellanowie. —
= na czwartą Cwierć Roku a die 1. 9bris ad ultimam Januarij: Tenże WX. Bisk.
Kijowski; WW. Wojewoda Ruski; Elbląski, Ur. Oświecimski, Kasztellanowie.
= na drugi rok pierwszą Cwierć a 1. Febr. 1724. ad ultimam Aprilis: WX. Biskup Żew
Kamieniecki; WW. Wojewoda Brześciański; Bracławski, Ur. Kamiński, Kasztellanowie.
= A prima Maij ad ultimam Julij na drugą Cwierć: Tenże WX. Biskup Kamie=
niecki; WW. Wojewoda Chełmiński; Gdański, Ur. Spicimirski, Kasztellanowie —
= A prima Augusti ad ultimam 8bris: Wielebny Xiądz Biskup Smoliński;
Wielmożni Wojewoda Mścisławski; Minski, Urodz. Inowłocki, Kasztellanowie —.
= Na Czwartą Cwierć drugiego Roku a die 1. Novembris ad ultimam Januarij
= Anni —

100. — Anni 1725. : Tenże Wielebny Xiądz Biskup Smoliński; Wielmożni Wojewoda Malborski; Jnflantski, Urodzony Kowalski, Kasztellanowie — . ~ " —.

123.) Conferentia Senatorum et Ministrorum Regni Poloniae cum Jllrmo Schwerin Ablegato Brandeburgico-Prussico.

Nos a Sacra Reg. Majste Dno Nro Clmtmo, Authoritate novissimi Senatus-Consilij designati, Officio Nobis demandato satisfacientes, Jllustrissimae Dominationi Vestrae exponimus die nona Decembris millesimo septingentesimo vicesimo secundo Anno.

= Primo. — Quod Sacra Regia Majestas D. N. C. totaque Respublica Polona non sine sensibili animi perturbatione perceperit; quomodo Ecclesia Parochialis Lisnoviensis a primoeva Sua fundatione per soecula a Romano-Catholicis optima fide justoque titulo hucusque possessa, ac ab Jllrmis et Rndmis Episcopis Culmensibus et Pomesaniae authoritate ordinaria Parochis occurrente vacatione provisa, contra antiquissima et Velaviensia pacta, utpote quae in Articulo 16. exercitium Religionis Catholicae-Romanae in Prussia-Ducali expressis verbis conservant liberrimum, tum etiam contra specialem declarationem Serenissimi olim Friderici Wilhelmi Electoris Brandeburgici Anno 1674. in Responsorijs ad Conventum Generalem Terrarum Prussiae Marieburgi congregatum ratione ejusdem Ecclesiae Lisnoviensis datam, novissime Catholicis legitimo Parocho per Generosum Sztreim expulso violento modo erepta sit. — Quò vero nihil justius, juribusque omnibus magis consentaneum, quam ut Spoliatus ante omnia restituatur; eò indilatius requiritur, ut in praefatae Ecclesiae Lisnoviensis possessionem, Romano-Catholici cum Suo parocho exnunc reinducantur, neque imposterum contra pactorum maxime in puncto Religionis sacrosancte servandorum Tabulas ullo modo amplius turbentur. ~ " — . Secundo. — Praeter facultatem, territorium Civitatis Elbingensis Patronymicum una cum usu-fructu solito ejusdem territorij occupandi; illudque, sine tamen quavis innovatione aut quocunque colore fortalitij exstructione, verum in statu in quo una cum Clenodijs tamdiu possidendi donec Summa trecentorum millium Jmperialium exoluta fuerit; in Tractatu retraditae Elbingae ratione praefati territorij nihil amplius stipulatum esse, expressa Articli 5ti ejusdem Tractatus attestantur verba. ~ Quorum tenori, quam apertissime melioratio ejusdem usus-fructus nuperrime instituta repugnet? in propatulo est: satisque evincit, quod nullo sub praetextu idem usus-fructus imposterum adaugendus sit. ~ " — . Tertio. — Nec ullo verbo peditum vel Equitatum, in Territorio Elbingensi ab omni militum statione, privilegiorum ac Jmmunitatum Civitat

Civitatis vigore semper libero, locandorum, in praefato Retraditae Elbingae Tractatu facta legitur mentio! ~ Hinc querimoniae ab Ipsa provincia pruthena-polonica etiam desuper toties delatae, Sacram Regiam Majestatem D. N. C. totamque Rempublicam eo magis afficiunt, quod Equites Brandeburgici in territorio Elbingensi consistentes et ad quinquaginta florenorum millia bonae monetae quotannis territorio constantes, Colonos ac Subditos Elbingenses ad incitas funditus reducant: hinc instantissime desideratur, ut idem Equitatus quantocyus educatur, domusque vigillarum in Suburbio Civitatis contra claram Tractatus retraditae Elbingae mentem hucusque usurpata deoccupetur; nec ulteriori, ne quidem pedestris militis locatione, Territorium aggravetur. – Siquidem ad Colonos censum non solventes compellendos, unus ac alter circa census solvendi tempus sufficit miles; neutiquam vero per continuum Anni spatium legione pedestri, minus turma Equestri opus est. ~ " —. Quarto. – Brandeburgensibus territorium Elbingense undequaque transeuntibus, equos ac currus suppeditare, non minus quam anteriora, saepius allegato retraditae Elbingae Tractatui e regione contrarium est; Colonosque ac Subditos ad rem familiarem curandam, imprimis ad agros verno tempore seminandos, messemque Autumno colligendam, non modo plane inhabiles reddit, sed saepissime in Ipsius equis ac curribus coeteraque supellectili gravissimum Iisdem non sine sensibili rei familiaris interitu infert damnum. – Neutiquam igitur praefati Coloni ac Subditi ut abhinc ad ejusmodi similesque adstringantur Angarias. ~ " —. Quinto. – Quod Nobili Magistratui Elbingensi, ne Contributionem Capitationis pro punctuali exercitus Regni solutione in novella Varsaviensi Anno 1717. laudatam a Colonis Subditisque Elbingensibus amplius levet, solennissime interdictum sit; id non modo Civitatem maxime exhaustam affligit, si Contributionis partem, /: quae intuitu Capitationis, ex Territorio utpote ad eandem contribuendam nunquam non obstricto, levandae, major Eidem imposita est:/ solvere teneretur, sed ipsum dominium directum Sacrae Regiae M^ti D. N. Clementissimo per usum-fructum solitum in Tractatu retraditae Elbingae circumscriptive cessum eò directius infringit quò apertioris Iuris Universalis opinio est, quod usufructuarius tam ordinarias quam extraordinarias Contributiones solvere obstrictus sit. – Quapropter nihil justius, quam ut supra allegatum Interdictum exnunc tollatur; ne satis afflictae Civitati major addatur afflictio, ac miles deservitam mercedem Suam diutius expectando alijs eandem exequi medijs adigatur. ~. Sexto. – Innovatio quoque Tractatui retraditae Elbingae omnino contrae

– : contraria, maximumque antiquorum Possessorum praejudicium est: quod pascua territorij Elbingensis ad arendam plus licitanti publicatione mediante offerrantur! – Siquidem in Civitate ejusmodi locationes nunquam usitatae fuere; pascuorum nec situs easdem permittit; immo census eorundem adeo jam adauctus, uti Ipse Administer ibidem existens Brandeburgicus inficias ire nequeat, Conductorem si annexis conditionibus satisfacere velit ad majorem posse stringi censum. – Neutiquam igitur ejusmodi publicationes amplius faciendae, quin potius locatio antiquis Conductoribus relinquenda. ~ " —. Septimo. – Querimoniae, quae de violenta hominum abductione ac ad suscipiendam militiam coactione, ad Aures Sacrae Reg. Majts Dñi N. C., non modo ex Territorio Elbingensi et Episcopatu Varmiensi sed et alijs Mariaeburgensi, Pomeraniae, Majoris Poloniae et Lithvaniae confinijs toties quoties non sine lachrymis deferuntur, eò graviores sunt quò directius juri naturae aeque ac Pactis maxime articulo 15. pactorum Velaviensium id ipsum contrariatur; imò quò minus ad saepius desuper factas Instantias ejusmodi violentiae cessant; quin potius, in Ipso Civitatis Elbingensis Suburbio, die 21. Novembris hora decima vespertina Fabri-lignarij Sodali Christophoro Szultz dicto, ex domo violentissime extracto, verberibusque matre ac sorore Istius abducti alijsque ad morbum usque exceptis, ac bombardis aliquoties in homines innocentes exoneratis, repetitae sunt. – Hinc ut instantanee hic novissime tam violenter ex Suburbio Elbingensi Abductus homo libere dimittatur, omnibusque violentijs hominum Abductionibusque efficacius quam hactenus praecaveatur: secus minime in malam interpretari poterit partem, dum adaequata adhibebuntur media, ut istis violentissimis hominum explagiationibus tandem efficax imponatur finis. ~ –

Octavo. – Exactio Stromgeld dicta, dum juxta Transactionis Anno 1642. inter Serenissimos Vladislaum IV. Poloniae Regem ac Fridericum Vilhelmum Electorem Brandeburgicum ad triennium initae Articulum 6tum /: restrictive: tantum et quidem uti expressa allegati Articuli volunt verba: „ ne per diverticulum teloneum maritimum Pillaviense defraudetur, benigne Sa. Reg. Mtas assensa est, ut Sua Serenitas durante hac transactione ad repagula pelagi semissem telonij ab ijs duntaxat mercibus quae per Statum vel ex Lithwania Gedanum devehuntur vel mari invectae Gedano Regiomontum mittuntur exigat." :/ permissa sit; praefata vero exactio Stromgeld Anno 1716. mercibus quoque Elbingensibus imposita sit, inque hunc usque diem ab ijsdem exigatur, non attentò quod praeterea pro Elbingensibus mercibus et haec praegnantissima militet

ratio

-ratio, quod eaedem aut per Portum Pillaviensem invectae sint sicque teloneum Pillaviense jam solverunt, aut etiamsi eaedem per Pillaviam non invectae fuerint attamen quoties trans mare mittuntur non per alium quam Pillaviensem portum transnavigentur; sicque de ijsdem Pillaviense teloneum, ad cujus defraudationem avertendam Stromgeld tantummodo introductum legitur, necesse solvendum sit: ut ab hac Exactione Stromgeld merces Elbingenses liberae pronuncientur; vel eadem ad minimum tamdiu suspendatur, quoad per Comissionem, ad quam Articulo 6.° Tractatus retradita Elbingae in quantum contraria Pactis examinanda expresse rejecta est, examinari poterit ~ " —. Nono. – Quanta cum Civitati Elbingensi et provinciae Pruthenae Occidentali, sed antiquissimis omne Commerciorum praejudicium excludentibus Pactis, maxime praejudiciosa sit novitas Sal Hallense per pontes Elbingenses ac Lacum Drausen ad Pagum Dolstadt transvehere, inibidemque depositorium instituere, eumque in finem Subditis Prussicis Orientalibus omnem alterius praeter Hallensis Salis usum interdicere; in Responso ex Cancellaria S.ae Reg. Majestatis Dñi Nri Clmi ad Memoriale Generosi Hoffman Ablegatonis Secretarij die 29. Julij Anno currenti 1722. dato, luculentissime deductum. – Cui inhaerendo brevibus addimus: quod ille ipse Articulus 15. pactorum Velaviensium quem Illma Dominatio Vestra in novissimo Suo Memoriali allegavit, expressis verbis praecaveat, ut omnis transitus per portus qui sunt in dominio absque praejudicio Commerciorum atque fortalitiorum fieri debeat: ac insuper Civitatibus terrarum Prussiae Majoribus Crucigerorum Privilegijs a Serenissimis Poloniae Regibus confirmatis efficacissime cautum sit, ne intra spatium quinque milliarium nova Civitas minus nova Emporia ac Fora instituantur. ~ Neutiquam dubitantes fore, ut a praetensa Salis Hallensis transvectione ac depositorij institutione ex amore pactorum integerrime conservandorum desistatur: imprimis dum etiam Authoritate novissimi Senatus-Consilij Civitati Elbingensi, ne per pontes suos, Arcique Mariaeburgensi ne per partem lacus Drausen ad Eandem spectantem, praefatum salem Hallensem ut hacterus contra Pactorum tenorem Suamque Sacrae Regiae Majestati Dño Nro Clmo subjectissimam obedientiam imposterum transmittant, Regio Mandato mediante serio injungatur. ~ " —. Decimo. Quibus justissimis rationibus Civitatis Elbingensis nitatur Supplicatio, ut Eadem ab usuris, /: quae de mutuo, quod praevia certa Conventione Anno 1704. Berolini accipere necesse habuit, post decursum conventorum octo annorum adhuc tanquam restantes praetenduntur, :/ libera declaretur; Ipsique ad reluendam Capitalem

Summae

 — Summam tenore praefatae Conventionis concedatur, ut eandem partem, quam Coloni ac Subditi Elbingensis territorij ad solvendam enormissimam Sueciae Contributionem contribuere tunc adstricti fuerunt, successive repetant? : Literae quae ex Cancellaria Sacrae Regiae Majestatis Dni Nri Clmi Anno 1719. diebus 4. Maij, 2. Septembris, 7. Novembris, et Anno 1720. die 3. Aprilis in gratiam afflictissimae Civitatis Elbingensis datae sunt, satis obloquuntur. — Quandoquidem vero hujusmodi Sui Supplicis voti praefata Civitas needum particeps facta: hinc iterum iterumque expetitur, ut Elbingensibus Supplicationibus Regijsque pro et cum Eisdem toties repetitis Intercessionibus, favorabiliter tandem subscribatur; siquidem media quinquaginta millium Imperialium a Colonis repetendorum adhuc inveniri possent, per quae annuis ex territorio levandis Censibus nihil detraheretur, dummodo Equitatus ex eodem quam primum educeretur. — — Quae justissima desideria, quo firmius in Pactis, Transactionibus, alijsque Conventionibus inviolabiliter servandis fundata sunt, eo magis Illustrissimam Dominationem Vestram obligatam esse cupimus, ut illa debito effectu terminentur; utque forevia hac satisfactione, sub tempus futurorum Deo dante Generalium Comitiorum, aliae quoque intervenientiae eo facilius accommodari ac determinari queant. —

Puncta Conferentiae adjecta ratione Districtuum Leoburgensis et Bytchovien atque Capitaneatus Drahymensis. —

Anno Domini 1658. ad Serenissimam Domum Brandeburgicam devenerunt Districtus Leoburgensis et Bytchoviensis cum hac cautela, ut in statu quo remanent et cessante linea Masculina Domus Brandeburgicae ad Rempublicam redirent; ut testantur Pacta Bitgostiensia de Anno 1657. et Constit. 1658. et 1659., item Actus traditionis Leoburgi Anno 1658. per Commissarium Regium Joannem Bakowski Succamerarium tum temporis Culmensem habitae, ubi de indemnitate cujuscunque Status et dignitatis cautum, ut Iisdem Juribus, privilegijs, bonisque Suis eodem modo ac sub immediato dominio Regis Poloniae, uti fuerunt, uterentur fruanturque. — Pro tali Jurium et Libertatum in Iisdem districtibus conservatione, non solum Pactis obligarunt sese Electores Brandeburgici, sed etiam Oblatis Instructionum circa homagia 1658. et 1688.; Serenissimus Fridericus Vilhelmus Coloniae apud Spiram d. 20. Julij 1677. talibus verbis: = „ Similiter „ Sua Serenitas Electoralis nullomodo vult, quatenus Civitates aut praedia in praedicto Dominio extraordinarijs contributionibus onerentur, praeterquam ijs quae Illis ex laudato Quarto competent: et debebit Nobilitas — Civitates — et praedia

quemad=

„ quemadmodum temporibus Reipublicæ Polonæ unum corpus constituere; simi„liter universalia ut aliás solebant formari " ~. Huic Stipulationi Status firmissime adhæserunt per Landa 1679., 1680., 1682., 1683., 1684., 1686.; et universa nobilitas - Civitates - Bonaque alia ita prout sub dominio Reipublicæ Polonæ conjuncta erant, inseparabiliter tanquam unum Corpus sub nullitate Contributionis permanerent ~ „ —. His non obstantibus, nova quædam Contributio vulgo accisa introducta: per quam, ~ „ — P r i m o. - Civitates absque Consensu, Status Equestris, Nobilibusque invitis, ab Ipsis separantur: quandoquidem ad Cassam publicam nihil tenentur contribuere, quam quod in Comitiolis secundum Illarum possibilitatem landatur. ~ „ —. S e c u n d o. Nunc per istam Accisam ruinantur Civitates et extremum defectum patiuntur: quia ex vicinis graniciebus Poloniae nihil advehunt, et insuper debent salariare Superintendentes istarum accisarum. - ~ „ —. T e r t i o. Magistratus Civitatum et Cives graves patiuntur confusiones et in juribus Suis impedimenta per Servitores. ~. „ Q u a r t o. - Tota nobilitas patitur praejudicium; quando propter publica negotia conveniunt ad Civitates et secum adferunt victualia, violenter curruum revisiones fiunt et accisam a Victualibus solvere debent. ~ „ —. Quinto. Decedit non parva pars Salarij Exactori Contributionum Pobory dictarum, Cui merito deberet solvere Cassa accisarum. ~ „ —. S e x t o. Ab omni re quæ ad Civitates adfertur accisa exigitur ~. —„ ~. —„ ~. —„

Statui Ecclesiastico haec Accisa quoque praejudicat. -

1º) In fundo Ecclesiastico et in eo habitantibus hominibus omnis adempta immunitas, et adeo gravantur ut jam aliqui Catholici coacti sint migrare ad alias Civitates. - 2º) Ipsismet Ecclesiasticis nihil licitum invehere in Civitatem, nisi cum praejudiciosa characteris et personarum revisione. - 3º) A segete decimali Accisa solvi debet: unde media vivendi Ecclesiasticis adimuntur. - 4º) Nec unicum currum lignorum ad Civitatem advehere possunt Ecclesiastici absque cedula. - 5º) Fundum Monasterij et in eo aedificatas domos violenter ademerunt: pro quibus tamen extat Breve Urbani VIII. de Anno 1639. et Privilegium Sacrae Regiæ Majestatis: item Mandatum S. Reg. Mtis Vladislai IV. ad Capitaneum Leoburgensem pro deoccupatione fundi ejusdem Monasterij de Anno 1640. - 6º) Occuparunt sex Mansos Parochiales, a quibus solummodo annuatim in recognitionem solvunt florenos duodecim. - 7º) Non pridem expulso Aedituo ex domo circa Ecclesiam Brzeznensem, eandem domum violenter occuparunt et occupant. - 8º) Non solum in Garcigor, Roszye, Bozepol, privatas =

excogit

 —.— excogitarunt Capellas, sed etiam recentissime in Brzezano Ecclesiam extruxerunt. — Multa praejudicia fiunt Juribus Parochialibus : et quidem Dissidentium Ministri saepe baptizant, copulant, sepeliunt vi intrando Coemeteria Catholica, Sibi pulsando, et minantur etiam Ipsas Ecclesias Catholicis recipere; cum hucusque secundum Pacta nihil Dissidentibus licitum erat in ratione administrationis Sacramentorum agere, sine previa pro quolibet Actu licentia Parochorum Catholicorum : nunc autem etiam in alijs Villis Istius Parochiae Breznensis Domus per modum Capellarum pro devotionibus Dissidentium destinantur contra Eadem Pacta. — 9°) In alijs quoque Parochijs Catholicis multa fiunt praejudicia et injuriae tam Sacerdotibus quam Ministris Ecclesiae ac Subditis Parochorum : Justitia non administratur et Jurisdictio Episcopi multa patitur : proinde desideratur, ut omnia in antiquo Statu prout fuerunt ante pacta conserventur. —" —. —" —. —" —.

Capitaneatus Drahimensis in pignore certae Summae apud Serenissimam Domum Brandeburgicam manens, similes prout Districtus Leoburgensis patitur injurias. —.

=1°) Accisae ante duos circiter Annos sunt impositae : unde magna est injuria Subditorum illius loci. — 2°) Nullum ibidem fuit exercitium, nulla Ecclesia, nullus Minister, nulla Schola Dissidentium : tunc autem recenter sub tempus revolutionum Sueticarum, sub praetextu Praetorij extruxerunt Sibi Dissidentes Ecclesiam in Oppido Principali Tempelburg dicto, ac Scholam unam, Drahimi alteram : ad administrationem Sacramentorum Se per vim immiscent Dissidentes Ministri cum summo praejudicio Parochiae et Ecclesiarum Porochialium Catholicarum : aliquando etiam causas Matrimoniales in Pomeraniam Starogardiam evocant : et multa alia in contemptum Jurisdictionis Episcopalis exercent contra Pacta et contra omne Jus quod Pignoratico Possessori non competit. — Desideratur itaque, ut omnia ibidem observentur in eo Statu, qui fuit dum in Feudum cederet ille Districtus videlicet circa Annum 1669. —" —. —" —. —" —.

His punctis superadditum est et illud Civitatis Kownensis : ratione intervenientis litis et praetensionum cum Successoribus quondam Valeriani Hernik Mercatoris Regiomontani, quorum nomine dicta Civitas Kownensis aggravata est et aggravatur in hucusque, neque Commerciorum libertate gaudere potest. etc. Quod negotium, cum Illustrissimus Dominus Comes de Schwerin Sibi jam bene notum esse asseveraret; ideo oreterus, paucis, sed enixe ad promovendum recommendatum est. —" —. —" —. —" —.

Sermo

Sermo Gallica Lingua habitus a Serenissimi Borussiae Regis Ablegato Dño a Schwerin in Conferentia d. 9. Xbris 1722. -

Excellentissimi Domini! Serenissimus Borussiae Rex Drius M. Clmus cum nihil magis cordi habeat, quam ut more Antecessorum Suorum gloriosissimae memoriae bonam et constantem amicitiam cum Regno Poloniae colere possit; jussit Mihi quavis data occasione et Sacram Reg. Mjstem Poloniae et Inclytam Rempublicam ea de re certiores facere. - Cujus voti Me compotem nunc factum esse arbitror, cum coram tam Illustri Congregatione verba Mihi facere liceat. - Quapropter ab Excellentijs Vestris peto, ut hanc Dñi Mei Clmi infucatam intentionem Serenissimo Regi et Augustae Poloniarum Reipublicae referre dignentur; Ipsi autem de eadem firmiter persuasi esse velint, quod omni cura et studio in id incumbam ut bonae hujus cointelligentiae nihil quidquam detrahatur. - Doleo tantummodo Me Latinae linguae non adeo gnarum esse, ut eo sermone cum Excellentijs Vestris conferre audeam: licebit ergo Mihi enunciatione Gallica ab Eisdem expetere, ut scripta Mihi communicent puncta quae nunc jussu Earundem Mihi praelecta sunt; quo facilius ea inspici et a Dño Meo Clmo responsum dari queat: quod eo magis necessitas requirere videtur, cum de plerisque Me non satis instructum esse Ipsemet Ego dubitem. — " —. Porro, ut non recusent Mihi scripta dare responsa ad Memorialia Senatus-Consilio nuperrime a Me oblata, in puncto praetensionum Serenissimae Domus Brandeburgicae in Ducatum Curlandiae et liberi transitus Salis Hallici per Territorium Elbingense; cujus Memorialis Apographum hic offerre possem; respectu Cujus haec pauca adijciam: transvectionem istam esse innoxiam et absque praejudicio Commerciorum, cum Subditi in provincijs Nostris tantummodo eodem provideri debeant; consequenter interdici Nobis non posse, immo a Sermo Poloniae Rege similem agnitam esse Regni cujuslibet utilitatem in Instructionibus ad Comitia praeterita editis, quibus Sal Polonicum in Polonia consumendum disertis admodum verbis commendavit. —

Circa Ecclesiam Lisnoviensem, R. —

Ut pauca quoque vobis Excellentissimi Domini! de Ecclesia Lisnoviensi verba faciam! — Lis mere est privata inter Dominum-loci Capitaneum a Ström et Parochum: cujus decisio unice a Serenissimo Borussiae Rege tenore Articuli 16. Pactorum Velaviensium dependet: jamque dudum Excellmo Dño Magno Regni Cancellario amplam dedi facti speciem latino idiomate conscriptam, ex qua clarissime patet, Ecclesiam Lisnoviensem ad normam primaevae et antiquae erectionis de Aº 1585.

= Anno 1585. Augustanae fidei addictam, neque ab eo tempore Patrono amplius permissum fuisse aliam ibidem introducendi religionem: vide §. 3. modo memoratae facti-Speciei. – Temporibus porro, quibus Pacta Velaviensia condita sunt, Anno nempe 1657. templum hoc reipsa in possessione Lutheranorum fuit, neque prius introductus Cultus Religionis Romano-Catholicae quam Anno 1674., quo Possessor terrarum Lisnoviensium Dominus a Biberstein Orżechowski, inconsulto Serenissimo tunc temporis Borussiae Domino, in praejudicium primoevae Erectionis, consequenter Summi Juris Episcopalis-Dominorum territorij et cum periculo amittendi Jus-Patronatus, Parochum Romano-Catholicum ad Ecclesiam Lisnoviensem vocavit: uti clarius patebit ex §. 7. Deductionis supramemoratae. ~ Cum autem moris non sit apud Nos Augustanam fidem Evangelicam amplectentes persecutionibus afficere in Religione a Nobis dissidentes, cumque contigerit Possessores Lisnovienses ab eo tempore semper Catholicos nec alium quemquam fuisse qui partes contra cultum Romano-Catholicum in praejudicium Erectionis antiquae introductum ageret; factum est ut toleraretur exercitium istius Religionis, ita ut neque Possessori neque Parocho-loci ulla unquam sit illata injuria. – Accidit nunc, ut Possessor modernus Capitaneus a Ström ex Catholico Evangelico-Luteranus factus in litem inciderit cum Parocho Ditmer occasione Sepulcri Majorum Suorum in Ecclesia Lisnoviensi exstructi, cujus usum cum Parochus Ipsi disputaverit; Patronus Jura Sua in antiqua Erectione fundando, rem in eum deduxit statum quo nunc est. – Nihilominus Serenissimus Borussiae Rex Dnus Meus Clmus, specimina moderationis Suae ante oculos Sacrae Regiae Majstis Poloniae et Augustae Reipublicae positurus, et quavis occasione ostensurus quam magni faciat Earundem apud Se factam Intercessionem, declarare Me Clementissime jussit: quanquam integra haec res a decisione Sua unice dependeat, Se tamen permissurum ut Controversia illa per Commissarios partim Augustanae Confessioni partim fidei Romano-Catholicae addictos dirimatur, neque Se recusaturum Illos quos Serenissimus Poloniae Rex proposuerit, dummodo Viros elegerit pacis amantes et cultui bonae vicinitatis studentes. – Ad haec adjiciam Excellentissimi Domini et certiores Eosdem facere possum, Serenissimum Borussiae Regem Dnum Meum Clmum pro innata Sibi Clementia, etiam in casu si Jus omne pro Lutheranis militabit, restituturum tamen Cultum Religionis-Catholicae sub certis conditionibus, spe firma fretus ut Sacra Reg. Poloniae Mtas et Inclyta Respublica eodem modo Se praebeant benignas et moderatas erga Dissidentes in Polonia et Mgno Dtu Lithae degentes. ~.

Jn fundt

In puncto mutuae Extraditionis Militum = Castra Deserentium. — . —

Vobis Excellentissimi Domini Duces Exercituum! notum adhuc esse debet, quemadmodum nomine Dñi Mei Clmi Pactum mutuae extraditionis Militum castra deserentium proposuerim: in vos suscepistis ea de re cum Serenissimo Rege vestro colloquendi. — Expecto inde resolutionem, ut opus utrique Regioni tam salutare ad Colophonem tandem perduci queat. ~ " — . ~ " — . ~ " — .

Praetensio Comitum à Dohna:

Nec vos omnes fugit Exclmi Dñi! familiae Comitum a Dohna speciosissimas esse praetensiones in rem-publicam ex articulo 20. pacis Olivensis; quarum satisfactionem in reassumptis Comitijs Grodnensibus et penultimis frustraneo petierunt successu. Per Me igitur de novo insistunt, ut earum rationem tandem Augustissima Respublica haberi velit. ~ " — . ~ " — . ~ " — . ~ .

Commercium Kownense.

Lis circa interruptum Commercium cum Urbe Kowno cum Mihi satis sit cognita; ita omnem adhibebo operam ut in satisfactionem utriusque Regni finiatur. —

= Quod superest, precor Excellentias Vestras ut omnibus quae dixi, praesertim ijs quae de infucata Dñi Mei Clmi in Rempublicam amicitia asserui, fidem plenariam adhibere velint. — Quibus obtentis, repeto petitum circa Responsa ad Mea Memorialia scripta danda, aut si id e re visum non fuerit, ut ad Protocolum dictentur.

124.) Konferencya z Xiążęciem Dołhorukim ad Mentem Senatus-Consilij odprawiona na dniu 5. Xbris 1722. Roku.

Na dzień naznaczony dla Konferencyi zszedłszy się na pokojach Królewskich Ichmćpanowie Senatorowie et Ministri Status utriusque Gentis ad locum Conferentiae, y zaprosiwszy do siebie Xięcia Jegomości Dołhorukiego, naprzód Xiąże Jegomość = Kanclerz Wielki Wielkiego Xięstwa Litewskiego zaczął w ten sens: = " —

= Naznaczeni będąc od Jego Król. Mći P. N. M. ex mente Senatus-Consilij immediate odprawionego na Konferencyą z Waszą Xcią Mcią, z okazyi podanego Memoryału o wydanie Kozaka Nachimowskiego, donosiemy Was. Xcey Mości, że Jº Król. Mość Tenże Memoryał na pomienionym Senatus-Consilium czytać kazał, y że Ichmćpanowie Senatorowie w tey materyi w zdaniach swoich wyrazili niektóre reflexye, które z woli Jego Król. Mći za zdaniem Senatu przekładamy Was. Xcey Mći. — = 1º) Jż allegowany w tymże Memoriale Artykuł 5. Traktatu wiecznego pokoju

którym

 — w którym warowano jest, aby ludzi z Zaporoża, którzyby się uczynili swywolni y nieposłuszni a zechcieli w poddaństwie u JEgo Król. Mśtwa y u Rzpltey bydź, do Poddaństwa takowego y pod obronę nieprzyymować y za nich nieopponowaćsię y jawnie y tajemnie ich niepodmawiać y żadnego do Nich nieposyłać ..:/ niemoże regulować się do tego przykładu który się stał z pomienionym Kozakiem Nachimowskim; tudzież iż przykład, który się trafił za ś. p. Króla Jmći Jana Trzeciego w Tymże Memoryale specyfikowany, w innych był okolicznościach. ~„ +

2do) Iż Tenże Nachimowski nie Sam swywolnie tu do Państw JEgo Król. Mći y Rzeczypospolitey przyszedł, ale jest odesłany od Apty-Paszy z Państw Tureckich, y że Go mógł był Tenże Apty-Pasza odesłać do Kijowa a nie tu do Polski. —.

3tio) Iż pod czas przeszłey rewolucyi w Węgrzech tak wiele Panow Węgierskich udało się było do Polski szukając swego bespieczeństwa; a przecie żadney o to Cesarz Jmć do JEo Kr. Mći y Rzpltey nierościł rekwizycyi ani o wydanie Jch urgebat. ~.

Te tedy reflexye Prześwietnego Senatu przekładamy Was. Xcey Mći dla doniesienia ich Nayiaśn. Carowi Jmći w tym punkcie pretendowanego wydania Nachimowskiego.

4to) Przekładamy y to Waszey Xcey Mości, że na Tymże Senatus-Consilium wniesiono: iż Nayiaśn. Xiężna Jeymć Kurlandzka Wdowa Synowica Nayiaśnieyszego Cara Jmći nabywa Dóbr od Szlachty w Kurlandyi bez wiadomości y pozwolenia JEgo Król. Mći przeciwko Prawom Tey Prowincyi; a zatym y w tym punkcie mamy zlecenie expostulować z Was. Xcią Mością, abyś to doniosł Xiężnie Jeymći, żeby Tychże Dóbr niekupowała, y owszem aby pokupione Szlachcie oddała pieniądze dane nazad od Nich odebrawszy według słuszności. ~„ — . 5to) Donosiemy y to desiderium Waszey Xcey Mości: że ponieważ za Instancyą Jmćpana Wojewody Mazowieckiego uwolniony już był Jmćpan Sienicki y powracał do Polski, ale znowu na Stolicy zatrzymany, ażeby zupełną mógł otrzymać liberacyą. ~„ +

To Xiąże Jmć Kanclerz W. Lit. skończywszy, zaczął subsequenter mówić Xiąże Jmć Dołhoruki, y po krótkim komplemencie do Jchmć PP. Senatorow wyraził:

„Ad 1. 2. et 3tm) Że jako dosyć czyniąc Ordynansowi od JEgo Imperatorskiego Mśtwa Pryncypała Swego danemu podał Memoryał o wydanie Nachimowicza, tak Nim się składając ponawia Instancyą do JEgo Król. Mći y Rzpltey o nieodwłoczną Onegoż extradycyą; a to na fundamencie Traktatu wiecznego pokoju, gdzie jest Artykuł o swywolnych Kozakach, że niepowinni ani u JEgo Imperatorskiego Mśtwa ani u JEgo Król. Mći y Rzeczypospolitey bydź przechowywani. — A co do przykładu Czernca za Króla Jmći Jana; ponieważ y na tamtego pokazałasię była zdrada ze z Listami biegał

biegał y przechodził, gdy o wydanie Jego upraszano, był zaraz wydany: tak y teraz JEgo Jmperatorskie Mstwo spuszczaśię na przyjaźń Króla JMci y Rzeczypospolitey, że Mu tego oczywistego Rebellizanta nieodmówią: a choćby innych racyy niebyło, to na prośbę tak Wielkiego Monarchy Pryncypała Jego a Sojusznika Skolligowanego z JEgo Królewską Mcią y Rzeczpospolitą, spodziewałbysię że Rzplta trudnić niezechce; ile że Ten Rebellizant szkodził różnie interessom JEgo Jmperatorskiego Wieliczeństwa jakoteż Króla JMci y Rzpltey w kolligacyi zostającym z Sobą.

= Ad 4tum) Respektem Kurlandyi, upewnił Xże JMć Dołhoruki że doniesie JEgo Jmperatorskiemu Mstwu. – Przydał zaś to w dyskursie, że Xiężna Jeymć Kurlandzka mając Sobie assekurowane 40.m rubli corocznie per Pacta Matrimonialia od Xięcia Kurlandzkiego naznaczone a nic z Nich niebiorąc, musiała Sobie wykupować zastawne dobra, z których postaremu należytey nieodbiera quoty. –

= Ad 5tum) Respektem Jmpa Sienickiego, y ten punkt przyjął Xiążę JMć Dołhoruki do doniesienia Pryncypałowi Swemu y spodziewaśię dobrego skutku; byle y Rzeczpospolita wzajemnie na Jnstancye JEgo Jmperatorskiego Mstwa była łatwa. –

= Adjunxit: iż miał także Ordynans od Tegoż Pryncypała Swego o upomnieniesię o Klasztory y Duchowieństwo Religij Greckiey, jako podał o to List: aby według Artykułu 9. Traktatu Wiecznego nienaruszenie byli zachowani. –

= Reposuit na to Xże JMć Kanclerz W. Lit.: że w tym punkcie dał już Król JMć Respons swóy Listowny y że sprawę do Sądów Relacyynych odesłał. –

= Potym illatum ex parte Senatu: przypominając jako Car JMć dał był Ordynans na wydanie Xiąg Województwa Kijowskiego y Bracławskiego podczas ostatniey woyny zabranych, upraszając aby były wydane. – Xże JMć Dołhoruki deklarował o to pisać do Pryncypała Swego. – Jtem JchmćPanowie Hetmani Ore JmćPana Krakowskiego donieśli: jako za 250. Sztuk Armat Spiżowych Koronnych nieoddawano tylko 20. Żelaznych; upraszano o zupełną in quantitate et qualitate restytucyą. – Jtem illatum: że pewna Szlachcianka z Rusi mutavit statum y poszła za Kozaka Mirohorodzkiego, który wdzierającsię do possessyi niby Żonie należącey różne czyni przykrości; upraszano, aby Carskim Zakazem był od tego wstrącony, gdyż według praw Polskich Szlachcianka gdy wychodzi za granicę traci w Polszcze dziedzictwo, albo gdy idzie za Nieszlachcica y Szlachectwa y dóbr pozbywa. – Obiecał y to donieść Xiąże JMć Dołhoruki. Ad punctum o wydanie Xiąg przymawiającsię mówiono: że Xiąg niewydają a Extrakty extraduntur, które wielką wątpliwość czynią: jeśli

 jeśli są prawdziwe albo nie? —„ —. Jmćpan Wojewoda Mazowiecki względem Armat taką czynił relacyą: że gdy o to expostulował u Cara Jmći, reposuerat Mu naówczas Ten Monarcha, że pięć tylko Arsenałów ma pryncypalnych, w których pozwalał szukać Armat, aby Kommissarze Rzeczypospolitey tam przybyli y poznawali. —„ —. Xże Jmć Dołhoruki subjunxit: że standum declarationi Jego Imperatorskiego Wieliczeństwa żeby Komissarze szukali. —„ —. Repositum Mu na to: że trudna inwestygacya, ponieważ niemało Armat poprzelewano, y że Kommissarz postany po nie do Smoleńska w Cekhauzie nic nieznalazł, aż trafunkiem na wałach poznał kilkanaście sztuk które oddać kazano. - Similiter w Kijowie zatrzymane Armaty dla śmierci Kommendanta dawnieyszego, gdyż nowy Kommendant nowego Ukazu od Jego Carskiego Wstwa potrzebował. - A zatym upraszano renovare y to Carowi Jmci. — „ —. Co Xże Jmć Dołhoruki przyobiecał. —.

-Reprezentowano potym, jako według Sojuszu przewoz na Dnieprze powinien bydź wspólny; to jest, że gdy z Naszey strony przewożą się, to naszym należeć ma zysk, a gdy z tamtey to tamecznym Cara Jmci ludziom: a teraz wszystko secus dzieje się, y ludzie Cara Jmci wszystko uzurpują. —„ —. Wziął y to ad referendum Xiążę Jmć Dołhoruki. —„ —. Ponowiona znowu Instancya o wypuszczenie tak Jmćpana Sienickiego jako y wszystkiey inney Szlachty. —„ —. Na to Xże Jmć Dołhoruki: że po Traktacie ze Szwecyą wszystkich niewolników wypuszczano, a zatym nietuszy aby się kto więcey znaydował. - Ponowił znowu Expostulacyą o wydanie Nachimowicza? —„ —. Na to Mu odpowiedziano: że kiedy ta część Ukrainy Kozackiey z którey jest Nachimowicz ustąpiona od Cara Jmci przez Traktat Turkom, toć wydanie tego Kozaka mogłoby obrazić Porthę; ile że jest przystany do Jmćpana Krakowskiego od Apty-Paszy in fidem. —„ —. Odpowiedział Xże Jmć Dołhoruki: że Rzeczpospolita będąc wolna y niemając od nikogo dependencyi, niepowinna referować się w tym do Porthy; ile że y Sam Apty-Pasza wyraził w pisaniu Swojem, że Ten Kozak nieraz biegając do Chocimia był poślakowany w Jego fakcyach, y że Go sami Turcy na pal wbić grożą się jeśli powróci do Chocimia. - A zatym concludebat, że się za takiego hultaja y Zdraycę Turcy ręczyć niepretendują: do tego, że Tenże Kozak jest mere poddany Jego Pryncypała, że miał Urząd w woysku, dezertował, y przeciwko spólnym interessom tak Pryncypała Jego jako y Rzeczypospolitey co mógł wyrabiał. —„ —. Uczyniono potym kwestyą Xciu Dołhorukiemu: gdyby na przykład z kilka tysięcy z Tych Kozaków z Sieczy którzy oddani są Turkom,

przyszli do Państw Rzeczypospolitey chcąc się w nich osadzić y pod protekcyą Polską mieszkać, czy mogłżeby Jch Car Jmc repetere albo Rzeczpospolita wydawać? — ~„ —. Distinxit Xże Dołhoruki, że to inna racya: ale gdzie idzie o buntownika Rebellizanta, tego Rzeczpospolita bronić niemoże, y że spodziewa się vicissim że y sama Portha odda Orlika. ~„ — Repositum Mu na to: że Portha ma Artykuł Alkoranu Swego, niewydawać kto się pod Protekcyą Jey uda. ~„ — Subjunctum znowu: że vigore Sojuszu z Carem Jmcią niepowinniśmy Swywolnych Kozakow protegere, ale non sequitur abyśmy Jch wydawać mieli; boby to było contra Jura gentium które po całym Swiecie obserwują. — Tak y Cesarz Jmc Chrzescijański obserwując też Jura gentium, lubo miał tu przytomnych Ministrow Swoich naówczas gdy się Węgrzy do Nas uciekli, niepretendował wydania Onych. — A zatym jako jest distinctum nie dawać protekcyi tak wydawać non impositum: jako y Artykuł piąty Traktatu Grzymułtowskiego nieinaczey niesie, y dla dowodu Tenże Artykuł był czytany. ~„ —

= Chciał to Xże Jmc Dołhoruki zbijać rożnemi Allegacyami państw postronnych, y dystynkcyą czynił Kolligackich Jnteressow od polityk Angielskich albo Francuskich w podobnych przypadkach praktykowanych: co w długi wciągało dyskurs. —

= dla tego, już wstając z Konferencyi, Xże Jmc Kanclerz W. Lit. prosił Xcia Jmci Dołhorukiego, aby to wszystko doniósł Carowi Jmci, mówiąc: żeśmy podali te reflexye do doniesienia Jego Carskiemu Wieliczeństwu. ~„ —.

125.) Informatio in negotio Juris-Patronatus Jllustrissimo Nuntio Apostolico data a Designatis ex Senatûs-Consilio Post-Comitiali 3. Xbris 1722. Varsav. celebrato. —

A Sacra Regia Majestate Dño Nro Clmtmo ex Senatus-Consilio post-Comitiali immediate praeterito Designati, ea quae Nobis commissa sunt Jllustrissimae Excellentiae Vestrae deferimus. ~„ —.

Jn Comitijs Regni Generalibus Anno Domini 1719. celebratis, inter alia desideria Palatinatuum et Terrarum Regni Jstius Poloniae et Magni Duc. Lithae Jllrmo et Rndmo Dño Grimaldi protunc Nuntio Apostolico, per Delegatos ex Stuba Nuntiorum Ordinis Equestris expositum fuit et in Scriptis etiam exhibitum hoc praecipuum: = Ut Expeditiones omnes super Episcopatus et Abbatias Regni et M. D. Litae, ad praesentationem seu Nominationem Authenticam Sacrae Reg. Mtis, antiqua forma et praxi pro Jure Regni, sine immutatione et quibusvis exceptionibus aut clausulis Juribus Coronae contrarijs, expediantur et legitime Praesentatis Regijs extradantur. — Cum vero non tantum antecedenter sed etiam subsequenter

per var

 per varios inquietos Monachos varia admissa sint attentata, quae directe Jura-Patronatus Sacrae Regiae Mjstis Dni Nri Clmtmi convellunt et tollunt; ideo in novissimo Senatus-Consilio habita est ratio mediorum, per quae obviam eatur tantis praejudicijs, utque in pristinum Statum dicta Jura-Patronatus Regia ad tenorem antiquarum Regni Legum Novellæque in Comitijs Generalibus Anno 1717 stabilitæ restituantur, omnia autem contraria attentata purgentur. — Primum itaque adinventum est medium repraesentandi Excellentiae Vestrae: = Quod dictum Jus-Patronatus ad Abbatias Eidem Sa Reg. Mjsti D. N. Clmo competens, varijs modis per nonnullos Monachos in dies perturbatur, laeditur, et convellitur per procurationem a Curia Romana Expeditionum sine Regia Praesentatione, imo cum exclusione Juris-Patronatus nulla de eo facta mentione; tum per inductionem, ad fundationes Legibus Regni cum Authoritate Apostolica stabilitas, quarundam inauditarum et a soeculis post introductionem in hoc Regnum Sanctae fidei impracticatarum novitatum, uti est praetensa Congregatio Polono-Benedictina, in omnibus sese regulans ad normam Congregationis Bavaricæ his in partibus ignotæ et exoticae: quae praetensa Congregatio directe, per Suas nulliter sine scitu et Consensu Jus- et Interesse habentium videlicet Sæ Regiæ Mjstis totiusque Reipublicae fabricatas Constitutiones, manifesteque pugnat cum Juribus Regni derogando etiam Juri-Patronatus cum pacis internae commotione. —. —

Hanc Juris-Patronatus perturbationem, laesionem, et convulsionem, perindeque pacis internæ commotionem, ut Sanctae Sedi Apostolicæ Excellentia Vstra omni meliori modo remonstrare, debitamque satisfactionem hoc in passu cooperari velit; ab Eadem ex commisso Sacræ Reg. Mjstis Dni Nri Clmtmi ac Ejusdem Senatus-Concluso enixe flagitamus: spem minime dubiam habentes, Votis Sæ Ræ Mtis Dni N. C. totiusque Reipublicae per Sanctam Sedem Apostolicam satisfactum iri, amovendo quasvis differentiarum et dissensionum occasiones quae exinde oriri possent. —. — . —. —

126.) Nominatio Reverendissimi Theodori Potocki Episcopi Varmiensis ad Archi-Episcopatum Gnesnensem. —.

Post oscula pedum etc. — Quum penitiores Coronæ Meæ rationes peculiarem in eo curam et sollicitudinem Meam deposcant, ut ad singula Reipublicae munia praestantes meritis ac virtute viros admoveam; tum praecipue Primatialis Dignitas, penes quam praecipuum in dubijs consilium validumque in adversis praesidium exstat, exactiorem attentionem Meam vendicat. — Hinc evenit, quod post-

novis-

novissimum ad meliorem vitam transitum Reverendissimi in Christo patris: Dni Stanislai in Stupow Szembeck Archiepiscopi Gnesnensis Regni Mei Poloniae et M. Duc. Lithae Primatis Primique Principis atque Tynecensis Abbatis, Cujus prudentiae et utilitati Consiliorum multum innitebar, maturiori deliberatione in hucusque ponderaverim, Cuinam ex voto-publico primam hanc Principemque in Regno dignitatem conferre deberem? —. Resolvit tandem Consilium Meum firmus in Patriam Amor, tum indefessus pro Ecclesia Dei Zelus Rndi in Christo Patris Theodori Potocki Episcopi Varmiensis et Sambiensis, qui non modo Natalibus Suis conspicuus, /: omnis enim aetas Spectatos non minus Proceres ac Fortes Heroës ex hac stirpe producit :/, verum proprijs etiamnum animi dotibus et conjuncta splendori generis scientia, vitae norma, morumque suavitate, commendabilis comperitur. — Hunc itaque Praelatum, Cui in utroque Statu tam Spirituali ac Politico summa dexteritas suffragium addit, a Varmiensi Cathedra ad Archi-Episcopalem Gnesnensem ac simul Primatialem Regni Ejusdem Poloniae et Mag. Duc. Lithae Sedem transferendum censui. — Uti de facto maturo consilio transfero, Nominatumque Sanctitati Vestrae filiali submissione praesento: majorem in modum a Sanctitate Vestra petens, quatenus Nominationem hanc Meam Apostolica Sua confirmatione ratam quantocyus reddere velit, solitasque desuper Bullas expediri demandet. - Quam Paternam Sanctitatis Vestrae gratiam viva semper recognitione prosequar: Eidem felix ac diuturnum Orbis Christiani imperium ex animo apprecans. — Datum Varsaviae die VII. Mens. Xbris Anno Domini MDCCLXXII° —.

127.) Ad Cardinalem Protectorem pro Nominatione Rndissmi Theod. Potocki ad Archi-Episcopatum Gnesnensem. —.

Post Titulos. - Nolumus recensere Illustritati Vestrae, quam triste Nobis evenerat fatum Reverendissimi olim in Christo Patris Domini Stanislai in Stupow Szembeck Archi-Episcopi Gnesnensis Regni Nostri Poloniae et M. D. Lithae Primatis Primique Principis Abbatis Tynecensis. - Illustritas Vestra vel ex eo colligere poterit, quod tam distinctorum meritorum Praelatum, Ecclesiae Dei tum et Majestati Nostrae acerrimum Vindicem amiserimus. — De substituendo in locum Ipsius Archi-praesule atque Primate, maturum consilium Nostrum, Regni hujus rationibus indulgendo, in hucusque protraximus; ut eo majori in publicum voto atque successu, sub modernis Statuum Reipublicae Comitijs, Munerii Primatiali tum verius -

Eccles

 — Ecclesiae utilitati atque Reipublicae bono providere possimus. — Id jam nunc probe adimplere confidentes, parem Muneri tanto Virum Reverendum in Christo Patrem Theodorum Potocki Episcopum Varmiensem et Sambiensem Sacri Romani Imperij Principem, generis non modo claritudine sed et meritis ac zelo fidei praestantem, destinamus; eoque nomine, Sanctitati Suae Literas Nominationis Nrae per Manus Illustritatis Vestrae praesentamus. — Distincta jam Ille consummatae capacitatis edens specimina dignum sese præbuit, quo magis Ipsum et Ecclesiæ Dei tum Nostris ac Regni Nostri usibus proficuum et Suae Beatitudini Sanctaeque Sedi commendabilem censeamus. — Quapropter enixe desideramus, quatenus Illustritas Vestra, pro illa qua erga Nos fertur propensione, praefatum Nominatum Nostrum Sanctitati Suæ nomine Nostro recommendare, atque indilatum Approbationis Apostolicae effectum procurare velit. — Navatam hoc in passu ab Illustritate Vestra operam testificationibus prompti animi Nostri rependere non intermittemus. — Interim prosperos rerum successus et optimam a Deo valetudinem apprecamur. — Datt. ut supra.

128.) Literae Sacrae Regiae Majestatis favore Suprascripti ad Capitulum G n e s n e n s e. —

Augustus II. etc. — Reverende, Venerabiles fideliter et devote Nobis dilecti! — Inter primas Regiminis Nostri sollicitudines illud Nobis inhæret studium, Eos regendis in Regno Nostro Ecclesijs admoveri Viros, quorum perspecta virtus doctrinae ac pietatis innixa subsidio, uberes in Christiano populo spondet producere fructus. — Sane etenim arbitramur, ab exacta Spiritualis directionis ratione, tum nostram constare felicitatem tum animarum provenire solatium. — Hinc, dum conjunctam avito splendori Domûs Ecclesiasticam perfectionem, atque consummatam ad usus Ecclesiae ac Reipublicae capacitatem perspiciamus in Reverendo in Christo Patre Theodoro Potocki Episcopo Varmiensi et Sambiensi S. R. Imperij Principe, merito ad hoc adducti sumus consilium; ut Ipsum ad Cathedram Gnesnensem, per obitum Rndmi in Christo Patris Domini Stanislai in Stupow Szembeck Archiepiscopi Gnesnensis Regni Nostri Poloniae et M. Ducat. Lithae Primatis Primique Principis atque Tynecensis Abbatis longiori votò Nostro vità Digni vacantem, pro Jure Nostro nominandum esse duxerimus. — Prout nominamus et Fidelitatibus Devotionibusque Vestris innotescimus, Easdem requirentes quatenus ad hanc nominationem Nostram studia

Sua

Sua accommodent, inque dictum Reverendum in Christo Patrem Nominatum Nostrum et non alium suffragia Electiva conferant. – Qua in re Intentionem Nostram uberius Fidelitatibus et Devotionibus Vestris Nobilis N. N. Secretarius Nuntius Noster, quem eo nomine mittimus, explicabit. – Non ambigimus vero Fidelitates et Devotiones Vestras Ipsum a Nobis venientem solita humanitate suscepturas, Eique plenam in commissis adhibituras fidem atque facilitatem. – Quas Nos de coetero bene valere cupimus. Dab. ut supr.

129.) Literae Sacrae Regiae Majestatis ad Venerabilem Nuntium Regium. –

Augustus II. etc. – Venerabilis devote Nobis dilecte! Perspectum habentes Devotionis Suae bene merendi de Nobis studium, tum in agendis rebus dexteritatem, committimus Eidem, ut nomine Nostro Regio ad Venerabile Capitulum Gnesnense descendat, Eique Litteras Nominationis Nostrae Regiae ad Archi-Episcopatum Gnesnensem in Personam Reverendi in Christo Patris Theodori Potocki Episcopi Varmiensis et Sambiensis praesentet; ac ut Venerabiles Praelati et Canonici dictae Ecclesiae Archi-Episcopalis suffragia Sua in Eundem a Nobis Nominatum conferant, voluntatique Nostrae sese accommodent, diligenter persuadeat atque efficaciter operetur. – Praestitam in eo curam Devotionis Suae Gratia Nostra Regia compensaturi, Eandem bene valere cupimus. Dab. ut supra.

130.) Nominatio Rndi in Xto Patris Christophori Szembeck Episcopi Praemisl. ad Episcopatum Varmiensem. –

Post Oscula pedum etc. – Cathedrae Varmiensi, post ascensum ad Archiepiscopatum Gnesnensem Reverendissimi in Christo Patris Domini Theodori Potocki, vacanti, non minus ex voto Meo pro utilitate Illius Ecclesiae quam et in consolationem Emeritissimae morte autem memorandi Primatis Sui afflictae Domûs Comitum de Szembeck, multis titulis commendatum et pro loco opportunum Praesulem, maturo consilio praehabito, Reverendum in Christo Patrem Christophorum Joannem in Stupow Szembeck Episcopum Praemisliensem destinatum esse censui; Ipsumque Sanctitati Vestrae ab Ecclesia Praemisliensi ad Varmiensem Authoritate Apostolica transferendum humillime praesento, nomino, ac recommendo. – Quod cum a Me, non tantum restabilita per Ipsum in alijs Dioecesibus disciplina Ecclesiastica, correcti Cleri mores, instructus ad exempla Christianae pietatis populus, reaedificatae collapsae Dei Aedes, vindicatae Immunitates Ecclesiastica

 — siasticae praerogativae, praestita in Tribunalibus Regni justitia, verum etiam alia innumera in Ecclesia et Republica eximia merita omnino Sibi vendicant, simul firmiter sperare jubent, Sanctitatem quoque Vestram ijsdem jure merito praemiandis non defuturam. — Quantum itaque Gratiae Sanctitas Vestra per Approbationem Apostolicam praesentis Nominationis Meae, Bullarumque desuper requisitarum Expeditionem, Huic Nominato Meo testari dignabitur, tantum particularibus obligationibus Meis erga Sanctitatem Vestram accedet. — Cui felix ac diuturnum Orbis Christiani Regimen ex animo apprecor, et maneo Sanctitatis Vestrae Obedientiss. Filius etc. sub data ut supra. —

131.) Literae S.^ae Regiae Mjstis ad Cardinalem Protectorem Rñi favore Suprascripti Episcopi Praemisliensis. —

P. T. — Post ascensum ad Archi-Episcopatum Gnesnense Primatialemque Dignitatem Reverendissimi in Christo Patris Dñi Theodori Potocki Episcopi Varmiensis et Sambiensis, vacanti Ecclesiae Varmiensi atque Dioecesi undequaque haeretica pravitate circumseptae, maturo praehabito Consilio, Reverendum in Christo Patrem Christophorum Joannem in Stupow Szembeck Episcopum Praemisliensem opportune praeficiendum esse duximus; atque Suae Sanctitati Literis Nominationis Nostrae, quas per Manus Illustritatis Vestrae remittimus, praesentamus. — Cui per eximia merita in Ecclesia Dei ac Republica Ista optime etiam Illustritati Vestrae Cognito, non tantum pro utilitate hujusmodi Ecclesiae ut praefertur vacantis sed etiam in consolationem Emeritissimae ast obitu memorandi Primatis afflictae Domûs, ut Illustritas Vestra in translatione ab Ecclesia Praemisliensi ad Varmiensem Authoritate Apostolica facienda opitulari dignetur, ab Eadem amice contendimus. — Quod cum Nobis ab efficaci Illustritatis Vestrae applicatione certo certius pollicemur, impensam operam testificationibus Nostris Regijs rependere non intermittemus, prosperosque interea successus apprecamur. — Dabantur ut supra Varsaviae die 7. Decemb. 1722. Anno.

132.) Literae Sacrae Regiae Majestatis ad Capitulum Varmiense favore supra scripti Episcopi Praemisliensis.

Augustus II. etc — Venerabiles fideliter Nobis dilecti! Post translationem ad Archi-Episcopatum Gnesnensem Primatialemque Dignitatem Reverendissimi in Christo Patris Dñi Theodori Potocki Praesulis Vestri immediati, de substituendo in locum Ipsius Successore condigno solliciti, mittimus ad Fidelitates Vestras Nuntium Nostrum Venerabilem Franciscum Kobielski Praepositum Cathedralem Cracoviensem; Cui commis

Cui commisimus, ut praemissis gratiae Nostrae Regiae testimonijs Fidelitatibus Vestris Candidatos ad Eandem Cathedram quatuor, juxta usitatam praxim, videlicet Reverendum in Christo Patrem Christophorum Joannem in Stupow Szembeck Episcopum Praemisliensem, Venerabiles Albertum Grzymata, Florianum Białkowski, Joannem Burchert, Canonicos Varmienses, proponat; ac Fidelitates Vestras Regijs Nostris respectibus obliget, ut Vota et Suffragia Sua in Personam dicti Rndi in Christo Patris Christophori Szembeck usibus Ecclesiae et Reipublicae magis opportunam, exigentibus id eximijs virtutibus et praestantissimis Ipsius meritis, conferant Eandemque postulent. – Quod fusius Fidelitatibus Vestris Idem Nuncius Noster exponet: Cui plenam in omnibus fidem adhibeant commendamus, ac bonam Fisdem a Domino Deo vovemus valetudinem. – Dabantur Varsaviae die 19. Mensis Xbris Ano Dni 1722. Regni vero Nostri XXVI. –. ~

133.) Literae Sae Reg. Mtis ad Nuntium Regium. –

Augustus II. – Venerabilis devote Nobis dilecte! Perspectum habentes Fidelitatis Vestrae bene merendi de Nobis studium singularemque rerum agendarum dexteritatem, Eidem committendum esse duximus, prout et comittimus, ut Nomine Nostro Regio ad Venerabile Capitulum Ecclesiae Cathedralis Varmiensis descendat, Eosdemque Praelatos et Canonicos de Nominatione Nostra Regia ad Episcopatum Varmiensem et Sambiensem Reverendi in Christo Patris Christophori Szembeck Episcopi Praemisliensis certiores reddat; ac ut Venerabiles Praelati et Canonici dictae Ecclesiae suffragia Sua in Eundem Reverendum in Christo Patrem Episcopum Praemisliensem a Nobis Nominatum et Venerabili Capitulo inter quatuor Candidatos juxta antiquam praxim propositum uti Ecclesiae Illi magis utilem et ad obeunda munia Reipublicae magis idoneum, conferant, Voluntatique Nostrae sese accommodent, diligenter persuadeat atque efficaciter operetur. – Hanc Fidelitatis Vestrae curam et applicationem, peculiaribus Nostris favoribus rependere non intermittemus: interea Eandem bene valere cupimus. – Dabantur Varsaviae die 19. Mensis Xbris Anno Domini 1722. Regni vero Nostri XXVI. ~

134.) Nominatio Reverendi in Christo Patris Alexandri Fredro Episcopi Chelmensis ad Episcopatum Praemisliensem. –

Post oscula pedum etc. – Cum per translationem ad Episcopatum Varmiensem Rndi in Christo Patris Christophori Joannis Szembeck Episcopi Praemisliensis, Ecclesia Cathedralis Praemisliensis vacare dignoscatur; proinde, ne Suo destituta vigilanti Pastore aliquod detrimentum patiatur, pro jure quod Mihi competit sollicitus, =

supp

— = Supparem meritis et virtutibus Virum Reverendum in Christo Patrem = Alexandrum Fredro Episcopum Chelmensem, Sanctitati Vestrae ab Ecclesia Chelmensi ad dictam Praemisliensem Authoritate Apostolica transferendum nomino, praesento ac instantissime commendo: id meritis Ejus de Ecclesia ac Republica per multas publicas gloriosissime gestas functiones cumulatis, in quibus nihil unquam desiderari passus est quod non virtutes zelumque Illius commendaret, omnino exigentibus. — Humillimas itaque pro et cum Eo adsterno plantis Sanctitatis Vestrae preces, quatenus Bullas translationis Ipsius ad Cathedram Premisliensem desuper necessarias quantocyus extradere demandet; Meque taliter satisfactum hac in parte reddere dignetur, quemadmodum confido Me hac Nominatione attulisse Pastoralibus Sanctitatis Vestrae curis levamen. — Quod reliquum est, Sanctitati Vestrae felix ac longaevum Orbis Christiani regimen ex animo apprecor et maneo etc. Datū Varsav. die 7. Xbris 1722. Regni vero Nostri XXVI. A°.

135.) Literae S.ae Reg. Mjstis ad Protectorem Regni favore supranominati Eppi Chelmensis Nominati Praemisliensis. —

P. S. — Per translationem ad Varmiensem Episcopatum Reverendi in Christo Patris Christophori Joannis Szembeck Episcopi Praemisliensis, vacanti Ecclesiae Premisliensi providere volentes, Supparem virtutibus et meritis Virum Rndum in Christo Patrem Alexandrum Fredro Episcopum Chelmensem ab hac Cathedra ad Illam Authoritate Apostolica transferendum, Suae Sanctitati nominavimus et praesentavimus hisce Literis quas per Manus Illustritatis Vestrae remittimus. — Huic itaque Nominato Nostro, ut accedente Illtis Vstre ope et protectione indilate concedatur Bullarum Translationis desuper necessaria Expeditio, amice ab Eadem contendimus: declarantes, Nos omnem hoc in passu impensam operam testificationibus Nostris Regijs prosecuturos. — Prosperos interea Illustritati Vestrae rerum successus apprecamur. — Dabantur ut supra. — " — . —

136.) Nominatio ad Episcopatum Culmensem Reverendi Felicis Kretkowski —

Post oscula pedum etc. — Universali Paternaeque Sanctitatis Vestrae sollicitudini, quà commodis Ecclesiarum totiusque Christianitatis Sese impendit, tunc Me particularia adferre existimo solatia, cum ad Vacantes in Regno Meo Cathedras consueta Nominatione Sanctitati Vestrae dignissima praesento Subjecta. Ex horum est numero Reverendus Felix Kretkowski Regni Mei Referendarius; insignibus in Ecclesia Dei ac Republica meritis eminenter Conspicuus; splend

splendore natalium, in ususque publicos erogata Patronymica hæreditate=
gratissime Clarus; in functione praesidentiali Tribunalis Regni prompta justi=
tia, in administratione Vacantium Ecclesiarum Cathedralium solerti cura et
laudabili regimine, in fidelitate erga Rempublicam pie et severe, suaviter et
fortiter Zelosus; denique animi et corporis dotibus in provectiori etiam ae=
tate Sua eximie praestans. — Quem, dum ad Ecclesiam Cathedralem Culmen=
sem et Pomeraniæ morte Reverendi in Christo Patris Casimiri Bokum Regni
Mei Pro-Cancellarij Vacantem, praevia matura deliberatione Sanctitati Vestrae,
pro Jure-Patronatus quod Mihi competit, humillime nomino ac praesento;
simulque majorem in modum rogo, ut Hunc Nominatum Meum dictae Eccle=
siae ac Dioecesi Culmensi Pomesaniæque in Praesulem et Pastorem Sanctitas
Vestra Authoritate Apostolica praeficere dignetur, Bullasque desuper necessa=
rias gratiose expediri demandet. — De coetero Sanctitati Vestrae felix ac lon=
gævum Orbis Christiani regimen ex animo apprecor. — Dabantur Varsaviae
die 7. Decembris Anno Dñi 1722. Regni vero Nostri XXVI. — " —

137.) Literae Sacrae Regiae Majestatis ad Protectorem Regni
favore supra scripti Rndi Felicis Kretkowski. —

P. T. —. Vacanti Ecclesiae Cathedrali Culmensi Eique annexæ Dioecesi Pomesa=
niae, ubi impune grassantur hæreses, de vigilanti ac pro illo loco opportuno
Praesule, quantum in Nobis est providere volentes; praevia matura delibera=
tione, Reverendum Felicem Kretkowski Regni Nostri Referendarium, Sede va=
cante Archi-Episcopatus Gnesnensis Generalem Administratorem, Suae Sancti=
tati his Literis Nostris quas Illustritati Vestrae mittimus, nominamus, prae=
sentamus et commendamus. — Ut itaque, pro exigentia meritorum dicti Rndi
Nominati Nostri et pro utilitate praefatae Ecclesiae Dioecesisque Pastore legi=
timo destitutae, mediante promotione Illustritatis Vestrae, quantocyus Expe=
ditio Bullarum desuper necessariarum subsequatur, sollicitissime instamus,
in plena fiducia existentes, tam Suam Sanctitatem Gratia Apostolica quam
Illustritatem Vestram efficaci studio, et Ecclesiae supra scriptae et nostram ex=
pectationem consolaturam esse. — Interea bonam a Domino Deo Illustritati Ve=
strae precamur valetudinem. — Dabantur ut supra. — " —

138.) Literae S. Reg. Mtis ad Capitulum Culmense. —

Venerabiles fideliter Nobis dilecti! Orbatae Suo Praesule Reverendo olim in
Christo

 Christo Patre Casimiro Bokum Ecclesiae Cathedrali Culmensi solatia adferre cupientes, Dignum meritis in Ecclesia et Republica Reverendum Felicem Kretkowski Regni Nostri Referendarium destinavimus; Ipsumque de Eadem Ecclesia Authoritate Apostolica providendum Sanctissimo Domino Nro Papae nominavimus. – Proindeque Fidelitates Vestras hisce Literis compellandas esse duximus; quatenus servata antiqua praxi hunc et non alium in Episcopum Culmensem et Pomesaniae eligant, coeteraque omnia in praemissis fieri solita et opportuna expediant: Certae omnino de benevolentia Nostra Regia, quam Eisdē contestando, bonam a Domino Deo precamur valetudinem. – Dabantur Varsaviae die Septima Decembris Anno Dñi 1722. Regni vero Nostri XXVI.° – " –

NB. Tres Literae, una ad Capitulum Praemisliense, duae ad Nuntium Regiū, pront de verbo ad verbum tenore praecedentium scriptae, omittuntur..

139.) Nominatio Rndi in Christo Patris Joannis Szaniawski Eppi Capsen, Suffrgnei Leopoli. ad Episcopatū Chelmensem.

Post oscula pedum etc. – Per Translationem Reverendi in Christo Patris Alexandri Fredro Episcopi Chelmensis ad Episcopatum Praemisliensem, vacanti Ecclesiae Chelmensi providendo pro Jure quod Mihi competit, Reverendum in Christo Patrem Joannem Szaniawski Episcopum Titularem Capsensem Suffraganeum Leopoliensem, qua generis nobilitate tum virtutum et meritorum in Ecclesia ac Republica claritate Conspicuum, Sanctitati Vestrae humillime nomino et praesento: simulque instantissime recommendo, quatenus Hunc Nominatum Meū Authoritate Apostolica a dicta Ecclesia Titulari ad hanc ut praefertur vacantem Chelmensem transferre gratiose dignetur, Bullasque translationis desuper necessarias extradere demandet, pro hujusmodi Ecclesiae ac Dioecesis commodo Meoque particulari solatio. – Hanc itaque Gratiam a Pastorali sollicitudine Sanctitatis Vestrae praestolando, Eidem felix ac longaevum Orbis Christiani Regimen ex animo apprecor et maneo Sanctitat. Vestrae etc –

140.) Nominatio Venerabilis Ozga Praepositi Leopoliensis ad Episcopatum Kijoviensem. –

Post oscula pedum etc. – Sublato ex humanis Reverendo olim in Christo Patre Petro Tarło Episcopo Posnaniensi, Orbatae Suo Pastore Ecclesiae ac Dioecesi huic Posnaniensi providendo, Reverendum in Christo Patrem Joannem Tarło Episcopum Kijoviensem Sanctitati Vestrae nominavi et commendavi a Cathedra Kijoviensi ad Posnaniensem Authoritate Apostolica transferendum. – Per hujusmodi autem

translat

translationem; simul vacanti Episcopatui Kijoviensi in extremis finibus Regni Mei Confinijsque Moschoviae et Tartarorum sito, destinavi Venerabilem Samuelem de Ossa Ożga Ecclesiae Metropolitanae Leopoliensis Praepositum; Qui in illis partibus optime possessionatus-Indigena, ob singularem virtutem, generis amplitudinem, ac ob alias egregias animi atque corporis Sui dotes, cum sit summae apud omnes aestimationis, cumque hacterus in obeundis Ec:clesiasticis ac Reipublicae Muneribus talem Se praestiterit ut nemo alter in:gentibus negotijs obnoxiae et ad bonum regiminis statum fundamentalem redu:ctionem exposcenti Sedi Isti rectius et utilius praefici posse videatur: Ipsum itaque Sanctitati Vestrae, pro Jure-Patronatus quod Mihi competit, humilli:me nomino ac praesento; majorem in modum rogans, ut Eundem Nominatum Meum dictae Ecclesiae ac Dioecesi Kijoviensi in Praesulem ac Pastorem prae:ficere dignetur, Bullasque desuper necessarias gratiose expediri demandet. — In reliquo, Sanctitati Vestrae felix ac longaevum Orbis Christiani regimen ex animo apprecor ac maneo etc. Obedientissimus Filius Augustus Pol. Rex.

141.) Literae Sacrae Regiae Majestatis ad Protectorem Regni favore supra scripti Nominati Venerabilis Ożga. —

Episcopatus Kijoviensis in extremis finibus Regni Nostri Confinijsque Moschoviae ac Tartarorum situs, cum per Translationem ad Episcopatum Posnaniensem Reverendi in Christo Patris Joannis Tarło vacare dignoscatur; opportunum esse censuimus, ut ad Eundem Episcopatum Posnaniensem taliter vacantem Venerabilem Samuelem de Ossa Ożga Ecclesiae Metropolitanae Leopoliensis Praepositum, virtute, amplitudine generis et meritis Ipsius id exigentibus, Suae Sanctitati per has Literas quas ad Manus Illustritatis Vestrae mittimus, nominaremus et praesentaremus: persuasum habentes, dictum Nominatum Nostrum cum Illi Ecclesiae ac Dioecesi tum etiam Reipublicae conducibilem futurum. — Ut itaque Idem Nominatus Noster valida Illustritatis Vestrae Protectione fretus provisionem Apostolicam Bullarumque desuper necessariarum Expeditionem gratiose obtinere valeat, amice instando Eandem obligamus. — Bonam prae:terea valetudinem a Domino Deo Illustritati Vrae ac prosperos rerum successus precamur. — Daban. Varsaviae die 7. Xbris 1722. Regni vero Nostri XXVI. Anno.

142.) Nominatio Venerabilis Augustini Wessel Abbatis Andrejoviensis ad Episcopatum Livoniae. —

post Oscul

~~124~~ = ~~Post oscula pedum etc~~ – Cum Mihi nihil antiquius sit, quam viduatarum Ecclesiarum Regni Mei necessitatibus sollicite providere; non praetermisi Anno superiore ad Episcopatum vacantem Livoniae et Pilthynensem, post ascensum Rndi in Christo Patris Stanislai Hosij Illius ultimi et immediati Possessoris ad Cathedram Camenecensem, Venerabilem Christophorum Manteüffel-Kielpiński Abbatem Sieciechoviensem nominare, Eumque Sanctitati Vestrae confirmandum proponere. – Idem vero Venerabilis Abbas Manteüffel-Kielpiński, quanquam meritissimus ac ad regendam dictam Ecclesiam summopere idoneus videatur, expedire in Domino judicavit hujusmodi Nominationi renuntiare, uti nuper de facto verbo et scripto sponte ac libere renuntiavit Mihique quodcunque Jus vigore dictae Nominationis acquisitum remisit, ut de praefata Livoniensi et Piltinensi Ecclesia disponere valeam. – Quapropter, bene persuasus de pietate, doctrina, morum honestate, ac splendore generis Venerabilis Adami Augustini Wessel Abbatis Andrejoviensis, operae pretium existimavi Ipsum ad dictum Episcopatum Livoniae et Piltinensem nominare: uti praesentibus Meis Sanctitati Vestrae Nominatum confirmandum supplex propono, humillime rogans Sanctitatem Vestram, ut Suprema Authoritate Sua praefatae Ecclesiae Livoniae et Piltinensi Eundem Venerabilem Adamum Augustinum Wessel praeficere dignetur. – Felix interim ac diuturnum Orbis Christiani regimen ac longaevam incolumitatem omniaque prospera Sanctitati Vestrae ex animo precor. – Dabantur Varsaviae die 19. Mensis Xbris 1722. Regni vero Nostri XXVI. –

143.) Literae Sacrae Regiae Majestatis ad Protectorem Regni = favore supra scripti Abbatis. –

P. I. – Cum venerabilis Christophorus Manteuffel-Kielpiński renuntiaverit Nominationi, quam Ipsi Anno superiore ad vacantem Episcopatum Livoniae et Piltinensem concesseramus; facile in animum Nostrum induximus, ut Venerabilem Adamum Augustinum de Wessel Abbatem Andrejoviensem, Virum pietate, virtute, moribus, ac nobilitate generis Clarissimum nominaremus et Sanctitati Suae confirmandum praesentaremus. – Quapropter Literas Nominationis Nostrae per Manus Illustritatis Vestrae ad Sanctitatem Suam transmittendo, sicuti Eundem Nominatum Nostrum singulari complectimur favore, ita Illustritati Vestrae negotium hocce apud Sanctitatem Suam promovendum impensius commendamus. – Erit id Nobis quam gratissimum, magnaque exinde accessio fiet propensioni et benevolentiae, qua interim fausta cuncta a DEO Opt. Max.

Illustr–

Illustritati Vrae precamur. – Dab. Varsav. d. 19. Xbris 1722. Rni Nri XXVI°.

144.) Kopia Listu Jmćpana Krakowskiego H. W. Kor. do Jmćpana Kanclerza W. Kor° z Ryczywota d. 14. Xbris 1722. Rᵒ

Wisty bojaźn y zła droga, przy moiey affekcyi która w te czasy zawsze saevire zwy: kła, przymusiła Mnie do pośpiechu po pożegnaniu Wmćpana. – A że Uniwer: satu Kopiją dopiero na wyjezdnym Jmpan Podczaszy Przemyski przyniósł Mi kom: munikując, lubo ad tollendos in populo aliquos scrupulos te Mniesię niezdały terminy; (: bo już trzeba pisać że ta Kommenda jest uspokojona y niebędzie na przysztym Seymie więcey publicznych Obrad obstaculo, bo jest w Ręku należytych Hetmanow oddana :) ; więc że tegom się niemógł bez cztery Niedziele po Seymie doczekać, wyjechałem. – Ale z Uniwersatow, które życzę w ten sens napisać, będę Moje Listy miarkował; żeby niebyły insze, jeno stosujące się do Uniwersa: tow, salva clausula superius expressa: tak, jeżeli czas pozwoli, Kopiją przy: szlę Listow Moich za odebraną Kopiją Uniwersatu. – A teraz jestem inde etc.

145.) Kopia Responsu Jmćp. Kanclerza W. K. Jmćpanu Krakow: skiemu na Tenże List. z Warszawy d. 15. Xbris 1722. r.

Następujących Uroczystości Natalis Domini pleno affectu winszując Wmćpanu, życzę, e tenera Manu Infantis Dei tantam inter Magnos Penates Jego benedictionē za którąbyś Wmćpan y schodzący stary rok dobrze kończył y nowe longa serie po sobie w poźny wiek idące zaczynał chwalebnie y przepędzał szczęśliwie w doskonałym zawsze zdrowiu y zupełnym ukontentowaniu. – Exemplarz Uni: wersatow według projektu kommunikowanego Wmćpanu y według insynuacyi Jego odmienionego posyłam Wmćpanu. – Deklarowanych zatym Listow, które ma: ją być na też Seymiki powsałey od Wmćpana komunikacyi oczekiwając, piszę się

146.) Kopia Listu Xcia Jmći Meżyka do Jegomości Pana Kancle: rza Wielkiego Koronnego z Moskwy d. 14/25. Octobris 1722.

Spodziewam się że Wmćpanu musi być w świeżey pamięci, kiedy JE° Królewska Mość w roku 1709. będąc w Toroniu in recompensam Moich tak JEgo Kr. Mci jakoteż Ulea całey Rzeczypospolitey świadczonych wiernych usług, Starostwo Orszańskie Mnie konferować, y w tymże Roku na to Starostwo Przywiley za Swoją Ręką y pieczę: cią W. X. Lit° wyprawić roskazać raczył. – A kiedy dopiero z niektórych pun: któw wyjętych z Instrukcyi Województwa W. X. Lit°, Generalney Amnistyi Jmći Panu Kryszpinowi powrócić interdit; czemu lubo wiary niedaję, owszem Sobie imaginuję, że niektórzy zizaniam spargentes to czynią, z umysłu żeby szczere Moje

 = Moje Serce ku Jego Król. Mći y Nayiaśnieyszey Rzeczypospolitey odwrócić mogli : jednakże, jeżeli to ad effectum przyyść ma, to inaczey Sobie persuadować niemogę, tylko żeby JE° Kr. Mć Łaskę Swoją Królewską odemnie koniecznie odwrócił. – A chociażby JEgo Królewska Mość JmćPanu Kryszpinowi Łaskę Swoją Pańską chciał wyświadczyć; może to bydź wypełniono Mnie niedysgustując per aliquod aliud aequivalens. – Upraszam tedy WmPana jako dawnego Mego Przyjaciela, aby przez swoje promocye y remonstracyą Intencyą JEgo Król. Mći od tego deklinować, y żeby Ja w nieodmienney JEgo Kr. Mći Łasce był zachowany y przy tym Starostwie utrzymany, omnimode starać się raczył. – Ja wzajemnie obligyję się y deklaruję we wszystkich okazyach roskazy WmPana zachodzące ochotnie wypełniać : a teraz dalszemu affektowi Braterskiemu WmPana pilnie się zalecam, et cum debito cultu na zawsze zostaję WmmPanu Życzliwym Bratem y Sługą Uniżonym. –

147.) Respons JmćPana Kanclerza Wielk° Kor° na Tenże List Xięciu Mężykowi z Warszawy d. 17. Xbris 1722. r.

List Waszey Xięcey Mości, który Mi JmćPan Starosta Bobruyski MćPan pod swoją cooperta odesłał, na tym tu mieyscu z zwykłym odebrałem respektem. – Dziękuję uniżenie W. Xcey Mći, żeś Mi się z stateczną przyjaźnią Swoją odezwać raczył : upewniam oraz W. Xcą Mość o nieodmienney Mojey wzajemności y życzliwey do przysługi Jego ochocie. – Contenta Listu W. X. Mći doniosłem JEgo Król. Mći P. M. M. : który jako konserwuje dotąd nieodmienną Estymacyą Osoby W. Xcey Mći, tak chce zawsze mieć y widzieć Waszą Xcą Mość obowiązanego Sobie : y dla tegoć obligował JmćPana Kryszpina, aby Sprawy o Starostwo Orszańskie w Sądach Zadwornych W° Xstwa Lit. niepopierał, co samo y XciuJmći Kanclerzowi Wielkiemu W: X. Lit. rekommendował. – Jako zaś JmćPan Kryszpin deklarował do czasu zatrzymać się z popieraniem tey sprawy, tak to do czego Mnie Ministerium przysięgi Mojey pociąga we wszelkiey poufałości wyrażam, dla zupełney w tey mierze Informacyi Wey Xcey Mości : Naprzód. – Że Starostwa Sądowe jakie jest Orszańskie potrzebują koniecznie przytomności Swoich Starostow dla odprawowania Jurysdyki według opisania tak wielu konstytucyy. – Potym, jeżeliby się Starosta Grodowy miał kiedy oddalić za granicę, tedy powinien przez konstytucyą na Seymie otrzymać na to pozwolenie y Surrogatora do odprawowania

wowania Sądow Starościńskich mieć Sobie pozwolonego: o czym dawnieyszych tak wielu Konstytucyy niewspominając, ostatnią tylko dosyć świeżą przytaczam dla JmcPana Woiewody Mazowieckiego gdy wyjeżdżał do Włoch na Seymie Warszawskim napisaną, którey Kopiją przydaję. – Lubo też JEgo Król. Mć P. M. Mitt: przez estymacyą Osoby Was. Xcey Mći, jakom wyżey wyraził, obligował JmcPana Kryszpina aby sprawy pomienioney niepopierał; jednak według Statutow Polskich mianowicie s. p. Królow Kazimierza, Alexandra, Zygmunta pierwszego y Zygmunta Augusta, które Król Jmć P. M. M. teraz Nam szczęśliwie panujący na Koronacyi Swojey dotrzymać poprzysiągł, żadnemu Szlachcicowi niemoże y niepowinien zakazać dochodzenia Sprawiedliwości przez process prawny, gdy jaką krzywdę od kogo Sobie pretenduje: y Tych Statutow Kopiję przydaję. – N a o s t a t e k. JmcPan Woiewoda Mazowiecki naówczas Poseł Pełnomocny do Nayiaśnieyszego Cara Jmći miał też w Instrukcyi Sobie daney punkt względem Tegoż Starostwa Orszańskiego; a to na Instancyą Posłow W. Xstwa Lit; w którym to punkcie dosyć pomyślny Respons od Nayiaśnieyszego Cara Jmći odebrał pomieniony JmPan Woiewoda: którego Responsu w tey materyi danego przytaczam Kopiją. – Te tedy reflexye, nietylko zadosyć czyniąc powinności Moiey jako Minister Status do przestrzegania całości praw Oyczystych obligowany, y niechcąc mieć tym obciążonego sumienia, ale też dla tym większego ugruntowania przyjaźni Moiey z Waszą Xcą Mcią, przy zwykłey obserwancyi Moiey wyraziwszy; jestem na zaw. etc.

148.) Copia Literarum S. R. Mtis ad Regem in Prussia. –

Quemadmodum Anno proxime praeterito, ad instantissimas preces Congregati protunc hic Varsaviae Senatus-Consilij, ratione violatae immunitatis Ecclesiae Catholicae Parochialis in hucusque occlusae et obsigillatae in bonis Villa Lisnovo Possessionis Capitanei Ström, tum intuitu conservationis alterius Ecclesiae Czaplinensis in Capitaneatu Drahymensi sita, circa Jura Ipsius et initas Conventiones amica Officia Nostra ad Majestatem Vestram per Ipsius Ablegatum Comitem Schverin interposuimus; ita nullo in hucusque succedente effectu, ad repetitas querimonias Senatus, tanto majori studio et plena fiducia id ipsum Majestati Vestrae iterum exponere duximus quo magis Nobis persuasum habemus, nihil magis E a n d e m curae cordique habere quam ut Pacta Velaviensia solenni juramento ab utrinque firmata sarta tectaque maneant ac inviolabiliter observentur: secundum quorum Pactorum tenorem non tantum templis Catho:

licis

 „– licis sed et Sacellis ac privatis Oratorijs Ejusdem – Catholicae Religionis integra securitas stipulata, ac liberum in Jisdem ex doctrina-institutisque Romano-Catholicis exercitium assecuratum est. — Porro, dum Anno 1674. stante Regimine gloriosae Memoriae Serenissimi olim Principis Dni Friderici Vilhelmi Electoris Brandeburgici, Parochiales Mansi in praefata villa Lisnowo per impositas Contributiones aggravarentur, et Antecedaneus Parochus Lisnoviensis de hisce molestijs conquereretur; illico Status et Ordines Prussiae – Poloniae ad Suam protunc Electoralem Serenitatem recursum fecerunt et favorabile Responsum acceperunt: quod Sibi praefatus Serenissimus Elector nihil antiquius asseveravit, = quàm intactam conservare consuetudinem immunitatesque Ecclesiasticas tueri illibatas. — Subsecutae posthac in fundamento eorundem Pactorum solennes Sponsiones et assecurationes, tam olim Serenissimi Regis in Prussia quam et Majestatis Vestrae per expressas Literas Nobis et Reipublicae, factae; quod easdem Tabulas Pactorum Velaviensium et Bydgostiensium in omnibus punctis sine ulla innovatione vel contraventione sancte custodire declaraverit. — Ast in contrarium praemissorum, memoratus Capitaneus Sztrem bonorum villae Possessor ausus est contra pacificam Praedecessorum Parochorum Catholicorum Lisnoviensium possessionem et contra liberum inibidem a centum et ultra annis Catholicae Religionis exercitium procedere, et non tantum domui Parochiali sed et Jpsi Ecclesiae Catholicae manus violentas inferre, ac manifestatam infractionem eorundem Pactorum attentare, et adhuc minari omnem conseminationem hyemalem et aestivalem ex fundo Ecclesiastico et agris Parochialibus in Suum praedium avehere, taliterque medios vitae et sustentationis Venerabili Ludovico Ditmer Parocho Lisnoviensi adimere velle. — Quae omnia, cum manifestam convulsionem Pactorum praeseferant, omnem meliorem spem concipimus, quod Majestas Vra pro zelo Justitiae et religione servandorum Pactorum, non tantum circa antiqua Jura et immunitates praefatam Ecclesiam Lisnoviensem manutenere ac conservare jubebit, sed pro hoc ausu cum evidenti infractione Pactorum, exemplarem in excessivos animadversionem, cum refusione per Jpsos damnorum causatorum et interceptorum proventuum Injuriatis facienda, statuet; et ne similia in futurum attententur severissime prohibebit. — De reliquo Majestati Vestrae prosperos rerum successus et optimam a Deo precamur valetudinem. — Dabantur Varsaviae in Mense Decembri Anno Domini MDCCXXII°. — „ —. —.

149.)

149.) Copia Literarum Sacrae Regiae Majestatis, ad Nobilem Magistratum Elbingensem. ~" –

Augustus II. etc. – Nobiles et Spectabiles fideliter Nobis Dilecti! Quanta antiquissimis ac ipsis etiam Velaviensibus Articulo XV. omne commerciorum prejudicium expresse excludentibus Pactis maxime nociva sit novitas, Sal Hallense per pontes Civitatis Nostrae Elbingensis ac lacum Drausen nullum portum habentem transvehere, ibidemque Depositorium instituere, eumque in finem Subditis Prussicis Orientalibus omnem alterius praeter Halensis salis usum interdicere; Fidelitatibus Vestris eò minus debuit esse ignotum quò directius eadem novitas, non solum in diminutionem juris Depositorij Civitatis Nostrae Elbingensi plenissime competentis, ac navigationis in praefato lacu Drausen Eidem Civitati Nostrae per speciale Crucigerorum Privilegium a Serenissimis Antecessoribus Nostris Poloniae Regibus Nobisquemet Ipsis confirmatum et quidem privative concessae apertissime vergit, sed insuper infallibilem, Elbingensium Commerciorum, /: quorum promovendorum gratiâ, tamen ne intra quinque milliaria nova Civitas minus nova emporia ac fora instituantur, Crucigerorum Serenissimorumque Poloniae Regum Privilegijs Eidem expresse cautum est :/, accersit ruinam: maxime si depositorio salis Halensis ibidem constituto aliarum quoque mercium subsequeretur transportatio. ~ Quapropter eo magis Nos admiramur, quod Fidelitates Vestrae praejudiciosam hanc novitatem Nobis quidem denuntiantes; nihilominus, uti per Magnificos Lateri Nostro assistentes Senatores ac Statûs Ministros relatum est, Eundem Salem Hallensem per pontes Civitatis Nostrae Elbingensis jam undecies liberrime transnavigare permiserint! ~ Quorum consequentiae, quò notabilius Civitati Nostrae Elbingensi, totique Provinciae Prutheniae-Polonicae propter rationem Commerciorum maritimorum ab omni tempore nonnisi Sale trans-marino utenti, inferunt praejudicium, eò serius Nos authoritate novissimi Senatus-Consilij Fidelitatibus Vestris mandamus; ne Salem Hallensem abhinc per pontes Elbingenses amplius transmittant, insuperque, ne contra Tractatum retraditae Elbingae quicquam uti hacterus illegitime factum innovetur, sedulo observent, deque omnibus quam primum Nos certiores reddant; pro Gratia Nostra secus non facturae. – De coetero, Fidelitates Vestras benevalere jubemus. – Datum Varsaviae Mense Decembri Die 29. Anno Domini MDCCXXII°, Regni vero Nostri XXVI°. ~ " —.

150.)

150.) Copia Literarum Sacrae Regiae Majestis ad Generosum Vice-Oeconomum Mariaeburgensem Müller. —

Augustus II. — Generose fideliter Nobis dilecte! Haud latere Fidelitatem Tuam putamus, quod Sal Halense per partem lacûs Drausen ad Arcem Nostram Mariaeburgensem spectantem aestate proxime praeterita ad pagum Dolstadt aliquoties transnavigatum, ibidem depositum, ac usu omnis alterius praeter Halensis Salis Subditis Prussicis Orientalibus interdicto distractum sit. — Quae hucusque nuntiquam practicata novitas, quò magis /: antiquissimis ac ipsis Velaviensibus Art. 15. omne Commerciorum praejudicium excludentibus Pactis, Jurique depositorio Civitati Nostrae Elbingensi plenissime competenti, ac navigationi modo dictae Civitati Nostrae in praefato lacu Drausen per Privilegium Crucigerorum a Serenissimis Antecessoribus Nostris Poloniae Regibus Nobisque confirmatum privative concessae :/, non solum maxime praejudiciosa, sed toti quoque Provinciae Prutheniae Polonicae propter rationem Commerciorum maritimorum ab omni tempore nonnisi Sale trans-marino utenti, infert praejudicium, eò serius Authoritate Novissimi Senatus-Consilij Fidelitati Tuae mandamus: ne Salem Halensem abhinc per partem lacûs Drausen ad Arcem Mariaeburgensem spectantem amplius transmittat; quin potius ejusdem transportationem pro Subjectionis Nobis debitae Officijque Sui vinculo in posterum impediat; pro Gratia Nostra secus non factura. — De coetero, Fidelitatem Tuam benevalere cupimus. Dabantur Varsaviae Mense Decembri d. 29. Anno Domini MDCCXXII°. Regni vero Nostri XXVI°. —.

151.) Kopija Uniwersałow Jego Kr. Mci na Seymiki Relacyjne w Warszawie dnia 19. Xbris 1722. expedyowanych. —

August Wtóry. etc. — Wszem wobec y każdemu z osobna etc. — Spodziewaliśmy się, że rozżalone Oycowskie Serce Nasze ex fatali dwóch po sobie idących Seymow jactura miało na teraźnieyszym, /: któryśmy posthabita nadwątlonego Zdrowia Naszego cura w determinowanym przez prawo czasie złożyli :/ znaleść vices-Consolatorias: aliści acrior ictus przeraził intima cordis praecordia! kiedy usilną Naszę w utrzymaniu tego Seymu applikacyą przemogła czy to fatorum vis, czyli pod wniesionemi o Kommendzie Woyska Cudzoziemskiego y o Ordynacyi Ostrogskiey materyami innych Imprez animositas. — Pokazała się była wielka pomyślnego Obrad publicznych sukcessu nadzieja w zgodnym obraniu Godnego Izby Poselskiey Dyrektora: pomnażała ją nieustająca Nasza in amore

in amore

in amovendis obicibus sollicitudo, którą y sam livor cuncta negans wyznać musi: albowiem po zaniesioney Nam od Izby Poselskiey Instancyi o uspokojenie pomienionych materyy Kommendy y Ordynacyi Ostrogskiey, przyjęlismy prona mente vota Civium; y lubo obiedwie te materye do całey Rzeczypospolitey decyzyi należały, przecież dla tym prędszego cursûs Consiliorum ułatwienia, deputowaliśmy Wielmożnych Senatorow y Ministrow Status do skoncertowania sposobow z WWW. Hetmanami oboyga Narodow ad avertendos hos lapides offensionis: lecz gdyśmy to Izbie Poselskiey z opatrzności Naszey kommunikować raczyli, praca y Staranie Nasze powinney u niektórych nieznalazło rekognicyi. — Zażyliśmy potym Intermedij-Ordinis persuazyi, deputowawszy z Senatu do Izby Poselskiey invitando Oney ad coalescendum z całą w trzech Stanach zgromadzoną Rzeczpospolitą, dla tym szczęśliwszego y mocnieyszego Obrad publicznych ustanowienia: ale gdy ten powtórny krok niebył fortunnieyszy, deklarowaliśmy naostatek przez Urodzonego Marszałka Poselskiego, że Urodzony Koniuszy W.º X.stwa Lit.º ex amore et Zelo boni publici pretio utrzymania y zakończenia Seymu tak potrzebnego gotów był złożyć Kommendę: — przecież y ta łatwość pożądanego niesprawiła skutku. — Staraliśmy się y drugą materyę o Ordynacyi Ostrogskiey akkommodować, y bylibyśmy znaleźli w tym efficacia remedia: ale że do ostatniego kresu doprowadzone upłynęło tempus acceptabile, niezostała Nam tylko moesta doloris materies nad tak wielkim publicznym zawodem: — Atoli y w tak żałośney konjunkturze, nieopuszczamy momentow Oycowskiey Naszey około dobra pospolitego czułości; y złożywszy Senatus-Consilium wynaleźliśmy provisionalia media do manutencyi wnętrznego y zewnętrznego Państw Naszych bespieczeństwa y pokoju; y to cokolwiek limitata prawem Tey Rady potestas pozwoliła, in rem et commodum Rzeczypospolitey uczyniliśmy; tudziez, y na Konferencyi z Wielm. Hetmanami oboyga Narodow, która po Seymach practicari zwykła. — Co in levamen publici z rozeszłego Seymu luctûs chcąc Uprzeymościom y Wiernościom Waszym kommunikować, Seymik Relacyjny na dzień 22. Miesiąca Lutego w Roku blisko przyszłym 1723. w M. N. na mieyscu zwyczaynym, cum facultate obrania Kommissarzow na Trybunał Radomski w Tych Województwach y Ziemiach które Ich niemają składamy: tey będąc nadziei, że Uprzeymości y Wierności Wasze

mają

= mając pro basi et fundamento tego którym się cieszymy pokoju Novellam Legem, nieporuszoną tego prawa Obserwancyą inter principales założycie curas, y przykładną Naszę a prawdziwie Oycowską do utrzymania internae tranquillitatis naśladować y sekundować będziecie Applikacyę. ~ Który to Uniwersał Nasz aby tym prędzey do wiadomości wszystkich doyść mógł, onże po Grodach, Parafiach, y mieyscach zwyczaynych publikować zlecamy. ~ — — —

152.) Kopia Listu JmćPana Kanclerza Wielk: Kor:, do JmćPana Kasztelana Witepskiego z Warszawy d. 20. Xbris 1722. R.

Nietylko per aestimationem zacności y godności WmmPana et exemiorum meritorum Jego, ale też per relationem Kolligacyi zawsze dobrze życząc WmmPanu, miałem partykularną satysfakcyą w tych dniach z tego: że kiedy była mentio u JEgo Kr. Mći P. M. M. emeritissimae Personae WmPana, wyraził rzetelnie JEgo Król. Mość, jako distincto respectu qualitates et in agendis rebus dexteritatem WmmPana prosequi raczy, y jako życzy mieć usum Onychże opportunum in obsequio publico in tempore suo: — J dla tego, nierad by tą razą widział WmPana zatrudnionego Dyrekcyą Trybunalską, żądając żebyś się WmmPan raczył wymówić in quantumby suffragia fraterna usiłowały zażyć probatam chwalebnie activitatem et prudentiam Jego na tę funkcyą: y to samo raczy Swym Listem insinuare WmmPanu. — Jako zaś pewien jestem, że to WmmPana do intencyi JEgo Krol. Mci konformowanie się, y zachowanie ad alios usus będzie obligowało wielce JEgo Król. Mość P. M. M., y WmmPanu cedet in meritum Łaskami Pańskiemi nieomylnie pensandum; tak pro vero affectu ku WmmPanu życzę ukontentować w tym desiderium Pańskie. ~ JmćPan Wojewoda Wileński Hetman W. W: Xstwa Lit. lucuilentius exponet to wszystko WmmPanu. — Ja zaś o Mojey obowiązaney y prawdziwey ku WmmPanu upewniając życzliwości y do przysługi ochocie, zostawam etc.

153.) Copie de la Lettre de Mr Manteuffel-Kiełpiński, à S. Exc. Mgr le Grand Chancelier de la Cou: à Varsov. le 24. du Xbre 1722.

Me souvenant de mon devoir à l'occasion des prochaines Fetes de Noël et de nouvelle année, j'ai l'honneur de m'en acquietter, en les souhaittant à Votre Excellence bonnes et heureuses, et en priant Dieu de vous faire jouir jusqu'à l'age le plus avancé d'une parfaite santé et de toute sorte de prosperité sans interruption. — En vous remerciant Monseigneur! de toutes les marques qu'il vous a plû me donner de votre bienvaillance par le tems passé; je vous supplie de me les renouveller avec l'année où nous allons = entrer

entrer, et de me croire toujours avec une consideration parfaite. ─ " ─

154.) Copie de la Reponse de Son Exc. Msgr le Grand Chancelier de la Couronne à Mr le Manteuffel. ─ .

Je suis bien obligé à votre Excellence pour cette marque de son amitié que je viens de recevoir dans ses souhaits à l'occasion de Fetes et de nouvel an. ─ En faisant des voeux pareils pour la conservation de la santé de Votre Excellence et pour toutes ses prosperités, en l'asſurant de mon empresſement pour son service, je suis etc. ─ " ─ . ─ " ─ . ─ .

155.) Copie de la Lettre de S. E. Msgr le Feltmarechal à S. E. Mgr le Grand Chancel^r de la Cou^e à Varsovie ce 25. Xbre 1722. ─

A l'approche de la nouvelle année, je me donne l'honneur d'ecrire celle-cy à votre Excellence; pour l'en feliciter et pour l'asſurer que personne ne souhaitte de meilleur coeur que moi: qu'elle lui soit heureuse et suivie de grand nombre d'autres années accompagnés de tout le contentement et prosperité imaginable et de l'accomplisſement de tous ses desirs. ─ En meme temps, je vous prie Monseigneur de vouloir bien continuer à m'honorer de votre amitié, et d'etre asſuré que de mon coté je ne cesſeray d'etre avec beaucoup de zele et d'attachement.

156.) Copie de la Reponse de S. E. Mgr le Grand Chancellier de la Couronne à S. Excellence Mgr le Feltmarechal. ─

J'espere, s'il plait à Dieu; de remercier Votre Excellence bientot de bouche pour la grace qu'Elle m'a faite en me souhaittant si obligeament et si cordialement la nouvelle année. ─ Je le fait cepandant par ce petit mot: et j'asſure Votre Excellence, que je resſents comme je dois les obligations que je lui ai pour cette marque de son affection sincere; et souhaittant pareillement à votre Excellence du fond de Mon Coeur toutes les benedictions celestes, je suis avec tout le respect ─ " ─ . ─ " ─ . ─ .

157.) Copia Literarum Secretarij Elbingensis ad Illmum et Exclmum Dnm Supremu Rni Cancellariu. Varsav. 24. Xbr. 1722.

Afflictiones, quas, /: ex asſignatione Illrmo Dno Generali Lieutenant de Fleming pre in fundamento Neoforiensis A^o 1703. privata Authoritate celebrati, ideoque tum per Landa Terrarum Prusſiae uti sub Litera A. tum per novisſimam Varsaviensem omnes ejusmodi illegitimos Actus irritos declarantem Constitutionem per expresſum annihilati atque penitus casſati Congresſûs, Anno 1710. uti sub Litera B. datâ :/, Civitas Elbingensis inter calamitatum myriades de novo metuens,

Illustris

— „ — Illustrissimae Excellentiae Vestrae auxilium maxime salutare supplex novissime imploravit; re ipsâ proh dolor! easdem jam subire cogitur: dum praefatus Illmus Generalis Lieutenant; sub praetextu Ordinationis ab Illmo et Exclmo Magno Exercituum Duce ad sinistram informationem uti sub Litera C. acceptae, Solutionem militari Executione urgere jam satagit. — Tantis igitur in angustijs miserrima ac ad summas alieni debiti causa incitas redacta Civitas Elbingensis, ad propensissimum Illustrissimae Excellentiae Vestrae affectum, per Me /: qui in via quam Elbingam Varsaviâ jam ingressus eram nuntio expresso a Principalibus Meis desuper accepto Varsaviam repetere debui :/ Cultu quô decet venerationis submississimo recurrit; iterum iterumque instantissime supplicans, dignetur Illustrissima Excellentia Vestra Clientis Suae Civitatis Elbingensis eo gratiosius misereri, remque vel per Instantiales ad Illmum et Elmum Magnum Exercituum Regni Ducem datas ut superiorem executorialem Ordinationem revocet, vel Rescripto Regio ad similitudinem Ejus quod Copia sub Litera D. ostendit ad Illmum Generalem de Fleming expediendo gratiosissime eo disponere, ut saepe nominatus Dominus Generalis Lieutenant ab Executione desistat: quòd sole meridiano clarius ex adjunctis sub Litera E. rationibus patet, Civitatem Elbingensem ad solutionem ejusdem ex Congressu Neoforiensi formatae praetensionis neutiquam obstrictam esse. — Deus Optimus beneficiorum afflictissimis exhibitorum Largitor, propensissimam hanc gratiam felicissimo omnium rerum coronabit eventu, valetudinemque Illustrissimae Excellentiae Vestrae ad Nestoreos confirmabit annos; maxime dum agonizans Civitas Elbingensis ab interitu vindicata Divinum Ejus numen ardentissimis desuper invocare precibus nunquam desistet: uti verbis Ejusdem spondet Illmae Exllae Vrae etc..

Litera A. Laudum Manifestationis contra Contributiones sine Statibus et Ordinibus in praejudicium Terrar. Pruss. indictas. —

Nos Status et Ordines Terrarum Prussiae in Conventu Generali Ante-Comitiali Congregati, Universis et singulis praesentium notitiam habituris notum testaturque facimus. — Posteaquam Contributiones graves contra antiquam praxim, normam, et formam contribuendi, tam praeteritis quam praesenti annis sine Conventu publico, sine Nobis in Nos, non convocatis Statibus et Ordinibus Terrarum Prussiae, immo in Eorum et Civitatum summam oppressionem positae, earumque Executiones militari manu propria instituuntur authoritate: proinde, consulendo indemnitati Jurium et consuetudinum Terrarum ac =

Civitat

Civitatum contra Indictionem earundem modo de Jure firmissimo prote= stamur; omnino volentes, ne imposterum ulla ratione in sequelam indebitus hic modus trahatur; sed memoria ejus, salva calculatione ratione extorta= rum Summarum, penitus aboleatur. ~ In praemissorum fidem, Sigillum harum Terrarum hisce subappressum est. - Actum et datum Graudenti in Conventu Generali Ante-Comitiali Terrarum Prussiae d. 5. Mensis Aprilis 1702. Anno.

Litera A. Laudum Manifestationis et Praecustoditionis contra Contri= butiones sine Statibus et Ordinibus in praejudicium Terrarum ac Civitatum indictas et extortas. ~.

Nos Status et Ordines Terrarum Prussiae in Conventu Generali Mariceburgi Congregati, Universis et Singulis quorum interest notum testatumque faci= mus. - Quandoquidem post elapsum Contributionum in Conventu Generali Mari= eburgi die 7. Decembris 1700. a. legitime laudatarum terminum, non tantu Congressus quidam in hac Provincia privata Authoritate instituti, ibidemque Contributiones indictae, ac postmodum ab Jis quoque qui nec praesentes fue= runt, sed alijs etiam praeterea praetextibus Contributiones graves contra an= tiquam praxim - normam ac formam contribuendi, intra elapsum proxime triennium, sine Conventu publico, sine Nobis in Nos, non convocatis Stati= bus et Ordinibus Terrarum Prussiae, imo in Earum et Civitatum Summam oppressionem positae, Earumque Executiones militari Manu propria insti= tutae fuerunt Auctoritate: proinde, consulendo indemnitati Jurium et Consue= tudinum Terrarum et Civitatum contra omnes privata Authoritate habitos Congressus, utpote ipso jure nullos et invalidos et contra omnes Contributio= num sine Conventu Generali indictiones, modo de Jure firmissimo protestamur: omnino volentes, ne imposterum ulla ratione in sequelam indebiti hi consultan= di et contribuendi modi trahantur; sed memoria eorum, salva Summarum extor= tarum in usus Provinciae calculatione et earundem omni meliori modo quo fieri poterit repetitione, penitus aboleatur. - Sancientes insuper, ut imposterum assi= gnationes ratione solvendarum in hac Provincia Contributionum, a nemine alio quam a Solo Illmo et Excellmo Dno Thesaurario Terrarum Prussiae et ab Hoc de nullis alijs quam unanimi Consensu in Conventu Generali Laudatis et jam collectis Contributionibus extradantur; et sicubi forte assignationes aliae vel aliter extradentur, pro nullis habeantur. - Si vero aliqui praesumpserint, = assign

 - assignationum indebitarum executionem in Terris aut Civitatibus susciperet; Illrmos ac Exclmos Dominos harum Terrarum Palatinos serio obligamus, ut in omnem eventum, mota etiam Nobilitate, Ejusmodi Contravenientes coerceant et reprimant. - In praemissorum fidem, Sigillum harum Terrarum hisce subappressum est. - Actum et datū Marieburgi in Conventu Glli 22. Maij 1713. Anno.

Litera B. Jakub Zygmunt na Rybnie Rybiński Podkomorzy Chełmiński, Starosta Lipiński, Regimentarz y Pułkownik Woysk Iego Królewskiey Mości -

Z dyspozycyi Trybunałow Skarbowych Łuckiego y Lwowskiego, maiąc Sobie powierzoną od Iwo Imćpana Woiewody Bełzkiego Hetmana W. Koron. nad znaczną Dywizyą Woyska Kommendę; tudzież będąc wyraźnym Ordynansem obowiązany, abym zaległe Zasługi Trzech Cwierci na Tychże Trybunałach likwidowanych y do Prowincyi Pruskiey przekazanych y naznaczonych na Repartycyą Woyska natenczas w Prowincyi Pruskiey zostaiącego windykował: zaczym odebrawszy na Kongressie Nowskim nową dyspozycyą od JJWW. Ichmciow Panow Obywatelow Pruskich tamże zgromadzonych, abym według propozycyi Poborowey na Dobra Królewskie Duchowne y Dziedziczne od Nichże włożoney proporcyonalney Summy według Taryf poborowych z Miast wszystkich in vim Akcyz militari executione windykował a Chorągwiom y Regimentom naznaczył: a że natenczas we Gdańsku, Elblągu, impossibilis była exactio dla Garnizonow y woysk nieprzyjacielskich, na których w obudwu Miastach Summa dwakroć sto tysięcy Tynfow zaległa: więc vigore Mi daney od Iwo Imćpana Hetmana Mocy, naznaczam Regimentowi Pieszemu Gwardyi Nayjaśnieyszey Królowey Jeymći pod WImćpanem Generałem Lieutenantem Graffem Flemingiem ad complementum residuitatis Summy niedopłaconey, Summę trzydzieści y cztery tysięcy Złotych Polskich Tynf po Złotemu y groszy ośm rachuiąc do Miasta JJego Król. Mći Elbląga; do którego naznaczam przytomną assygnacyą: która to Summę, aby wzwyż pomienionemu WImćpanu Graffowi Flemingowi Generałowi Lieutnantowi czyliteż JJego Plenipotentowi salva quietatione oddało et realiter wyliczyło sub simili executione militari proszę y obliguię. - Działo się w Gdańsku dnia Szóstego Miesiąca Januaryi Roku 1710. - podpisano: Jakub Zygmunt Rybiński. - Locus Sigilli. -„-.

Litera C.

Litera C. Adam Mikołay z Granowa Sieniawski Hrabia na Szkłowie y Myszy Kasztelan Krakowski, Hetman Wielki Koronny. —

Stosuiąc się in virtute Trybunałow Skarbowych Lwowskiego y Łuckiego do dyspozycyi Prowincyi Pruskiey na Zieździe Nowskim uczynioney; poniewaź Miasto JEgo Król. Mći Elbląg w zaległey reszcie, vigore namienioney uchwały y wydaney assygnacyi, nieuczyniło zupełney Satysfakcyi Regimentowi Nayiaśnieyszey Królowey Jeymći; więc daię Ten Ordynans Móy WJmćPanu Graffowi Flemingowi Generałowi Infanteryi JEgo Król. Mći, aby za odebraniem Onego, uchwaloną zapłatę y assygnowaną Summę executione militari na Tenże Regiment wyżey mianowany windykował, zachowuiąc iednak secundum novellam Legem wszelką skromność et disciplinam militarem. — Dat. w Warszawie d. 6. Xbris 1710. r. A.M. Sieniawski K.K. H.W. Koron. Loc. Sig. —

Litera D. Kopia Listu JEgo Królewskiey Mości do JmćPana Wojewody Chełmińskiego dnia 2. Junij 1719. Roku. —

Wielmożny Uprzeymie Nam miły! Miasto Nasze Elbląg, między innemi teraźnieyszemi ode Dworu Berlińskiego dolegliwościami swemi, w których o ratunek Nam supplikuie, niemnieyszą y tę reputat, że Uprzeymość Wasza dałeś Ordynans Urodzonemu Bernhardemu Pułkownikowi w Elblągu będącemu, aby militari executione od Miasta pomienionego exekwował Summę 50m. Tynfow; do którey nietylko się toż Miasto z wyrażonych in annexis racyi bydź winne nierozumie, ale też maiąc territorium suum zawadzione y w Nim insuper ludzi Brandeburskich żywiąc niejest in Statu solutionis. — Zaczym My z Oycowskiey Naszey Łaskawości chcąc Temu Miastu Naszemu Elblągowi succurrere, interponimus za Nim Powagę Naszą do Uprzeymości Waszey, usilnie żądaiąc abyś iako Senator Pruski, któremu Terrarum Prussiae Jura oraz y Miast Jch muszą bydź wiadome, maiąc kompassyą super afflicta sorte przerzeczonego Miasta, niechciał Onemuż addere afflictiones, y pomieniony Ordynans demandatae executionis nazad rewokował, y pozwalaiąc czasu Temuż Miastu ad respirium oraz et ad cognitionem racyi Jegoż. — Uczynisz przez to Uprzeymość Wasza rzecz Nam wdzięczną, którą Respektami Naszemi Onemuż nadgrodzić nieomieszkamy: a teraz dobrego Uprzeymości Waszey od Pana Boga życzemy zdrowia. — Litera

138. — Litera E. Rationes, ob quas Civitas Elbingensis Summam (30.m Tynforum, /: quam ceu ex Congressûs Neofori Aº 1703. privata Authoritate habiti repartitione a Civitate debitam Illrmus Dnus Generalis Lieutenant de Fleming jam militari executione praetendere satagit :/, solvere nullatenus tenetur. — " — . — " — .

1º) Quia Magistratui Elbingensi hujus praetensionis causa, nec repartitio Congressus Neoforiensis, nec ulla assignatio desuper unquam producta vel oblata est. — " 2º) Quia Decreta Tribunalium Thesauri Leopoliensis et Luceoriensis, in quibus Illrmus Dnus Generalis Lieutenant de Fleming nihilominus Suam fundat praetensionem, suum jam amiserunt valorem; postquam omnes exercitus veteres praetensiones per Constitutiones Varsaviensem de Anno 1717. et Grodnensem 1718. ad futura Comitia remissae sunt, Ipsumque Radomiense Tribunal Ao 1718. feria Sexta intra Octavas Sacratissimi Corporis Christi praefatis Constitutionibus inhaerendo, idem statuit. — 3º) Quia omnes privata authoritate instituti Congressus per Lauda Generalis Terrarum Prussiae Conventûs Graudentinensis de Anno 1712. et Marieburgensis de Anno 1713. ipso Jure nulli ac invalidi declarati: ac insimul Illrmi ac Exclmi Dni Palatini obligati sunt, ut omnes qui ejusmodi indebitarum assignationum executionem praesumpserint, mota etiam Nobilitate, coerceant et reprimant. — 4º) Quia Civitas Elbingensis quietationibus p. d. Illrmi ac Exclmi Palatini ac Terrarum Prussiae Thesaurarij demonstrative probare potest: quod nunquam ullas in Conventu Generali laudatas Contributiones in proprium, sicuti in praefato Decreto Civitas Eadem accusatur, commodum verterit; quin potius praeter omnes Contributiones juste illatas, aliquot millia florenorum Thesauro praenumeraverit, qui Eidem adhuc debentur. — De coetero, illud insuper notandum; quod Civitas Elbingensis tempore instituti Congressus Neoforiensis n. p. Anno 1703. sub potestate Externae potentiae existens, Contributionem pro avertendo incendio Eidem ad 260.m Imperialium impositam solvere coacta fuerit; quodque usus-fructus Territorij Elbingensis ab Anno 1703. in hunc usque diem Vicinae potentiae cedat; ac Civitas nihilominus Contributionem /: putrocna Laptata :/ dictam (17.m flor. solvere teneatur: eaque de causa Commiserationem quam Executionem potius mereatur. — " — Quibus ex causis; ac insuper quod Cives exhausti omnique comercio penitus destituti praetenso quanto solvendo minime jam sufficerent; Civitas dilationem usque ad futurum Terrarum Prussiae Conventum Generalem ab Illrmo Dno

Generali

Generali Lieutenant de Fleming instantissime quidem petijt; neutiquam vero obtinere hactenus potuit. ~ " — . ~ " — " —

Postscriptum Literarum Dni Secretarij Elbingensis ad Illmum et Excellentissimum Dnum Supremum Regni Cancellarium. –

Hoc momento ex Literis per ordinariam postam acceptis percipio: quod Illustrissimus Dominus Generalis Lieutenant de Fleming, de quatuor militum cohortibus die 18. praesentis eum in finem congregatis, Cuique quatuor Praeconsulum Domui 50. milites pro executione imponendos jam ordinaverit; ac per Deputatos ex utroque Ordine ad Eundem missos vix eo persuasus sit, ut executionem ad diem 22. curr. suspenderit; ita ut executionis initium in praesens jam factum esse haud vane praesumere liceat; imprimis dum praefatum Illmum Dominum Generalem Lieutenant de Fleming promissae suspensionis paulo post jam poenituit, ac hac non obstante d. 19. Xbris Cohortes iterum convocare ac executionem realiter peragere circa postae abitum jam tentaverit. – Quid igitur Consilij ac solaminis Nobilibus Dominis Principalibus Meis per Expressum, /: quem unice ea de causa, donec lator praesentium reversus fuerit, hic detineo:/, communicandum habeam? ab Illustrissima Excellentia Vestra humillime etiam expecto. ~ " — . ~ " — . ~

158.) Copia Responsi ad Literas Secretarij Elbingensis ab Illustrissimo et Ex. Dno Sup. Rni Cancell.ᵒ dati in Kupis. 28. Xbr. 1722.

Summopere indoleo afflictae sorti Civitatis Elbingensis, et pro benevolo affectu Meo omne malum ab Eadem quantum fieri potest amovere cupiens, mitto ad Dnum Secretarium Dembowski projectum Literarum a Sª Reg. Mjste D. M. Clmo ad Illmum Dnum Castellanum Cracoviensem indilate expediendarum; simulque Eidem Dno Secretario ferventissime commendo, ut habita sufficienti a Dnione Vestra informatione nihil intentatum relinquat in avertenda quantocyus a Civitate hac aggravata impetitione. – His expressis maneo etc. ~ " —.

159.) Projekt Listu do Jmćpana Krakowskiego Het. W. Koron: od Jego Królewskiey Mości favore Elbląga. ~ " –

Jaśnie Wielm. etc – Na blisko przeszłym Senatus-Consilium post-Comicyalnym votum y zdanie było uniwersalne y samego Uprzeymości Waszey, aby ineantur rationes et media któremiby afflictae sorti Miasta Naszego Elbląga mogło się subvenire. – Kiedy jednak w tych dniach mamy uczyniony ad Providentiam Nostram od Tegoż Miasta rekurs z żałośnym przełożeniem ciężkiey dolegliwości

przez

 — przez surową y niedyskretną exekucyą żołnierską, która Summę trzydzieści cztery tysięcy Złotych dawnych zasług extorquere usiłuje, na fundamencie Assygnacyi y świeżego Ordynansu Uprzeymości Waszey sub d. 6. Mensis labentis w Warszawie Urodzonemu Grafowi Flemingowi Generałowi Infanteryi Naszey danego; przeto pro Paterna Nostra sollicitudine żądamy po Uprzeymości Waszey, abyś pomieniony Ordynans zechciał z zakazem wszelkich aggrawacyy y impetycyy rewokować, nietylko z tych racyy które Uprzeymość Wasza ex annexo wyrozumiesz, ale też y z tey reflexyi: że kiedy inne Miasta Państw Naszych wypłacając Contingens na regularną Woysku płacę, pożądanym cieszą się pokojem, daleko słuszniey y sprawiedliwą kompassyą y partykularną dyskrecyę mieć powinno Miasto Elbląg, które usum Patronymicorum bonorum usibus Rzeczypospolitey sakryfikowawszy w ustawicznych a Vicina Manu zostaje obrotach. Pewni zatym będąc, że Uprzeymość Wasza pro exigentia samey słuszności Temu Żądaniu Naszemu nieodwłocznym Contra-Ordynansem zadosyć uczynisz, dobrego Onemuż od Pana Boga życzemy zdrowia. — Dan etc. —„ —.

160.) DYARYUSZ,
Seymu Walnego Ordynaryynego Warszawskiego die 5ta Octobris 1722. Ru Szczęśliwie zaczętego. —

Na terminie dzisieyszym Kadencyi Seymu Walnego z Prawa y Uniwersałow Jego Król. Mci przypadłym, po godzinie dziewiątey zrana zjechali się do Zamku Jchmc XX. Krakowski, Kujawski, Poznański, Warmiński, Przemyślki, Kijowski, Chełmski y Kamieniecki Biskupi; Jchmc Panowie: Kasztelan Krakowski H. W. K., Krakowski, Ruski, Płocki, Mazowiecki, Połocki Wojewodowie; Wileński Het. Wielki Wo Xstwa Lit., Kamieniecki, Rawski, Smoleński, Małogoski, Kasztellanowie; Marszałek, Kanclerz, Podskarbi Wielcy Koronni; Xiążęta: Kanclerz, podkanclerzy y Marszałek Nadworny Wielko Xstwa Litewskiego; Ministri Status: Referendarz, Podkomorzy, Podskarbi Nadworny Koronny, Chorąży, Miecznik, Cześnik, Strażnik Regent Koronni; Pisarz Ziemski y Xiążęta Podstoli y Miecznik Litewski; tudzież Posłowie Województw, Ziem, y Powiatow. — Ztamtąd po dziesiątey Jego Królewska Mość in assistentia pomienionych Jchmciow oboyga Narodow Senatorow, Ministrow, Urzędnikow y

Posłow

Posłow, tudziesz Jmci X^a Nuncyusza, szedł pankami do Kościoła Kollegi=aty S.^o Jana, gdzie miał wotywę pontificaliter przy Kapelij Królewskiey Jmx. Biskup Poznański; Kazanie miał Jmx. Dominik Rudnicki Soc. Jesu Ordynaryy-ny Kaznodzieja Niedzielny super duplex thema: 1.º) In die quinta Mensis sedi in Domo Mea juxta fluvium Chobar et convenerunt Seniores Israel et facta est super eos Manus Domini. Ezechielis 1, : 2.º) Simile est Regnum coelorum homini Regi qui fecit nuptias Filio Suo . . . . Dicite invitatis... Math. 21, —. Po skończonym Nabożeństwie, eodem ordine et in eadem asi=stentia powrócił JEgo Król. Mość na pokoje Swoje: Stan zaś Rycerski poszli do Izby Poselskiey ad locum Consiliorum: gdzie zasiadłszy JmPan Wolski Sur=rogat y Poseł pierwszy Wileński zagaił Sessyą w ten Sens: = Osierociała z Swego Possessora Dyrektorska Laska Dnia dzisieyszego prezentuje się przezemnie in con-spectu WWmmPanow; spodziewając się, że cokolwiek vicissitudo rerum ubliżyła, to nadgrodzić mogą szczęśliwe przysztych Obrad Sukcessa, które prosperet Supre=mus legum Conditor pod szczęśliwym panowaniem Nayiaśnieyszego Króla Jmci. A że niepowinniśmy inaczey zaczynać tylko ab observantia prawa y zwyczaju w obieraniu Marszałka nadniu dzisieyszym; więc upraszam abyście WWmm=panowie in executionem prawa pomienionego ad denominationem JmPana Ma=rszałka ex turno przystąpić raczyli, pytając się: jeżeli jest zgoda nato? et conclamatum Z g o d a! ~ " —. Wziąwszy tedy Regestr czytał ordine naprzod Województwo Krakowskie y inne: a że z Tych Województw Postow niebyło, przypadł turnus pierwszy na Województwo Wileńskie: z którego o=dezwał się JmPan Tyzenhauz Starosta Inturski, et breviter nominował JmcPan. Podskarbiego Nadwor. Koron. do Laski: ale niektórzy Szlachta z Litwy obsti=terunt Jmcpanu Staroście z kontradykcyą y pokazowali przewiedzione na Nim processa. ~ " —. potym ex turno z Powiatu Oszmiańskiego nomino=wany był do Laski także JmPan Podskarbi Nadworny Koronny: wtym, JmPan Rostkowski Podstoli Łomżyński odezwał się allegando: że JmcPan Podskarbi Nadworny Koronny jest ineligibilis za Marszałka, bo jest Poseł controversus: ta jednak kontradykcya za interpozycyą różnych JchmcioW jest uspokojona. — ~ " —. JmcPan Lipski Skarbnik Betzski y Poseł prosił o głos, chcąc in=ferre ratione alternaty Laski, że na teraźnieyszey Kadencyi należy na Prowincyą Mało-polską: ale na głosy niebyło zgody, ile kiedy dwa turny nominacyi = Mar

 --Marszałka minęły. - Y tak ruszyli się Jchmcpanowie Postowie. ~" —

Jmćpan Marszałek intulit: że już per turnum zaczęte są głosy, prosząc aby dalej ad continuationem postępować. ~" — Jmćpan Lipski Skarbnik y Poseł Bełzski dopominając się głosu obiecał wnieść materyą do Elekcyi Marszałka należącą. ~" — Jmćpan Jaroszewski Chorąży Płocki wziąwszy volumen Legum, dla ufacylitowania Jllacyi o alternatę, czytał dwie Konstytucye, jedna 1690. o porządku seymowania, druga 1699. o Alternacie Laski, et subjunxit: albo ad executionem tego prawa przystąpmy albo się żegnaymy. ~" — Jmćpan Podkomorzy Dobrzyński y Jmćp. Pułkownik Zagwoyski y inni intulerunt, aby ci Jchmć przeciwko którym zachodzą kontradykcye abstineant od dania kresek na Marszałka póki się z pod nowey Laski justifikować niebędą. ~" -

Ztąd wszczął się motus między Posłami: y Obijcientes Jmćpanu Staroście Jnflantskiemu tym bardziey popierali swych kontradykcyy. ~" —. Dany zatym głos Powiatowi Lidzkiemu: z którego Jmćpan Scipion Starosta y Poseł Lidzki dał suffragium Jmćpanu Podskarbiemu Nad. Koro: ~" — Jmćpan Swidziński Starosta y Poseł Bracławski interlocutorie domawiał się o Alternatę na Prowincyą Mało-Polską: ponieważ Seym 1717. był sine sollennitatibus odprawiony, ani Seymiki praecesserunt ante-Comicyalne, ale go przyznawał za Seym Konfederacki nie-Ordynaryyny. ~" — Jmćpan Borucki Podczaszy Brzeski-Kujawski Poseł Łęczycki prosił, aby albo dziś przystąpić do Elekcyi Marszałka albo się pożegnać. ~. — Lucta się wszczęła tak o Alternatę jako y o kontradykcye: wstali z mieysc Jchmcpanowie Posłowie, na które powróciwszy, dał głos Jmćpan Marszałek ex turno Powiatowi Wilkomirskiemu: Jmćpan Lipski jednak z Jmćpanem Swidzińskim y z Jmćp. Granowskim Starostą Pereasławskim kontradykowali temu, aby daley ex turno miała procedere Nominacya: y tak Jmćpan Tyszkiewicz Poseł Wilkomirski supersedował od nominacyi Marszałka ex turno suo. ~" — Prosił o głos ex turno Xże Jmć Czartoryski Podstoli Litewski aby dany był Woiewodztwu Trockiemu? na co assensum Jmćpana Marszałka cum contradictione Jmćpana Lipskiego otrzymawszy nominował Jmpa: Podskarbiego Nadw. Kor: ~" — Wszczął się znowu motus; et intulit Jpan Swidziński, aby znowu od Woiewodztwa Wileńskiego turnum zacząć: ile kiedy Jmćpan Starosta ma kontradykcye. ~" — Na tę Jllacyą po różnych kontrowersyach Jmćpan Starosta Jnflantski powiedział: że lubo Mi jest miły honor który niesłusznie od Kontradicentow impetitur, pretio jednak boni publici deklaru-

deklaruje póty supersedere ab activitate póki Mw papiery in emunda=tionem ab objectis nieprzyydą, cum praecustoditione poena talionis na Kontra=dicentow jak się emundabit. ~ " — Tandem JchMc Betscy y inni Malopol=scy Postowie prosili o solucyą Sessyi, ile kiedy advesperascebat. - Na co JchMc Wiel=ko-polscy Postowie zdali się niepozwalać: ale JmcPan Marszatek nieco wytrzy=mawszy y porozumiawszy inszych JchMciow solwowat Sessyą in crastinum na godzinę dziewiątą. ~ " —. ~ " —. ~ " —.

Die Sexta Octobris.

=JmcPan Marszatek. Dzień wczorayszy pospolitego szczęścia kiedy impracti=cato exemplo zszedt y zatrzymat cursum Obrad Naszych; więc jakom na dn. wczorayszym zalimitowat Sessyą presse tylko do kontynuacyi nominowania Mar=szatka per turnum, tak przystępuję do dania gtosu Powiatowi Wilkomirskmu.

=JmcPan Lipski prosit o gtos, niepozwalając na kontynuacyą Nomina=cyi Marszatka per turnum. ~ " —. JchMc Postowie Wielkopolskiey Prowin=cyi y Litewskiey obstiterunt wszyscy; aby niedawane byty gtosy tylko per tur=num do nominacyi Marszatka. ~ " — JmcPan Lipski insurrexit przeciw Jmc panu Marszatkowi o dawanie ex turno gtosu do nominacyi. ~ " - JmPan Marszatek explikowat się allegando, że niestuszną cierpi Imposturę, ponieważ w niczym prawu non derogat; y prosit JmcPana Lipskiego aby pokazat prawo przeciwko wczorayszego dnia przeczytanemu prawu od JmcPana Chorążego Pto=ckiego. ~ Znowu JmcPan Lipski prosit o gtos. ~ " —. JmcPan Karwowski: na tym fundamencie wczorayszа limitowana jest Sessya,ześmy mieli dziś procedere per turnum do Elekcyi Marszatka. ~ " — JmcPan Lipski iterum o gtos dopominat się: któremu contradictum prout supra, osobliwie przez JmPana Karwowskiego Posta Podlaskiego; który intulit: jeżeli in passivitate Acephali bez Marszatka mówić będziemy, verendum żebyśmy Tego Seymu nie przegadali jako dolendo eventu na przesztey kadencyi. ~ " — Wstali zatym JchMc. ~ JmcPan Lipski wstając mówit: Non limitemus Libertatem! ~. Któremu JmcPan Jaroszewski Chorąży Ptocki reposuit: Libertas eo tutior quo subjectior Legi! ~ " — Potym JmcPan Marszatek do kontynuacyi dat gtos Powiatowi Wilkomirskiemu. ~ " — JmcPan Lipski z drugiemi JchMciami obsti=tit Tey kontynuacyi. ~ " —. JmP. Zagwoyski intulit: że kreski Controver=sorum niepowinny computari, ale prosit aby zacząć de novo per Turnum. ~

wstali

~„ — Wstali zatym z mieysc swoich. ~„ —. Tandem Jmćpan Marszałek zważywszy wczorayszego dnia Obrad publicznych irritum eventum, y uważając dzisieysze podobne wczorayszym kontradykcye, ob spem melioris successus limitował Sessyą do dnia jutrzeyszego na godzinę dziewiątą. ~„ —. ~„ —. ~.

= Die Septima Octobris. —

= Jmćpan Marszałek: Jakom dnia wczorayszego na tym szczególnie zalimitował Sessyą, abyśmy od kontynuacyi votorum na Elekcyą Jmćpana Marszałka dziś zaczynali; tak przystępuję do teyże kontynuacyi. ~„ — Jmćpan Swidziński Starosta y Poseł Bracławski intulit: aby od Województwa Krakowskiego zaczynać, bo niesłyszał żadnych danych ex turno kresek. ~„ — Jmćpan Lipski zaś prosił o głos. ~. Na co gdy zgody niebyło, wstali Jchmć z mieysc swoich y koncertowali tę kontradykcyę kontynuacyi Elekcyi Marszałka per Turnum. — Tandem post disceptationes, ~„ — Jmćpan Zagwoyski Pułkownik y Poseł Halicki swoim y innych kontradicentow imieniem deklarował się supersedere od kontradykcyi z tą prekustodyą: aby po obraniu Marszałka do żadney inney materyi nieprzystępować, tylko pure do utrzymania Władzy Hetmańskiey przy Prawach Swoich. ~„ —. Na co conclamatum Zgoda! ~„ — Jmćpan Marszałek: post tot disceptationes, kiedy widzę przychodzi na dniu dzisieyszym ad feliciorem successum Obrad publicznych cooperante gratia Spiritus Domini; tedy dziękując wszystkim Jchmciom którzy amore boni publici supersedowali od kontradykcyi, deklarował po obraniu Marszałka do niczego nieprzystąpić tylko do utrzymania Władzy Hetmańskiey przy Prawach Swoich. — Zaczął tedy ordine z początku dawać głosy per turnum do Elekcyi. — A gdy niebyło przed Nim Posłow z innych Województw dał Sam suffragium z Województwa Wileńskiego na Jmćpana Podskarbiego Nadwo. Koronnego. — potym per turnum innym Województwom, Ziemiom, y Powiatom dawał głosy: z których unanimiter kreski cesserunt favore pomienionego Jmćpana Podskarbiego: cum praecustoditionibus, że po Elekcyi od Władzy Hetmańskiey utrzymania y od Ordynacyi Ostrogskiey zaczną Consilia publica, non descendendo do żadnych inszych materyy. ~„ — Subjunxerunt Posłowie Płoccy y Rawscy, aby nad prawo y zwyczay z żadnego Województwa więcey nieznaydowało się w Izbie Posłow: y potym kiedy przyszedł turnus na Województwo Bracławskie obstitit, żeby niedawać głosow tylko dwiema Posłom według prawa y zwyczaju, a teraz się sześciu znayduje. ~„ —. W tey kontradykcyi ruszyli się wszyscy z mieysc y wyperswadowali kontradicentibus, że pozwolili na ten tylko Seym. ~ Niektórzy potym Jchmć panowie Posłowie dając Suffragia per turnum circa =

praecustod

praecustoditiones o Władzy Hetmańskiey y o Ordynacyi Ostrogskiey y to = caverunt: aby wydane non in forma Mandaty na Sądy Seymowe o tę Ordynacyą ex Instantia Kawalerow Maltańskich niemiały suum robur, ale ten Interess ad plenos Ordines Reipublicae należący, aby tu naprzod, potym in plenis Ordinibus był uznany; subjungendo niektórzy „że Nam nic po Tym Zakonie" ~.-

Po zakończeniu konkordyi latorum suffragiorum in favorem Imcipana Podskarbiego Nadwornego Koronnego; Imcipan Wolski natenczas Dyrektor Starey Laski oddawał Laskę Imcipanu Nowo-obranemu Marszałkowi: która odebrawszy cum plausu et congratulationibus publicis Juramentum solitum wykonał według Roty która dyktował Imcipan Wolski. ~. Zasiadłszy tedy Imcipan Marszałek Neo-Electus dziękował ore facundissimo całey Izbie pro Suffragijs in se collatis: skończywszy podziękowanie deputował ex Provincijs według zwyczaju cum denuntiatione do Jego Król. Mci Posłow Jchmciow Panow: z Wielkiey Polski, Ciechanowskiego y Rawskiego Starostow y Podczaszego Czerskiego; z Małey Polski, Starostę Bractawskiego, Stolnika Wołyńskiego, y Starostę Boroniecekiego; z Wielkiego Xstwa Lit., Kryszpina Starostę Orszańskiego, Ogińskiego Starostę Brasławskiego, y Zawiszę Starostę Mińskiego; którzy zaraz poszli do Jego Krolewsk. Mości. - Interim Imcipan Marszałek solwował Sessyą in crastinum. ~" -

= Die Octava Octobris. -

- Imcipan Marszałek zagaił Sessyą od powinszowania szczęśliwych początkow Obrad publicznych: w czym dimidium facti zakładając non dimidio ale integro corde życzył felicem przy doskonałym zdrowiu wszystkich Jchmcipanow = Posłow tychże Obrad successum: y po komplemencie przystąpił zaraz do nominacyi Jchmciow Panow Deputatow do Konstytucyi, to jest: z Wielkiey Polski, deputował Jchmcipanow, Dunina Regenta Koronnego y Jaroszewskiego Chorążego Płockiego; z Małey-Polski Jchmcipp. Potockiego Referendarza Koronnego y Karwowskiego Podczaszego Wiskiego; z Wielk. zaś Xstwa Litewskiego, Jchmciow Panow Wolskiego Surrogata Wileńskiego y Tyszkiewicza Cywona Wileńskiego; którzy gdy się na mieysca swoje zabierali, Jmpan Kopec Poseł contradixit pretendując aby wprzod do Konstytucyi byli ex Senatu Deputati. ~ Ruszyli się wszyscy z mieysc y tę kontradykcyą uspokoili. ~" - Interim Jchmcipanowie Łęczyccy Posłowie pretendując mieysca pierwszego z Prowincyi Wielko-Polskiey, ile że z górnieyszych Województw niebyło Posłow, wszczęli kwestyą: która tak =

musiała

— musiała bydź uspokojona, że wszyscy Jchmc panowie Posłowie z mieysc swoich ruszyli się. — potym według Regestru y dawnego zwyczaju Jmpan Marszałek dawał mieysca. — potym Jp. Marszał. solwował Sessyą in crastinum.

= Die Nona Octobris.

= Jmcpan Marszałek wyraził przy zagajeniu Sessyi: że jako Deus Consilij zgromadził in hoc Sacrarium wolnych Oyczyzny Synow, których mens in Consilijs valet, in certamine dextra; tak uczy Mię usus et praxis dierum, że naybardziey konfidencya inter Status fundamentem jest naydoskonalszym salutis et tranquillitatis publicae. — Na tey tedy chcąc firmare Consilia publica, oraz et privatis Wojewodztw, Ziem, y Powiatow dogodzić desiderijs, salutares Sensus in objectum zakładając, słuchać Roskazow pragnę etc. — Jmpan Podkomorzy Dobrzyński prosił o głos; y inni Jchmc o też głosy domawiali się. — Jmcpan Karwowski interlocutorie prosił o naznaczenie rewizyi do Gospod przynaymniey satisfaciendo zwyczajowi y wygodzie Poselskiey wygadzając. — O co wszyscy Jchmc instando prosili Jmcpana Marszałka. — Więc tedy Jmcpan Marszałek stosując się do publiczney rekwizycyi deputował ex Gentilibus do tey Rewizyi: z Wielkiey Polski, Jmpana Karskgo Chorążego Sochaczewskiego; z Małey polski Jmpana Flińskiego Starostę Niżyńskiego; z Wo. Xstwa Lito. Jmp. Niesiołowskiego Starostę Czeryńskiego. — Jmcpan Marszałek subjunxit: ponieważ dnia wczorayszego Jchmc uproszeni do JEgo Kr. Mci cum denunciatione Electionis nieuczynili relacyi; przeto upraszał aby dziś była uczyniona. — Jmcpan Nakwaski Starosta Ciechanowski retulit: że lubo był primus in ordine delegowany cum denunciatione JEgo Król. Mci, jednakże uprzedzony był w tey funkcyi przez Jmpana Starostę Rawskiego: a zatym namieniwszy że Król Jmc mile przyjął tę denuncyacyą, aby Jmpan Starosta Rawski relacyą uczynił instilit. — Jmcpan Starosta Rawski prosiwszy o głos wyraził: że z roskazania całey Izby będąc u JEgo Królewskiey Mości doniosł o Elekcyi Dyrektora: y że Jmcpan Kanclerz W. Koronny upewnił o ukontentowaniu JEo. Kr. Mci z tey tak chwalebney Elekcyi, y że przydał oraz sponsionem, jako JEgo Królewska Mość o to usilne ma staranie, ut sit cunctis optima quies, zalecając Izbie aby incunctanter progrediatur in Consilijs. —

= Ruszyli się zatym Jchmc z mieysc swoich: na które gdy powrócili Jmcpan Marszałek limitował Sessyą do dnia jutrzeyszego. —

Die

=Die Decima Octobris. —

=Jmćpan Marszałek: Lubo wiemy wszyscy że dzień dzisieyszy Sobotni jest dies divinae quietis, jednak niepowinniśmy tego brać do konsyderacyi abyśmy niemieli procedere in opere salutis publicae. — Nikogo nieodraża taka praca która jest stimulo decoris Reipublicae. — Tey insistendo zagajam Sessyą, chcąc wziąć lumen ex maturo judicio et sensu WWmćpanow w dalszych Obradach. — Subjunxit przytym: że ponieważ Jchmc Deputati do rewizyi gospod relacyi nieuczynili; dla tego exquirebat assensum Jchmciow, jeśli jest wola słuchać teyże relacyi? — Na co wszyscy assenserunt. — " — . Więc Jmćpan Karski Chorąży Sochaczowski wziąwszy głos uczynił relacyą: że będąc deputatus z tuteyszey Izby do Jmćpana Marszałka W. Koronnego egit z Jmcią o Poselskie gospody według zwyczaju, y że Jmćpan Marszałek distulit rezolucyą do dnia jutrzeyszego: interim jednak Jmp. Stanowniczy Jmci retulit informando, jako na Dwór JEgo Król. Mci wiele bardzo gospod pozabierano, w których się niemało Forystyerow mieści. — Po tey relacyi zaraz intulit: ponieważ znayduiemy się in activitate, antecedenter zaś przyrzekliśmy Sobie od niczego niezaczynać tylko od Władzy Hetmańskiey którą zdaiemy się teraz silentio involvere; a zatym żebyśmy nadaremnie czasu nietrawili, deklaruję się do niczego nieprzystąpić póki ta materya niebędzie uspokojona: alias sisto activitatem. — " — . — Xiąże Jmc Radziwiłł Miecznik Litewski interlocutorie mówił: że póki Interess Ordynacyi Ostrogskiey niebędzie razem z Władzą Hetmańską uspokojony póty y On deklarował się do niczego nieprzystąpić. — " — . Na którą prekustodycyą Jchmćpanowie Małopolscy Posłowie allegowali: że razem obadwa te Interessa niemogą być uspokojone, ale wprzód materya Władzy. — " — Ruszyli się zatym z mieysc koncertując rzeczy interlocutorie: potym zasiadszy mieysca Swoje, — " — — . =Jmćpan Chorąży Sochaczowski wziąwszy głos exkuzował się: że nie dla tego stiterat activitatem aby miał cursum Consiliorum tamować, ale dla tego aby czasu drogiego nadaremnie nietracić; y przywrócił activitatem. — " — . Jmćpan Marszałek zalimitował Sessyą do przyszłego poniedziałku innuendo: że dzień dzisieyszy powinniśmy obchodzić in commemoratione Wiktoryi Chocimskiey z nieprzyjaciela Krzyża S., którą waleczna Ręka Equestris Ordinis chwalebnie otrzymała. —

=Die Undecima Octobris. —

JEgo Królewska Mość in assistentia Jchmćpanow Senatorow, Ministrow Status, y Urzędnikow Oboyga Narodow, tudzież Jchmćpanow Posłow, słuchał Mszy Swiętey w Kaplicy Zamkowey. — Potym mieli Audyencyą Jchmćpanowie Posłowie od Woiewodztwa

Połocke[go]

146.to Potockiego cum denunciatione Elekcyi Jmćpana Hetmana Polnego Litews. za Swego Wojewodę, upraszając aby JEgo Król. Mć hanc Electionem confirmare raczył. ~ Odpowiedział a Majestate Xże Jmć Kanclerz Wielki Wielk. Xstwa Litt. deklarując: że JEgo Kr. Mość desiderio Województwu satisfacere nieomieszka. ~.

Die Duodecima Octobris. —

Jmpan Marszałek: Chociaż ex serie dierum dzień dzisieyszy jest dies Lunae, przecież u Mnie in diem solis computatur; kiedy przy chwalebney WWMPanow do Obrad publicznych applikacyi soles melius nitent y do dalszey pokazuja się novae Sidera magna spei. - Zkąd zabieram niepłonną nadzieję; że lubo w przeszłym tygodniu mniey pracowite y pożyteczne odprawiły się Sessye, jednak niebędą cenzurowane inconstantis imagine lunae. - Zaczęliśmy quam exactissime od upomnienia się Gospod Poselskich: zaczym daję głos Jmćpanu Rawskiemu do uczynienia relacyi, co sprawił na swojey funkcyi? ~ „ — Jmćpan Karski Chorąży Sochaczowski wyraził: że commissum negotium rewizyi gospod jest non unius diei actus, ile przy intrygach między Stanowniczymi Królewskiemi y Marszałkowskiemi oboyga Narodow; referował się na Kollegę Swego który ma opisaną in scripto o tych Gospodach Informacyą. ~ „ — Jmćpan Jliński Starosta Niżyński retulit: że dwieście Kamienic zabrał na Dwór Królewski Stanowniczy JEgo Król. Mći; na Jchmćpanow Senatorow także trzydzieści Kamienic zabrano. - Jnstitit zatym upraszając Jmćpana Marszałka, aby conveniat Stanowniczego JEgo Król. Mći, żeby jedną przynaymniey część na Krakowskim przedmieściu ustąpił. - Co Jmćp. Marszałek effectuare deklarował. ~.
~ „ — Jmćpan Niesiołowski deputowany z W. Xstwa Litewskiego do rewizyi gospod intulit: że całe nowe - Miasto Jmpan Generał Grzegorzewski Regimentem Gwardyi occupavit; a tam z dawności należą Gospody W. Xstwu Litews. similiter jako y Koronie; instando do Jmpana Marszałka, aby z kim należy agał o te gospody. ~ „ — Jmćpan Starosta Zakroczymski prosił o głos; a oraz Jmp. Lipski y Jmp. Karwowski. ~ „ — Wstał zatym z mieysca swego Jmćp. Marszałek, y z Tymiż Jchmciami egit którzy głosow pretendowali. - Supersedowawszy zaś od tey pretensyi, kiedy Jmp. Marszałek zasiadł, ~ „ — Jmćpan Starosta Zakroczymski interlocutorie praecustodivit mówiąc do Jmćpana Marszałka: że jeżeli ma bydź solwowana Sessya nic niezrobiwszy, na to niemasz zgody; żeby Bracia Nasi niemówili że in muta scena nadaremnie czas trawiemy. ~ . -
— Xiąże Miecznik Litewski uczynił także prekustodycyą: ażeby przy traktowaniu

waniu materyi Władzy Hetmańskiey oraz był traktowany y Interess Ordynacyi Ostrogskiey. – Na co conclamatum Zgoda! ~ „ . – Imp. Marszałek zniostszy się z Imcip. Starostą Zakroczymskim y z inwemi Ichmciami solwował Sessyą in crastinum. ~ „ — . ~ „ — . ~ „ — .

Die Decima Tertia Octobris. –

Imcipan Marszałek Poselski zagajając Sessyą, wspomniał: jako będąc na drodze słuchania roskazow całey Izby, idzie gościńcem dawnych zwyczajow; pytając się wszystkich Ichmciow których Mu Pan Bóg dał ad illuminationem y u których zakładał sobie gloriam obsequij, co czynić roskażą? ~ Prosili zatym o głosy. – Dał pierwszy Imp. Marszałek Imcipanu Zboińskiemu Podkomorzemu Dobrzyńskiemu. – ~ „ . — Który zabrawszy, zaczął od powitania wszystkich Ichmciow z nadzieją prosperi eventus Seymu teraźnieyszego, ile kiedy Dziedziczna Ascia Imcp. Marszałka wszystkie mala któreby casu aliquo na Rzeczpospolitą przypaść miały odciąć potrafi. – A że wszystkie Województw, Ziem, y Powiatow Instrukcye do jednego collimant celu, abyśmy do żadnych nieprzystępowali materyy póki wprzod Komenda przywrócona niebędzie; insistendo tedy y swojemu Obowiązkowi, na uleczenie vulneris hujus applikować pharmacum życzył, dwa sposoby insinuando: = pierwszy rozumiał być, aby po powitaniu JEgo Król. Mci, /: ponieważ Władza Hetmańska tangit omnes Status :/, aby Imcp. Marszałek upraszał o Prowincyalne Sessye, mieniąc że daleko lepiey porozumieć się tam może de gradibus uspokojenia Oney; druga, upraszał Imcipana Marszałka aby przy podziękowaniu JEgo Królews. Mci pro paterna cura o Klemencyą w tey mierze Majestatu Pańskiego upraszał; życzył ad extremum aby Kommendę wprzod akkomodować a potym Ordynacyą Ostrogską. ~ „ — : Imcipan Czacki Stolnik y Poseł Wołyński wyraził facundo ore powitanie Izby y powinszowanie Imcp. Marszałkowi Dyrekcyi. – Życzył pro primo Objecto Władzę Hetmańską dawnemu zwyczajowi przywrócić, siły stabilire, y cokolwiek ex orbita dawnych praw wypadło in bonum statum reducere, y czego diffidencya inter Status przeszłemi czasy narobiła aby konfidencya zupełna na teraźnieyszym Seymie nadgrodziła. – Wyraził, że niewchodzi in censura co za konsekwencye z oddania Kommendy Cudzoziemcom? przywiodł tylko, że Zygmunt – August Król z miłości ku Rzeczypospolitey na to samo uprzywilejował Władzę Hetmańską, in quantumby Majestas chciała saevire contra libertatem, aby oney successu temporis broniła; y czego Łaskawy Pan pozwolił, upraszał aby

to JEo Kr.

 — to JEgo Królewska Mość z Łaskawości Swojey ku Teyże Oyczyznie potwierdził. — Przywiódł y to, że w Rzymskiey Rzeczypospolitey in Triumviratu gdy się novitates wzniecały, y Jch też Władza umnieyszać się poczęła. — Upraszał zatym JmPana Marszałka, aby jako maiący traditas sibi claves nietylko do Skarbu ale oraz y do Serca Pańskiego zechciał pulsare o też Łaskawość. — Dołożył insuper, aby jeżeli przyjdzie do utrzymania JmćPana Feltmarszałka przy Kommendzie, ante omnia fidelitatem et obedientiam Jchmciom Panom Hetmanom przysiągł. —„ — JmćPan Tyzenhauz Starosta Jnturski upraszał JmćPana Marszałka: aby raczył adire Króla Jmći y upraszać o przywrócenie Władzy Hetmańskiey: in reliquo rezerwował sobie do tey materyi in tractu dalszych Obrad przymówić się. — A ponieważ Mandaty o Ordynacyą Ostrogską przeciw prawu wydane są, aby te Rzeczpospolita skassowała instabat: oraz aby do powitania JEgo Król. Mći pospieszyć: y aby JEgo Król. Mość Gospodarstwo Województwa Wileńskiego raczył conferre wielkich zasług Wielkiemu Hetmanowi JmćPanu Kasztellanowi Wileńskiemu. —„ — —„ — JmćPan Grabski Podkomorzy y Poseł Łęczycki życzył: aby tę materyą kommendy suo loco traktować praemissis praeliminaribus lege praescriptis, to jest po powitaniu JEgo Król. Mći. —„ — JmćPan Lipski Skarbnik y Poseł Bełzski, po komplemencie obszernym, życzył: aby JEgo Król. Mć suo Jovi fulmina to jest Wielkiego Orła Hetmanowi Władzę przywrócić raczył. —„ — Xżę Jmć Miecznik Litewski o dobrach Ostrogskich mówiąc życzył: aby ta materya ad normam Constytucyi Anni 1697. determinowana była, deklaruiąc że się póty z tey Jzby nieruszy póki wraz taż materya traktowana niebędzie z Władzą Hetmańską. — —„ — JmćPan Stecki Chorąży y Poseł Kijowski w głosie Swoim obszernym wyraził: pytając się jeżeli Seym teraźnieyszy jest ordynaryjny czyli extraordynaryjny? — Jeżeli Ordynaryjny, na coż extraordinarie na Nim postępować? : na Extraordynaryjnym mogłoby się to dziać non observatis solennitatibus, co proponitur. — Na teraźnieyszym zaś Ordinarius Cursus Seymowania observari powinien in praeliminaribus et Coeremonialibus. — Widzę że WWmPanowie jedni się trzymacie prawa, a drudzy obstawacie przy Władzy Hetmańskiey: a lex positiva o porządku Seymowania Anni 1690. jubet non disputat. — Obowiązaliśmy się przy obieraniu JmćPana Marszałka do żadney inney materyi nieprzystępować, póki Władza Hetmańska uspokojona niebędzie. — Powitanie zaś JEgo Kr. Mći jeżeli jest ważnieysze jak traktowanie jakiey inney materyi przed Władzą Hetmańską?

snadno

wiadno to każdy discernere może. – po expedyowaniu Ceremonialium et Preli=
minarium w porządku Seymowania praescriptorum, y Ja sam praecustodio sobie
od żadney inney materyi cursum Obrad niezaczynać tylko od Władzy Hetmań=
skiey, z tym dokładem aby nec Jota Seymu Traktatowego 1717. immutetur. –
Jmp. Marszałek jest Os Nostrum; przez Niego wszelkie expostulacye do JEgo
Król. Mci suo tempore doniesione bydź mogą. – Prowincyalne Sessye niemogą
bydź aż po powitaniu JEo Kr. Mci y po wysłuchaniu a Majestate propozycyi. –
—„ —. Jmćpan Karwowski Podczaszy Wiski Poseł Ziemi Bielskiey zabiera=
jąc pierwszy raz in plena Activitate głos życzył: aby ultima primis et prima
ultimis correspondeant, y żeby się mogło mówić że Ten Seym exemplariter za=
częty. – Założyliśmy na tym Seymie za fundament przywrócenie Władzy Hetmań=
skiey y Interess Ordynacyi Ostrogskiey, y słusznie; bo jako jest niemałe pericu=
lum że w cudzych ręku Kommenda zostaje, tak niemnieysze byłoby gdybyśmy =
mieli do Ostroga Extraneum militem przypuścić. – Życzył zatym, według Prawa
praemittere praeliminaria. – Powitanie JEgo Król. Mci nieczyni Seymu, ale humani=
tatem ku Panu z powinności. – Pytał się: jak chcemy traktować tę materyą Wła=
dzy Hetmańskiey? czyli słownie czyli per Legem? na słowną determinacyą nie=
pozwalał; a prawa pisać niemożemy tylko ex Consensu omnium Ordinum; ani
nawet projektu formować tu możemy, póki od Tronu nieusłyszemy propozycyi,
y po wotach Senatorskich; które powróciwszy do Izby wolno Nam będzie rationa=
biliter refutować, jeśli co zdać komu niebędzie. – Prowincyalne Sessye także nie=
powinny bydź aż praecedent vota Senatu y Ministrow Status których godnych
mają. – A w ostatku, choćby Jchmc Panowie Hetmani uspokojeni zostali w Inte=
ressie Kommendy; interest Izbie Naszey dla odwrócenia podobnych in futurum
kłótni Konstytucyą na to postanowić. – w Interessie Ordynacyi, że stante recessu
są wydane Mandaty, expedit, aby Ore Jmćpana Kanclerza od Tronu były skasso=
wane, y tak Władzy Hetmańskiey jako y Tey Ordynacyi materya była uspoko=
jona; bo jako pro primo objecto trzymamy Kommendę Hetmańską, tak też aby
niebył wprowadzony Exoticus Miles do Ordynacyi Ostrogskiey praecustodimus. –
—. —. Jmćpan Scypion Starosta y Poseł Lidzki: słysząc w przepędzonych
dniach prekustodycye o Władzy Hetmańskiey aby ante omnia restituatur Jchmc
Panom Hetmanom, życzył manutentionem Oney, praemissis jednak solennitatibus
które prawem opisane są. – Quantum attinet Ordynacyi Ostrogskiey Interessu,

życzył

 — życzył aby go odesłać ad plenos Ordines Rzeczypospolitey, ile że jest Interess Status non judicij. — " — JmćPan Borucki Podczaszy Brzeski-Kujawski Poseł Łęczycki mówiąc o Władzy Hetmańskiey życzył: aby Ją ad statum suum przywrócić, ale praevijs na tym Seymie praeliminaribus lege praescriptis. – Powitanie JEgo Królew. Mći niejest materya Seymowania, ale tylko debitum Officium humanitatis: więc tedy należy tę Ceremoniją expedyować ante omnia, a dopiero przystępować ad negotia tractanda w Instrukcyach commissa, począwszy od Władzy Hetmańskiey y od Ordynacyi Ostrogskiey. — " — JmćPan Słucki Sędzia Ziemski y Poseł Łęczycki intulit: aby naprzód do powitania JEgo Królewskiey Mości accedere, a dopiero potym do wniesionych materyy. — " — JmćPan Dąmbski Łowczy Poznański Poseł Kujawski toż samo promowował. — " – JmćPan Swidziński Starosta y Poseł Bracławski: Wraca się głos wolny który był zamilkł. Zaczynam go teraz liberius od powitania wszystkich WmmPanow, y od podziękowania JEgo Król. Mći że zamilkłe dotąd usta przez naznaczenie Seymu tego otwiera. – Władza Hetmańska jest decus et praesidium wolności Naszey; dolendo fato y niepraktykowanym przykładem zmnieyszona została. – Przyrzekliśmy Sobie przy Elekcyi JmćPana Marszałka że do żadney rzeczy ani do powitania JEgo Król. Mći przystępować niemieliśmy, póki tenże Interess Władzy ad satisfactionem Rzeczypospolitey uspokojony niebędzie; a teraz od promocyi Jego zdamy się oddalać: przecież powinniśmy Sobie constare. – Doznaliśmy tego na przeszłym Seymie – ex Limitatione – Grodzińskim, że promowując Władzę Hetmańską w Uniwersałach post – Comicyalnych o to cenzurowani byliśmy. – Jednak jakom się nie zwykł odmieniać tak y teraz ponawiam, że się ztąd nieruszę póki wszystkich Województw Universale votum y w Instrukcyach Nam pro primo Objecto podane tu w Tey Izbie in hoc sacrario libertatis niebędzie ukontentowane. — " —

JmćPan Młocki Starosta y Poseł Zakroczymski deklarował w Interessie Kommendy y Ordynacyi Ostrogskiey zgodzić się cum magnis Sensibus całey Izby. –

JmćPan Kalinowski Starosta Winnicki Poseł Bracławski uspokojenie Kommendy przed powitaniem JEgo Królewskiey Mości zalecał. — " — JmP. Starosta Słonimski toż samo poparł. — " — JmćPan Odechowski Poseł Żmudzki w głosie swoim wyraził względem Kommendy która tamuje Obrady publiczne: że radby chciał mieć explikacyą, co JmPan Fleming Koniuszy Litewski przeciwko tey Komendzie excessit? Jeżeli przekonany będzie że wykroczył, to Go sądzić a niebrać czasu tą materyą Obradom publicznym potrzebnego. – Życzył zatym: add

odłożywszy tę materyą dalszemu czasowi przystąpić do powitania JKr. Mći.
=JmćPan Grabowski Podczaszy Kijowski Poset Jnflantski wyraził: że przeszłych Seymow irritus eventus powinienby bydź motivo do należytey według prawa ordinario cursu Obrady; et non agenda quae dolenda. – Praeliminaria expedyować należy; JEgo Królew. Mość powitać, propozycyi wysłuchać, a dopiero do materyi Seymowania przystąpić. – Jnteress Ordynacyi Ostrogskiey per Judicium które Rzeczpospolita ordinabit powinien bydź regulowany; ile kiedy Mandaty w tey Sprawie wydane na ten Seym są rite et legitime wyniesione: a wszak Creator Noster po przestępstwie pierwszych Rodzicow Naszych nieinaczey Process formował tylko od Pozwu, kiedy do Comparycyi Adam, ubi es? wokowany! Życzył tedy tę Sprawę odesłać na górę; a interim ad executionem Legis y dawnych zwyczajow przystępować. –
=JmćPan Niesiołowski Starosta Czyzyński mówił: Trzeba wiedzieć jak Ta Władza odpadła od JchmćPanow Hetmanow; y jeżeli przez trzymanie Kommendy JmPan Fleming w czym deviat, to Go sądzić; a tak drogiego czasu niezabierać. –
=JmćPan Pacysewicz Poset Piński: Powitanie JEgo Król. Mći niepowinnoby bydź zatrudnione, bo lex jubet non disputat; ale że te dwie materye Władza Hetmańska y Ordynacya Ostrogska vim legis sapiunt, dla tego deklarował że ich nieodstąpi, ani do żadney accedet traktowania materyi, póki y Władza non restituetur JchmćPanom Hetmanom, y póki Mandaty w Jnteressie Ordynacyi Ostrogskiey na Sądy Seymowe wydane niebędą skassowane. ~ " — Chcieli jeszcze inni Jchmć niektórzy zabierać głosy, ale.. ~ " JmćPan Marszałek: Kiedy na dniu dzisieyszym zachodzą głosy jedne życzące pośpieszenia ad adorationem Majestatis, drugie promowujące ante omnia ufacylitowanie Kommendy Hetmańskiey y Ordynacyi Ostrogskiey; więc ob spem melioris successus zalimitował Sessyą in crastinum. –

=Die Decima Quarta Octobris. –

=JmćPan Marszałek przy zagajeniu Sessyi wyraził: Jeżeli dispositione ex sorte dierum dzień dzisieyszy medium tenet, toć y o progressach Obrad Naszych na tym tu mieyscu mówić się może = Medium tenuēre Beati. – Już tedy wątpić nietrzeba że y Mnie beatior będzie kiedy WWmćPanowie nieudolność Moją magnis Consilijs beare zechcecie; o które, ad quam prosperrimum Successum Seymu tego upraszam. ~ " — JmćPan Wyżycki Podkoniuszy Litewski y Poset Bracławski: Powinszowawszy JmćPanu Marszałkowi direkcyi życzył, aby przez tę Laskę habeat aditum mansurae in soecula famae. – o Władzy Hetmańskiey mówiąc intulit: że w cudzych Ręku będąc jest formidanda Rzeczypospolitey; a zatym

życzył

 - życzył ut restituatur, deklarując się nieruszyć z Tey Izby póki o przywróceniu Tey nieusłyszemy. - Co zaś do Interessu Ordynacyi Ostrogskiey, refutował Głos wczorayszy Imćpana Grabowskiego Posła Inflantskiego wyrażając, co za pericula mogłyby evenire gdyby te Dobra miały być Kawalerom Maltańskim przysądzone! subjungendo, że dotąd pamiętne być musi Xięstwo Inflantskie swoich niebespieczeństw od Krzyżakow. - Wyraził naostatek, że jako Mandaty wydane bez wiadomości Imćpana Kanclerza W.º Kor.º y bez podpisu Imp. Instygatora Koronnego subjacent nullitati, tak y Terminu z Nich na Sądach Seymowych być niemoże; ile kiedy to jest Sprawa Successionis. - dołożył y to, że należałoby interrogare Augustinum, jeśli się godzi ex haereditate et Haeredes ditare et Christum? A zatym upraszał, o skassowanie tych Mandatow: alias deklarował się do niczego nieprzystąpić.

= Imćpan Narzymski Starosta Bobrownicki Poseł Dobrzyński powitawszy Imćpana Marszałka y Izbę namienił: że Interess Władzy Hetmańskiey ad omnes tres Ordines należy, życząc aby go tamże odesłać, upraszając Imćp. Marszałka aby przy powitaniu JEgo Król. Mći przełożył ten Interess Panu; a oraz dla tym łatwieyszego w tey mierze porozumienia się aby upraszał o Prowincyalne Sessye.

= Xiążę Jmć Czartoryyski Podstoli Litewski Poseł Trocki do powitania JEgo Król. Mći życzył accelerare. - o Ordynacyi Ostrogskiey mówił: że jest in Lite et ex natura Sui należy do Sądow Seymowych, ani może detrectare forum; ponieważ ex mente Ordinantis powinna cedere Ordini Melitensi, kilko Konstytucyami to być obwarowano allegując. - Intulit y to: że ta materya non tangit Statum, ale pure ad executionem Konstytucyi do Sądu Rzeczypospolitey należy. Insuper deklarował do żadney rzeczy in cursu Consiliorum nieprzystąpić, póki ta Sprawa rozsądzona niebyła. - Upraszał ad extremum Imćpana Marszałka, aby żadney w tym Interessie nomine publico niewnosił Instancyi y expostulacyi. -

= Imćpan Ledochowski Podstoli Wołyński kładł pro primo Objecto dawny punkt restitutionis Kommendy Hetmanom, oraz niemałe et nocivum Rzeczypospolitey ex hac novitate detrimentum, obtestando Imćpana Marszałka aby Mu raczył wierzyć że z Tey Izby póty się nieruszy póki Kommenda secundum Novellam Legem niebędzie przywrócona: oraz upraszał, aby JEgo Król. Mość objawił sekret dla czego niedowierza Hetmanom? —. —. —. —

= Imćpan Godlewski Starosta y Poseł Nurski namienił: że we dwóch Seymach były tylko vanae Obrad imagines, przeszkodę tego kładąc Interess Kommendy Hetmańskiey: tenże sam y teraz cursum Consiliorum tamuje: y = podobno

podobno niepotrafiemy odwalić kamienia tego póki JEgo Król. Mość z Łaska=wości Swojey nieprzyłoży starania. — Powitanie Pana nierozumiem aby miało prae=judicare Interessom; bo Ludzkością nikt niegrzeszy: a do tego tym śmieley zażyć możemy tey konfidencyi do Pana im bardziey spodziewać się należy, że Pan dla Nas uczyni Łaskawą Deklaracyę. — A w ostatku dotrzymaymy Sobie Słowa, że jako tu czyniemy prekustodyą tak in casum omnem abyśmy in regressu przyrzekli Sobie że do niczego nieprzystąpiemy tylko do tey samey materyi. — Insuper podał y to medium: aby JmcPan Marszałek chciał adire JEgo Król. Mość y upraszać nomi=ne publico o ułatwienie y uspokojenie tego Interessu, przytaczając Słowa Proroka: Clama, ne cesses, quasi tuba exalta vocem. — Interess Ordynacyi Ostrogskiey do cały Rzeczypospolitey odesłać życzył. ~ " — JmcPan Karwowski Podczaszy Wiski: Interess Kommendy jako wszyscy mamy w Instrukcyach, tak wszystkim Nam promowować pari zelo należy, y pro primo Objecto Obrad mieć go powinniśmy. — Pozwalał, aby Jmp. Marszałek czy to przy powitaniu czy przed powitaniem chciał upraszać JEgo Król. Mci o uspokojenie tey materyi; także aby Interess Ordynacyi Ostrogskiey wspomniał; ponieważ z Władzą Hetmańską ma konnexyą, gdyż Woysko Ordynackie do Kommendy Hetmańskiey należy. ~ " — · ~

JmcPan Nakwaski Starosta Ciechanowski. — Materya Komendy jest naypier=wsza, od którey y Sam deklarował się nieodstąpić, ale suo tempore; teraz zaś niezdaje się privatim o Nię instare; y prosił JmcPana Marszałka aby o to nieexpo=stulował z Królem Jmcią tylko wraz przy powitaniu od Izby: inaczey na nic niepozwolić deklarował. ~ " — JmcPan Jaroszewski Chorąży y Poseł Płocki: Będąc teraz ad plenam restituti Activitatem et in via publicae salutis stanąw=szy, a czemuż non properamus ad metam? ~ Ugruntowany jest lapis angula=ris teraźnieyszych Obrad Naszych przez zgodną Elekcyę Marszałka! Jest univer=sale votum wszystkich Województw upomnieć się o Władzę Hetmańską: ale tym vulneramus non sanamus Rempublicam, kiedy nieapplikujemy remedia jakie praecedere powinny. — Wiemy co się każdemu czytać godzi Konstytucye o Władzy Hetmańskiey y Kommendzie, Artykuły Woyskowe, Pacta Conventa, w których specialibus punctis opisano jest: kto y jako ma bydź Generałem nad Gwardyą? Wiemy, że Władza ta powinna trzymać aequilibrium inter Majestatem et Li=bertatem! nietylko z Instrukcyy Naszych ale et ex Zelo vindicandae libertatis pro primo objecto powinniśmy mieć upomnienie się przywrócenia zupełney Władzy, y do żad

 „ y do żadney materyi przystąpić niepowinniśmy, jakośmy przyrzekli, póki się ta materya nieuspokoi: ale powitać Pana czy to jest nowo formowana Konstytucya czy koniec Seymu? owszem jest humanitas et debitum poddańskiey powinności! A zatym gradus przywrócenia Tey Władzy Hetmańskiey są z tych racyy: 1º) Przez Naszę Submissyą a nie przez Upor możemy Sobie Pana tym bardziey obligować et si licet parva comparare magnis; gdyby kto od Pana Wielkiego lub swego Przyjaciela żądał jakiey uczynności, czyżby opuściwszy ordinarium agendi modum bez oddania Ukłonu mógłby się jey spodziewać? y czyżby to obligowany był wyświadczyć Przyjaciel uporczywie preteńdującemu? — 2º) Jest Zgoda WWmPanow, aby JmcPan Marszałek raczył JEgo Król. Mci exponere wolę Wmpanow, y upraszał o ufacylitowanie tego interessu; zgadzam się y Ja na to: ale jeżeli Król Jmc założy żeby wprzód gradus Seymowania obserwować, to jest żeby Go powitać? to trudno się z tego wymówić: y owszem przyda się to, że ten Ceremoniał odprawując możemy wziąć mensuras czyli ten Jnteress będzie się mógł uspokoić przez samę Pańską deklaracyą czyli też przez Prowincyalne Sessye o które po powitaniu dopiero upraszać możem Majestatu Pańskiego. — 3º) Kiedy na górze po powitaniu JEgo Królew. Mci czytać będą Pacta Conventa jako Prawo każe, usłyszemy tam punkt o Kommendzie nad Gwardyą, y kto do czego obligatur, y zaraz się domówić będziemy mogli: życzył zatym nietrudnić cursum Seymowania ale expedyować to powitanie. — Udała się humanitas Kommissarżom Naszym do Traktatu z Szwedzkiemi zgromadzonym w Oliwie, iż gdy o precedencyą wszczęła się kwestya y długo tak Nasi ustąpić Szwedzkim niechcieli jako też e converso Szwedzcy Naszym, y gdy długo była o tym kwestya, jeden z Naszych Kommissarzow rzekł: Ergo a Nobis Polonis inchoetur humanitas, Co Szwedzcy Komissarże usłyszawszy rzekli: Etiam a Nobis inchoetur! J tak zdewinkowani Szwedzcy ustąpili Naszym mieysca. — Activitas Nasza poczyna się ab agendo: możemy jey zawsze zażyć. — Co się tycze Ordynacyi Ostrogskiey, o tey materyi suo loco et tempore traktować, czynił Sobie prekustodycyą. —„ — JmcPan Kryszpin Starosta Orszański upraszał JmcPana Marszałka aby doniósł JEgo Król. Mci desiderium publicum. Na co conclamatum Zgoda! —„ — JmcPan Załuski Starosta Rawski intulit: że po obraniu Marszałka należy powitanie JEgo Król. Mci expedyować. — Na coż retardimus? y na co tamujemy tą materyą która za sponsyą wszystkich może bydź suo loco traktowana? —„ — Jmp. Niesiołowski = Star

Starosta Czyryński toż samo potwierdził innuendo: że na Seymie Grodzińskim także przyrzekliśmy sobie do żadney materyi po powitaniu JEgo Kr. Mci nieprzystępować, póki Ewakuacya Moskwy nienastąpi; y tak JmPan Marszałek przy powitaniu Pańskim ore publico JEgo Król. Mci tę materyą przełożył, y dobry skutek odebrała: toż y teraz z Władzą uczynić życzył. ~ " –

Tandem ruszyli się Jchmc Panowie Posłowie z mieysc swoich, na które powróciwszy JmcPan Marszałek rzekł: Już y dziś satis est litatum sudoris dobru pospolitemu na tey przeciągłey Sessyi; za co jako nie sfatygowaney aplikacyi WmPanów tak a Supremo bonorum operum Remuneratore jako et a Majestate promeritae parantur Coronae. – Tych, jako obligowanym życzę sercem tak dzisieyszą Sessyę do dnia jutrzeyszego limituję. ~ " —

=Die Decima Quinta Octobris.=

=JmcPan Marszałek przy zagajeniu Sessyi wyraził: że dzień dzisieyszy Jovis mający relacyą do Polskiego Orła powinien bydź in prosperitate Obrad publicznych notabilis. – Co że dependet a Magnis Sensibus Izby, upraszał aby je promovêre raczyli. ~ " —JmP. Wołłowicz Referendarz Litewski zabrawszy pierwszy głos y powitawszy JmcPana Marszałka y całą Izbę ore diserto wyraził: że się spodziewał poźno przyjechawszy in ulteriori Tractatu zastać publica Consilia; ale kiedy taż sama materya która przeszłe tamowała Seymy y teraźnieyszy tamuje, et res eadem super simili luctatur arena, życzył; aby JmcPan Marszałek JEgo Król. Mci exponat commune desiderium et expectationem uspokojenia Oreyże; bez którego do żadney inney Obrady procedere niemożna. ~ " —JmcPan Maliński Poseł Wołyński wyraził: że ta materya Kommendy jest właśnie jak Sisiphi lapis, który już to na trzecim Seymie dźwigany do góry, jednak się na doł ztacza. – deklarował się zatym nieruszyć z Tey Izby póki taż materya uspokojona niebędzie. ~ :

=JmcPan Chrapowicki Podkomorzy y Poseł Smoleński intulit: kiedyś przez te kilka dni inutiliter czas strawiliśmy in lucta, chcąc jedni pospieszyć do powitania Jego Królewskiey Mości, drudzy pragnąc mieć uspokojoną materyą Kommendy przed powitaniem, a na jedno się zgodzić niemożemy; zaczym aby dalszych niepotrzebnych niebyło Kontrowersyy, sisto activitatem póki się ad unanimem Sensum niesktoriemy. ~ " —Ruszyli się zatym wszyscy Jchmc z mieysc swoich y wyperswadowali JmcPanu Chrapowickiemu, że restituit

activitatem

 Activitatem do solwowania Sessyi. — A tak Jmćpan Marszałek po restytucyi activitatis solwował Sessyą ad crastinum.

Die Decima Sexta Octobris.

Jmćpan Marszałek zagaił Sessyą wyrażając: że jako wszystkie dnie od początku consiliorum publicorum suo splenduerunt Sole, y w Izbie Naszey tot Consiliorum lumina oglądać możemy quot sensus saluberrimos liczyć możemy ku dobru pospolitemu; zkąd ani zapotknąć się mogę in hac luce ambulando mając nadzieję, że do pożądanego cursum Obrad przyprowadziemy terminu! — Jmćpan Chrapowicki Podkomorzy Smoleński wziąwszy głos wyraził: że jako na dniu wczorayszym dla tego sisterat Activitatem, żeby uniformitas Sensus po tak wielu disceptacyach pro et contra nastąpić mogła; tak dziś pozwalając na głosy praecustodivit, że in quantum niezgodzą się albo iść do powitania Jego Król. Mći albo Władzę Hetmańską unanimi voto promowować, znowu dziś sistere activitatem deklarował się. — Jmćpan Referendarz Koronny Poseł Halicki po powitaniu Izby y powinszowaniu dyrekcyi Jmćpanu Marszałkowi życzył: aby jako materialis decor Consiliorum publicorum znayduje się, tak debita redeat forma. — Intulit oraz, że Władza Hetmańska ex primoeva institutione zamyka w sobie Wielkie Status Arcanum y jest Consortis impatiens. — Że zaś kwestya o Nię dolendo fato zatrudniła przeszłych Seymow determinacyą y teraźnieyszego cursum tamuje; expedit adinvenire media, jakoby ten lapis offensionis mógł bydź odwalony. — Wiem, że veteres usus y wyraźne prawo każe procedere solita via; ale mając experyencyą od kilkudziesiąt lat w Sey Izbie, et vi juramenti przy Instrukcyi Moiey obligatus, jakom przyrzekł przy Elekcyi Jmćpana Marszałka do niczego nieprzystępować póki ta materya uspokojona niebędzie, tak upraszam Jmćpana Marszałka aby Ore publico raczył JEgo Królews. Mość convenire o akkomodowanie tey materyi; bo gdyby poszła in disceptationem Ordinum, mogłaby sprawić diffidentiam inter status etc. — Ordynacya Ostrogska powinna tractari suo loco et coram plenis Ordinibus Rzeczypospolitey. — Jmćpan Regent Koronny przywitawszy Izbę y powinszowawszy direkcyi Jmćpanu Marszałkowi wyraził: że nietrzeba żałować tego czasu na teraźnieyszey Obradzie strawionego; gdyż cunctatio, jest Consilij Parens, praecipitantia Noverca. — Dosyć się zrobiło, kiedy fundamentum w obraniu zgodnym Jmćpana Marszałka założone. — Życzył properare do powitania JEgo Królewskiey Mości, et ad executionem przyprowadzić prawo o porządku Seymowania;

a jeżeli

a jeżeli kogo arcet od tey powinności Instrukcya, ta niemoże bydź nad prawo; a w ostatku zgadzał się cum Sensu JmciPana Referendarza Koronnego. ~ —

JmciPan Ogiński Starosta Mściborski: Lubo mam zgodne z Jnnymi Instrukcyą, życzę jednak obserwować prawo o porządku Seymowania y pośpieszyć do powitania JEgo Królewskiey Mości; a tak snadniey materya Kommendy uspokojona bydź może. - Interess Ordynacyi Ostrogskiey ad plenos Ordines Rzpltey należy. —

JmciPan Starosta Klecki Poseł Inflantski po powitaniu Izby y JmciPana Marszałka życzył pośpieszyć do powitania JEgo Kr. Mci; a potym aby materya Kommendy in toto ad tenorem Novellae Legis 1717. uspokojona była - Względem Ordynacyi Ostrogskiey zachował sobie głos suo loco et tempore. ~ —.

JmciPan Wielohurski Kasztelan Wołyński intulit: aby ante omnia Władza Hetmańska secundum Novellam Legem restituatur. ~ —. ~.

JmciPan Scypio Starosta Lidzki życzył pośpieszyć do powitania JEgo Kró Mci; a potym o Kommendę instare; a tak będzie Majestatis honos Legumque potestas; więcey zmożemy submisse precantes quam obstinate volentes. - Wolno się będzie domówić in regressu, a teraz ad praescriptum Prawa curramus in adorationem Majestatis ne videamur in Activitate passivi et in negotio otiosi. ~.

JmciPan Olszański Cześnik y Poseł Kijowski po Komplemencie ubolewał, że już trzeci Seym materya Kommendy trudni: życzył properare do powitania JEo Król. Mci allegando, że Novella Lex 1717. powinna observari in toto: a jakoż in toto observatur, kiedy prawo o porządku Seymowania na tymże Seymie reassumowane przez naznaczenie Ordynaryjnych Seymow, teraz convellitur? Jeżeli kogo Instrukcye obliguią, żeby przed powitaniem JEgo Królewskiey Mci materya Kommendy uspokojona była, te jako prywatne niemogą derogare publicznemu prawu. - Względem Interessu Ordynacyi Ostrogskiey deklarował suo loco et tempore przymówić się. - Co do wczorayszego przez JmciPana Chrapowickiego zatamowania activitatis rzekł: „Quid liberum esse potest, si lingua libera non est?" ~.

JmciPan Marszałek pytał się: jeśli jest universalis assensus aby szedł do JEgo Królew. Mci z expostulacyą o Kommendę? — Repositum: Zgoda! ~ ale zaraz niektórzy Jchmc subjunxerunt: żeby prosił y o skassowanie Mandatow względem Ordynacyi Ostrogskiey. ~ — JmciPan Podczaszy Czerski prosił o głos, który jak Mu był dany intulit: że przy powitaniu JEgo Królew. Mci może się JmciPan Marszałek upomnieć o tę Kommendę; wszak powitanie niewnidzie in volumen Legum między Konstytucye; a Myśmy tylko Sobie przyrzekli

iż do

 iż do inney żadney materyi przed tą nieprzystąpiemy. ~ " — . ~

= JmćPan Generał Poniatowski Poseł Inflantski powitał Izbę y powinszowanie JmćPanu Marszałkowi wyraził; oraz życzył properare do JegoKrólewskiey Mći powitania. – względem Ordynacyi Ostrogskiey intulit: że należy do Sądow Rzeczypospolitey ad executionem Konstytucyy o niey postanowionych ~ " — . ~.

= JmćPan Krucynicki Poseł Kijowski upraszał: aby JmćPan Marszałek expostulował z JegoKról. Mcią względem uspokojenia materyi Kommendy; Ordynacya aby była ad tres Ordines odesłana. ~ " — JmćPan Swidziński Starosta y Poseł Bracławski: powinna bydź u Nas jedność w Zdaniu y jednostayność w utrzymaniu. – Przyrzekliśmy nieruszyć się ztąd póki materya Kommendy niebędzie uspokojona; teraz Niektórzy Jchmć obijciunt temu prawo oporządku Seymowania, y chcą do powitania Pańskiego accedere tey materyi zapomniawszy. Ale jako violentorum violenta est ratio, tak kiedy Kommenda per vim odebrana, expedit aby non ordinario cursu restituatur per Cessationem non per Cessionem Służby. – Non a decisione Ordinum Rzeczypospolitey ta restytucya dependet ale od jednego fiat JegoKról. Mći: potym et vota Dijs et fascia mille ferremus. – Interess Ordynacyi Ostrogskiey życzył ad omnes Ordines aby był odesłany. ~ " —

= JmćPan Judycki życzył: aby Władza Hetmańska in toto była oddana. – Ordynacya Ostrogska aby była per omnes Ordines decydowana. ~ " —

= JmćPan Małachowski Starosta Smotrycki Poseł Podolski toż samo intulit.

= JmćPan Bornicki Podczaszy Brzeski-Kujawski wyraził: że to jest prawda, iż Sobie przyrzekliśmy do żadney nieprzystępować materyi, póki materya Komendy niebędzie uspokojona. – Ale powitanie ceremonialne prawem opisane czyż to jest materya inna nowa któraby przym przed Kommendą brać mogła? Mnie się zda, że per universale F i a t ! nienspokoi się, bo Jey Król Jmć nieodebrał Hetmanom ani Jey trzyma; ale Skrypt dany od JmPana Hetmana WW. Koronnego dobrowolny jako tego narobił, tak chyba per interpositionem JegoKr. Mći może bydź akkommodowany. ~ o Ordynacyi Ostrogskiey wyraził że niejest informowany; ale jeśli wyszły Mandaty na Seym, to mogą per exceptionem fori bydź annihilowane, bo Król Jmć Sam niemoże Jch kassować sine figura judicij. –

= Xiąże Jmć Miecznik Litewski o Ordynacyą Ostrogską presse mówił: że ten Interess nienależy do Sądow, ale do uznania y determinacyi Stanow Rzeczypospolitey in plenis Ordinibus; y allegował Konstytucyą Anni 1677. o Tey Ordynacyi którą de tenore czytał. – A zatym instituit o skassowanie Mandatow. –

JmPan

— =Jmcpan Karwowski: Taż tylko prerogatywa jest w Ręku Naszych, że tu: co dwie lecie wizytujemy aegram Rempublicam; ale coż? wizytujemy tylko! a w ustawicznym letargu zostającey non curamus. – Jużto trzy Semy Ordynaryjne extraordinario et irrito eventu schodzą; y nieobserwując prawa o Seymowaniu chcemy utrzymać Kommendę? Verendum żeby to in sequelam nieposzło: iż mając materyą na Seymie ad deliberandum et resolvendum należącą, niemówić że do niczego nieprzystąpię póki ta materya uspokojona niebędzie. – Luboć to prawda: że libertas si vera, vulnus tegere nescit. – Życzył zatym, aby in unione Sensus niebawić z tą materyą Władzy. – Ale kiedy jest na to Zgoda, aby Jmcpan Marszałek upraszał Jego Królewskiey Mosci o skutecznych sposobow applikowanie do uspokojenia teyże materyi, na cóż morari progressum ulteriorem Consiliorum? Ostrogska Ordynacya nie przez Sąd ale in plenis Ordinibus Rzeczypospolitey powinna bydź traktowana y decydowana według Konstytucyi Recessowey Anni 1677. –

=Jmcpan Stecki Chorąży Kijowski: Passujesię prawo z Prawem; to jest dawne Konstytucye o Władzy Hetmańskiey z Konstytucyą o porządku Seymowania. Alec nieobserwując jednego chcieć drugie utrzymać jest to oboje evertere! Wszak żadna materya etiam in executionem prawa niepowinna tylko Ordinario cursu na Seymie Ordynaryjnym promoveri et resolvi. – Wywodził zatym wszystkie Seymy pacificationis osobliwie też Seym Anni 1717. którym się Konfederacya Tarnogrodzka tak jako quondam Gołębska zakończyła. – Ten Seym Pacificationis ostatni praescripsit Nam Seymy Ordynaryjne; jednakże converso Ordine et extraordinario odprawują się. – A zatym, lubo jest tego zdania, aby solennitates według Prawa obserwentur, niejest jednak y temu contrarius aby Jmcpan Marszałek upraszał Jego Król. Mci o wynalezienie skutecznych sposobow do uspokojenia tey materyi Kommendy. – Względem Ordynacyi Ostrogskiey suo loco et tempore przymówić się deklarował. ~ „ —.

=Jmcpan Referendarz Litewski: że jako przed 28. lat na tuteyszych Warszawskich Polach pospolitym ruszeniem adoravimus za Pana Jego Królew. Mosci, a czemuż niemamy teraz feliciter-Regnanti oddać powinney Submissyi, stringente Nas do tego Lege? Widząc jednak unanimem Sensum całey Izby upraszał Jmcpana Marszałka, aby o uspokojenie Władzy Hetmańskiey doniosł Jego Królewskiey Mosci publicum desiderium. – Ordynacya Ostrogska suo loco et tempore tractari et resolvi powinna. ~ „ — Jmcpan Czacki Stolnik y Poseł Wołyński wyraził: że duellum in Area libertatis tandem cessare powinno; y raz

dana

 =dana Sponsio observari powinna, że do niczego przystąpić niemieliśmy = póki materya Kommendy uspokojona niebędzie. – Upraszał Imćpana Marszałka, aby raczył adire Majestatem o uspokojenie teyże materyi. – Niech Jmp. Feldmarszałek niepretenduje Kommendy Generalney nad Woyskiem Cudzoziemskgo Authoramentu, ale się niech kontentuje Generalstwem na które przysiągł pod czas Seymu 1717., y to salva per omnia obedientia Hetmanom do których y Regiment Gwardyi Generalstwa Jego należą. – Ordynacya Ostrogska należy ad dispositionem et decisionem całey Rzeczypospolitey in plenis Ordinibus. – A jako Jmpan Wileński rekomendował Jmpana Kasztelana Wileńskiego na Województwo Wileńskie, tak y On upraszał za Xiążęciem Jmcia Biskupem Warmińskim, aby z Łaski JEgo Król. Mći Primatialem Dignitatem otrzymał. –

=Jmćpan Marszałek pytał się: jeśli jest Zgoda aby imieniem całey Izby upraszał JEgo Królews. Mći o uspokojenie materyi Władzy Hetmańskiey? Na co gdy wszyscy unanimi labio zezwolili y upraszali Jmćpana Marszałka aby hunc passum uczynił, ~ „ — Jmćpan Starosta Ciechanowski prosit o głos! który lubo nie bez kontradykcyi kiedy Mu był dany intulit: że inszego był zdania przy Prawie o porządku Seymowania! kiedy jednak widzi unanimem wszystkich assensum aby Jmćpan Marszałek non obserwatis solennitatibus expostulował z Królem Jmcią; więc wyraził y On Swoje zezwolenie na to: hac jednak adjecta conditione et praecustoditione, aby zaraz po uczynioney przez Jmćpana Marszałka Relacyi do żadnych inszych materyy nieprzystępując, do powitania JEgo Kr. Mći properetur. – Na co conclamatum: Zgoda!

=Interlocutorie jednak niektórzy Jchmć institerunt: aby Jmpan Marszałek expostulował razem y o skassowanie Mandatow względem Ordynacyi Ostrogskiey na Sądy Seymowe wydanych. ~ „ — Jmćpan Marszałek pytał się: jeżeli jest uniwersalna Zgoda, aby expostulując z JEgo Król. Mćią względem uspokojenia materyi Władzy Hetmańskiey pro primo objecto, pro secundo expostulował względem Ordynacyi Ostrogskiey? ~ „ — Na co Xiążę Czartoryyski Podstoli Litewski y Jmp. Generał Poniatowski z Swoją kontradykcyą obstiterunt, chcąc aby o Ordynacyi Jmćpan Marszałek żadney mencyi przed JEo Kr. Mćią nieczynił; y tak dla tey kontradykcyi ob spem Zgody solwował Jmpn Marszałek Sessyą in crastinum. ~.

=Die Decima Septima Octobris.=

=Jmćpan Marszałek: Ktoż z Nas niedoznał, że in hoc Theatro wolności = aperto pectore y z prawdziwym kandorem, Sensus in publicum WMćMPanowie proferre raczycie? Zkąd obiecować mogę, że wszelkie uporne y niesforne - diffid

diffidencye rugowane będą, a Staropolska inter Status przywróci się konfi=
dencya, kiedy szczerze radzić zechcemy o następujących konjunkturach, a nay=
pierwey o ułatwieniu tych materyy które cursum Seymu teraźnieyszego tamu=
ją, nietracąc drogiego czasu momentow od których felicitas soeculorum de=
pendet. – Narzekamy na przeszłe irrito eventu roszeszłe Seymy; flemus, quae
miseri flenda fecimus. – Nadzieja w Panu Bogu który nil negat recte volen=
tibus, że teraźnieysze Obrady niezostawią po Sobie dolendam faciem; tylko WWm
Panowie chcieycie rezolwować Mię unanimi assensu: czy mam w obudwoch ma=
teryach, to jest o Władzę Hetmańską y o Ordynacyą Ostrogską razem upraszać
JEgo Królewskiey Mości? —. — Chcieli zatym różni Jchmć zabierać głosy:
ale potior pars conclamavit aby razem obiedwie materye Jmćpan Marszałek u
JEgo Kr. Mći promowował. —. — Wstawszy tedy Jmćpan Marszałek y wszyscy
Jchmć Panowie Posłowie z mieysc Swoich porozumiewali się prywatnie. – Tandem
zasiadłszy: —. — Jmćpan Marszałek rzekł: Niezawiodła by się w tym kole
Appellesa maxyma, że nulla dies sine linea, kiedyśmy unanimi assensu tak
dawno agitujące się materye po części ufacylitowali y per has lineas ad punctum
publicznego szczęścia doprowadzić usiłujemy. – Jako tedy przez usta Moje skła=
dacie WWmPanowie desideria publica u Majestatu JEgo Królew. Mći; tak fide integra
przyrzekam, że tam z woli Jch stanąwszy więcey mówić niebędę, tylko że cała Jzba
Poselska WWmPanowie te dwie materye to jest Władzy Hetmańskiey y Ordynacyi Os=
trogskiey u Nóg Pańskich składacie; aby nietamując ulteriorem cursum Obrad
publicznych, supremo Judicio Regio et saluberrimo remedio do pożądanego uspo=
kojenia przyyść mogły. – Limitował zatym Sessyą do Poniedziałku. —. —

= Die Decima-Octava - Octobris - N i e d z i e l a. =

JEgo Królewska Mość słuchał Mszy Swiętey w Kaplicy Zamkowey in assistentia=
Jchmć Panow Senatorow, Ministrow Status, Urzędnikow, y Posłow oboyga Narodow.
Po którym Nabożeństwie Jmpan Denhoff Hetman Polny W. X. Lit. solitum prae=
stitit Juramentum super Dignitatem Senatoriam na Województwo Połockie. —. (Luene)

= D i e D e c i m a - N o n a O c t o b r i s. =

= Jmćpan Marszałek: Wątpić już przy Łasce Boskiey nietrzeba, że dzień dzi=
sieyszy idzie in capitulationem nieśmiertelney Sławy wszystkim WWmPanom,
kiedy przy Jch szczerey ku dobru pospolitemu Applikacyi divinat Patriae pros=
pera soecula; boć to jest rzecz pewna że ubi multa Consilia ibi Salus. —
Nim Mi przyydzie uczynić relacyą zleconych ex assensu WWmPanow ad referendum

JEgo

 = Jego Królew. Mći materyy, muszę wprzod upewnić że nic bardziey nieukontentowało Serca Jego Pańskiego, jako reverentiali affectu et cultu publica desideria wszystkich WWmPanow przezemnie prezentowane; które uti filiorum corona z swoim Koronatem postępowanie mile przyiąwszy, tę ma jedyną intencyą y tajego jest sedulitas aby agat cum Principe Patrem. – Na dowod tedy tey Oycowskiey Jego Król. Mći erga bonum publicum uczynności, przystępuię do Relacyi: że jako zawsze Jego Król. Mość pro prima basi et fundamento zakłada Sobie unionem animorum y nieporuszoną konfidencyą, tak starał się y stara aby wszystkie obices tamujące Obrady publiczne uprzątnione były; jakoto y tę materyą Kommendy Woyska Authoramentu Cudzoziemskiego. – Jakoż y teraz z tym się odzywa, że za Jnstancyą Zacnego Stanu Rycerskiego wszelkie conatus Regios impendere zechce, aby ta materya za porozumieniem się z Jchmciami Hetmanami ad satisfactionem Rzeczypospolitey jako naygruntowniey uspokojona była: toż samo deklaruje y względem Ordynacyi Ostrogskiey dogadzając votis publicis. – Co sa fideliter z włożoney na mnie funkcyi doniosłszy, czekam dalszych WWmPanow sentymentow. ~.

= JmćPan Wyżycki Podkomorszy Litewski Poseł Bracławski wyrazil: że jako obiedwie te materye Władzy Hetmańskiey y Ordynacyi Ostrogskiey należą ad rationem Status et securitatem publicam concernunt; tak należy żebyśmy w nich Łaskawszą Jego Kr. Mći et explicite mogli mieć Rezolucyą; innuendo, że uczynił prekustodycyą aby w Jnteressie Ordynacyi sistendo processum mogła bydź deklaracya. –

= JmćPan Strażnik Koronny Poseł Bełzski intulit: że niepowinniśmy się ztąd ruszyć jakośmy Sobie przyrzekli póki Władzy Hetmańskiey in toto niebędzie satysfakcya juxta Legem Novellam 1717. pro praeterito; in futurum zaś ta materya in plenis Ordinibus tractari powinna. – Wniósł za tym Jnstancyą za Sukcessorami Nieboszczyka s. p. JmćPana Zawiszy Wojewody Mińskiego Godnego Marszałka Seymowego; po którym osierociała Łaska żeby się dostała w Ręce JmćPana Podskarbiego winszował. – A jako Antecessor utrzymował prawo in toto; tak życzył, aby JmćPan Marszałek obiedwie te materye tamujące Cursum Consiliorum y o które niejeden rozbił się Seym także in toto należytą akkomodował satysfakcyą. ~ . —. Xiąże Miecznik Litewski insbitit: upraszając, żeby Jego Król. Mć in toto Nas przy Prawach zachowując dostateczniey rezolwował; y żeby Mandaty przeciw Prawu wyniesione annihilował. – Potym czytał Konstytucyą 1618. y dopominał się vigore tey Konstytucyi o Recessach skassowania Mandatow. –

= JmćPan Mokronowski Chorąży Warszawski Poseł Wyszogrodzki dziękował JmćPanu Marszałkowi za odprawioną do Jego Króle. Mći funkcyą; per digressionem = namienił

namienił podać suo tempore media względem Gospod Poselskich; Cursum Mo= nety że non observatur przypominał osobliwie na Ctach contra Legem Ani 1717; urgendo, aby Jmćpan Marszałek o to conveniat Jmćpana Podskarbiego W. Koronego żeby się w Sędziwych Latach obaczył et meliorem Oeconomiam instituat. – Wzglę= dem Władzy Hetmańskiey mówił: że w Jnstrukcyach JEgo Król. Mci doniesiono Nam na Seymiki iż ta materya Obrad publicznych tamować niemiała. – Co non subsecutum; y deklarował się nieruszyć z Jzby aż skutecznieysza od Jmćpana Marszałka usłyszy relacyą. – Względem Ordynacyi zamawiał sobie głos suo loco et tempore: życzył properare ad visionem JEgo Król. Mci. – Jntulit y to, że dzisiey= szy Casus Kollegow Naszych, to jest Jmćpana Czerminiskiego Starosty Posła Podolskgo y Jmćpana Swidzinskiego Starosty y Posła Bracławskiego in actuali duello pod bo= kiem JEgo Król. Mci popełniony powinien bydź in consideratione: w czym Jmćpan Marszałek W. Koro. jeszcze zatrzymuje się cum exercitio Jurisdictionis Suae. –

= Na tę Jllacyą Posłowie Wołyńscy, Bracławscy, y Jnni reposuerunt interlo= cutorie y razem, że nienależy ta Sprawa do Jmćpana Marszałka W. Koronnego ale tu do Jzby: upraszali oraz Jmćpana Marszałka Swego Poselskiego aby nomi= ne całey Jzby przeprosił Króla Jmci. ~ „ — Jmćpan Chrapowicki Podko= morzy Smoleński instituit o Sąd na tych którzy pojedynkowali: alias stitit ac= tivitatem. ~ „ — Jmćpan Marszałek: Załuję tristem Casum et insperatum Kollegow Naszych, który się o Uszy Nasze obija: jednakże załując serdecznie muszę przypomnieć prerogatywę Jzby Naszey. – Jest to casus który powinien bydź w reflexyi! Laesa przez to securitas Majestatis, laesa saecuritas całey Jzby, laesa securitas y Samych WWmćPanow. – Należy pomyśleć de medijs, że= by to z honorem compensari mogło; aby in Authoritate Jzba Nasza nieszwan= kowała. ~ „ — Jmćpan Chrapowicki znowu prosił interlocutorie o Sąd y niepozwalał na głosy: tandem uproszony pozwolił. ~ „ — Jmćpan Sędzia Ziemski Łęczycki Słucki: o akceleracyą z powitaniem JEgo Kró. Mci instituit: allegando, że tylko in materia Kommendy przyrzekliśmy Sobie ante omnia uspokojenie. – druga zaś materya Ordynacyi Ostrogskiey przywiązana do niey niepowinna morari Obrad publicznych, ile po daney od JEgo Król. Mci dekla= racyi, ale suo loco et tempore tractari. – Względem wydanych Mandatow mówił: że validitatem Jch nie Sam JEgo Król. Mci ale Sąd Seymowy cognoscere powinien.

= Jmćpan Szamocki Podkomorzy y Poseł Brześciański powitał Jzbę y Jmćpa= Marszałka. – Upraszał o rzetelnieyszą JEgo Król. Mci w proponowanych = mat

materyach deklaracya. - Mandaty że tu cassari niemogą, ale przy deputacyi do Sądów może bydź prekustodycya żeby tey Sprawy niesądzono. - Casus Duellij między Kollegami życzył aby sine strepitu Jovis był uspokojony, y żeby Majestatem przeprosić. - Rekommendował JmPana Hetmana W. W. Xstwa Litewskgo aby Prym cedat Województwo Wileńskie; tudzież Xięciu JmCi Biskupowi Warmińskiemu Arcy-Biskupstwo Gnieźnińskie. ~ " — JmćPan Rostkowski Stolnik y Poseł Wiski po powitaniu Izby z JmPanem Marszałkiem prosił: aby Kolledzy znaleźli Kompassyą w Sercach wszystkich Jchmciow, y aby JmćPan Marszałek przeprosił Majestatem. - Instilit, aby Władza ante omnia przywrócona była. Do inszych materyy rezerwował Sobie na potym głos. ~ " — . ~.

= JmćPan Zboiński Podkomorzy y Poseł Dobrzyński dziękował JmćPanu Marszałkowi za relacyą deklaracyi JEgo Król. Mci innuendo, iż niewie jakaby miała bydź bardziey explicita resolutio nad tę którą dał JEgo Król. Mość. - Ordynacya Ostrogska plenis Ordinibus tractari et resolvi powinna. - Casus dolendus Kollegow aby znalazł Compassionem upraszał. ~ " — . JmćPan Wolski Surrogat Wileński intulit: że Go Instrukcya obliguje aby y do powitania JEgo Kr. Mci passum niepozwalał, aż będzie de plano uspokojona Władza Hetmańska. Ordynacya, że ad plenos Ordines Reipublicae należy. ~ " Ratione Casus Kollegow, upraszał JmćPana Marszałka aby Majestatem przeprosił. — : ~.

= JmćPan Jeziorkowski Pisarz y Poseł Łomżeński po powitaniu Izby y JmPa. Marszałka intulit: żeby sine mora accedere do powitania JEgo Królewsk. Mci, ile po daney Łaskawey in publicis desiderijs deklaracyi; gdyż jest pars magna salutis velle sanare. - Ordynacyą życzył ad plenos Ordines referre; ale y ta może bydź uspokojona przy powitaniu JEgo Król. Mci, ponieważ Rex sedens in Solio dissipat omne malum. - Ratione Kollegow zgadzał się z Innymi. —

= JmćPan Starosta Mielnicki Wyrożembski powitał Izbę y JmćPana Marszałka, deklarując unanimitatem Sensus w zachodzących materyach. — .

= JmćPan Niesiołowski Starosta Czyryński domagał się dostatecznieyszey rezolucyi in materia Kommendy; subjungendo, że tu więcey nietrzeba tylko Varre! Varre! redde Mihi Legiones. ~ " — JmćPan Biernacki Poseł Mielnicki: Władza Hetmańska aby uspokojona była in actu non in spe: Mandaty aby były skassowane kiedy Jch JmP. Instygator Koronny niepodpisał. ~ . -

= JmćPan Gąsiorowski Starosta Radziejowski powitał Izbę y JmćPana Marszałka. - w materyach agitujących się sequi Sensus Communes deklarował się.

JP. Wilk

=Jmćpan Wilkowski Podkomorzy Sochaczowski Poseł Gostyński dziękował Jmćpanu Marszałkowi za odprawioną u JEgo Królewskiey Mości funkcyą y za uczynioną relacyą Deklaracyi Pańskiey w kooperacyi do ukontentowania publicznego. – Względem Władzy intulit, że Zygmunt III. ex necessitate indispensabili oddał był Kommendę nad częścią Woyska Pawłowi Sapiehy Woiewodzie Trockiemu, który sobie y Buławę zasłużył u Rzeczypospolitey lubo przez tę Kommendę niemałe emolumentum przyniosł: jednak ostrożna Rzeczpospolita scrutata est omnes Actus tey Kommendy, y nieznalazłszy nic dewium approbavit actiones y napisała Konstytucyą że to praejudicare niema Władzy Hetmańskiey. – A simili zatym intulit, że y teraz Rzeczpospolita providendo suam securitatem słusznie o tę Kommendę dopomina się: ale czyż możemy napisać jaką Konstytucyą providendo hanc securitatem bez uprzątnienia praeliminarium? Przyrzekliśmy do żadney materyi nieprzystępować tylko do Kommendy: bynaymniey Sponsyi nienaruszemy kiedy praemittemus praeliminaria bo to niejest insza materya. – Prawo pierwsze ante omnia exequi należy: niejest to materya ale executio disponentis Legis. – Deklarował, że na powtórną Legacyą Jmćpana Marszałka ad turbandam Majestatem niepozwoli, póki Pan nieodbierze od Wiernych poddanych powinney Submissyi. – Casus Kollegow lubo ex parte meretur reflexionem, przecież instituit aby Izbę wprzod przeprosili, a dopiero aby Jmćpan Marszałek nomine Izby JEgo Król. Mći abyś przeprosił. – o Ordynacyi Ostrogskiey intulit: aby wypadłe Mandaty annihilentur, a ta materya ad omnes tres Ordines referatur. ~ " ~. ~.

=Jmćpan Grabowski Podczaszy Kijowski Poseł Inflantski intulit: że po obraniu Marszałka ex Legis dispositione powinniśmy ad visionem beatificam JEgo Król. Mći properare; jednakże póki materya Władzy Hetmańskiey w tey Izbie adaequate uspokojona niebędzie, deklarował się nieruszyć na górę. – Względem Ordynacyi Ostrogskiey obiecał się przymówić suo loco et tempore. – Fatum Kollegow Naszych meretur compassionem z jedney strony, ale y prawo eandem vindicat sobie compassionem. – Słyszałem różne głosy aby to darować; ale jesteśmy positi in specula; powinniśmy nietylko dla Nas samych ale y dla postronnych prawo obserwować. – Przepraszał zatym wszystkich że się musiał z tym odzywać iż inaczey sentit y uczynił apostrophe: aut stabit in vestris aut corruet Roma lacertis. – Przepraszał Kollegow delinquentes subjungendo: non ego

–„ – „ Non ego vos damno sed Lex vos condemnat. – Deklarował do niczego nieprzystąpić póki Sąd na Jchmciów formowany niebędzie, a dopiero ad Clementiam Jego Królew. Mci wolny będzie rekurs; y niewątpił że ją otrzymają, byleśmy pokazali jak obserwować Leges securitatis Patriae et Majestatis. – Powtórnie deklarował niewstąpić póki niebędą Deputati do Sądu. ~ „ –:

=Jmcpan Marszałek in spem melioris eventus limitował Sessyą in crastinum.–

=Die Vigesima Octobris.–

=Jmcpan Marszałek: walecznego Planety dzień dzisieyszy dies Martis wzywa Nas in certamen Consiliorum, kędy belligero placeat multos habitura triumphos: których życząc materya wniesiona popełnionego na dniu wczorayszym przez Jchmc Panow Kollegow Naszych excessu, abyście WmPanowie unanimi assensu determinować ją raczyli; jedni bowiem ad Clementiam drudzy in fundamento Legis ad Justitiam onęż odsyłacie. – Potrzebna sądząc ad observantiam Legum animadwersyą, czekam magnos Sensus WmPanow. ~ „ –:

=Jmcpan Chorąży Płocki. – Niech będzie pochwalony per quem Reges regnant et Conditores Legum justa decernunt, żeśmy w tym dwuniedzielnym czasie duos passus uczynili; pierwszy przez obranie godnego Direktora, drugi przez powszechną zgodę, względem uspokojenia tak dawno trudniącey Obrady Nasze Władzy Hetmańskiey. – Byłem tego zdania, aby ten Seym Ordynaryyny ordinario cursu mógł procedere: ale poniewaź transcendimus legem y materya Władzy Hetmańskiey aby przed uprzątnieniem praeliminarium uspokojona była wzięliśmy pro objecto, tedy zda Mi się aby deklaracyi Jego Król. Mci w tey materyi przez usta Jmcpana Marszałka daney nieodbiegać, ale owszem tentare dalszego szczęścia z temi prekustodyciami: 1.) Aby cokolwiek Jego Król. Mć finaliter w uspokojeniu tey materyi constituet to było rzetelnie Sey Jzbie kommunikowano. – 2.) Aby po uspokojeniu tey materyi reassumowana była Konstytucya o porządku Seymowania z tym dokładem, że teraźnieyszy cursus Seymowania niema trahi in sequelam et exemplum; boby ktokolwiek z Posłow mógł potym non observatis gradibus Seymowania materyą w Jnstrukcyi swey wyrażoną tak promowować, że do niczego nieprzystąpi póki ta materya uspokojona niebędzie. – Ordynacya Ostrogska jako należy do Rzeczypospolitey, tak per plenos Ordines a nie przez Sąd Seymowy determinowana bydź powinna. – Casum hesternum Jchmcpa: Kollegow ad Clementiam raczey niżeli ad Justitiam promowować życzę; upraszając Jmcpana

Jmćpana Marszałka aby Majestatem JEgo Krol. Mći przeprosić raczył. ~ „

= Jmćpan Kuczborski Podkomorzy Zakroczymski dziękował Jmćpanu Marszałkowi za relacyą deklaracyi JEgo Krol. Mći in materia Kommendy: życzył properare do powitania Pana in spe, że JEgo Krol. Mć tym łatwiey wynaydzie skuteczne sposoby do zupełnego tey Kommendy uspokojenia sine ullius praejudicio. - Super fato Kollegow ubolewając życzył, aby per interpositionem Jchmćpp. Ministrow Status y Jmćpana Marszałka Tey Jzby przeprosić Majestatem. - o Ordynacyi Ostrogskiey suo tempore mówić deklarował. - NB. Jak był dany głos Jmćpanu Podkomorzemu y zaczął mówić, wyszło in medium dwóch Szlachty z Kondemnatą kontradykując głosowi: ale wszyscy Posłowie okrzyknęli Kontradicentow, że po rugach in activitate będącemu Posłowi praepostere Kondemnaty objiciunt; y tak Contradicentes recedere musieli a Jmćpan Podkomorzy głos swóy continuavit. — „ — Jmćpan Wolski Surrogat Wileński. - Względem Władzy y Ordynacyi quod dixi, dixi; że się z tąd nie ruszę, póki uspokojone nie będą; ani mogę odmienić propozycyi stosując się do Jnstrukcyi Moiey. - Co ad casum Kollegow, życzył aby Jmćpan Marszałek przeprosił Majestatem. ~ „ —

= Jmćpan Lipski Skarbnik Bełzski: parvae curae loquuntur ingentes stupent. - Władza Hetmańska y Ordynacya Ostrogska pro primo Objecto Seymowania założone idą w zapomnienie przez tę dyskwizycyą wczorayszego Kollegow przypadku. - Prosił, aby Jmćpan Marszałek pluralitatem w tym magnowum sensuum przed Nim mówiących Jchmciow raczył acquirere y aby deprecetur Majestatem: prosił y Jmćpana Grabowskiego Posła Jnflantskiego aby niechciał na braci instygować, a tak nemine instigante absolvetur reus. ~ „ — Jmćp. Grabowski perstitit wczorayszey przy prawie materyi, aby in executionem jego wprzód był sąd formowany, a potym dopiero recurrere ad Clementiam. - Wolny aby był zostawiony; że nie jest Jnstigatorem Koronnym; ale kto inny vir in Republica Emeritus Jmćpanu Lipskiemu reposuit. ~ „ — Jmćpan Zabiełło Podkomorzy Kowieński intulit: aby Władza Hetmańska in toto uspokojona była. - Ordynacya zaś [ści] że ad plenos Ordines należy. - Casum Kollegow Naszych via Clementiae non Justitiae resolwować życzył. ~ „ — Jmćpan Karwowski Podczaszy Wiski intulit: żeśmy na przeszłych Seymach siedząc tu nic niewysiedzieli in materia Władzy, y teraz pewnie po deklaracyi JEgo Króle. Mći nic niewysiedziemy. - Życzył uprasząć Jmćpana Marszałka, aby pro secundo JEgo Kr. Mości adeat, albo żebyśmy

Sami

 — = Sami do powitania y do promowowania tego Interessu accelerermus: potym wolno Nam będzie y na górze na nic niepozwalać póki się ta materya nieuspokoi. — Super casum Kollegow czynił Compassionem: a poniewaz obadwa per effusionem zostaią in poenitentia, życzył aby afflictis non addere afflictionem ale przeprosić Majestatem. — " — Imćpan Glembocki Podkomorzyc Brzeski-Kujawski intulit: że w Instrukcyach na Seymiki od Jego Król. Mci wydanych czytając, iż materya Kommendy niemiała więcey trudnić Obrad publicznych, wielką to wszystkim przyniosło konsolacyą: ale kiedy teraz co inszego widzieć y słyszeć się daie że jeszcze niejest ta materya uspokojona; więc po Łaskawey Jego Kr. Mci deklaracyi życzył aby przystąpić do powitania Pańskiego według prawa. — Casum Kollegow ad Clementiam referowal. — o Ordynacyi suo tempore mówić deklarował. — Interim punktu w Instrukcyi Swojey wyrażonego przeciwko P. Blumentalom, że ustąpić niemoże po Materyi Władzy uspokojoney manifestował się. —

= Imćpan Poseł Mozyrski o Sądy Seymowe instabat; gdyż justitiam consequi niemożna.

= Imćpan Grabski Podkomorzy Łęczycki zgadzał się z Imćpanem Grabowskim Posłem Inflantskim urgendo, aby Sąd był formowany contra delinquentes Collegas. —

= Imćpan Parysowicz Poseł Piński deklarował póty się ztąd nieruszyć póki Władza Hetmańska de plano niebędzie uspokojona. — Ordynacya że należy ad omnes tres Ordines. — Casum Kollegow ad Clementiam referował. — " —.

= Imćpan Stucki Sędzia Ziemski Łęczycki po wielu exageracyach fati Kollegow y allegacyach że sądzeni być powinni conclusit aby Jegomość Pan Marszałek deprecetur Majestatem. — " — Imćpan Zakrzewski Chorąży Brzeski-Kujawski remonstrował enormitatem facti przez Kollegow pojedynkujących, y według prawa instilit o Sąd zgadzając się z Imćpanem Grabowskim. — Na Exekucye które Pan Blumental w Kujawskich Województwach czyni invehebatur, czyniąc prekustodycyą że ten Interess według Instrukcyi promowować będzie. —

= Imćp. Sypion: in casu dolendo Kollegow życzył ad Clementiam non ad judicium appellare. — " — Imćpan Starosta Nurski intulit: że wizytował Kollegow po wczorayszym przypadku: którzy zafarbowane krwią ręce składaią supplikuiąc o Clemencyą. — o Władzy Hetmańskiey aby Jego Królewska Mość sufficientiora adhibere media raczył do uspokojenia jey. — Ordynacya nietylko ex praescripto Ordinantis ale też ex Lege positiva należy ad omnes tres Ordines.

= Imćpan Referendarz Litewski indolebat super casum Kollegow niewątpiąc

że się

-że się skłonią do rekoncyliacyi prawa y Izby, po którey życzył aby Imćpan=
Marszałek deprecetur Majestatem. – Materya Władzy Hetmańskiey jako powi:
nna bydź considerabilis tak sufficientem potrzebuje satisfactionem. – Wspomniał
merita Żółkiewskiego, Chodkiewicza, Sapiehow, etc przy Tey Władzy. – Mścisławska
Kasztelanija aby cedat Imćpanu Staroście Inturskiemu institit. – Interess także
Satysfakcyi z Skarbu Litewskgo Sukcessorom Nieboszczyka s. p. Imćpana Wołowicza
Marszałka W. W. Xięstwa Lit. rekommendował. — „ — Imćpan Marszałek:
haec Mihi cura haec sola voluptas, żebym zawsze ad vota WWmćpanow stoso:
wał się: ale kiedy jestem Exekutorem Woli WWmćpanow jestem oraz y Stróżem
praw. – Niechcę Jchmćpanow Kollegow, którym in primo ardore pecasse contigit,
mieć remotos a Clementia; ale kiedy Ta Izba tulit to prawo, żeby takowe przy:
padki y excessy niegdzieindziey tylko tu sądzone były; podaię do reflexyi jeżeli
expedit Izbie Naszey uti legitimis Judicibus causae wdawać się cum interpositione
ad Majestatem ad deprecationem? Przypomniał casum similem podczas Seymu za
Niebo. s. p. Króla Jmći Jana, że Izba Poselska descendit ad judicium na Kollegę
Swego delinkwenta natenczas: Intermedius zaś Ordo Senatorius pro delinquente
wniósł Swoję Interpozycyą, tak deprecando vigorem juris apud Judices u Izby
tuteyszey jakoteż implorando Clementiam Majestatis. – Czytał zatym Konstytucyę
Anni 1649. która praescribit aby takowe Casus Postow Izba Poselska sądziła, oraz
powtórzył jeżeli expedit Tym którzy mają sądzić przepraszać Majestatem? Podał
oraz medium inhaerendo allegowanemu przykładowi na Seymie za Króla Jmći Jana,
aby Jchmć Kolledzy delinquentes implorent interpositionem Senatus do Izby, ne
intret in judicium oraz ad Majestatem aby Clementiam raczył impertire. —

= Imćpan Regent Koronny dziękował Imćpanu Marszałkowi za podane me:
dium, przez które y w tey Izbie observantia Prawa bydź może, y delinquentes Cle:
mentiam którey desiderant snadniey consequentur. – Chwalił zelum Imćp^a. Gra:
bowskiego że według Konstytucyi 1673. przy Prawie opponował się; przez którą op:
pozycyą ad hoc medium expediens deventum. ~ „ — Imćpan Marszałek:
Day Boże abyśmy y daley mogli bydź jako concordes tak y skuteczni in resol:
vendis materyis: ponieważ zaś na dniu dzisieyszym dosyć jest actum, tedy Tebań:
skiego Polityka niezawadzi obserwować monitum: ergo seria ad crastinum. ~
Solwował zatym Sessyą do jutra. — „ — . — „ —

Die

Die Vigesima prima Octobris.

= Jmćpan Marszałek przy zagajeniu Sessyi wyraził: że nikomu już nietayno, iż anomastyce dzień ten tytułuia diem Mercurij dniem Jakiegos Boskich Parlamentow Legata czyli partyi Gwaranta: ale cożkolwiek jest, jak mowię, że w Tey Moiey Dyrektorskiey Lasce dies Mercurij Mercurium ex ligno excitat przy nieustaiącey Lasce y sekunduiącey Mię in contribuendis Consilijs Assystencyi WWm: Panow. – Mercurius mowię Ten in meras Curas boni publici niechay się wydistilluje, niewydostarczy nigdy sublimitati Consiliorum WWmPanow, ktora Mi omni auspicio jest y będzie w teraźnieyszych Obradach Naszych et in hoc Ministerio Laski ktora Mi powierzona. – Na czym fundując się czekam dalszych Sentymentow WWmPanow, osobliwie relacyi od Jchmciow Panow Przyjacioł delinquentium jeżeli już co in favorem Jch resolutum et obtentum ab Jntermedio Ordine respective do otrzymania Clemencyi a Majestate secundum media na dniu wczorayszym w Tey Jzbie proposita et Universali applausu acceptata, bez czego daley procedere niemożemy. —" —. Rożni Jchmć prosili o głosy: Jnni na nie niepozwalali osobliwie Jmćpan Starosta Ciechanowski interlocutorie rzekł: że na żadne głosy niepozwoli poki ta materya przez Braci niebędzie uspokojona. – Toż samo poparł Jmćpan Grabowski superaddito: że jeśli maią bydź głosy, to presse do formowania Sądu contra delinquentes; aliàs satius solwować Sessyą. —" —. —:

= Jmćpan Małachowski Starosta Smotrycki Poseł Podolski zabrawszy głos wyraził: że jest wszelkie staranie do uspokojenia tey materyi, dla tego prosił o solwowanie Sessyi. —" —. Jmćpan Marszałek: Obawiam się aby u Nas Owa Rzymianina Cenzura niemiała mieysca: sera in serum diem poenitentia Amici diem perdidimus! Desperować jednak nietrzeba aby to niemiało bydź compensabile przy szczerey Applikacyi wszystkich WWmPanow; in spem ktorey solwuję Sessyą do dnia jutrzeyszego. —" —. —" —.

Die Vigesima Secunda Octobris. –

= Jmćpan Marszałek: Narod Nasz Polski sub libero Jove urodzony et sub aperto Jove obieraiący Sobie Nayiaśnieyszych Jowiszow Monarchow Swoich, nigdy nieustaje w codziennym staraniu circa Jndemnitatem Praw, swobody wolności Swoich. Więc y teraz in die Jovis feriari nieumie, owszem jakoby Nas z Nieba głośnym tym stymulowano Jnstynktem: instar Operosi-Jovis exantlate labores! Przeto wezwawszy Supernam Opem, cum Jove Mars vim movet, dzisieysza Sessya Nasza y do publicznych szczęśliwie accelerat Jnteressow. – A że Jupiter jako Juvans Pater

nazwany a juvando, raczcież y WWmpanowie z tego pomocnego auxiliarnego = partycypować Jmienia: bądźcie Mi Joves in juvando sekundując szczęśliwie jako: ście zaczęli nieudolność Moją w teraźnieyszych publicznych operacyach. - favete linguis, juvate Consilijs. —" —. Niektórzy Jchmć prosili o głosy: inni życzyli aby była solwowana Sessya, ile kiedy jeszcze Jnteress onegdayszego excessu niejest uspokojony. —" — Jmćpan Grabowski zaś intulit: że satius limitować Sessyą bo na głosy pozwolić niemoże, chyba presse do formowania Sądu contra delinquentes. — " — Jmćpan Marszałek: Ponieważ proponowane y akceptowane na dniu onegdayszym media tak ad placandam Majestatem in puncto laesae securitatis Oney, jakoteż ad manutenendam immunitatem praw y prerogatyw hujus Sacrarij Nostri dotychczas zupełnie nieufacilitowane, owszem podobno actu dopiero Jntermedius Ordo accedit Majestatem afflictorum sollicitus adimplere vota; więc aby ex hoc primo gradu y dalsze ad plenam satisfactionem Tey Jzby Naszey, Officinae Legum utemperowane y zakończone bydź mogły, stosując się do owey Starożytney Rzymskiego Statysty maxymy: requies laborum est condimentum; chętnie y Ja ex die et mensa Jovis na to przystaję prac y tęskliwych sedenteryy Naszych condimentum y solwuję Sessyą do jutra na godzinę ósmą. — —. —.

= Tego dnia Jchmć ex Senatorio Ordine uproszeni ab delinquentibus przeprosili Majestaticam Clementiam, implorante Jllustrissimo Episcopo Vladislaviensi. - A Majestate odpowiedział Jmćpan Kanclerz W. Kor. deklarując ex parte Majestatis condonationem, et praecustodiendo aby spes impunitatis ad talia vel his similia niebyła okazya. —" —. Potym mieli audyencyą u Jego Kr. Mći Jchmć Posłowie od Trybunału Piotrkowskiego, to jest: Jmx. Kotudzki Viceprezydent y Jmćpan Męciński Podstoli Wieluński. —" —. —". —. —.

= Die Vigesima Tertia Octobris. —

= Jmćpan Marszałek: kiedy w kompucie dni tygodniowych dzisieyszy jest naydokumentalnieyszy dzień divinae patientiae, wcaleby cierpieć niepowinien humanum otium zwłaszcza kiedy intra sphoeram hujus diei trzeba koniecznie choćby też ostatnią sanguinis w usłudze własney Oyczyzny impendere stillam; ale że ad hanc gloriosam laborum patientiam heroiczna ku Oyczystym swobodom miłość, = wrodzony erga Patriam zelus, żadney niepotrzebuje exstymulacyi tylko samego czasu dobrey woli y ochoty: więc składam Jato wszystko dzisiay w Ręku WWmpanow z ową starożytną Rzymskiego Compatrioty energiją: nunc animis opus est Quirites! nunc pectore firmo! do utrzymania dalszych day Boże jako nayz

 = nayszczęśliwszych Obrad Sey Rzeczypospolitey; w których życząc prosperos: succesus, czekam wielkich in publicum Sentymentow WMMPanow. —" —

= A że Intermedius Ordo ma tu przez Jchmciow e medio Sui uproszonych convenire Izbę Naszą do uspokojenia materyi dolendi casus Jchmciow PP. Kollegow Naszych; przeto expedit, aby do należytego przyjęcia Jch była gotowość. – Prosił zatym niektórych Jchmc Panow Postow ex Gentibus do przyjęcia Jchmc Panow Senatorow. –

= Kiedy mieli przyyść do Izby Poselskiey Jchmc Panowie Senatorowie, Jmc P. Marszałek z Jchmc PP. Posłami niektórymi processit Jm obviam: y tak Jchmc PP. Postowie przyymowali Jchmc Panow Senatorow na gankach przede-drzwiami, Sam zaś Jmpan Marszałek u drzwi Izby Poselskiey. – Zasiadszy tedy Jchmc Panowie Senatorowie to jest Jmpan Szembek Kasztelan Wislicki y Jmc pan Czermiński Kasztelan Małogoski na mieyscu naypierwszym ex opposito Jmc pana Marszałka, wziął głos Jmc pan Kasztelan Wislicki w ten sens: „Prześwietny Senat mile przyjąwszy Jn: „stancyą Jchmc panow Postow Kollegow Jmc Pana Swidzińskiego Starosty Bracławskiego y Jmc Pana Czermińskiego Posła Podolskiego dolendo casu obwinionych, „wniósł do Jego Królewskiey Mości Pana N. M. swoją prośbę, implorando Clementiam! — Łaskawy Pan deklarował kontentować poenitentia non poena y od „sądów z strony swojey Onych uwolnił. – Którą to deklaracyą Pańską Prześwietny „Senat przez Nas Amplissimo Congressui Wmpanow donosi, y o podobną expostuluje Łaskawość, spodziewając się, że Ciż Jchmc obwinieni jako Jego Król. Mci „debito obsequio tak wszystkim Wmpanom obligowanym affektem też Łaskawość „demereri nieomieszkają" — . Jmc pan Kasztelan Małogoski otrzymawszy takiż głos toż samo intulit, et in particulari za Jmc panem Czermińskim Kolligatem swoim instancyował. —" — . Jmc pan Marszałek porozumiawszy Sensus wszystkich Jchmc Panow Postow taką dał deklaracyą: = Niemogło nic bardziey affligere Serc y Umysłow Naszych, niepomyślniey interturbare consilia Nostra jako ten inopinatus et indeliberatus casus obwinionych Braci y wspoł-Kollegow Naszych; którzy fato Nostro et proprio uwiodszy się podobno nieuhamowanym częstokroć passyi y żywości ludzkiey impetem, peccarunt in Regem ut in Patrem, in hanc Officinam Legum ut in matrem, violatam obwarowanego in utrumque prawa securitate. – Affligebamur zaś tym sensibilius hoc tristi attentato, im pewnieysi byliśmy, że culpa haec unde prodijt tamże jubente lege redire powinna była to jest do Nasze Samych ad surrendam poenam et justitiam. – Ale kiedy już teraz in Zodiaco Majestatis Nasze wytrze słońce Intermedia Astra

Astra primae magnitudinis – Prześwietny Senat w osobach WWmmPanó=
tw się reprezentujący, Łaskawiey weyrzeliście in faciem delicti, kiedy Rex Jus-
offensae Clementer cedit, Senatus gratiose intercedit, należy y Nam do Nich
praemissa omni veneratione konformować się et de rigore legum remittere!
Jakoż kogo nienaktoni choćby miał kamienne Serce inclinata ad Clemen=
tiam Majestas JEgo Kr. Mci Pana N. M.? kogo tak honorifice /: bo quoad
Nos respective :/ interponująca się powaga Prześwietnego Senatu non emolliet?
Idziemy tedy już per haec gloriosa Pańskiey Clemencyi vestigia praefulgente si=
dere poważney Interpozycyi Prześwietnego Senatu, który w Osobach praesentium
WWmmPanow na tym tu mieyscu in hoc Sacrario Nostro jako demisso vene=
ramur cultu, tak za podjęte prace, starania y fatygi w Interessie pomienionych
braci y Kollegow Naszych inclinatis vultibus jako nayprokorniey dziękujemy,
cum hac publica sponsione, że Ciż Bracia Nasi byleby do pierwszey przyszłi
konwalescencyi, publiczną uczynić będą powinni Nayiaśnieyszemu Panu Prze=
świetnemu Senatowi, jakoteż JW. JmćPanu Marszałkowi W. Koron. intuitu u=
temperowaney Łaskawie in hoc casu Jurisdykcyi JEgo, deprekacyą. ~ . –
: Odprowadzeni zatym JchmćPanowie Senatorowie tymże sposobem jako byli
przyjęci. – Wziął potym głos JmćPan Kalinowski Starosta Winnicki Poseł Brac=
ławski dziękując Jmp. Marszałkowi pro medio na dniu onegdayszym proposito
do skutecznego uspokojenia tey Interweniencyi. – Względem Władzy Hetmańskiey
deklarował nieruszyć się z Tey Izby póki także skutecznie uspokojona niebędzie,
także y Ordynacya Ostrogska. ~ " — JmćPan Rudziński Podczaszy y Po=
seł Czerski dziękował także JmćPanu Marszałkowi pro medio efficaci w uspo=
kojeniu dolendo casu intervenientis materiae. – o Władzy Hetmańskiey intulit:
że Generał Mazowiecki dziś zgodził się, /: tego dnia odprawił się Ten Generał
u OO. Augustyanow u Świętego Marcina pod Direkcyą JmćPana Cześnika Ko=
ronnego :/, że póty niemamy się ruszyć z Tey Izby póki skutecznie niebędzie
uspokojona. – Ordynacyi zaś Ostrogskiey cognitio et determinatio aby ad omnes
tres ordines odesłana była, wprzód uspokoiwszy materyą Władzy Hetmańskiey. –
= JmćPan Grabowski Poseł Inflantski: wyraził swoję satysfakcyą z uspo=
kojenia intervenientis materiae ex dolendo casu JchmćPanow Posłow Wspoł-Kol=
legow; dokładając że nie dlatego był contrarius w Zdaniu Swojem żeby Jchmciów
przyprowadził ad incitas, ale żebyśmy obserwowali Leges Patriae Inclytas. =
Jakoż

 „ — Jakoż longi pigrus amoris exiguae peperere morae, et vita ex nostro vulnere pax que venit. — Przeprasżał zatym wszystkich Jchmciow którym stawaiąc przy prawie mógł innocenter dać ad offensam okazyą, ufaiąc że Mu to w affekcie Jchmciow szkodzić niema. — o Władzy Hetmańskiey iako się antecedenter deklarował nieruszyć na górę póki ex integro uspokojona niebędzie, tak y teraz przy teyże persistit deklaracyi. — Względem Ordynacyi Ostrogskiey obiecał się przymówić suo loco et tempore. — „ — . Jmćpan Miączyński Starosta Krzepicki Poseł Bracławski dziękował Jmćpanu Marszałkowi pro medio decenter efficaci w uspokojeniu intervenientis casus, życząc aby pro secundo adeat Majestatem o uspokojenie Władzy Hetmańskiey. — Względem Ordynacyi Ostrogskiey intulit że ad omnes tres Ordines należy. — . — „ Jmćpan Korsak Chorąży Nowogrodzki, uczynioną prekustodyą o Władzy Hetmańskiey że się z Tey Jzby nieruszemy aż będzie zupełnie uspokojona, ponowił. — Ordynacya Ostrogska że ad omnes tres Ordines należy. — .

= Jmćpan Odechowski Pisarz Ziemski Żmudzki toż samo intulit, y że Ordynacya non ad Judicium ale ad resolutionem omnium Ordinum Rzpltey należy. —

= Jmćpan Ossoliński Starosta Drohicki powitał Jzbę; życzył accelerare według prawa do powitania JEgo Kr. Mci, a potym materyą Władzy uspokoić. —

= Jmćpan Wyżycki Podkomorzy Litewski dziękował Jmćpanu Marszałkowi pro medio w uspokojeniu intervenientis Casus y za klemencyę JEgo Kr. Mci y Jzbie że raczą consulere Patriae et parcere afflictis. — Upraszał zatym o Łaskawszą deklaracyą JEgo Król. Mci względem Władzy Hetmańskiey. — Względem Ordynacyi Ostrogskiey allegował Konstytucyą Anni 1559. in fundamento której należy nie do Sądu ale do rezolucyi wszystkich trzech Stanow Rzeczypospolitey. — „ — .

= Xiążę Miecznik Litewski instibit: aby Ordynacya Ostrogska razem z Władzą Hetmańską uspokojona była; to jest żeby Mandaty wydane annihilentur; alias o solucyą Sessyi upraszał. — „ — . Jmćpan Marszałek: Wypolerowaną nieustaiącą ochotę, y pomyślnemi in publicum Wmpanow Intencyami aciem Consiliorum, czas już mittere in vaginam zwykłego odpoczynku. — Składam tedy in sinu Patriae wszystkie dzisieysze conamina et Studia Wmpanow, oraz cum solita victima należytego za nie podziękowania solwuię dzisieyszą Sessyą do jutra na godzinę Osmą. — „ — . — „ — . — .

= Die Vicesima Quarta Octobris. —

= Jmćpan Marszałek zagaił Sessyą his formalibus: Chwała to osobliwa Wmm Panow nutritae faustis sub penetralibus Indolis, że przy niespracowaney Swojey

ad consulendum ochocie non sumitis vultus dierum; y chociaż dies Saturni, widzę tu non Saturnino vultu, nieposępney Cery, niepochmurney ochoty Minę, lecz gestientes do wszelkiey circa publica commoda pracy y applikacyi animos W[ielmożnych] W[aszmość] Panow; w których elucet exemplaris y w teraźnieyszych Obradach Naszych agilitas; ipsa prodit facies, quàm mens est facilis ad utile publicum, ad bonum Patriae, ut sit quam optimum. – Na tey tedy fundując się nadziei czekam wielkich W[ielmożnych] W[aszmość] Panow sentymentow. – ~ „ – . Jmćpan Karwowski interlocutorie rzekł: aby póyść do powitania Jego Króle. Mći, bo tu siedząc nic niewysiedziemy. – na którą illacyą gdy niektórzy Jchmć Panowie Posłowie conclamarunt Zgoda! Jnni osobliwie Jmćpan Nakwaski Starosta Ciechanowski y Jmćpan Grabowski opponowali się temu mówiąc: „ niemasz Zgody póyść do powitania Jego Król. Mći póki materya Władzy Hetmańskiey uspokojona niebędzie." ~ „ – . Jmćpan Marszałek zatym limitował Sessyą tak: Szkoda już mówić o tym: praestat dolorem quam causam doloris loqui! Jakiśmy zawod w nieoszacowanym czasie dotąd ponieśli nie bez oczywistey szkody y szwanku publicznego dobra! Troja perit pereunte die! dwie Niedziele straciliśmy, trzecia już in occasu na próżnych y żadnego pożytku nieprzynoszących kontrowersyach! tempus et hora volat, momentis labitur aetas. Upłynęły Nam y upływają bene gerendarum rerum niepowetowane okazye nienadgrodzone opportunitates! y jednoż to jest nic nieczynić, jako czas czynieniu zamierzony alienis od swego dzieła impendere curis? paria sunt non agere quàm non in tempore suo agere. – Więc teraz choć już in exitu wchodzących y upływających dni, mieymy pro praxi onę Staro-Rzymską adinlendę: age quod agis, aliàs etiam multa agendo nihil ages. – J na tey przestrodze solwuję Sessyą do przyszłego Poniedziałku na godzinę dziewiątą. ~ „ – . ~ „ – .

– Die Vigesima Quinta Octobris. –

= Jego Królewska Mość słuchał prywatnie Mszy Swiętey w Kaplicy Zamkowey. – Tegoż dnia była konsekracya Ołtarzow w nowo- wystawioney Kaplicy Oycow Jezuitow Koronnych. – Konsekrował Jmx. Biskup Poznański loci – Ordinarius. ~ .

= Die Vigesima Sexta Octobris. =

= Jmćpan Marszałek. – Już się to niewróci ani żadną rekompensą nienadgrodzi, cośmy z naydroższey rzeczy /: bo quis ponet pretium temporis:/ marnie utracili! Jako więc deszczowy potok mimo te ściany, tak gemmifero pretiosior Hermo – Czas Nam upłynął niepowetowany; nec quae praeterijt cursu revocabitur hora, nec quae praeterijt hora redire potest. – Przynaymnieyże już dalszym tak zbawiennego czasu utratom

 „ – = utratom ponamus obicem, odkupując drogie y nieoszacowane momenta skutecznieysza odtąd do publicznego dobra applikacyą. – Invigilate Viri! tacito nam tempora gressu diffugiunt, nulloque sono translabitur aetas. – Takową tedy wycisnioną na sobie amore patriae przestrogę, złożywszy in gratioso sinu WW. Imc Panow równie y nieograniczenie Tęż Samą Oyczyznę kochaiących, czekam zbawiennych in publicum Sentymentow. – „ — Imcpan Strażnik Koronny in hunc Sensum wziął głos: Stawamy in aequilibrio czasu Seymowania nic niezrobiwszy, stawamy in spe et metu; in Spe Łaskawszey y skuteczniéyszey deklaracyi Jego Królew. Mci, względem Władzy Hetmańskiey; in metu fatalnego strzeż Boże Seymu teraźnieyszego zakończenia. – A zatym intulit prozbę do Imcpana Marszałka, żeby jeszcze raz zakołatał do Łaskawego Serca Jego Król. Mci o doskonalszą tego Interessu rezolucyą: ponieważ zaś słychać że ta materya Władzy przez prywatne kombinacye tractatur u Ichmcpanow Hetmanow, tedy wyraził iż na to niepozwala, owszem institit aby tu in facie Rzeczypospolitey była uspokojona; położywszy similitudinem: że jako Pan Bóg per verbum fiat wszystko uczynił, tak y Królowie jako Dij Terrestres consequenter y Jego Królews. Mość przez to Fiat mógłby tę materyą uspokoić – . — „ — : –

= Imcpan Karwowski Podczaszy Wiski: Niebyłem nigdy dissuasor honesti nec contrarius Communibus Votis, abym miał zatrudniać obrady publiczne. – Kiedy jednak przez tak długi czas steriles metimur arenas, obawiam się bardzo fatalem Tego Seymu eventum. – Na coż się przyda dentem dente rodere? si non apponimus panem, nemo fit satur. – Trzeba do tey tak twardey potrawy condimentu ad mollificandum: trzeba się udać ad media abyśmy mogli finé. Jedni Ichmc chcą iść na górę, drudzy niechcą: laudandi montes sed a planitie non recedendum. – Tuć to Starożytni Antecessorowie Nasi in fertilissima gleba jaciebant semina Obrad publicznych et cum fructu zabierali się ad Patres: Do czego Nam teraz jest naywiększą przeszkodą kiedy ani My do Pana ani Pan do Nas niema konfidencyi. – Założyliśmy sobie pro obice dwie materye Władzy y Ordynacyi; a media non admittimus bez których tu siedząc nic niezrobiemy. – Jedno medium zdało się aby Imcpan Marszałek adiret Króla Imci y upraszał o ufacylitowanie; co uczynił, y przyniósł Nam deklaracyą że po powitaniu ante omnia te materye uspokojone bydź mają. – Czemuż niemamy accelerare do powitania? Niech obaczy Król Imc non degeneres = Columbas

Columbas et zelum Nostrum przy prawach, azali satisfaciet votis Nostris? 177
Do którego to powitania dwie kondycye proponował: 1°) przyrzec Sobie incontestabiliter regressum na to mieysce jezelibyśmy mieli recedere tristes a facie Domini. 2°) Zlecić JmćPanu Marszałkowi aby przy powitaniu ore publico insynuował JEgo Król. Mci aby ante omnia te dwie materye uspokojone były. Jezelibyśmy zaś niemieli ruszyć do powitania bylibyśmy propiores contumaciae. A zatym czegożbyśmy się mieli spodziewać tylko jacturam Seymu potym extrema desperacyi? Chcemy sądzić non exploratam rem, niespytawszy się co kto winien. – to żadną miarą bydź niemoże: aleśmy powinni adhibere media, bez których niemoże bydź nic nawet y w tym samym gdybym nierzekł: proszę o głos, toby Mi głosu niedano. – Z tym się oświadczam, że gdy Mi kto da magis convincentem rationem, ustąpię; ale jeżeli niepoda efficacius nad to medium, protestabor et sistam activitatem. – " — JmćPan Polubiński Sędzia Ziemski Rzeczycki powitawszy Izbę intulit: że ma w Instrukcyi specialiter cautum, aby nieprzystępować y do powitania JEgo Królews. Mci póki materya Władzy Hetmańskiey ex integro uspokojona niebędzie. – " — JmćPan Czacki Stolnik Wołyński dziękował JmćPanu Marszałkowi pro sollicita cura około Dobra pospolitego y w utrzymaniu konfidencyi inter Status; dziękował y za uspokojenie dolendi Casus Kollegow: a jako był skuteczny w tey materyi tak życzył aby względem Władzy Hetmańskiey Łaskawszą y skuteczniey szą otrzymał deklaracyą, y jeszcze raz zakołatał do Łaskawego Serca Pańskiego; azali jako Ewangeliczny Pan miał kommiseracyą y rzekł „misereor super turbam, quia triduo enim sustinent Me!" tak JEgo Król. Mć skłonił się do Miłosierdzia nad Nami, którzy non triduo ale trzy Niedziele o to prosiemy. – Uczynił prekustodycyą, że derogationem Novellae Legi nec in minimo puncto pati możemy. – Insynuował JmćPanu Marszałkowi te punkta ad deferendum Królowi Jmći: 1°) że Jmp. Koniuszy Litewski według Traktatu y Konstytucyi 1717. nad jednym tylko Regimentem Gwardyi ma Kommendę salva per omnia Authoritate Władzy Hetmańskiey. – 2°) Aby Teyże Jmp. Koniuszy Lit przysiągł super fidelitatem et obedientiam Rzeczypospolitey y JchmćPanom Hetmanom, y że w niczym non derogabit Władzy Hetmańskiey. – 3°) Aby Officyerow Sam bez Hetmanow nieforsztellował. – 4°) Aby nie Dyssydentow ale Polakow według Traktatu do Służby y Szarż przypuszczano. – Do otrzymania in praemissis Łaskawey Deklaracyi dat te mot

178. „ --te motiva: że Ci o to proszą którzy ten Traktat robili, y którzy go in= toto utrzymali, y którzy Sami JEgo Król. Mć Pana N. M. wolnemi głosami na: Tym Tronie osadzili. – In materia Ordynacyi zgadzał się cum sensu Tych Jchmciów którzy ją ad plenos Ordines referują. – dawnieysze Jnstancye o Wakanse ponowił. –

=Jmćpan Lipski Skarbnik Betzki refutując Tych którzy byli wnieśli questio: nem w czym jest laesa Władza Hetmańska powiedział: iż prawo y wolność jest naruszona, co obszernie exagerować byłoby Słońce palcem pokazować. – Ży: czył aby Jmćpan Marszałek jeszcze raz adeat Majestatem supplikując o Łas: kawszą w tym deklaracyą. – Jmćpan Feltmarszałek jako Minister Saski niech się interessuje do Woysk y Jnteressow Saskich a nie do Polskich. – Jeżeli to uczyni Łaskawie JEgo Król. Mć to dobrze; jeśli nie, non est prudentia nec sapien: tia neque consilium contra Dominum. – Zgadzać się deklarował, że jeśli w tych dwóch dniach nieuspokoi się ta materya, będzie musiał jechać die Mercurij po Radę do Braci. – In puncto Ordynacyi intulit że należy ad plenos Ordines. –

=Xiąże Miecznik Litewski upraszał Jmćpana Marszałka aby supplikował Królowi Jmći o deklaracyą, żeby materya Ordynacyi Ostrogskiey niebyła odłą: czona od materyi Władzy Hetmańskiey, ale aby wraz obiedwie były uspokojone. –

=Jmćpan Radecki Chorąży Grabowiecki wywodził: że per Tractatum obligo: wał się Król Jmć Ministeria y Władzę Hetmańską ad pristinum statum przy: wrócić. – Przeciwko Kommendzie Jmćpana Fleminga cytował Text z Pisma Swiętego: „ noli admittere alienigenam quia subvertet te " –. Poszlibyśmy do Króla Jmći, ale wspomniawszy sobie że na Grodzińskim Seymie tristes redijmus a facie Do: mini, y nietylko Ci którzy wyszli z Protestacyą ale y Jnni notowani byli, dekla: rował nieiść do powitania póki Łaskawsza nienastąpi deklaracya. – Przyto: czył dwa exempla: jedno Aequanimis Principis in persona Cesarza Trajana, który kreując Hetmana y dając Mu miecz te do Niego rzekł słowa „ accipe „ hunc gladium, si bene imperavero assumes eum pro Me, si male contra Me"; drugie, pro parte Hetmanow, że gdy Zebrzydowski podniosł rokosz przeciwko Kró: lowi, Hetman Żółkiewski stanął przy Królu: czego się y po teraźnieyszych spo: dziewać może JEgo Król. Mć niefundując super Quinto Duce. – Ordynacya na: leży za złączeniem się Jzby ad plenos Ordines. – „ – . – „ –.

=Jmćpan Borucki Podczaszy Brzeski-Kujawski: Upraszać Jmćpana Mar: szałka Naszego aby supplikował Królowi Jmći o uspokojenie Władzy niezda Mi się; bo y to Fiat które tu proponowano non quadrat Królowi Jmći Naszemu, ponieważ Król Polski niejest absolutus ale dependet a Legibus które Go z Rzpltą

wolną

wolną zjednoczyły: potym, że komput Woyska, szarże, regulamen, nie Sam=
Król Jmć stanowił ale wraz z Rzecząpospolitą y Jchmćpanami Hetmanami:- Co
Konstytucyą jest approbatum; więc to trzymać powinniśmy aż do drugiego który przez
Seym nastąpi regulaminu.- Jmćpan Koniuszy Litewski niejest Extraneus ani Alie=
nigena: co nietylko Onemu jako Urzędnikowi Possessyą mającemu w Wielkiey Polsz=
cze ale y każdemu powinno constare, że jest Jmć Incola et Terrigena Pomorski
która antiquitus należała do Polski y teraz in parte należy.- Per verbum Fiat
ten Interess uspokojony bydź niemoże, bo się nie per verbum Fiat stał ale per Scri=
ptum y przez Konstytucyą.- Sam Król Jmć niebrał nikomu Władzy ani jey komu
dawał, ale wraz z Rzecząpospolitą! A jeżeli co erravit Jmćpan Koniuszy, tego Mu
dowieść y sądzić Go, albo ad amica media descendere.- In puncto Ordynacyi intulit:
1º) Że Mandaty wydane do Sądow Seymowych per privatum Edictum Króla Jmci nie=
mogą cassari, ale chyba przez Ten Sąd do którego są wydane.- 2º) że ta materya lu=
bo per recessus veteres począwszy od Seymu jednak nie do zupełney Rzeczypospolitey
to jest ad tres Ordines ale do Sądow Seymowych bardziey należy; ponieważ Te Są=
dy ex tribus Ordinibus są złożone, na których prędzey ad utilitatem publicam mo=
że bydź decydowana.- Gdyby zaś na Seymie ad tres Ordines miała agitari, to je=
den Poseł może zatamować Jey decisionem favore Possessoris który Ją będzie trzymał,
a Rzeczpospolita przez szpary na to będzie patrzeć musiała.- Satius tedy iść w tey
materyi judicialiter per Decretum. ~" — · ~ · — · ~ ·

=Jmp. Referendarz Lit: o Władzy Hetmańskiey że niepowinna bydź Subalterna przez pry=
watne Tranzakcye intulit, y że non debet oblique concedi quod aperte negatur. —

=Jmćpan Grabowski Poseł Inflantski: godne głosy uwenerowawszy jeszcze Ja
pod tym znayduję się bydź ogłosem: Sta, ne moveare! ~. Interess Władzy Hetmań=
skiey oddany jest in sinum Łaskawości Króla Jmci y już jest sub manu et inter
Incudem et malleum.- Na powtórną expostulacyą zgodzić się niemogę, boby to de=
rogaret Majestati y honorowi Izby Naszey; właśnie jak byśmy nieufali staraniu
deklarowanemu Jego Król. Mći; jest non vana spes, na cóż mamy multiplicare
entia sine necessitate?.. Niemożemy tu jako Ow Kommendant Ewangeliczny Leon
postąpić Sobie: dico huic vade et vadit etc, aleśmy powinni mieć dulcem spem
et non vanam expectationem uspokojenia tey materyi.- Obiły się głosy w Tey Izbie
non sine censura ratione Jmćpana Koniuszego Litº; luboć to nec sidera pacem
semper habent, Ipsumque Jovem tremuisse ferunt; jednak podobno laboramus in
supposito sądząc Go Winnym a niewiedząc co zawinił? Obawiać się Nam potrzeba

którey

 =ktorzy hunc zelum mamy, zebysmy niesciagneli na siebie Oney Cenzury: Si tua causa mala est sis prior accusans. – A jezeli Aristocratica potestate sic volo sic jubeo ten Interess chcemy miec uspokojony, niech Nam stanie na pamięci veneranda Przodkow Naszych przezornosc ktora na Krolach Panach Swoich to wymogła prawo: neminem captivabimus nisi jure victum. – My zas neminem condemnabimus nisi jure victum; bo si accusare sufficit quis tutus erit? trzeba Nam y drugiey stronie dac ucho. – w Traktacie Komput Woyska opisany, Konstytucyą stwierdzony; więc tenemur go trzymac; a kto Mu non satisfacit sądzic Go. – Non derogemus Nobis, derogando tak Zacnemu Kawalerowi ktory pod czas Elekcyi Krola Imci miał activitatem do pisania pactorum Conventorum, y po przysiężeniu Imieniem Jego Krol. Mci tak wiele dał dowodow usługi in publicum. – Względem Ordynacyi deklarował się przymowic suo loco et tempore. –

=Imćpan Starosta Rawski uczyniwszy super jactura temporis kondolencyą, w ktorym materya Władzy nieprofitowała, zyczył isc do powitania Jego Krolewskiey Mosci.

=Imćpan Niesiołowski Starosta Czyrynski poszedł in sensus Ichmc Panow: Podczaszego Wiskiego y Jegomosc Pana Starosty Rawskiego. – " –.

=Imćpan Strażnik Koronny intulit: że nieżyczył zabierac drugiego głosu; ale że się nauczył z dzisieyszych głosow w Tey Izbie, iż Fiat niebywało ani powinno bywac in libera Republica; dla tego explikował się, że słyszał na zerwanym przeszłym Seymie deklaracyą od Tronu, iż Jego Krol. Mosc niemając plenam securitatem musiał zatrzymac kommendę; więc jako jest zatrzymana, tak per Fiat przywrocona bydz może. – Ordynacya z Władzą do uspokojenia jest concatenata. Na Ichmc Panow Podskarbich invehebatur: na Koronnego, że krzywdzi Rzeczpospolitę, subjungendo, vi po Matczynskim accessit komora Ruska a chociaż accessit proventu nieprzybyło, że zas powinno przybydz deklarował y sam dac Sto tysięcy na Rok z Komor Ruskich; na Litewskiego zas, że y Rzeczpospolitę y prywatnych krzywdzi osobliwie przez depaktacye na Bugu. – " –.

=Imćpan Podkomorzy Dobrzynski życzył aby Imćpan Marszałek ponowił prozbę do Jego Krolewskiey Mosci o uspokojenie Władzy. – " –.

=Imćpan Cześnik Koronny witał Izbę y Marszałka. – o Władzę życzył aby Imćpan Marszałek conveniat Jego Krolewską Mosc. – względem Ordynacyi, ponieważ constat ex instituto Ordinantis że należy do Rzeczypospolitey, więc poki niebędzie rezolwowana przez Rzeczpospolitę aby interea Imćpan Podskarbi odebrał possessionem Oney et fructus aby obracał ad usus publicos. –. – " –

Imćpan

=Imćpan Hurko Poseł Witebski, powitawszy Izbę y Imćpana Marszałka życzył, aby władza Hetmańska non per privatam Transactionem oddana była, ale tu ad dispositionem Rzeczypltey, a dopiero komu judicabit Rzplta aby Ją Temu dać. —

=Imćpan Regent Koronny: Jakoż niema być żałośno Sercu Jego Królewskiey Mći kiedy Oycowskie Jego staranie w uspokojeniu Władzy Hetmańskiey bierzemy in sequiorem interpretationem?. Zaczekaymy troche a obaczemy, że cokolwiek tam concertatum będzie, fient ista palam. — Życzył zatym limitować Sessyą. ~ " —.

=Imćpan Marszałek: Mało co a prawie nic in rem boni publici niewypracowawszy, y ledwo co zacząwszy kończemy Sessyą dzisieyszą. — Obawiam się, abyśmy tym samym w niezkończone jakie labirynty nowych ingruencyi miseram Patriam niewprowadzili! Zasiadamy tu codziennie, verbis non rationibus certujemy, a tym czasem fugit interea fugit irreparabile tempus. — Przynaymnieyże hoc modicum quod videmus zbliżający się do sześcio-niedzielnego Terminu czas, oddaymy skutecznieyszym circa commune bonum Obradom, a tak będzie: iż modicum et non videbimus po zakończeniu w sześciu niedzielach Tey Izby, et iterum modicum et videbimus immediata bona prosperitatis Patriae: którey sprzyjając a corde in spem melioris Successus Obrad następujących, limituję Sessyą do dnia jutrzeyszego na godzinę dziewiątą. —

=Die vigesima Septima Octobris.=

=Imćpan Marszałek tak zagaił Sessyą: Rozpamiętywać będziemy Sole crastino dwóch Zgodliwych Braci in Apostolico Collegio perfectissimam ideam jednomyślności, par Sanctum par Nobile Fratum. — Dayże Boże, abyśmy się ad hoc Prototypon Braterskiey nierozerwaney Jedności konformowali, żeby się o Nas kiedykolwiek rzec chwalebnie mogło: Fratrum ad exemplum totus hic componitur Orbis. — Więc tedy praeside concordia w przedsięwziętych Consiliorum materyach procedamus: jako nayszczęśliwiey będąc niechybnie pewni tey nadziei, iż na Nas hoyno z Nieba affluet gratiarum unctio jeżeli będzie między Nami trwała animorum Conjunctio.

=Imćpan Chorąży Koronny powitawszy Izbę y Imćpana Marszałka dawnieyszą swoję prekustodycyą respektem Władzy ponowił, że według Instrukcyi poprzysiężoney y zgodney tu sponsyi circa Electionem Marszałka uczynioney, póki niebędzie ta materya Władzy uspokojona z Izby Poselskiey się nieruszy. ~ " —.

=Imćpan Chorąży Kijowski wywodził: jako Pan Bóg Rzeczpospolitę ubogacił talentami wolności usque ad Invidiam Externorum. — w Rzpltey bowiem Naszey mamy Libertatem sentiendi et dicendi a oraz necessitatem legibus parendi; mamy Konstytucyą o porządku Seymowania et Novellam Legem; więc Jey parere powinni

 – powinniśmy. – Władzę Hetmańską windykować przez naruszenie prawa o porządku Seymowania byłoby to peccatum per peccatum tollere; cosię niegodzi. – Seym Grodzinski Ordynaryyny był pierwszy po Traktatowym, na którym prawo o porządku Seymowania exacte zachowano; po obraniu Marszałka wszystkie solennitates odprawiono; propozycyy od Tronu y vota Senatorskie wysłuchano; tandem do Izby Poselskiey ad cudendas Leges wróconosię. – Ten zwyczay zdawna według Prawa obserwowany powinniśmy y teraz zachować abusus non admittendo. – Wywodził też że z Konfederacyy jakoto z Jędrzejowskiey, Warszawskiey, Wyślickiey naywięcey Praw mamy, które Seymami approbowano y według których się Rzeczpospolita rządziła: teraz zaś regimur Novella Lege którą gdy obserwować będziemy y przez teraźnieyszy Seym reassumować nihil transformando, tam directe quam indirecte dogodzisię tak Libertati jakoteż y Władzy Hetmańskiey; gdy żadnego o Niey projektu niepisząc tylko eandem legem post regressum z Senatu przeczytawszy, nic innego nowego nierobiąc stawać circa eandem Novellam Legem będziemy. – Przeszłey Konfederacyi Naszey która krwią Szlachecką jest stabilita niepowinien nikt komparować ad bellum Trajanum; bo to było Seditiosum, konfederacya zaś była bellum honestum, eventu salutare. – Materya Ordynacyi Ostrogskiey non suo tempore jest wniesiona; – Mając reflexyą super Statum praeteritum; zgrzeszylibyśmy contra Majestatem, mając vestigia że Król Jan III. s. p. dał Przywiley za Konsensem Rzeczypospolitey, deficiente linea Masculina etiam pro Sexu foemineo: quoad praesentem, zgrzeszylibyśmy także contra Jus Majestaticum, bo Król JMć wydał Administracyą Xciu Nadwornemu Litews. Marszałkowi do przyszłego Seymu który nienależycie Mandaty uprzedził: y quoad futurum zgrzeszylibyśmy contra Jura Regni gdybyśmy się mieli zgodzić na to, aby Dobra Tey Ordynacyi miały bydź odebrane na Skarb: ponieważ JmćPan Podskarbi Wiel. Kor. może odbierać na Skarb Dobra Królewskie te tylko które niesą ani hypothecata ani feudalia ani żadnemi Summami onerata, dopieroż Tych Dóbr o których decyzya należy do Rzeczypospolitey! ~ " — · ~ " — · ~.

– Xiążę Miecznik Litewski refutował wczorayszy głos JmćPana Boruckgo Podczaszego Brzeskiego-Kujawskiego, urgendo o skassowanie mandatow wydanych ratione Ordynacyi; y że niepozwalam! aliàs vox vetandi niepowinno iść sub Censuram. – Czytał do poparcia illacyy swoich punkta Traktatu Warszawskiego.

= JmćPDyr.

=JmćPan Lipski Skarbnik Betzki refutuiąc głos wczorayszy JmćPana = Grabowskiego intulit: że się nauczył w Filozofij: „placet refutare Platonem"; a tu w Tey Izbie placeat refutare Catonem! ~. Słyszałem wczoray „si tua causa" etc, pytam się kto tu y przed kim causam promowuje? Niesłyszałem Jurystowskiey Indukty, tylko wolny głos y wolę Rzeczypospolitey. - Słyszałem Encomia JmćPana Feltmarszałka Fleminga: zgadzam się na nie y mówię że jest par nietylko regendo ale et regnando. - przyznawał Mu wielkie merita; za które, signanter jednak że był Praecursor Jego Królewskiey Mości tak dobrego Pana, winna Mu Rzeczpospolita obligacyą. - Słyszałem, że pod czas Jego Pokoju deposuit Szarżę Feltmarszałkowstwa, więc y u Nas Generalstwo może deponere. - Wywodził że na Seymie 1653. Hetmanow Polnych Rzeczpospolita porównała in praerogativa z Hetmanami Wielkiemi. - Taż Sama Rzplta na Seymie 1654. zniosła per Legem tamtę Konstytucyą co niebyło z Ich dizhonorem: - Toć y teraz Rzeczpospolita domina Juris Sui może legem ponere na przywrócenie Kommendy. - Konkludował, aby JmćPan Marszałek jeszcze chciał pulsare ad Cor Paternum Jego Królewskiey Mości o Łaskawszą Rezolucyę. ~ „ -

=JmćPan Jaroszewski Chorąży Płocki: Kto tylko weyrzy w teraźnieysze Seymowanie Nasze przyzna, że albo Saxum Sisiphi volvimus albo testudineo lub cancrino passu postępujemy! Jedni chcemy observando legem o porządku Seymowania aby poyść do powitania Jego Król. Mci, wysłuchać propozycyy etc.; drudzy aby JmćPan Marszałek ponowił expostulacyą względem Władzy y Ordynacyi Ostrogskiey; trzeci, aby JmćPan Koniuszy Lit. deponat Szarżę; inferendo że to Jego Królews. Mość może sprawić per verbum Fiat; naostatek są y były zdania abyśmy czekali skutku rezolucyi przez JmćPana Marszałka od Jego Królewskiey Mci deklarowaney. - Nietrzeba się dziwować że tak scrupulose w tych materyach idziemy, ponieważ libertas et securitas Patriae na własnych siłach zasadza się, a siły przy Władzy Hetmańskiey. - Pupilla libertatis est delicatissima y naymnieyszego obawia się proszku. Życzył jeszcze czekać skutku rezolucyi y deklaracyi Pańskiey, ile kiedyśmy już tak długi czas przez dwa Seymy czekali, czemuż y teraz krócey czekać niemamy? nieodbijając się a portu bonae spei: nieczekać zaś byłoby to wbrew Majestati y dać okazyą do diffidencyi inter Status która nieraz exitiale propinavit venenum. Wywiódł quantas calamitates sprawiły diffidencye za Króla Zygmunta Trzeciego, Jana Kazmierza, Michała, y niedawno przeszłe? A zatym życzył czekać; sin secus nieczekając nie niemożemy czynić non expeditis solennitatibus, y niemożemy się niczego spodziewać chyba discrimen Seymu, potym diffidencyi inter Majestatem et Libertatem y zostawiemy utramque sine securitate interna. - Jako Mazur = stawę

 — = stawam przy Exceptach Mazowieckich które zabraniaią exercitium Religionis Dissidentom etiam przy Ministrach Cudzoziemskich, o czym tu teraz słychać że te prawa convelluntur: czytał adhunc casum prawo którego executionem odestał y rekomendował temu komu należy: które to prawo jeśli observabitur, tuszył że Pan Bóg pobłogosławi Obradom teraźnieyszym. ~ „ — ~.

= Imćpan Borucki Podczaszy Brzeski-Kujawski: Refutacyą głosu owego wczorayszego przez Xięcia Miecznika Litewskiego dziś uczynioną zbijając powiedział jako provocatus: Si bonus Interpres nil mala verba nocent, si malus Interpres nil bona verba juvant. – Wywiódł, co to jest niepozwalam? y jakim sensem allegował je; że tantum unus może in libera República quantum mille, et quantum mille tantum Ille! Racyy wczorayszych niepowtórzył in materia Ordynacyi allegowanych; niepowtarzał bo Mu ich niezbito. – że czytany Traktat non quadrabat ad casum. – In reliquo, poszedł in sensum Imp. Chorążego Płockiego. —.

= Imćpan Grabski Podkomorży Łęczycki zgadzał się z Tymi którzy tuentur Legem Novellam: w której Regulaminie ponieważ jest approbowany komput Woyska, a w Tym kompucie jest Generałem Imćpan Koniuszy Litewski y przysiągł na to praesente Majestate; więcey teraz relegować Go z Komputu, inszego nieuformowawszy, byłoby to legem Novellam evertere. – Życzył adhibere patientiam czekając na skutek deklaracyi JEgo Królewskiey Mości. ~ „ —. ~ „ —. ~.

= Imćpan Starosta Lubelski indolendo super jacturam czasu życzył iść do powitania JEgo Królews. Mći; a zatym snadniey się może uspokoić Władza Hetmańska y inne Interessa; dla których, nietylko dla samey Władzy tey tu przyjechaliśmy. –

= Imćpan Grabowski Poseł Inflantski: Kiedy Thaumaturga vox ex Cineribus suscitavit y wprowadziła tu Rzymskiego Katona, muszę Jego obiter wspomnieć: że Ten Zacny Senator widząc wolność Rzeczypospolitey Rzymskiey upadającą, Miecz Sobie do boku przyłożywszy, Sam się dobrowolnie na Nim przebił: a gdy go fatiscentem Przyjaciele Jego nawiedzając pytali, dla czego to uczynił,? reposuit„ Ne „ Cato collapsam Libertatem supervixisse credatur" —. Taż jest y we Mnie miłość y żarliwość Patriae Libertatis! – Allegowane Axioma invidicum „ si tua „ causa etc" niepotrzebuje ani potrzebowało tu Dekretu: ale jeśli się niepodoba, niech będzie zamiast niego „ Opus Authorem commendat vel damnat". Dziękował naostatku Imćpanu Lipskiemu że Go do Katona przyrównał. ~ „ —.

= Imćpan Rudziński Podczaszy Czerski zgadzał się z Imćpanem Chorążym Płockim prosząc o solwowanie Sessyi. ~ „ —. ~ „ —.

Imćp. Rost.

=Jmćpan Rostkowski Stolnik Wiski z tym się oświadczył: że gdy pomyślna in materia Władzy od Jego Królewskiey Mości nastąpi rezolucya, tak zaraz pozwoli y owszem sam urgebit aby Novella Lex ratyfikowana była. – Jak jest formidabilis Jmćpan Fleming Feltmarszałek Saski Rzeczypospolitey? niechciał tego exagerować; to tylko namienił: że lubo Prawa dawne et lex novella surowie zakazały Korrespondencyi z postronnymi Dworami, Jmć jednak nietylko w Korrespondencye wchodził ale też Traktat inscia Republica uczynił; przez co violavit Legem Novellam y Traktat! a zatym pokazał się być supra Legem. – Potym Jmć będąc Feltmarszałkiem nad 30.m woyska, dla czego nad tak małą kwotą w Polszcze pretenduje Kommendy? A im acrius Jmć będzie tego domagał, tym My animosius opponować się będziemy. – Kiedy Go teraz cała Izba Nasza z tey Kommendy ruszyć niemoże, cożby było na ten czas gdyby strzeż Boże do jakiey rewolucyi przyszło? Mamy niedawny przykład, że Król teraźnieyszy Szwedzki Brata swego uczynił Feltmarszałkiem nad Woyskiem Szwedzkim; Status Regni Sueciæ tak długo się temu opponowały aż wymogły że Go złożono, a Nacyonaliście tę Szarżę dano! – Życzył convenire Jmćpana Feltmarszałka aby tym nietrudnił Seymu deklarując się nieruszyć z Izby, póki ta materya niebędzie uspokojona. – Pytał się dla czego diffiditur Hetmanom, kiedy Jego Królewska Mość ma provisam Lege Novella legalem et armatam securitatem? – Quoad Regulamen intulit: że tam napisany jest Jmćpan Fleming Półkownikiem Gwardyi, a za coż jest Generałem Kommendującym? Wielka to differentia! ~. potym, jest Sługą Rzeczypospolitey! Co to za Sługa którego się Rzeczpospolita pozbyć niemoże? – A że słychać jakoby JchMćPanowie Hetmani mieli wchodzić w prywatne o tę Komendę kombinacye, przeto manifestował się że de Nobis sine Nobis nic concludi niemoże. – Ordynacya że należy ad plenos Ordines sensum Suum exposuit. ~.

=Jmćpan Starosta Bobrownicki prosił aby Jmćpan Marszałek raczył powtórnie pulsare ad Cor Paternum Jego Król. Mci w materyach które cursum Seymowania tamują, obawiając się aby nieprzyszło w ten czas radzić cum desinendum est. – Prosił y o to, aby Jmćpan Marszałek przed dzisieyszey Sessyi Limitą pytał się: jeśli jest Z g o d a na powtórną Expostulacyą? ~. —. ~.

=Jmćpan Wyżycki. – Nietrzeba się temu dziwować że Vota pugnant cum votis et Consilia cum Consilijs, kiedy Władza Hetmańska nadwątlona jest absoluta potestate Jmćpana Feltmarszałka, ktory praw nieobserwuje jako antecedenter = ~

wywiedził

= wywiedzione. — Uczynił dystynkcyą, że Regulamen niejest do Osoby ale = numerum Woyska; aliásby Hetman Officyera w Regulaminie napisanego choćby co naygorszego zrobił sądzić niemógł ani zrucić aleby musiał czekać Seymu. — Względem Ordynacyi, że Mandaty jako są nullitatis tak ani kaſsacyi Jego Król. Mci potrzebuią, czego probuiąc czytał Konstytucye: — ad fiscum że nienależy, bo by przez to była convulsio Legum, ile kiedy to niesą Dobra Królewskie. — " —

= JmćPan Starosta Ciechanowski wyraził: że na tym mieysce inaczey stawać niemoże, tylko według Instrukcyi od Braci sobie daney; z której cautum pro 1º) aby od Traktatu y Konstytucyi 1717. na piędź nieodstępować. 2º) aby Władza Hetmańska była in suo eſse według tey Konstytucyi. — JmćPana Koniuszego Litº. niebronił, bo Go broni Traktat y wykonany Jurament, ani exkuzował bo Go exkuzuią Zasługi Jego które świadczy Rzeczypospolitey. — Naostatek rzekł: iż nic po tych Irritamentach y niepotrzebnych tyrach. — Prosił JmP. Marszałka aby upraszał Jchmć PP. Hetmanow y Ministrow o akceleracyą kombinacyi, y aby solwował Seſsyą. —

= JmćPan Marszałek: Niewiele Nam już ex salubribus horis publiczney Obrady zostaje! Omnia tempus alit, tempus rapit, usus in arcto est. — Więc możemy tu dzisiay każdy do siebie mówić: fugientibus utere donis, ponitur in lucro quae datur hora Mihi. — Lepieyci już obserwować choć seram parsimoniam temporis in fundo, a niżeli zostać in profundo niepomyślnych ingruencyy które zwykły naturaliter sequi tak rozstrojoną Rady harmoniją. — Przymówił się potym JmćPan Marszałek circa conclusionem teyże Limity serio discursu ad puncta kommendy y Ordynacyi Ostrogskiey; aby niemi więcey niezabierać czasu publico bono poświęconego in haec verba „ Kiedyście Mi WWmPanowie dali hanc gloriam „obsequij zeście przezemnie te obiedwie materye deponowali w Ręku y Sercu Pańskim, y już actu nad niemi desudatur, należałoby patienter et reverenter ostatniey Łaskawey rezolucyi w tychże punktach JEgo Król. Mci P. N. M. czekać „ a niżeli excurrere w głosy et irritamenta, które zdadzą się bardziey nutrire „diffidentiam inter Status a niżeli pomyślną gruntować y umacniać konfidencyą. — Jeżeli ex finali decisione JEgo Król. Mci P. N. M. occurreretby co takiego coby było non cum plena Satisfactione Izby Naszey, natenczas justae „mensurae wziąćby się znowu in hoc paſsu mogły, a teraz pro munere et fideli Ministerio Meo życzyłbym, abyście WWmPanowie dufali zupełnie Temu Panu „ w którego Sercu niemasz nic pożądańszego jako ut bene sit Patriae y który „jest naypierwszym firmamentem Wolności Naszey, nayczulszym Stróżem y Obserwatorem Novellae Legis jako zbawienia całey Rzeczypospolitey; a per consequens

„ ~~meretur w Sercach~~ WWMPanow debitum respectum - amorem - et reverentiam: -
„ zaczym to pewnie sequetur, że będzie et Majestas felix et tuta libertas: czego nieo-
„ mylnie spodziewając się solwuję Sessyą do Czwartku na godzinę dziewiątą. - -

= Die Vigesima Octava Octobris = -

Że tego dnia przypadło Święto Świętych Szymona y Judy, dlatego Król JMC wysłuchawszy Mszy Świętey dał audyencyą potym JchMciom Panom Hetmanom in ordine do konkluzyi skoncertowaney kombinacyi względem kommendy. - " -.

= Die Vigesima Nona Octobris: -

= JMCPan Marszałek: Wczora była diva Solemnia Owego to in desperatis eventibus osobliwego Sospitatora, który spes lapsas erigit, rzeczy in pessum idących statum dźwiga; słowem w niespodziewanych zdesperowanych terminach żyje nadzieja sub Coelite tanto sub Thadaea. - Mam tedy wielką ufność, że sub hoc tutelare spei nietylko ad vota ale supra spem Nostram pożądańsze nastąpią progressa obrad Naszych teraźnieyszych, które hoyną Ręką Łask swoich zawsze Tey Oyczyźnie dał et dabit Deus kiedy pro Successoribus Oney orabit Thadaeus. - Invocato tedy auxilio Tego doświadczonego in desperatis casibus Patrona Świętego, invoco oraz magnos Sensus WWMPanow abyście Niemi chcieli labenti succurrere Patriae, która dum spirat non desperat wrodzoney ku Sobie miłości WWMPanow. - A że na dniu wczorayszym zdarzyło Mi się bydź przytomnym przy umówionych y utemperowanych punktach przez JchMC Panow Hetmanow y Ministrow Koronnych przez JEgo Król. MC P. N. M. zaś approbowanych, salvis Juribus Majestatis et Reipublicae, salva authoritate Władzy Hetmańskiey, cum plena satisfactione całey Rzeczypospolitey; jeżeli tedy WWMPanowie insistendo interpozycyi Swojey do Majestatu Pańskiego, życzylibyście sobie mieć communicationem tychże punktow; chcę mieć w tym punkcie exploratam mentem WWMPanow, abym supplikował o kommunikacyą istius perfecti operis Pańskiemu JEgo Królewskiey Mości Majestatowi? - " -

Po takowym zagajeniu różni JchMC prosili o głosy, signanter Xiąże JMC Miecznik Litewski chcąc refutować JMCPana Borucкiego Podczaszego Brzeskiego-Kujawskiego głos; ale JMM Posłowie osobliwie JMCPan Grabowski interlocutorie upraszał JMCPana Marszałka, aby głosow do refutacyi z których coraz większe pochodzą irritamenta niedawał. - Zkąd zaczął się fremitus w Izbie tak aż się z mieysc swoich wszyscy ruszyli; y JMCPan Marszałek mitigando fervorem Xięcia Miecznika Litewskiego którego przecie naktonili do tego że ustąpił głosu swego kontentując się justifikacyą JMCPana Podczaszego Brzeskiego-Kujawskiego. - " -. Który, w danym sobie głosie wyraził: że provocatus rationibus na racye, odpowiedział nie przeciw = Xiążęcia

 — Xiążęcia Jmci Osobie Miecznika; nietylko słowy ale nawet Intencyą niewy=kroczył, prosząc aby jako Xiążęcia Jmci estymuje tak żeby mowa nieszła w złą Interpretacyą. — Co do materyi Kommendy, życzył naprzód Panu Bogu potym JEgo Królewskiey Mci dziękować za uspokojenie tey materyi tak dawno Seymy trudniącey, y upraszać o kommunikacyą Projektu kombinacyi: poniewaź to jest interess Rzpltey, aby constet quibus medijs et terminis jest uspokojony? — " —

Tandem Jmćpan Marszałek ruszył się ku Xiążęciu Miecznikowi, za Nim Jmp. Podczaszy, y tak in Stuba przyszli in amplexum. — " — . — " —.

= Jmćpan Strażnik Koronny naprzód wyraził jako Veteranus: że w Tey Izbie niebywały y niepowinne bywać głosy refutowane cum laesione personarum et Cenzura. — Co do materyi Kommendy dziękował JEgo Król. Mci za kombinacyą, upraszając o kommunikacyą jey projective Tey Izbie. — " — . —.

= Jmćpan Stecki Chorąży Kijowski intulit: że przy Elekcyi Jmćpana Marszałka uczyniona jest prekustodyiya, aby ante omnia materya Władzy była uspokojona: po Elekcyi zgodne były głosy aby Jmćpan Marszałek upraszał o uspokojenie tey materyi JEgo Królewskiey Mci: na co nietylko Łaskawa dana była a Majestate deklaracya ale też y o samym skutku Tey donoszą, et quod Author voluit habet. — Należy zatym upraszać Jmćpana Marszałka aby prosił JEgo Kr. Mci o kommunikacyą tey kombinacyi, do którey wolno się będzie przymówić — " —.

= Jmćpan Kopec Skarbny Litewski powitał Izbę, et intulit: że dwie materye ad bonum Ordinem xgrodziły Nam drogę 1° kommendy 2° Ordynacyi Ostrogskiey. Co do pierwszey, życzył onę diligentius et efficacius promowować; bo malum quo curatur lenius eo serpit validius. — Cztery niedziele już kończemy a niewyrobiliśmy nic nad to co pierwey: niedziwować się temu, poniewaź libertas semper debet esse suspicax, pamiętając na owe słowa ex fructibus Eorum cognoscetis Eos. — Jmćpan Fleming Koniuszy Nasz W. X. L. zawarł Traktat Wiedeński inscia Republica! Ten Traktat czyli już obumarł czyli uśpiony, quis sponsor jeśli czasu swego niеożyje? a gdy ożyje w czyich Ręku Kommendę zastanie? Jeżeli w tych ręku które ten traktat stanowiły y którym My dufać niemożemy? przez też same Ręce obawiać Nam się potrzeba aby niebyła Exekucya Tegoż samego Traktatu. — Wiadome jest prawo o tych, którzy korrespondencye - Legacye inscia et inconsulta Republica odprawują jak powinni bydź karani? — Za Króla Jana Kaźmierza że tylko korrespondował pewny Minister z Potencyami postronnemi, pro Infami deklarowany od Dóbr y Urzędu odsądzony. — Niemówię do osoby Jmćpana Koniuszego Litewskiego =

ale do Jego

ale do Sprawy y Akcyi jak mnie Instrukcya informuje! Dać Tenu = Kommendę, który jest servus poenae czy expedit? — Jeżeli kto rzecze że to uczyniono propter securitatem Majestatis, na to odpowiedział: Armare Securitatem Majestatis, jest to disarmare securitatem libertatis, disarmare Rempublicam, jest to delere vel eradicare Rempublicam. — w Małym Interessie wielka rzecz zawisła. — Wnosicie WWmmPanowie żeby projekt kombinacyi o tę Kommendę był czytany: niewchodzę w naganę Actus, ale Hetmani niepowinni Nam tu prawa ani projektu dawać, ale My Sami powinniśmy je pisać. — Niepozwolę na czytanie tego Projektu: słuszniey bowiem aby Hetmani jako Stipendiarij od Nas brali projekta, nie My od Nich. — Na przeniesienie Kommendy od Osoby do Osoby niepozwolę, boby to były tylko mutatae personae sed non Scenae. — Ponieważ zgrzeszył JmćPan Koniuszy Litewski, powinien bydź zmazany z tabelli komputu na Seymie 1717. formowanego, gdyż jest ipso facto Servus poenae. — A jeżeli kto rzecze, że ten komput ex Novella Lege odmieniony bydź niemoże, na to repono, że Sam Pan Bóg Swoję odmienił obietnicę mówiąc, David aedificabis Mihi Ecclesiam; potym jak zgrzeszył Dawid, odmienił Pan Bóg ten Mandat mówiąc, Non aedificabis Mihi Ecclesiam quia Vir sanguinis es. — Obiecał Pan Bóg Moyżeszowi z Ludem wybranym Terram melle et lacte fluentem, ale dla przestępstwa prawa y niedowiarstwa odmienił Pan Bóg Słowo Swoje, y tylko do obiecaney Ziemi Jozue y Kaleb weszli. — Raczeybym życzył JmćPanu Koniuszemu aby ustąpił Kommendy dyskretney Rzeczypospolitey y żeby supplikował o darowanie poenae, a niecertował o Kommendę. — Co do Ordynacyi Ostrogskiey mówił: że Sądy Seymowe niemają potestatem leges condendi tylko exequendi: jak mają osądzić tę Ordynacyą, kiedy jeszcze Rzeczpospolita na Nię prawa nieferowała? Pozwoliła uczynić Ordynacyą ale jey nieapprobowała, y niepozwoliła praepotentem Ordinem wprowadzać cum praejudicio Rzeczypospolitey: ani mogą tego Sobie Sądy uzurpować. — Wziąć menswram z Komenderyi Poznańskiey y N. , co za pożytek ma z Nich Rzeczpospolita? chyba ten że post Curiam Romanam fundatorowie przejeżdżać się muszą! o Mandaty, że powinne wychodzić należycie y na Seymikach Ante-comicyalnych przez Marszałka konnotowane bydź mają. — A że ten Interess jest trzech Prowincyy, dlatego jeśli kto miał je wydać trzeba było do wszystkich Województw - Ziem - y Powiatow na Seymiki posłać je. — Król JmćPan doniosł w Instrukcyach, abyśmy do rezolucyi tego Interessu byli od Braci na Seym instructi. A jakże

 — A jakże do Sądu ma należeć kiedy jest non Judicij ale Consilij? Ad Fiscum te Dobra oddać, byłoby praejudicatum praejudiciosissimum Universitatis; bo oddać Dobra do dyspozycyi Skarbu Ziemskie, jest to praejudicium tam Successoribus quam Legibus. — Institit aby od JEgo Król. Mci ad bona Terrestria Unilaterales Commissiones niewychodziły: a Ci JchMć którzy participarunt z Tey Ordynacyi pod pretextem Komissyi, żeby to reponant: — JchMć zaś Pieczętarze żeby więcey takowych Kommissyy niepieczętowali. — Ad extremum intulit: żeby Projekt o Kommendzie nie Dwór nie Hetmani, ale Izba Poselska pisała; in quantum to niebędzie; y Mandaty skassowane niebędą; upraszał JmćPana Marszałka aby pożegnał albo pozwolił pożegnać. —

= JmćPan Wilkowski Podkomorzy Sochaczowski indolebat utraconemu czasowi mówiąc: Rex poterit succurrere rebus, nemo diebus. — Pro sua teneritudine jako nieinteressowany wyraziwszy, że się z prostego Zołnierża w Woysku Cudzoziemskim dosługował Szarży, y nauczywszy się iż Subalternus ad amussim powinien obserwować Ordynanse Hetmańskie, którymto Hetmanom Rzeczpospolita zdała w Ręce Miecz y Prawo, dowodził: że Generał pierwszy który jest przez Patent Króla Jmci creatus, Lege Novella y Ordynansami Hetmańskiemi stabilitus, Seymem Grodzińskim approbowany, per verbum P l a c e t niemoże amoveri z Kommendy; bo agetur de fide Regia; dać bowiem może Król Jmć Urząd, odebrać zaś non item, gdyż dato uno inconvenienti darentur plura. — może prawda odebrać, ale prawem przekonanemu; do przekonania zaś non sufficit zadać, ale dowieść y słusznie rozsądzić. — Instrukcya obliguje Mię stawać przy Władzy dotąd póki ad praescriptum Novellae Legis w swey porze niestanie. — Do tego zaś Mię Instrukcya nieobliguje y nikogo, aby tak Wielkiemu Kawalerowi incognito delicto per simplex Velle Szarżę odbierać; coby niemogło bydź bez naruszenia Konfidencyi inter Majestatem et Libertatem, od którey dependet Salus vel interitus Rzeczypospolitey. — Wspomniony Traktat Wideński y mnie się nieźda; jednak bez Justifikacyi o Nim sądzić niegodzi się. — Życzył to rezerwować ad tres Ordines, ile kiedy tu idzie o przyjaźń Cesarza Jmci na którey Nam siła należy. Oddaliśmy ad Libram Rąk JEgo Królews. Mci negotium Władzy: odebraliśmy nietylko Łaskawą przez JmćPana Marszałka deklaracyą ale et opus operatum. — Kiedy się nieźda projektu tego czytać y zważyć, lubo w tym derogari videtur Majestati et Constantiae Izby Naszey że udawszy się do JEgo Królew. Mci przez JmP. Marszałka zdamy się retrogradu od propozycyi Naszey odstępować; kiedy niewidząc y niesłysząc w jakich jest terminach ta kombinacya? oney nieakceptujemy; przeto

przeto zda Mi się taki sposob proponować: aby tu Projekt napisać reassumując Leges o władzy Hetmańskiey et Novellam, aby wszyscy Generałowie, Offi=cyerowie cujuscunque gradus Authoramenti Cudzoziemskgo Zaciągu posłuszni byli Ordynansom Hetmańskim sub rigore poenarum w Artykułach Woyskowych expressarum. – Napisawszy ten projekt dispositive, przyrzec sobie że od niego /: powróciwszy po powitaniu JEgo Królewskiey Mci, ile gdy przed powitaniem żadnych Projektow formować niemożemy:/ nec in unico jota nieodstapiemy. – Ordynacya Ostrogska w Recessach zaległa nie do Sądu ale ad plenos Ordines należy. –

=JmćPan Lipski Skarbnik Betzki upraszał JmćPana Marszałka, aby supplikował JEgo Królews. Mći żeby annuat vocibus et votis Izby przez słowo że już tey Kommendy niebędzie. – Na Projekt pozwolić niemoże, bo Hetmani jako Inspektorow niepotrzebują, tak y Izba Nasza obeydzie się bez Nich. – –

=JmćPan Hurko Poseł Witebski deklarował na prywatne kombinacye względem Kommendy cale niepozwalać, ani żadnych Projektow przypuszczać: bo majus jest totum niżeli pars. – " – – " –

=JmćPan Karwowski Podczaszy Wiski: Seymu jeszcześmy niezaczeli tak wiele czasu straciwszy! Przy Elekcyi JmćPana Marszałka uczyniliśmy dwie pre=kustodycye, względem Kommendy y Ordynacyi. – Upraszaliśmy JmćPana Marszał=ka, aby privatim expostulował o ufacylitowanie tychże materyy. – Mieliśmy deklaracyą, że ta materya tractatur; a niebędąc y z tego kontenci domagaliś=my się powtórney expostulacyi. – Tandem na dniu dzisieyszym, gdy słyszemy ex ore JmćPana Marszałka Naszego, że już była Konferencya y że już ad publi=cam expectationem zakończona, y z tego niejesteśmy kontenci. – Zjechaliśmy się ad curanda vulnera Rzeczypospolitey, a nic czynić niechcemy, lubo nil magis exasperat vulnus quam intolerantia Patientis. – Prawa zachować nie chcemy, tylko per Convitia idziemy. – Niepotempiam Ja dobrych Cudzoziemcow, ale też niechwalę y tych Naszyncow. – Prawda, że Nas wszystkich permovet Traktat Wideński któremu zabieżeć potrzeba; ale czy zabieżemyż Mu bez Seymu? y Kommendę czy odbierzemy bez Seymu? – Już się to trzeci Seym na niey psuje, tak iż widziemy sortem Nostram ad occasum vergentem, a ratować się niechce=my! Uczyniwszy kondolencyą super dissonos sensus w tych słowach „ si fato „ concederem justus Mihi dolor esset adversus Deos " ! Fatum to jest Rzeczy=pospolitey nieszczęśliwe, gdy Nam czas daremnie upływa, gdy się na ostatnią

spuszczamy

„ = spuszczamy godzinę. – Venit hora omni expectatione tristior. – Życzył nie dawać tey kombinacyi tytułu Projekt, ale punkta od Jego Królewsk. Mości; ponieważ derogaret Jzbie Naszey: których punktow czemu niemamy postuchać? y w czym się Nam niebędą podobały swoje zdanie dać? a per extrema co dobrego zrobiemy? z zerwanych Seymow co za pożytek ma Rzeczpospolita? a jeśli kto rzecze że gorzey będzie jak Seym doydzie, ale to vanus metus, bo tu na to postani jesteśmy abyśmy się doyrzeli; gdy się zaś Seym zerwie, co Nas czeka? strach y pomyśleć! ~. Wracam się do Traktatu Wiedeńskiego, którego ani chwalić ani exkuzować niemyślę; życzyłbym go satius praevenire, ponieważ ani Posła Cesarza Jmci niemasz: satis poenae esset si temnatur. – Laudamus veteres et Nostris utimur annis; Ja zaś laudo novellam legem z którey nec jota peribit. – Że zaś niektórzy Jchmc mają to w swoich Jnstrukcyach, że sub onere juramenti nic prywatnego externorum promowować niebędą, tedy deklarował się, że y On gotow na to jurare. – Życzył naostatek, żeby postać do Hetmanow cum requisitione: czy uczynili kombinacyą względem kommendy? y te punkta kombinacyi aby Nam były kommunikowane. ~ „ —. ~ „ —.

= Jmćpan Pisarz Łomżeński życzył accelerare do powitania Jego Kr. Mći który za Naszą Prozbą sanare vulnerata non rescindere conatur. – Ordynacyi Ostrogskiey Jnteress ad Tres Ordines należy. ~ „ —. ~.

= Jmćpan Wołłowicz Referendarz Litewski: = Król Jmć podaje medium uspokojenia materyi Władzy Hetmańskiey przez koncertowanie punkta. – Jnterest supplikować Jego Król. Mći żeby nie literalną, ale aktualną satysfakcyą była uspokojona. – A tak accelerabimus do powitania Pańskiego; y wróciwszy się tu projekt securitatis Tey Władzy in futurum napiszemy: y inne projekta bardzo potrzebne, osobliwie też o Korrekturze Trybunatu. ~ „ —. ~ „ —.

= Jmćpan Cieszkowski Sędzia Liwski Poseł Czerniechowski wyraził: żeby materya Władzy uspokojona była, salva lege novella a nieinaczey. – Ordynacya aby per judicium determinetur. – punkta kombinacyi aby były kommunikowane. –

= Jmćpan Parysowicz Poseł Piński: = Deus prius quam punit consilia confundit. – A niejestże to confusio consiliorum życząc aby Skarb odebrał Dobra Ordynackie mere Ziemskie? nie Mensae Regiae, do których tylko według prawa Skarb interessować się może. – Kombinacya o którey Jego Królewska Mość donosić raczy że jest prywatna, Nam się do Niey interessować nienależy; ale urgere aby Jmćpan Koniuszy Litewski wrócił kommendę. ~ „ —; ~.

= Jmćpan Marszałek: Coż te Seymowe dni daremnych deliberacyy Naszych, próżnych

próżnych konsultacyy, quid sunt nisi nomina vana dierum? Niewiemże=
co za Imię y co za reputacyą będą miały apud seram posteritatem? dicet poste=
ritas Nostrorum probra dierum: mówić kiedykolwiek będzie et de hac non uni=
formitate Sensuum Nostrorum, że co dziś między Sobą postanawiamy nazajutrz
o tym przepominamy. – Kazaliście Mi WWMćPanowie universali voto całey Izby
Naszey instare do Majestatu Pańskiego o uspokojenie punktu Kommendy Woy=
ska Zaciągu Cudzoziemskiego; odebraliście Łaskawą deklaracyą; teraz tegoż po=
żądany skutek widzicie; a tandem że naostatek tego kommunikowanego Sobie
mieć niechcecie. – Wybaczcie Mi WMćPanowie że to czyniemy nietylko contra
Authoritatem Majestatis ale etiam contra dignitatem Izby Tey z którey powinny
wychodzić oracula nunquam revocabilia! Ale alboż dzień jutrzeyszy dabit
his quoque finem? na który limituię Sessyą na godzinę dziewiątą. – . –

= Die Trigesima Octobris. =

= JmćPan Marszałek zagaił Sessyą w ten sens: iż mając pro objecto attri=
butionis aby w teraźnieyszey publiczney Obradzie wiekopomna mogła reflore=
scere sława, usilnego przykładać nieomieszkuję starania, żeby vestigiis Ante=
natow Swoich idąc, in hoc sacrario libertatis mógł de Patria mereri. – I dla
tego co miał in Commissis integra fide et obedientia wykonawszy, kiedy wi=
dzi że ten fructus laboris niewszystkim się podoba y niemasz Zgody aby czy=
tano te punkta kombinacyi o Kommendę sub obtentu allegacyi że w tey Izbie
niepowinny bydź czytane inne postronne projekta tylko te które tu formantur;
przeto jako na tey allegacyi subsistencyą nikt prawa niepokaże, tak upraszał
aby sepositis vanis scrupulis raczyła Izba przystąpić do czytania tych punktow
kombinacyi o Kommendę. – Wczym cum expectatione dalszych roskazow przy
wszelkiey do exekucyi ich ochocie oświadczył się. – . – . –

= JmćPan Podkomorzy Zakroczymski intulit: że dwie materye wzięliśmy
do uspokojenia, to jest Władzy Hetmańskiey y Ordynacyi Ostrogskiey. – Po długich
koncertacyach obligowaliśmy JmćPana Marszałka aby zakołatał do Łaskawego
Serca JEgo Król. Mci o interpozycyą do uspokojenia ich: co factum; y JEgo Kr. Mość
ad vota populi nieżałował Swey Applikacyi, y punkta kombinacyi na=
zwane ad communicandum podane. – Miasto gratitudinis teraz o tym y sły=
szeć niechcemy, jakbyśmy Seym niechcieli cancrino gressu postępując. – Praw=
da, że projekta pisać tu powinniśmy, ale takie które mają bydź in volumen
legum inserowane, y to po powitaniu JEgo Królew. Mci et praemissis solennitatibus. –

To zaś

– = To zaś co Nam od Jego Królews. Mći kommunikują, niejest projekt ale kombinacya. – Jeżeli się, co w niey niebędzie podobało, wolno będzie poprawić albo się temu opponować przeczytawszy; a jeśli się będzie podobała to ją approbować. Quoad personam Jmćpana Koniuszego Lit. mówił, że niejest Alienigena, lubo to saepe evenit ut Patria Suos ignoret Cives. – Że zaś tu na Niego ante judicium formowano supplicium, to się niegodzi: servus poenae nikt niemoże bydź servatis servandis criminaliter w Sądzie convictus: – Do Traktatu Wiedeńskiego niebrał charakteru, ale cokolwiek czynił, to czynił jako Minister Saski: Rzeczpospolita powinna Mu bydź tego wdzięczna, że wtargnienie in viscera Jey woysk postronnych utrzymał: krwią własną zasłużył Sobie honor, niepowinien Go w Izbie Naszey tracić. – Na ugaszenie ognia diffidencyi niechcieymy oleju przylewać, ale tey kombinacyi posłuchać. ~ " –– . ~ " –

= Jmćpan Stecki Chorąży Kijowski: = Zagęszczone diffidencye po dwóch rozerwanych Seymach jeszcze Nas vexant, y teraźnieyszy Seym ad tristia fata prowadzą. – Udaliśmy Authoritatem Jmćpana Marszałka do Jego Królewskiey Mości upraszając o uspokojenie Władzy Hetmańskiey. – Nietylko Nam przyniósł deklaracyą Pańską, ale y skutek Jey w uczynioney kombinacyi; do którey interpositio Majestatis, cura et applicatio Intermedij Ordinis, y Samychże Jchmciów Panów Hetmanów przezorność zaszła. – Kiedy woyna inter Collaterales, Vicini wdają się in mediationem; tu inter Majestatem et Libertatem ktoż ma medyować jeśli nie intermedius Ordo z Jchmćpany Ministrami? wszak eadem libertate gaudent jako y My: in aequali Republica illibata fides Jchmćpanów Ministrów powinna mieć kredyt. – Niemoże nikt sentire malum, jako ten który debilitatur in corpore; niemoże nikt lepiey wiedzieć w czym ubliżona Hetmańska Władza jako Jchmćpanowie Hetmani; którzy że uczynili kombinacyą, gdybyśmy Jey niemieli czytać, derogaremus przeto Authoritati Majestatis, którey ad hunc effectum wezwaliśmy, derogaremus constantiae Izby Naszey gdybyśmy a semel plausis znowu odstępować mieli, derogaremus y Jmćpanu Marszałkowi Naszemu którego ad recursum do Jego Królewskiey Mości udaliśmy. – Wspomniony Traktat Wiedeński czy jest in rerum natura czyli nie? y jaki? o tym non constat; jeżeli jest, ponieważ z Łaski Bożey w pokoju jesteśmy, już Nam niepotrzebny, mamy bowiem z Cesarzem Jmcią Pakta approbowane, to już ich approbować nietrzeba: Do tego, Woyska Moskiewskie z Państw Rzeczypospolitey wyszły

wyszły, toć już y Ten Traktat cessavit; jeżeli był ten Traktat inscia Republica uczyniony, [: wszak był y nad Prutem między Carem Jmcią, a Portha Otthomańską inscia Republica także Traktat zawarty, :] a y tam za kooperacyą JmcPana Kijowskiego y JmcPana Generała Poniatowskiego interessa Rzeczypospolitey traktowano: ktokolwiek et quocunque titulo byle co dobrego in rem boni publici wyrobił, za to meretur podziękowania nie nagany. – Sevus poenae być niemoże, tylko criminaliter in judicio legitimo convictus: – Alienigena niejest; bo pod czas Seymu Anni 1699. Urząd Koniuszowstwa Litewskiego za zasługi wziąwszy dotąd go chwalebnie retinet, ani Wielkie Xstwo Lit podało pro vacanti Tego Urzędu. – Życzył zabierać się satius ad confidentiam, bo omne Regnum in se divisum desolabitur; a postronni z tego się cieszą, et in turbido chcą piscari. Jeśli jest ta opinia, aby pod Tą Kommendą Król Jmc de futuro Successore niechciał zamyślać? mamy exemplum Zygmunta Trzeciego, że dał Dyploma że vivente Se Rege niebędzie promowował Syna na Tron; post sera fata JEgo Król. Mci niemasz się też czego obawiać tey Kommendy, ponieważ więcey ludzi y Officyerow jest nacyonalnych. – Upraszał zatym o przeczytanie kombinacyi Tey Władzy Hetmańskiey; alias rzekł że się obawia funestam crisim Rzeczypospolitey. – Instrukcya Jego sonat aby Władza Hetmańska uspokojona była post praemissa praeliminaria lege praescripta: Zgodził się cum sensu Izby z tą kondycyą, w odłożeniu praeliminarium, żeby JEgo Król. Mość authoritate sua uspokoił tę materyą; kiedy to factum, na cóż daley differre cursum Seymowania? ~ " —. Względem Ordynacyi Ostrogskiey proposuit: że należy ad Reipublicae Ordines nazaszczyt granie. – gratitudo powinna bydź Successoribus Ordinantis salvo jure Reipublicae et salvis adangendis oneribus. – Mandaty aby non attendantur, y jeśli będą na Sądy Seymowe Deputaci z Tey Izby żeby mieli ad hanc causam limitatam potestatem. ~ " —. ~ " —. ~ " —.

= JmcPan Szypio Starosta Lidzki: Przeważona większa część czasu Seymowania Naszego znayduje się bez wagi. Mówiliśmy o redintegracyi Władzy Hetmańskiey y zgodziliśmy się na to, aby był JEgo Królews. Mość Authoritatem Suam interposuisset do tey redintegracyi. – Jakoż dobrotliwy Pan wysłuchawszy voces Nostras applikował się do tego, y uczyniony jest plan tey redintegracyi. – My zaś quam sustentare deceret subruimus aedem! kiedy ani czytać ani słuchać tego co jest ex opere operato niechcemy. – Projekt jest a proijciendo;

wolno

 „ — wolno Nam go będzie lub odrzucić lub approbować. – Akceptuymy tego Pana opus, który akceptował chętnie postulata Nasze! wszak wchodzili w tę kombinacyą Jchmćpanowie Hetmani do których ten interess naybardziey należy; więc expedit, albo czytać tę kombinacyą albo powitać Króla Jmći; et praemissis praeliminaribus według prawa, wróciwszy się tu do Jzby pisać projekt, jeśli się ten niepodoba. ~ „ — „ ~ „ — . ~ „ — . ~ „ —.

„Jmćpan Grabowski: = w Jzbie Naszey praktykuje się owa definicya, fides est credere quod non vides. – Jeszcześmy niewidzieli y niesłyszeli coś się zawiera w punktach kombinacyi Władzy Hetmańskiey, przecież plus significamus quam dicimus, y w tych okolicznościach mens quoque Nomen habet. – Daliśmy ten Interess kommendy in sinum Paternum Jego Królews. Mći, y pewnie non sterile aravimus littus; bo Łaskawy Pan czegośmy żądali powagą swoją wyrobił; Rex Nostris deditus per omnia votis. – Teraz zaś chcemy aby słowem nie pismem teraz Interess był uspokojony, aleć przecie verba volant scripta manent. ~ Wszak tę Kombinacyą publice czyniono, y JEgo Król. Mość in sole non in umbris posuit tabernaculum suum. – My zaś niewiedząc jeszcze w jakich terminach jest napisana, ani jey czytać ani słuchać niechcemy, et quod fecimus displicet; a po staremu nil volitum nil repudiatum nisi praecognitum. ~ Mógłby JEgo Król. Mć zażyć słów Alexandra W.° „eloqui timeo cum sim Rex infelix" etc.! Wspomniał zatym wszystkie od Koronacyi JEgo Król. Mći niebespieczeństwa, fatygi, dispendia fortuny – zdrowia dla Dobra pospolitego, któreby powinny commovere do konfidencyi; ile kiedy Cor Regis in Manu Dei est, y za przeszłe krzywdy żadna niebyła windicta; na cóż diffidentia ma praevalere. – Na Seymie 1699. była dana in scripto assekuracya względem ewakuacyi Woysk Saskich. – Wierzyliśmy tey assekuracyi; a czemuż niemamy wierzyć in scripto napisaney kombinacyi? a niech niebędzie ten interess obstaculum konfidencyi. – Że Jmćpanu Koniuszemu Lit, przeciw któremu jest nimius zelus, saecula odpowiadają że jest Concivis: jeden Traktat Wiedeński pro lapide offensionis zarzucają Mu, a Ja mówię że powinien być pro Lydio lapide probationis wierności y życzliwości Jego ku Rzeczypospolitey: że bez charakteru uczyniony to non vitiat, bo Jmćpan Gosieński z Moskwą także bez charakteru czynił Traktat in rem Rzeczypospolitey: – Za przeszłey woyny Szwedzkiey Dom

Jchmćpa

Jchmc PP. Leszczyńskich także inscia Republica z Cesarzem Jmcią trakto= wał: podobnym sposobem Jmćpan Koniuszy Litewski arbitratus de obsequium prestare: a do tego ten actus jako niebył nocivus tak non meretur tantas ex= probrationes; ile kiedy subsequenter niebył akceptowany od Rzeczypospolitey, y ad effectum nieprzyszedł, y w nim była dołożona kondycya si placebit Reipublicae: a przecież naówczas disposuit evacuationem Woysk Moskiewskich cum emolu= mento Rzeczypospolitey. ~ Komput na Seymie 1717. formowany y artykułem 5. Traktatu utwierdzony, niemoże bydź odmieniony sine laesione Tegoż Trak= tatu y Konstytucyi Seymu Grodzińskiego, który Sancita Seymu 1717. in toto reassumpsit. — Majestas cum libertate takie ma unionis vinculum, że razem securitatem non divisim provisam mieć powinny. — In reliquo zgadzał się cum sensu Jmćpana Koniuszowskiego. — Upraszał aby punkta kombinacyi jeśli nie publice czytane, to kommunikowane do przeczytania były. — Względem Ordyna= cyi rzekł: że dobra Ziemskie mogą należeć do Skarbu albo per fiscum albo per liberam subjectionem. — Naostatek rzekł: żeby miał bydź Jmćpan Koniuszy Lit: servus poenae na tobym się, chyba nad inszą rzeką mógł zgodzić, nie nad tą tu Wisłą. ~

= Jmćpan Regent Koronny: = Fatalne obijają się o uszy Nasze auguria de improspero Seymu tego eventu! kiedy nieżda Nam się akceptować tego medium w uspokojeniu Władzy Hetmańskiey, któreśmy unanimi assensu już byli przyjęli oddając tę materyą in sinum Łaskawey Interpozycyi JEgo Król. Mci. — Jakoż dobro= tliwy Pan stosując się ad preces Nostras wezwał Jchmćpanow Hetmanow, y z Jch= mciami concertatum est medium Oneyże uspokojenia: nietylko zaś woli Na= szey y dobremu porządkowi jest injurium niechcieć czytać ani słuchać tego co jest concertatum, ale też Majestati JEgo Królews. Mci y Jchmćpanom Het= manom, którzy kombinacyą względem Tey Władzy skoncertowali: co inszego są projekta które tu w Izbie w czasie należytym formantur y in volumen Le= gum wchodzą, a co inszego ten projekt kombinacyi, którą przeczytawszy wolno będzie przymówić się, jeśli się zda albo nie? a jeśli się będzie podobało tu w Izbie pisać projekt o Tey Władzy, to po Regressie możemy uczynić y nowym prawem ubespieczyć władzę. — Że Osoba Jmćpana Koniuszego Litt: zdaje się bydź pro lapide offensionis, to trzeba perpendere jeżeli słusznie? to zaś pewna że niejest przez Niego pochwycona Kommenda, ale Mu powierzona! podobnym

sposobe

 = sposobem in antecessum Jmcpanowie Hetmani powierzali Subalternis takowey Komendy, a nigdy o Nię takie motus niebyły jako teraz. – Planta Wiedeńskiego Traktatu dispositive uczyniona non impositive y z klauzulą, si placebit Reipublicae, niepowinna tu nikogo condemnare aby był Servus poenae; ile kiedy już o tym Traktacie na przeszłym z reassumpcyi zerwanym Seymie Grodzińskim unanimi assensu formowany jest hoc in passu Projekt. – Korrespondencye żeby z postronnemi potencyami miał Jmcpan Koniuszy, o tym non constat. – Et zatym vanos metus et suspiciones należy tollere, a bardziey się bać diffidencyi inter Status z których naywięcey Externi profitują, et in turbido piscantur. –.

= Jmcpan Grabski Podkomorzy Łęczycki : = Pan Bog confundit consilia Nasze, kiedy co się raz podobało teraz znowu displicet. – Prosiliśmy Jmcpana Marszałka, aby invocasset interpositionem Majestatis do uspokojenia Władzy Hetmańskiey. – Co factum; y nietylko Łaskawą Nam przyniosł Jmcpan Marszałek deklaracyą, ale y o samym skutku Jnterpozycyi Pańskiey donasi : tego zaś nieakceptować ani słuchać niechcieć jest non constare Sobie; ale coś czynić in elusionem Majestatis y przeciwko powadze Jzby y honorowi Jmcp. Marszałka: – w czym jeśli jest dobra droga do konfidencyi,? każdy snadno zważyć może. – Jeżeli bierzemy Traktat Wiedeński pro offendiculo, to niesłusznie; bo ten Traktat lubo do exekucyi nieprzyszedł, przecież wielkie emolumentum przyniosł Rzeczypospolitey w ewakuacyi Moskwy. – Servus poenoe nikt recto judicio nazwany bydź niemoże, chyba ten kto jest legitime criminaliter convictus et publicatus. ~ " — . ~ " — . ~ " —.

= Jmcpan Korsak Chorąży Nowogrodzki wyraził: że dwie Kategorye to jest Władzy Hetmańskiey y Ordynacyi Ostrogskiey assekurowane były iż miały bydź uspokojone. – Klarigował się z tym, że póki Władza in integro niebędzie uspokojona y Mandaty względem Ordynacyi wydane niebędą rewokowane, póty się z Jzby nieruszy. – Ad extremum, upraszał Jmcpana Marszałka, aby jeszcze chciał w tych materyach adire Majestatem. ~ " — " — " ~.

= Jmcpan Jaroszewski Chorąży Płocki wyraził Compassionem nad terazniejszym Seymowaniem, y to że conscii jesteśmy iż obligowaliśmy Jmcpana Marszałka aby upraszał Króla Jmci o Jnterpozycyą Authoritatis w uspokojeniu Władzy Hetmańskiey : co kiedy stało się, od tego recedimus, ani pozwolić chcemy na czytanie koncertowanego projektu kombinacyi : moje zaś zdanie jest, żeby podziękowawszy JEgo Królews. Mci za applikacyą ad vota Nostra czytać ten projekt

projekt, a co się niebędzie zdało prosić aby było poprawiono. : mam zaś =
tego te racye = 1°) Jeśli Seym niedoydzie, czego Boże uchoway, co za relacyą
uczyniemy Braci? a jeżeli taka, że czytać punktow kombinacyi względem Wła-
dzy Hetmańskiey niepozwolono? co na to rzeka Bracia? – 2°) że nieczytać,
jest przeciw honorowi JEgo Królewskiey Mci, Izby Naszey, y Imcp. Marszałka;
bo zgodziwszy się na uspokojenie tey materyi, kiedy allegatur że jest uspokojona,
słuchać tego niechcieć, jest przeciw wszelkiey dobrey manierze, jakby to jedno
było velle et nolle. – 3°) Intulit: że Imcpan Ledóchowski Podkomorzy Krzemie-
niecki Reparator Wolności Naszey, na Seymie Grodzińskim, kiedy w tey Izbie
niektórzy Jchmc niepozwalali na przeczytanie Listu od Cesarza Imci, wziąwszy
głos powiedział „iż to niedobry zwyczay nieprzypuszczać do czytania co propo-
„nitur, y nietylko Monarchow Listy powinny bydź czytane ale y od Żydow Sup-
„pliki y według słuszności rezolwowane." – 4°) Sędzia niechcący słuchać wywo-
dow y dokumentow słusznie się może nazwać niesprawiedliwym. – 5°) Wielka
to meretur Cenzurę nietylko u przytomnych Arbitrow y u postronnych którym
się o tym wiedzieć dostanie, że prosiwszy JEgo Królews. Mci o interpozycyą po-
wagi do uspokojenia materyi Władzy, potym skutku tey interpozycyi nietylko
nieakceptujemy ale ani jey słuchać niechcemy. – A zatym powtórnie institit:
aby czytać te punkta kombinacyi, a jeśli się co w niey niezda wolno Nam bę-
dzie albo meliorować albo JEgo Królewskiey Mości upraszać o melioracyą. – Co
do osoby Imcpana Koniuszego Litewskiego, jako nikogo ganić ani enkomizować
niemam w zwyczaju, tak pro rectitudine conscientiæ y pro experientia prawa
Koronnego będąc z dawna na funkcyi Sędztwa przyznać to muszę, że niepowin-
no bydź supplicium ante judicium, ani może kto nazwany bydź Servus poenæ
chyba convictus in Judicio criminaliter. ~" –. ~" –.

=Imcpan Starosta Inturski ubolewał nad straconym czasem y nad rozdwo-
jonemi głosami. – Życzył przystąpić do czytania punktow kombinacyi ile kie-
dy coecus de coloribus non judicat. – Względem Ordynacyi życzył, aby Mandaty
były uchylone. ~" –. ~" –. ~" –16.

=Imcpan Niesiołowski Starosta Czyryński wyraził: że nieidzie in Elogia
dobrze zasłużonego Kawalera Imcpana Koniuszego Litewskiego, ale się pytał czy
może bydź supplicium ante Judicium? Życzył aby Kommenda ab utrinque by-
ła złożona do Rąk Imcpana Marszałka Izby Poselskiey póty póki Rzeczpospolita

tego

 -- tego interessu non resolvet. – Jeżeli kogo sądzono o korrespondencye z postronnymi, to sądzono tych którzy korrespondowali z nieprzyjaciołmi Rzpltey. ~ -

= Jmcpan Lipski Skarbnik Bełzski intulit: że się niezgadza z głosami przed Nim expedyowanemi; allegując że prosili Jmcpana Marszałka nie o to aby przez projekt Władza Hetmańska uspokojona była; ale przez jedne słowo Jego Królewskiey Mości. – Zaczym o toż słowo supplikował, y deklarował się, że na czytanie Projektu niepozwoli. ~ " – . ~ " – . ~ " -

= Jmcpan Marszałek: kiedy szczera ad vota WWmpanow JEgo Król. Mci Pana N. M. applikacya w uspokojeniu materyi Kommendy nieznayduje należytego respektu in universali applausu, y owszem sorte iniqua Rzeczypospolitey przeciwko powszechney zgodzie coraz insze proponuntur illacye; tedy jako nad tym publicznym nieszczęściem prawdziwie ubolewać Mi przychodzi, tak z wszelkim respektem Zacności y Godności Jmcpana Lipskiego Skarbnika Bełzskiego M.M. Pana, niech Mi się godzi appellare fidem publicam wszystkich WWmpanow; żem nim poszedł do JEgo Królews. Mci compellatus roskazem universorum, wprzod tu opowiedziałem com miał mówić coram Majestate, żem miał upraszać o Interpozycyą Łaskawą Powagi Pańskiey do uspokojenia materyi Kommendy y Ordynacyi Ostrogskiey. – Co przy usilney applikacyi JEgo Król. Mci subsecutum. – Jednym zaś słowem, żeby JEgo Królewska Mość miał satisfacere votis y tę materyą uspokoić, jakom tego exponere Majestati niemiał zlecenia, tak ultra mandata anim był powinien anim mógł remonstrare. – A zatym in hac novitate discordantium Sensuum, niewidząc skutecznego sposobu ufacylitowania oneyże, in spem melioris eventus limituję Sessyą in crastinum. ~ " -

= Die Trigesima Prima Octobris. =

= Jmcpan Marszałek zagaił Sessyą, życząc, aby in recursu dnia tego który jest Electis Dei wszystkim dicatus Swiętym, zgodne głosy in hoc Sacrario libertatis chciały concurrere ad opus Salutis universorum, y aby sepositis obstaculis które morantur to chwalebne dzieło, tandem ad seria przystąpić. – W czym oświadczył się, z oczekiwaniem skutecznych całey Izby Sentymentow. ~ .

= Jmcpan Karwowski Podczaszy Wiski: Pojazd sześciorniedzielnych Obrad Naszych rosprzężony, y już na dwóch tylko kółkach, disparibus votis, diversis studijs et passibus ad metam publicae felicitatis postępujemy. – Dwie materye pro obice Seymowania, to jest Kommendy y Ordynacyi Ostrogskiey. –

Zdałoby

Zdało się pro antidoto upraszać Jmćpana Marszałka o wezwanie interpozycyi JEgo Królewskiey Mći do uspokojenia tych materyy, abyśmy potym do inszych materyy w Instrukcyach Nam zleconych przystąpić mogli. – Przyniosł Jmp. Marszałek Łaskawą JEgo Król. Mći Deklaracyą: ta Nam się zdała sufficere, aleśmy efficacem gratiam potrzebowali. – Kiedy zaś teraz przynosi hanc efficaciam w punktach kombinacyi skoncertowanych in praesentia Majestatis przez Jchmćpanow Hetmanow uczynioney, nietylko ich nieakceptujemy ale y czytać ich niepozwalamy. – Aby były czytane tysiąc razy słyszę, aby ich zaś nieczytać żadney dotąd niesłyszałem tylko pretensyą aby JEgo Król. Mość przez jedno słowo tę materyą Kommendy uspokoił. ~ Pan Bóg lubo jednym słowem machinam Swiata wystawił, przecież ją tribus digitis suspendit: prawa dał Moyżeszowi niesłówne ale na Tablicach Kamiennych napisane. – Komenda jeśli jest dana in scripto, powinna bydź uspokojona in scripto; gdyż wszystko per quas causas nascitur per easdem resolvitur. – Wszak y Instrukcye pisane mamy niesłowne, y natośmy tu przyjechali żebyśmy pisali prawa a niesłowne formowali. – Upraszał zatym Tych Jchmciow którzy kontradykują czytaniu pomienionych punktow, aby albo pozwolili czytać je albo dali racyą dla czego ich nieczytać? ~. Niejest to prawo ten projekt, bo wolno będzie przymówić się do Niego y niepozwolić wysłuchawszy contenta jego. – My chociaż in hac Officina cudimus Leges per projecta, przecież nietylko każdemu Senatorowi pro aequalitate Libertatis wolno jest opponować się y niepozwolić ale y Samemu Majestatowi wolno jest odrzucić choćby się Nasz Ordo et Intermedius na co zgodził. – Względem Ordynacyi życzył, aby nie do Sądow ale ad resolutionem całey Rzeczypospolitey in plenis Ordinibus należała. ~. –.

=Jmćpan Wyżycki Podkoniuszy Litewski. Upraszaliśmy Jmćpana Marszałka unanimi voce do JEgo Król. Mći, aby obiedwie te materye Kommendy y Ordynacyi Ostrogskiey razem były uspokojone, y zaszła uniwersalna prekustodycya o skassowanie wydanych Mandatow. – A jestże tey prekustodycyi satisfactum? Niemogła natura dóbr Ziemskich przemienić się in naturam dóbr Rzeczypospolitey: in fiscum zaś nieidą dobra, dopiero in octava degeneratione: za cóż tedy o dobra Ziemskie ma bydź Sąd Seymowy? Terret Nas vestigium et praejudicatum Tych Sądow Seymowych, kiedy Lubomirskiego Marszałka y Hetmana Koronnego którego sądzono y fatalny dekret ferowano, mimo

prot.

 = Protestacyi że dwudziestu Posłow w Tey tu Jzbie. – A zatym, póki ta materya Ordynacyi niebędzie uspokojona, na nic pozwolić niemogę, et sisto activitatem.

= Jmćpan Marszałek: Niechciałbym przyznawać jacturam temporis, ale muszę in hoc turbido rerum statu mówić „ Amici diem perdidimus " luboć już nie same dni ale tygodnie traciemy! A zaś tandem nastąpi moment szczęśliwszy który hanc jacturam nadgrodzi? W nadzieję tedy melioris eventus limituję Sessyą do Poniedziałku na godzinę zwyczayną. ~ " ~ . ~

= Die Prima Novembris. =

= Niedziela. – Ten dzień odprawił Jego Królewska Mość na zwyczaynym Nabożeństwie, ile kiedy wszystkich Świętych Święto eadem die celebrabatur. ~.

= Die Secunda Novembris =

= Jmćpan Marszałek. poświęcony dzień dzisieyszy ad suffragium duszom wieczney konsolacyi oczekiwającym, azaż da motivum skuteczne Jzbie Naszey że pozostałym w domach Braci unanimi consilio przyniesie pożądaną w zbawiennych wynalazkach Dobru pospolitemu służących satysfakcyą? do czego, że ochotna praecurrere Applikacyą szczerze pragnę, z tym się manifestując czekam a magnis Sensibus WWmćpanow rzetelney rezolucyi. ~.

= Jmćpan Wyżycki Podkoniuszy Litewski. – Niemoże mnie w niczym ludzka potępiać malevolentia, żebym miał tamować cursum Consiliorum bez słuszney racyi. – Stawam przy Prawie „ Lex jubet non disputat " ; Stawam przy Instrukcyi Moiey poprzysiężoney Juravi et non poenitebit Me ; Stawam in publicum ex zelo pamiętając na owę przestrogę „ tum esse te felicem gaudeas „ cum poteris in publico vivere " ; y póki nieodbiorę rezolucyi, że przy redintegracyi Władzy Hetmańskiey skassowane będą wydane względem Ordynacyi Ostrogskiey mandaty, póty na żadne głosy pozwolić niemogę y jako na dniu onegdayszym stiti activitatem tak y teraz sisto. ~ " ~ . ~.

= Chcieli zatym mówić niektórzy JchWmćpanowie Posłowie passive ale y na to niepozwalał. ~ " ~ . Tandem Jmćpan Marszałek pytał się, jeśli jest "Zgoda żeby poszedł do JEgo Królews. Mći in puncto skassowania Mandatow wydanych o Ordynacyą Ostrogską? ~. Conclamarunt prawie wszyscy Zgoda!

= Xiąże jednak Czartoryski Podstoli Litewski y niektórzy Posłowie subsequenter rzekli, że niemasz na to Zgody! ~ " A tak Jmćpan Marszałek solwował Sessyą w ten sens: że y dzień dzisieyszy nad spodziewanie zszedł Nam nullo actu laudabilis. – Zaczym słuszniey coraz ubolewać należy iż in opere

publico

publico liczemy tot perisse dies. - niechcąc jednak de meliori rerum= successow desperować limitował Sessyą in crastinum na godzinę zwyczayną. -

- Die Tertia Novembris.

= Jmćpan Marszałek: day Boże aby owa Astrologiczna obserwatio „tertia „quarta qualis tota est lunatio talis" nieprawdziła się w Izbie Naszey. Przezorna o dobro pospolite żarliwość WWmćPanow spodziewać się każe, że hanc diem tertiam przemienicie in secundam pożądanym Obradom publicznym. - Aby zaś mogła bydź ufacylitowana materya Ordynacyi Ostrogskiey trudniąca te obrady, motu proprio upraszałem JEgo Królews. Mći y Pan Łaskawy dał deklaracyą, że się starać nieomieszka aby y ta materya ad mentem Stanow Rzeczypospolitey była uspokojona. - In fundamento tedy tey Pańskiey deklaracyi, czekam pomyślnieyszey in cursu Consiliorum rezolucyi ~ " —. ~.

= Jmćpan Wyżycki Podkoniuszy Litewski: desperowaćby należało, żeby temu Seymowi miasto wesołego Celeusma niezaśpiewano Requiem; gdyby spes Nostras non erigeret owa przestroga „Consilia eorum optima quorum tempus aufugit" Jeszcze nieodbieram skuteczney rezolucyi względem Ordynacyi y jakom się deklarował że póty na nic pozwolić niemogę, póki Łaskawsza JEgo Król. Mći nienastąpi deklaracya, tak y teraz ponawiam liberum veto et sisto activitatem. ~.

= Jmćpan Marszałek: wyraziwszy kondolencyą super jacturam czasu felicitati publicae destynowanego powiedział że dzień dzisieyszy irrito eventu y w zatamowaniu activitatis zeszedł, y iż vivit, sed vitae nescius ipse suae, że jednak quamdiu spiramus sperare możemy: zaczym in spem meliorem solwował Sessyą in crastinum. ~ " —. ~ " —. ~.

Die Quarta Novembris. -

= Jmćpan Marszałek zagaił Sessyą persuaduiąc aby punkta uspokojenia Kommendy aequiori były akceptowane respectu; y po przeczytaniu ich aby ad seria in agendo pro salute publica przystąpić uważając futuras ex praesentibus consequentias, y żeby o teraznieyszym Seymowaniu sera posteritas nierzekła nec concordiae nec Consilij virtus erat in Nobis. - Tey Cenzury uyść pragnąc deklarował, że czeka magnos Sensus in publicum. ~ " —. ~.

= Jmćpan Wyżycki Podkoniuszy Litewski. Niejestem z liczby tych którzy ne inconstantes videantur pertinaces sunt. ~ Wracam Activitatem: a cokolwiek z wielkich Sentymentow WWmćpanow odbierze bonum publicum, omnem fortunam ad Deum et vos referam. - Z tym się protestuję, że póki Władza

Hetmań

 „ = Hetmańska in integro uspokojona niebędzie, y póki Mandaty wydane wzglę=dem Ordynacyi skassowane niebędą, póty z mieysca tego nieruszę, dogadzając praw y Jnstrukcyi Moiey poprzysiężoney, obmutescet eloquentia cum aegra erit Conscientia. ~ " — Jmćpan Wołłowicz Referendarz Litewski dziękował pro restitutione Activitatis wyrażając zdanie Swoje aby przystąpić do czytania projektu kombinacyi ratione Władzy Hetmańskiey; ile kiedy tenże projekt jeśli niema bydź za prawo przyznany przynaymniey powinien bydź poszanowany. – Subjunxit, że od Jmćpana Podkomorzego Krzemienieckiego w Tey tu Jzbie informo=wał się, że per Legem Novellam in fractione panis tylko JchmćPanom Hetma=nom ujęta kiedy lokacya Jego naznaczona y płaca bez assygnacyy Hetmańskiey Woysku provisa. – Ordynacya Ostrogska może bydź lege publica umodifikowana. –

=Jmćpan Lipski Skarbnik Bełzski : = Obserwując in universali wolność Polska niegodzi się actus liberos cribrare, że dotąd jakoby nihil agendo chcie=liśmy to wyrobić co jest in voto publico w uspokojeniu skutecznym Władzy Hetmańskiey; niech to nikogo nieuraża : satius fuit otiari quam turpiter occupari. – Obiecałem probare że ta Kommenda która Nasze trudni consilia niezgadza się z dawnemi prawami – z paktami et cum Novella Lege : to każ=demu peritius rzeczy uważającemu manifeste może patere. – Że zas Jmćpan Podczaszy Wiski chciał mieć exploratos Sensus, dla czego projektu Kombinacyi o tę Kommendę czytać niepozwalamy? dla tego muszę się explikować y dać racye : których niech będzie ta 1.) Słyszałem takie illacye, że ten projekt po=winien mieć valorem ex authoritate et auditu JchmćPanow Hetmanow : a za tym obawiam się podobney illacyi gdyby tu miał bydź czytany. – 2.) Słyszałem że in Originali tego projektu mają bydź te formalia „Concertatum et Conclu=„sum z JchmćPanami Hetmanami" a ztąd infero że się w Tey Rzeczypospolitey uformował quartus Ordo, który ten Jnteress publiczny concertavit et conclusit. Więc czytaniem Jego w Naszey Jzbie moglibyśmy Eundem quartum Ordinem przy=znać. – Do tego, kiedy już concertatum et conclusum, a coż potym czytać w Tey Jzbie gdzie leges cudere należy nie cudze Concertata et Conclusa słuchać 3.) Słyszałem, że takowe Kommendy miewali Generałowie Grzeben Brandt y inni : dato non concesso że to było, pomienieni Generałowie byli dependentes imme=diate od Hetmanow et Jmperijs Jch obtemperantes : in casu zaś praesenti ina=czey się dzieje, kiedy Tey kommendy ad nutum Hetmanow jakoby należało

oddac

oddać niechcą: a zatym y dla tego czytać projektu niepozwolę y pisać, ne maneat vestigium ad passum praevidendo periculum in futurum, gdyby miał bydź Król na wolność nietaskawy; tudzież dla tego żeby non maneat in exemplum, iż był takowy Generał na którym trzy Seymy rwały się. - Z tych tedy y innych reflexyy Conclusionem infero, że ani czytać ani pisać o tey Kommendzie żadnego projektu niepozwolę: ani mnie to convincit co allegatur, że ten projekt niejest in materia Status ale in re Oeconomica militaris: agnito, że jako per scriptum Kommenda dana jest, tak per scriptum powinna bydź uspokojona: = bo quoad 1.) inaczey Mię Instrukcya uczy. quoad secundum ratio dictat, żeby ten Skrypt którym Kommenda dana był Hetmanom oddany; a tak się wszystko uspokoi bez pisania y czytania projektow. Deklaruję naostatek jakom antecedenter deklarował, że jeśli ten Interess samy skutkiem bez pisania projektow nieuspokoi się ante diem Sabbathi, ponam quietem y pojadę do Moiey ubogiey Chaty. - ~ " —. ~ " —.

= Imćpan Karwowski Podczaszy Wiski. - Dziękuję Imćp. Betzkiemu że się explikował. - Spodziewałem się odebrać obiecane racye y z prowizyą, aleć w samey rzeczy prócz słów y Kapitału niewidać. - A ztąd niewidzę sposobu żeby pomiarkować differencye sensuum Nostrorum in materia Kommendy: kiedy zdawszy ja interpositioni JEgo Królews. Mci od tego znowu recedimus: lubo co jest concertatum to Nam proponitur non conclusive non impositive, y wolno każdemu opponować się przeciw tey kombinacyi nietylko tu gdzie cuduntur leges ale na górze gdzie conduntur. ~ Są tu praesentes Bracia Nasi którzy Nas na ten Seym z Instrukcyami posłali; wiedzieć będą in casum fatalis eventus tego Seymu, dla czegoby się rozszedł? to jest dla tego że niepozwalano czytać y słuchać projektu kombinacyi o Władzy Hetmańskiey. - A kiedy niemasz Zgody czytać, weźmyż medium, podźmy powitać Króla Imci z tą expressyą, żeśmy niekontenci z tey kombinacyi: a potym post regressum, jeżeli nie nastąpi taka jako praetendimus tey Kommendy akkomodacya, możemy fortius urgere effectum. - Ordynacya powinna resolvi in plenis Ordinibus semotis mandatis na Sądy. ~ " —. ~ " —. ~.

= Imćpan Borucki intulit: że była ventilata w Tey Izbie materya Kommendy, y po koncertacyach pro et contra był universalis assensus, aby przez Interpozycyą JEgo Król. Mci uspokojona była. A kiedy się to stało nazad się

cofamy

 = cofamy y nato niepozwalamy! ~ Kommenda ta jest JmćPanu Koniuszemu Litewskiemu per Scriptum oddana, który tu comparere niemoże ani tego Skryptu oddawać, JEgo Król. Mć też niemoże Go do tego obligować. – Medium podał w tych differencyach, aby JmćPan Krakowski wydał Contra-Ordynans do Generałow y Regimentow wszystkich, żeby daney Kommendy JmćPanu Koniuszemu niesłuchali: a tu Consilia publica tym Interessem aby nietrudniono. ~ . –

= JmćPan Podkomorży Brzeski-Litewski ubolewał nad straconym czasem wyrażając, że obligowany od Izby Jmp. Marszałek uprosił JEgo Król. Mći że wezwawszy do siebie JchmćPanow Hetmanow koncertował uspokojenie Kommendy: niewiedzieć zaś dla czego displicuit quod semel placuit. – Jllacya, że to quartum Ordinem sapit takowe concertatum, niema fundamentu; bo na prożbę Izby stało się, y zwyczayne zachodzące trudnosci w materyach Seymowania naylepiey per Deputatos ułatwiają się. – JmćPan Koniuszy jest Indigena; bo to jeszcze na Seymie Anni 1699. voluminibus legum probował et pro Meritis Urząd Koniuszowstwa wziął. – Traktat Wiedeński był cum conditione acceptationis vel non, y już ipso facto evanuit, lubo w czasie był bardzo potrzebny y pożyteczny Rzeczypospolitey do Ewakuacyi Woysk Moskiewskich. – Vanae suspiciones periculorum niepowinny cursum Obrad publicznych trudnić, ale według prawa należy postępować y accelerare powitanie JEgo Królews. Mći, a potym wolno agere agenda. – Ordynacya Ostrogska niemoże się zakończyć tylko in facie całey Rzeczypospolitey. ~ . –

= JmćPan Marszałek: Widząc dissonantiam sentymentow z których nullum medium do prawdziwego in publicum szczęścia obrać się może, w nadzieję pożądańszych in bona harmonia progressow, zalimitował Sessyą in crastinum na godzinę zwyczayną. ~ . — . ~ . — . ~

Die Quinta Novembris. =

= JmćPan Marszałek w ten sens zagaił Sessyą: Ktoż niewidzi y nierozumie, jako już podobno fatis Nostris urgentibus, zaczyna Seym tego fatalitas? kiedy nietylko usilne JEgo Królewskiey Mći ad vota Nostra starania powinney u Nas niemaja z wdzięcznością obserwancyi; ale y My sami constare Sobie niechcąc, insolita et ex lege Actione, drogi czas Obradom o dobru pospolitym konsekrowany irrito conatu traciemy y już go pozyskać niepotraf

niepotrafiemy: lubo zaś w punktach uspokojenia Kommendy dołożył Xże = Jmć Biskup Warmiński Swoją Ręką „ Conclusum et concertatum to ad eum effectum aby dispositive non determinative mogło o tym constare Stanom Rzeczypospolitey" ~. Na dowód zaś tego że Jego Król. Mć indefesso studio pragnie pożądanego in publicum Obrad teraźnieyszych progressu y końca, deklarować raczy; że lubo wydane są Mandaty na Sądy Seymowe względem Ordynacyi Ostrogskiey, sądzić jednak tey sprawy niebędzie. – A zatym amotis scopulis o które się Consilia publica w niebespieczeństwo przyprawiać miały, życzę, feliciori passu postępować ad seria do ukontentowania expectationis Oyczyzny, y Sam salutares sensus JWmmPanow oczekiwam. — „ —.

= Jmć Pan Radecki Chorąży Grabowiecki wyraził: że veritas sub Augusto nata sub Tiberio trucidata et Cruci-data; a ztąd intulit: że sub augusto Jego Król. Mći regimine y tu w Polszcze veritas renascetur, kiedy Posłowie in charactere w Izbie Poselskiey będą veridici. – Na tym fundamencie wniosł: że mówiąc o Władzy Hetmańskiey niejest czytany Traktat Novella Lege utwierdzony: w którym in ipsa facie jest expressum, że circa formam regiminis wszystkie Ministeria ad usum według praw przywrócone, gdzie y władza Hetmańska comprehenditur, którey że praejudicatur przez Komendę mogliby Jchmć Panowie Hetmani mówić „ niedotrzymują Nam Traktatu w tym punkcie to y My niepowinniśmy circumskrypcyi trzymać"! Czytał zatym punkt Traktatu od tych słow „ A poniewaź etc" aż do tych które o Władzy Hetmańskiey agunt. – Czytał y drugi punkt względem Ministrów Saskich, że się niepowinni wdawać in materias Status Rzeczypospolitey, subjungendo „ że y w tym punkcie Traktatu niedotrzymują" ~. Czytał y trzeci punkt względem Poselstw od Rzeczypospolitey y korrespondencyi Ministrow Saskich, oraz subintulit „ że y w tym punkcie Traktatu niedotrzymują"! Upraszał zatym, aby Jmć Pan Marszałek reprezentował te punkta Jego Królews. Mći. – Co do mowy Kollegi Swego dotkniętey, że ani Oryginału ani prowizyi niepokazujemy, rzekł: Nam sufficit Oryginał Libertatis, komu innemu niech się podoba Prowizya Seymowania! ~„ —

= Jmć Pan Grabski Podkomorzy Łęczycki indolebat nad straconym czasem y kosztami, oraz intulit: aby ten kto nieakceptuje projektu kombinacyi Władzy Hetmańskiey y czytać niepozwala, lubo to przeciwko = dobrey

== dobrey manierze bo przeczytawszy wolno mówić przeciw temu y jeśli się niebędzie podobało reijcere, niech poda insze skutecznieysze media do uspokojenia. – Proposuit y to, aby JmćPan Marszałek z JchmćPanami Hetmanami agat w tey materyi. – Że Traktatu ex parte JEgo Król. Mci in omnibus punctis skutecznie dotrzymuja, firmiter asseruit; bo nie Król Jmć dał Kommendę JmćPanu Koniuszemu, ale Sam JmP. Krakowski H. W. K.

=JmćPan Ogiński Starosta Mścibowski super jacturam czasu uczyniwszy kondolencya, y że tylko verba et mutae scenae representantur non res exercentur wywiodłszy; upraszał JmćPana Marszałka aby pisał do Trybunału Lubelskiego, żeby przeciwko Niemu intentowaną Sprawę ex quo jest in functione publica suspendowano ad tempus lege perfixum y kondemnować Go niepozwalano. – Institit, aby czytać projekt kombinacyi względem Władzy Hetmańskiey, ile kiedy ten projekt niebędzie prawem choć go przeczytaią; należy zaś tym czytaniem windikować honor Izby Tey y JmćPana Marszałka. –

=JmćPan Strażnik Koronny: Władza Hetmańska już na trzecim Seymie rozbija Consilia publica, przecież una może dari hora że się skutecznie uspokoi. – Ten projekt Kombinacyi jeśli jest dobry możemy go akceptować; jeśli zły, wszak proijciendo, wolno go odrzucić, a przecie czytać go expedit: wszakby go Xżę Jmć Biskup Warszawski aequali zelo libertatis z Nami certujący niepodpisał gdyby miał być zły, aniby JmćPan Marszałek W. K. ex suo Ministerio cooperaretur do niego gdyby widział w nim co nocivum Rzeczypospltey: skrupuł niepotrzebny, że byle tu ten Projekt był czytany pôydzie ad Archivum, nietrzeba aby był in apprehensione, bo gdzie naywięcey skrupułów tam naywięcey grzechow: wszak po przeczytaniu jego wolno każdemu opponować się y to cavere aby tego Projektu ad Archivum niepodawano. – Król Jmć że obserwuje prawo to jest manifestum: jeśli zaś Ministrowie Sascy wdaią się in materias Status Rzeczypospolitey, o tym jeśli będzie sufficiens deductio, gotówem się zgodzić z Kollegą Moim. – Upraszał, aby resztę czasu Seymowania nie głosami ale rem agendo kończyć. – Względem Ordynacyi prosit Xcia Podstolego Litewsk: żeby Xiu Kawalerowi Maltańskiemu Bratu swemu wyperswadował, aby dał Skrypt że recedit od wydanych na Seym mandatow: co jeśli uczyni, deklarował, in plenis ordinibus Rzeczypospolitey, quod erit justitiae favore Jego promovere; jeśli nieuczyni, to na Seymikach relationis deklarował informować

Braci

Braci, że Ordynacya Ostrogska rwie Seymy; a tak na przyszły da Bóg = Seym będą Instructiones cum exclusione Malty ~. — . ~. — . ~.

=Prosił potym o głos JmcPan Chrapowicki Podkomorzy Smoleński, prosili y inni Jchmc; między którymi Pan Czacki Stolnik Wołyński: Temu jak dał głos JmcPan Marszałek, JmcPan Chrapowicki ruszywszy się z mieysca rzekł, sisto Activitatem y wyszedł z Izby, także y JP. Alexandrowicz Chorąży Lidzki. ~.-

=JmcPan Marszałek solwował Sessyą w ten sens: = Po kilkutygodniowych nieszczęśliwych Obradach Naszych kiedy y dzień dzisieyszy magno quidem conatu lecz nullo in publicum laudabili fructu stracony wydaie się y już do tego exitij przyszliśmy terminu że in Activitate radzić Nam niewolno; więc in passivitate w nadzieię restitutionis Activitatis et melioris in publicum sortis limituię Sessyą do jutra na godzinę zwyczayną. ~. — . ~. —

=Die Sexta Novembris.-

=JmcPan Marszałek przyszedszy z Jchmc Panami Posłami do Izby Poselskiey posłał do JmcPana Podkomorzego Smoleńskiego y JmcPana Alexandrowicza Chorążego Lidzkiego, którzy na dniu wczorayszym sistendo activitatem wyszli z Izby, uprosiwszy Jchmc PP. Scypiona Starostę Lidzkiego y Odechowskiego Pisarza Zmudzkiego cum expostulatione o przywrócenie activitatis.- Jak tedy powrócili Jchmc Deputati z tą relacyą, że aż na dniu jutrzeyszym Jchmc Contradicentes obiecali przywrócić Activitatem; tak JP. Marszał. wraz zagaiwszy limitował Sessyą. ~.

=Die Septima Novembris.

=JmcPan Marszałek przy zagajeniu Sessyi wyraził publiczny żal; że non sine perimenti periculo Obrad teraznieyszych muta scena odprawuie się, et dies trahuntur nullo merito in patriam vocales; desperować jednak nieżyczył spodziewając się, że nox nocti indicabit scientiam, ile kiedy Jchmciów Kontradicentow ad restituendam Activitatem amore dobra pospolitego przystąpi łatwość.

=JmcPan Chrapowicki Podkomorzy Smoleński zabrawszy głos wyraził: że się zdumiewać musi et erubescere, iż Sacrarium Libertatis obróciło się in locum illusionis; ależ się dziwować nietrzeba kiedy u Nas w Sercach Pana Boga niemasz, y tylko się passuiemy w allegoryach, y w elokwencyi upodobanie mamy, a niedokładamy starania ut bene sit patriae. ~ Na nic niepozwalał, tylko albo iść ad osculum Manus Paternae JEgo Kr. Mci albo uspokoić in toto Władzę Hetmańską y Ordynacyą Ostrogską; aliás do głosów iterum sistit activitatem. ~

JmcPan

— Jmćpan Alexandrowicz Chorąży Lidzki praevio Consensu Jmćp. Chrapowickiego zabrawszy głos intulit: że nie dla inney racyi stiterat activitatem, tylko dla tey że chciał sprobować, jeśli wolny głos — liberum veto y authoritas Poselska jest w obserwancyi? dlatego zaś przez ten czas niezabierał głosu aby był mógł zważyć concertamina wielkich głosow w materyach Władzy y Ostrogskiey, Ordynacyi: z których że nic concludi dotąd niemogło, przeto życzył prosić Pana Boga aby dał Angelum Consilij, za którego manudukcyą moglibyśmy trafić do należytego utrzymania prawa. — Na to tu ex millibus Electi zjechaliśmy się, abyśmy co wyszło ex orbita legum poprawili: strawiliśmy czas in dicendo żadnego awantażu in publicum niemamy; clamor erat sed salus nullo clamore paratur. — Daliśmy sponsionem że do żadney materyi nieprzystąpiemy póki Władza Hetmańska ex integro uspokojona niebędzie. — Niejest to interess Hetmański ale całey Rzeczypospolitey: a za coż a data sponsione mamy recedere: mamy antiquas et novellam leges, według nich Władza Hetmańska powinna bydź ucalona aby Subalterni non praejudicent. — A zatym przywracając activitatem póki niebędzie rezolucya od Jmćpana Marszałka że Władza Hetmańska in suo robore y póki Jmćpan Feltmarszałek niewróci pisma tego Hetmanom które wziął na Kommendę, póty do niczego przystąpić deklarował się iż niepozwoli. — Ordynacya Ostrogska jest rodzona Siostra Władzy Hetmańskiey, która trzeba aby Król Jmć miał w Łaskawym respekcie, y aby raczył skombinować wielkie Jmiona Xiążąt Jchmciow do Tey Ordynacyi interessujących się: alias na tym fundamencie stitit activitatem do poniedziałku. — Subintulit potym, że w Woysku Polskim Cudzoziemskiego Authoramentu jest więcey Cudzoziemcow niż Nacyonalistow, y lubo Dissidenci przez prawo arcentur od wszelkich dignitarstw y publicznych funkcyy, Rex Catholicus est Senatus populusque! za cóż w Woysku mieścić się y praevalere mają? — " —.

Jmćpan Marszałek: Każdy z Nas przyznać może, że Sessye Nasze codzienne nullo fructu in publicum znakomite podobne są Owego Dedala operibus, który cokolwiek zaczął robić to mu z ręku wypadało, y dla tego labor Jego nazwany jest volatilis: alećet Nostri opera consilij non reditura volant. — w nadzieję melioris eventus solwuję Sessyą do poniedziałku na godzinę zwyczayną. — " —. — " —: — " —.

Die

=Die Octava Novembris.=

Niedziela.- Tego dnia był Jego Kr. Mć na Nabożeństwie w Kaplicy Zamkowey in assistentia Jchmc Panow Senatorow - Ministrow Status, Urzędnikow y Posłow oboyga Narodów.

=Die Nona Novembris.=

=Jmćpan Marszałek zagajając Sessyą wyraził: = Co ktoś chcąc dać należytą życia ludzkiego definicyę powiedział „Vita hominis nihil aliud est nisi volo „et nolo", to samo o Naszych Obradach mówić się może; że Consilium Nrum nihil est nisi velle et nolle: bo jako swiat jest z czterech złożony elementow sobie przeciwnych, tak Obrada Nasza ex contrarijs Sensibus powinna jedno componere Zdanie in legum volumen.- do czego aby Superi addant Sua vota prawdziwie życząc, czekam abym unum velle mógł exequi wszystkich WWmćPanow.

=Jmćpan Chrapowicki Podkomorzy Smoleński przymówiwszy się o zagajenie Sessyi, że Jmćpan Marszałek bez Jego przytomności zagaił, y odebrawszy od Jmp: Marszałka repositum, że etiam in passivitate wolno zawsze Marszałkowi in spem restituendae Activitatis zagajać y solwować Sessye, wyraził: że jest daremna diskwizycya na ostatkach Obrad teraźnieyszych żeby zatamowanie Activitatis miało vergere in praejudicium dobra pospolitego; bo jako na tym fundamencie była zatamowana Activitas żeby dissoni sensus mogły przyyść ad unionem, tak na dniu dzisieyszym przywracając activitatem ea conditione aby w głosach była unanimitas sensuum et non alias, pozwolił, aby Jmp. Czerminski Poseł Podolski mógł mieć głos do przeproszenia Izby.- Na co wszyscy Jchmc Panowie Posłowie powstali exprobrantes Jmćpanu Chrapowickiemu, że niejest w Jego mocy ale w Marszałkowskiey głosy rozdawać, a jeżeli ma jeden mówić żeby y wszystkim illimitate wolno było mówić. ~. —. ~. —. ~.

Jmćpan Alexandrowicz Chorąży Lidzki wyraziwszy kondolencyą super jacturam rerum et temporum et super jacturam kilku Seymow intulit: że znać Pana Boga między Nami niemasz, kiedy się miłość y wzajemna konfidencya nieznayduje.- Bracia Nasi na to Nas tu przysłali abyśmy radzili de bono publico; tego zaś in diversitate sensuum nieczyniemy.- Zatamowałem activitatem, teraz ją przywracam prosząc Pana Boga aby dał Angelum Consilij do pożądaney teraźnieyszych Obrad determinacyi.- Władza Hetmańska już czwarty Seym trudni: a kiedy de modo uspokojenia jey zgodzić się niemożemy, rozu=

=miem że

=„= że ten będzie nayskutecznieyszy, aby Jmćpan Koniuszy Litewski oddał Skrypt JmPanu Hetmanowi Koronnemu, którym ma sobie powierzoną Kommendę. - Ordynacya podobno tym sposobem naylepiey uspokojona bydź może, kiedy jakom onegdayszego dnia namienił, między Wielkiemi Jmionami Xiążąt Jchmciow stanie kombinacya: inaczey pewnie y natym samym interessie Seym perielitari musi. ~„~

=Jmćpan Borucki Podczaszy Brzeski-Kujawski. - Co Seym, co Rada jaka, to coraz prosiemy o poprawę prawa - o nowe Konstytucye! - Nietego zaś potrzeba Rzeczypospolitey; bo prawa dawne są dobre y nietrzeba ich nowemi Konstytucyami poprawiać, ale My Sami źli którzy prawa obserwować niechcemy, y ledwiebyśmy Bożego przykazania nieprzewrócili gdyby można! - Jest prawo 1717. za którym dulci saturamur quiete: teraz sub specioso nomine Władzy Hetmańskiey chcemy je per indirectum wzruszyć et ad antiquos abusus redire. - Przyrzekliśmy że się ztąd nieruszemy aż materya Władzy uspokojona będzie. - Stało się to uspokojenie mediante applicatione Xięcia Jmci Biskupa Warmińskiego y Jchmc Panow Ministrow Status za Jnterpozycyą JEgo Król. Mci o którą przez Jmćpana Marszałka Naszego prosiliśmy. - A zatym obserwując dignitatem Jzby Naszey należy czytać punkta uspokojenia teyże materyi: a jeśli się niebędą zdały to providere inszy sposob skutecznieyszy do zupełnego teyże materyi uspokojenia. - Deklarował się zatym nieruszyć się z Tey Jzby póki niebędzie Zgody super certo modo tegoż uspokojenia. - Względem Ordynacyi Ostrogskiey suo tempore przymówić się obiecał.

=Jmćpan Korsak Chorąży Nowogrodzki: = Pozwolić na to niemogę abyśmy się ruszyć ztąd mieli póki Władza Hetmańska y Ordynacya Ostrogska conclusive determinowane niebędą. - Władza zaś ma bydź ucalona salva circumscriptione Seymu Anni 1717. - Ordynacya Ostrogska ma należeć ad tres Ordines non judiciales sed Comitiales. - Dobra Neyburskie mające w sobie Dymow = 33,000. Sassami są osadzone: niechże y Dobra Ordynacyi Ostrogskiey będą podane exotico militi: Kommenda zaś Woyska Koronnego Cudzoziemskiego Authoramentu niech będzie w tych co teraz Ręku. - Czego się ztąd może Rzeczpospolita spodziewać? snadno inferre! Na Seymie Grodzińskim poszła Jzba Nasza ad osculum Manus Paternae JEgo Król. Mci persuadowana będąc że od JEgo Król. Mci miała odebrać Łaskawą Deklaracyą: oddała w Ręce JEgo Król. Mci absolutam potestatem Limity Seymu na czas y mieysce według Woli Jego: to że materyi Władzy nieuspokoiło y teraz similiter pewnieby nieuspokoiło, a zatym =

ruszyć

ruszyć się niemogę ztąd, póki te materye conclusive nieuspokojąsię. — et in hoc fundamento sisto Activitatem. —

= Jmćpan Marszałek: Już się na oko widzieć daje że spes publicas eludunt fata, morando y w tey niesforney dissonancyi, choćby się nietylko dnie - tygodnie ale y Miesiące y kwartały trawiły. - Żebyśmy do terminu salutis publicae trafić mogli, jako to jest extra omnem sperandi rationem, tak jeszcze owey trzymając się prekustodycyi „qui sperare potest nihil desperet" limituje Sessyą do dnia jutrzeyszego na godzinę dziewiątą. —

= Die Decima Novembris. —

= Jmćpan Marszałek: Niemały czas straciwszy w sobie przed zagajeniem Sessyi prywatnymi z różnymi Jchmć Panami Posłami konferencyami, za przybyciem Jmćpana Korsaka zagaił Sessyą a circumstantia dnia, że jako jest dies Martis Planecie rezolutnemu dedykowany, tak aby w sobie Tey sprawił tandem rezolucyą ad unionem Sensuum, y żeby in activitate mogła nastąpić pożądana o dobro pospolite sollicitudo. — — Jmćpan Korsak Chorąży Nowogrodzki: Zważywszy na dniu wczorayszym że się zabiera ad majora irritamenta a niżeli ad uniformitatem Sensuum w Obradach publicznych, zatamowałem Activitatem; na dzisieyszym zaś dniu in spem melioris Successus w przywróceniu plene Władzy Hetmańskiey, wracam eandem Activitatem. - Nieobwijając zaś słow, na fundamencie Konstytucyi 1633. et 1678. na żadną prolongacyą niepozwalam. —

= Prosili zatym niektórzy Jchmć Panowie Posłowie o głosy: na które inni niepozwalali; a tak inni wołali aby Jmćp. Marszałek pożegnał Izbę. — —

= Jmćpan Marszałek pytał się, jeśli jest Zgoda dawać głosy? Na co repositum od wielu Jchmciow aby dawać; bo tamować głosy jest to strangulare Libertatem Reipublicae: drudzy zaś Jchmć persistebant w kontradykcyach aby niebyły głosy, ale żeby żegnać, ponieważ dziś jest dies Decretoria. — —

= Jmćpan Marszałek znowu proposuit: jeśli jest Zgoda żeby dzień dzisieyszy był dies decretoria Seymu, czyli też na przyszły Czwartek ma bydź odłożony?

= Jedni Jchmć urgebant aby do Czwartku zatrzymać się cum fatis Reipublicae, niektórzy zaś chcieli aby dziś był koniec. - Tandem Jmćpan Jaroszewski Chorąży Płocki interlocutorie rzekł, że nie dziś dies Decretoria, na co racye prawne inferre deklarował byle Mu był dany głos. — Ruszyli zatym z mieysc wszyscy Jchmć y po prywatnych konferencyach zgodzili się, aby jeszcze do Czwartku

odłożyć

 odłożyć Sessyą. — Jmćpan Marszałek zatym limitował Sessyą do Czwartku in fundamento powszechney Zgody. — — Tego dnia odprawił się pogrzeb u OO. Jezuitow w Mieście Jw. Jmćpana Stefana Leszczyńskiego Wojewody Kaliskiego in numerosa frequentia Jchmciow XX. Biskupow, Senatorow Swieckich, Urzędnikow, y Posłow Oboyga Narodow. — — — —

= Die Undecima Novembris. =

Srzoda. — W ten dzień przypadło Swięto Swiętego Marcina. — Król Jmć słuchał Mszy Swiętey in Solita assistentia w Zamkowey kapli cy. — —

= Die Duodecima Novembris. =

= Jmćpan Marszałek, po długich prywatnych przed Zagajeniem Sessyy koncertacyach exorsus est w ten Sens: Już do lądu Obrad publicznych appellendo spodziewałem się do tego szczęśliwości trafić portu do którego mens et ratio Consilij dirigebat: alisci widzę, inter tristes scopulos znayduiąc się, samemu żalowi z sześeniedzielnych konsultacyy Naszych przyydzie Mi ustąpić Laski, aby in planctu wyperswadował ad agenda meliora ochotę y do tego pociągnął czego zwyczay y prawo po Nas potrzebuje, to jest do powitania JEgo Król. Mci: przy którym powitaniu, ażali te obiedwie materye Kommendy y Ordynacyi Ostrogskiey plenam odbiorą satisfactionem? — W czym in decretoria die oświadczył się, że czeka zgodnieyszych Sentymentow, gotów będąc omni studio do wykonania ich applikować się. — — Jmćpan Sapieha Pisarz Polny Lit. powitawszy Izbę wyraził: że się spodziewał pod chwalebną dyrekcyą Jmćpana Marszałka zastać już in tractu szczęśliwey determinacyi Obrady publiczne: kiedy jednak w jedney materyi dysputuje Izba przez tak długi czas, życzył aby póyść do powitania JEgo Król. Mci, ile kiedy jest Łaskawa deklaracya, że wespół z Senatem uspokoi się ta materya. — Walor głosu wolnego nietylko tu ale y przed Majestatem być powinien. — Deklarował zatym tak Władzę jako y Ordynacyą in facie całey Rzeczypospolitey promowować bez wszelkiey dependencyi. — —

Ruszyli się Jchmć z mieysc swoich; a interim dano znać że Jchmć Deputati ex Senatu chcą przyyść do Izby: którym aby obviam Jchmćpp. Posłowie ex gentibus wyszli Jmćpan Marszałek upraszał, y Sam poszedł obviam aż do drzwi na przyjęcie Jchmciow Senatorow. — Wprowadzeni tedy są Jmć X. Szembek Biskup Kujawski, Jchmćpp. Tarło Lubelski, Załuski Płocki, Wojewodowie

y Jmć

y JmcPan Scypion Kasztelan Smoleński. - Zasiadszy na mieyscach wziął głos:

=JmcX. Biskup Kujawski w ten sens: Na tak oziębłe y przewlekłe Rady około dobra pospolitego stupent postronne Kraje, zostają in admiratione reliqui Ordines Rzeczypospolitey. - JEgo Król. Mć P. N. M. czyni z mieysca swego co Mu incumbit, kiedy nieuważając na słabe Zdrowie swoje, stosując się ad novellae Legis praescriptum, naznaczył Seym teraźnieyszy, y wszystkie w tym pokazuje applikacye aby salubris Jego mogła bydź determinatio. - Jak prędko doszła go przez JmcPana Marszałka expostulacya względem uspokojenia Kommendy nad Woyskiem Cudzoziemskiego Authoramentu, tak zaraz te interweniencye jakoż dispositive non decisive uspokoił, za medyacyą Wielkiego Wodza JOXcia Jmci Biskupa Warmińskiego y Jchmciow Ministrow Status. - Widzieć możecie Wmpanowie, że w tym uspokojeniu oczywiście pokazuje się iż tam nic niejest przeciw Władzy Hetmańskiey. - Oświadcza się z tym JEgo Król. Mć że tego uspokojenia nie inszy zakładał fundament, tylko referować się do decyzyi wszystkich Stanow Rzeczypospolitey: y dlatego stawamy z Woli JEgo Król. Mći invitando Wmpanow ad Conjunctionem któraby ukontentowała expectationem publicam. Będziecie Wmpanowie mieli czas y na tamtym mieyscu skuteczniey o uspokojeniu tey materyi agere. - Na racye niezdobywam się: bo zjechawszy się tu nic co innego robić powinniście tylko we wszelkiey konfidencyi y jedności radzić około dobra pospolitego. - Unita vis fortior et ex consilio solidior. - Do tey konjunkcyi nomine Senatus upraszam; inwituję Jmieniem JEgo Królewskiey Mości; obliguję amore Patriae. ~" — . ~" — . ~" —

=JmcPan Wojewoda Lubelski. - Spodziewał się JEgo Król. Mć P. N. M. po dwóch steriliter zeszłych Seymach, spodziewał się po szczęśliwym uprzątnieniu praeliminarium Seymu Jego w Elekcyi Godnego Marszałka, że miały Obrady Wmpanow kontentować serce Pańskie: kiedy zaś w akkomodacyi trudniących Interessow expectatio publica defraudatur, miasto konsolacyi Cicatrices et vulnera odnawiać by się miały: więc desperowaćby potrzeba gdyby Izba Wmpanow za persuazyą Majestatu y za Interpozycyą Senatu niemiała concurrere do uspokojenia tych Interessow, gdyż amor patriae ratione validior omni. - Wszakże mogą za złączeniem znaleść sposoby skuteczniejsze w tey materyi. - Strzeż Boże zaś rozeyścia Jego Seymu byłaby pewnie medicina pejor morbo, y nieprzyjacieleby Nasi cieszyli się z tego. Założony jest na Traktacie Warszawskim fundament mutuae inter Majestatem et

Libert

 „ — = Libertatem Confidentiae! Tę zaś wzruszać, jest otworzyć wrota wszel= kim na Rzeczpospolitę nieszczęśliwościom. — Czyż mogła bydź kiedy Rzeczpospolita szczęśliwsza jako przez te przeszłe dwie lecie? Pulsamus tedy do Serc WWmPanow, abyście chcieli, jeżeli non perfecto opere to ad perfectionem operis w wzajemney konfidencyi łączyć się cum primis Ordinibus; gdzie każdy bespiecznie desideria Jn= strukcyy swoich będzie mógł promowowąć. — O co gdy interponenda nomine Se= natus tu stawamy et persuadendo nomine Majestatis niewątpiemy, że WWmm Panowie votis JEgo Król. Mci obsecundabitis; gdyż Regem Patremque gerit et consulit cunctis, y niema inszey Jntencyi tylko ut sit bene Patriae. ~ „ —.

= JmćPan Wojewoda Płocki rzekł w ten sens: Niedaje wiary JEgo Kr. Mość P. N. M. temu co Zoil Narodu Naszego napisał; „jakoby miały bydź Comitia Polonorum martyria Regum. — Nieczyniły wstrętu JEgo Królew. Mci dwa rozeszłe Seymy do złożenia teraźnieyszego: na którym nietraci nadziej, iż za złączeniem się Jzby WWmPanow cum Majestate et Jntermedio Ordine ustąpi diffidencya szko= dliwa dobru pospolitemu, a wróci się zbawienna konfidencya et redibunt saecula prisca. — Jako zaś Rzeczpospolita ze trzech Stanow złożona, tak hac Triade stat sine hac ruit; rozdzielona bydź niemoże bez upadku swego; gdyż wszystkie Sta= ny jednością stoją, rozdziałem giną. — Zakłada sobie JEgo Kr. Mć delicium esse cum suis Civibus. — dzień daje czas do nadgrody straconego sześniedzielnego. — Niech ustąpią fomenta suspicionum przykładem Rzymianow, ktorzy ante Consi= lia wszelkie odia et dissensiones deponebant. — Obaczycie WWmmPanowie że nastąpi y Obrona ab extra y Obrada ab intra doskonała. — „ —. ~

= JmćPan Kasztelan Smoleński w ten sens: Nietrzeba Entia multiplicare w wyrażeniu publiczney potrzeby która invitat WWmPanow do konjunkcyi pra= wem opisaney, kiedy Ja. Jchmć przede-Mną mówiący rzetelnie przełożyli: dosyć Mi niech będzie krucinsieńko namienić, że JEgo Król. Mć Pan N. M. jako sam Panowanie swoje funduje in exemplari Legum observantia tak do wzajemney obserwancyi WWmPanow obliguje. — Dla czego expanso corde oczekiwa przybycia WWmP aby tam jako nayskutecznie w prawdziwey Konfidencyi mogła salus publica provideri.

= JmćPan Marszałek wyraził należyte podziękowanie tak JEgo Król. Mci pro Paterna Cura jako y Prześwietnemu Senatowi pro sollicita applicatione ad redu= cenda teraźnieyszego Seymowania aspera in vias planas, zapisując w wiekopo= mney pamięci za to immortalem gloriam. — Deklarował, iż się starać nieo= mieszka

mieszka, aby inter Syrtes et Charybdes znayduiące się Obrady publiczne za tak przezorną manuductią, unikną evidens periculum, y do pożądaney szczęśliwości trafiwszy Portu, przyniosą expectatum Oyczyźnie fructum. ~" —

=Tymże potym Ceremoniatem jako byli przyprowadzeni Ichmc Senatorowie recesserunt z Izby Poselskiey. — Do którey powróciwszy Jmp. Marszałek z Ichmpanami Posłami odprowadzającemi Ichmciow zasiadszy na swoich mieyscach, po uciszeniu się Jmćpan Marszałek rzekł: Po wysłuchaniu godnych głosow Prześwietnego Senatu spodziewam się co pocieszniey szego usłyszyć a magnis et Consonis Sensibus WWmpanow..

=Jmćpan Zboiński Podkomorzy Dobrzyński: Musi bydź dzieło Supremi rerum Arbitri, że diem Decretoriam pożegnania możemy zamienić in diem Decretoriam powitania JEgo Król. Mći P. N. M. — Stracony tak wielki czas nieinaczey może bydź reparowany y przywrócony, tylko kiedy humana cessant consilia jeszcze Nam suffragari divina zechcą auxilia. — A zatym upraszam aby nie desperować, a y w tym resztującym terminie operari salutem. — Saepe parvae ferunt commoda magna morae. — Upraszam abyście WWmpanowie do powitania JEgo Król. Mći pospieszyli. — Władza Hetmańska tangit nietylko Stan Nasz ale y Stan Senatorski. — Ażali in plenis Ordinibus Rzeczypospolitey znaydą się skutecznieysze media do uspokojenia tego Interessu jakoteż y Ordynacyi Ostrogskiey?

=Jmćpan Wyżycki Podkoniuszy Litewski. — Dobrze ten musiał tego własną dociec experiencyą kto powiedział że graviora sunt saepe periculis remedia: bo doświadczamy że y u Nas to się dzieje, lubo nic inszego niepotrzebujemy tylko stałey Zgody. — Pacem Te poscimus omnes! ~ Witałem magna nomina Prześwietnego Senatu spodziewając się skutecznieyszey deklaracyi: ale kiedy opowiedzieli iż umówione punkta względem Kommendy quid juvat errores mersa jam puppe fateri? Zaczym Consilia quibus impares sumus Bogu oddaymy. Z tym się deklaruję, że na górę niepóydę, chociażby była na to wszystkich Zgoda a to trzymając się Instrukcyi s: którey punkt czytał :/; deklaruję y to że na żadną prolongacyą niepozwolę. ~ " —. ~ " —.

=Jmćpan Stecki Chorąży Kijowski. — Niedarmo Bracia Nasi particulariter obligowali Nas żebyśmy przywieźli konfidencyą; praevidendo, quo turbine miały rzeczy na tym Seymie agitari? Mieliśmy Instrukcye y w nich specialiter prekustodycyą uczynioną żeby była obserwantia prawa o Seymowaniu: propter bonum pacis y dla pozyskania ~~konfidencyi~~ ustąpiliśmy, — że pozwalając na wynalezienie

„ – = łezienie sposobow uspokojenia materyi Władzy Hetmańskiey y Ordynacyi Ostrogskiey miała y ta obserwantia legis positivae o Seymowaniu bydź in suo vigore. ~ Kiedy jednak po wynalezionych sposobach uspokojenia tych materyy na powitanie niemasz zgody, ubolewać bardzo przychodzi że łatwość Nasza powinney nieznalazła skuteczności. – Racyi, dla któreyby niemieliśmy poyść do powitania, żadney słuszney niesłyszę. – Wszak y Senat – Ossa de Ossibus Nostris musza całey Rzeczypospolitey życzyć dobrze: wszak jeśliby tam skutecznie akkomodowane niebyły te materye, powróciwszy się do Tey Izby możemy napisać projekt o Nich; ponieważ należy prawa tu cudere, tam condere. – Zrobilibyśmy potym dosyć, gdybyśmy provisionem internae et externae securitatis obmyślili: quoad internam, reassumuiąc Novellam Legem; quoad externam, assekuruiąc granice. – Na insze zaś materye y desideria Województw, żeby Seym Extraordynaryyny był naznaczony. – Jeżeli się radzić niepodoba, ad quos fines haec Diffidentia? chyba ad eos aby terrarum Domina była sub tributo?

= Jmćpan Podczaszy Czerski. – Spodziewałem się, że szczera JEgo Król. Mci applikacya do uspokojenia ad vota Nostra trudniących Obrady publiczne materyy, miała przynieść ułatwienie zachodzących kontradykcyy: aliści nulla laeta et prospera sed aspera obtingunt. ~ Czas, z którego Bracia rachunek dać powinniśmy, jak go in salutem patriae impendimus?, sam Nas przed Bracią arguet de peccato. – Niemamy się z czego rachować kiedy prawdy y prawa nieobserwujemy. – Niechcemy unitis consilijs radzić de Patria, sobie wszystko attribuendo; a po staremu teraz Zelus powinien bydź w Senacie co y w tey Izbie: bardziey Oyczyźnie niżeli Interessowi sprzyjać powinniśmy. – Kiedy concordia trahet Nas do obserwancyi prawa o Seymowaniu; bynaymniey y wątpić nietrzeba, że wszystkiego pro bono publico dokażemy. — „ —.

= Jmćpan Połubiński Poseł Słonimski simplici et patetico stylo wyraził: że na łączenie się z Izbą Senatorską niepozwala; oraz upraszał Jmćpana Marszałka aby żegnał; insuper o Kasztelaniją Wileńską y Wdztwo czynił prekustodycye.

= Jmćpan Rostkowski Stolnik Wiski: = Kiedy prawo y wolność periclitatur, milczeć się niegodzi. – Dwa Seymy niedoszłe, też miały propozycye co y teraz: a kiedy Rzeczpospolita niemogła na nie nic konkludować, powtórnie y teraz in ijsdem scopulis haerere musi. – Novellam Legem approbuiąc w Grodnie praecustodivimus, żeby wrócona była uzurpowana Kommenda: to kiedy non =

subseq.

subsecutam, a za cóż dawnemi Prawami stabilita Władza Hetmańska = niema bydź in suo vigore? – Obarczenie Tey Władzy musi łwibare Rzeczpta; Nieobawiamy się za szczęśliwego panowania JEgo Król. Mci ullum praejudicium albo discrimen, ale futura prospiciendo piątego zostawiemy Hetmana.– Day Boże JEgo Król. Mci długie panowanie: ale jako musi bydź suspicax libertatis amor, tak to uważać y praevidere należy, jeżeli możemy cierpieć y approbować tę Kommendę? – Z Naszych fortun płaciemy Woysku: a zatym interest in facie Rzeczypospolitey dopomnieć się jakich ma sług? – Satius niemieć Woyska ale własnemi piersiami za Oyczyznę zastawiać się, a niżeli mieć takie woysko któremu pro libertate fidere niemożna; hac iter est bellis Lechiam quoties fortuna lacessit. – Mamy tego ab experientia dowody, że w przeszłym zamieszaniu JmćPan Feltmarszałek apertam pokazał inimicitiam! potym się uczynił Plenipotentem do Traktatu na którym exkludował Hetmanow od Elekcyi: mogłyby inferre praejudicium Elekcyi te Regimenty które ma pod Kommendą.– A jeżeli jest Civis patriae . . . . . in casum fatorum, czegoby do skutku vi nieprzyprowadził, wziąwszy miarę z przeszłey na którey siła egit Elekcyi . . . . Alta sedent . . . y od swego . . . amicae vulnera dextrae. – A zatym, idąc in sensum JmćPana Podkomorzego Lit. deklaruję ani się z mieysca ruszyć ani na prolongacyą pozwolić. –.

= JmćPan Karwowski Podczaszy Wiski. Zatamować Obradom publicznym cursum miałbym Sam sposobow niemało, ale te wszystkie charitas Patriae oddala. – Recrudescunt widziemy diffidencye, które cała Rzeczpospolitę ad interitum były nachyliły.– Exemplum przeszłych Seymow niedoszłych niepowinno trahi in sequelam, ale errores corrigendi aby się prawu dosyć stało.– A jeżeli niemożemy na tym mieyscu salvare Rempublicam, pódźmyż na górę a tam unita vis będzie fortior.– Grodzieński Seym przez sześć Niedziel inclusive w Izbie Poselskiey agitował się: ostatniego dnia umówiwszy sposoby Ewakuacyi woysk Moskiewskich, stało się złączenie cum primis Ordinibus y konkluzya nastąpiła: teraz że niemasz z czym poyść na górę dolendum.– Inwitował Senat ad conjunctionem: że niejest auditus, żal się Boże! – Ja to mówię, że w Ręku WmmPanow Salus populi! –. –. –. –.

= JmćPan Starosta Lidzki prosił o głos: ale Jchmć Contradicentes krzyknęli: Nie masz Zgody na głosy. –. –.

= JmćPan Marszałek intulit: Zapatrując się super hunc tristem = casum

 = czasum, w którym nietylko radzić ale y mówić się niegodzi, szczerże ubolewać muszę super sortem Oyczyzny, że Nam radzącym de salute Jey dostaje się mieć radę w Ręku a nie w sercu; y nie wszystkim palpare, iż podług Seymowania figura nazywa się pax ubi non erat pax. - A zatym, kiedy Nas Obrady Nasze destituunt, potens est Dominus dać Nam desuper auxilium. - Że punkt kommendy ma bydź fatalis scopus... manifestuję się przed Bogiem y przed WWmciPanami że co miałem ex unanimi assensu Ich to wszystko fideliter y jako Mi się zda skutecznie wykonałem. - Niech będą in respondendo Oyczyźnie Ci, którzy eluserunt non concluserunt opus; a Pan Bóg pewnie będzie vindex hujus Matricidij. ~ " — . Stał się potym fremitus, y Contradicentes urgebant aby żegnał. - Na co Jmćpan Starosta Inturski rzekł interlocutorie: Jeżeli Ten Seym ma bydź rozeszły, to trzeba dosiedzieć zupełnych sześciu niedziel; jeżeli zaś zerwany, to niech wiemy kto go dziś rwie. ~ " —

= Jmćpan Marszałek zatym pytał się: na co jest Zgoda, czyli żegnać, czyli Sessyą do jutra limitować? — . Contradicentes urgebant aby żegnać: inni zaś wszyscy aby limitować Sessyą. Zaczym Jmćp. Marszałek solwował Sessyą ad cras. -

= Die Decima tertia Novembris. =

= Jmćpan Marszałek zasiadłszy zwyczaynie zaczął zagajać Sessyą. - Jmćpan Granowski y Jmćpan Zagwoyski obstiterunt, że niemoże bydź zagajona Sessya bo na Limitę wczorayszego dnia była kontradykcya y że niemasz tu Ichmciów Contradicentow. - Na co Jmćpan Marszałek, in spem reditus Ichmć Panow Kontradicentow zagaiwszy Sessyą limitował ją in crastinum z tą deklaracyą, że Mu jako Marszałkowi wolno y po zerwanym Seymie solwować Sessye in spem reditus tych którzyby go zerwali, a to do czasu prawem opisanego sześciu niedziel zupełnych ~ " — . ~ " — . ~ " — .

= Die Decima Quarta Novembris. =

= Jmćpan Marszałek zasiadszy in praesentia wszystkich Ichmć Panow Posłow y uspokoiwszy kontradykcyą, która była względem zagajenia Sessyi, uczynił relacyą świżey deklaracyi od JEgo Król. Mci y czytał punkt ratione Komendy, że Ją Jmćpan Koniuszy Litewski oddać deklarował do Rąk JEgo Królew. Mci, pretio et conditione szczęśliwego zakończenia Seymu Tego. ~ " - Po przeczytaniu tey deklaracyi Jmćpan Wyżycki Podkoniuszy Litewski rzekł interlocutorie niezabierając głosu „Nie JEgo Król. Mci ale Jmćp. Hetmanowi od którego wzięta jest

"jest ta Kommenda należy aby była oddana." ~ " – Ruszyli się zatym = wszyscy JchMće z mieysc swoich, y po długich pro et contra Koncertacyach jak znowu zasiedli; JmćPan Czacki interlocutorie upraszał JmćPana Marszałka, aby tu przyniósł do Jzby ten Ordynans który był dany JmćPanu Koniuszemu Litt: od JmćPana Krakowskiego H. W. K. na Komendę, tudzież Regulamen Woyska; a tak aby nie wprzód oddana była ta Kommenda, aż stanie oraz Reassumpcya in toto novellae legis, y na tym samym może się Seym zakończyć. – Materya zaś Ordynacyi y inne aby poszły w Recess do przyszłego Seymu. ~ " –

= Na co niektórzy JchMće pp. Posłowie conclamarunt Zgoda! Jnni non item. – = JmćP. Marszałek sic stantibus rebus solwował Sessyą do Poniedziałku. —

= Die Decima Quinta Novembris. =

= Niedziela. – zwyczaynym Nabożeństwem od JEgo Król. Mći odprawiona. —

= Die Decima Sexta Novembris. =

= JmćPan Marszałek zagajając Sessyą perswadował omni Zelo, aby przynay=mniey dzisieysza ostatnia Sessya usui publico konsekrowana była, w tey będąc nadziei, że in hoc Autumnali tempore reflorescentes Consiliorum nastąpić mogą fructus; obligował zatym aby Jzba Poselska kontentując się deklaracyą od JEgo Królew. Mći dnia onegdayszego przyniesioną w uspokojeniu materyi Kommendy, acceleret do powitania JEgo Królews. Mći y do poparcia ad effectum tey deklaracyi. ~ " — JmćPan Czacki Stolnik Wołyński odezwał się interlocutorie urgendo JmćPana Marszałka o rezolucyą na onegdayszą swoję Jllacyą. ~ " — JmćPan Marszałek reposuit: że lubo była wprawdzie dnia onegdayszego illacya Godnego Posła, aby z nowemi expostulacyami poszedł był do JEgo Królew. Mći, lecz że tylko interlocutorie et sine Activitate, dla tego niemógł się odważać donosić JEgo Król. Mći teyże Jllacyi: ile kiedy to tylko powinien donosić, co za uniwersalną zgodą całey Jzby active będzie miał zlecono. – Oświadczył się jednak z gotowością, że na dzień dzisieyszy promptissime gotów iść z tą expostulacyą do JEgo Królewskiey Mości jeżeli in plena Activitate będzie na to Zgoda! ~ " — Jedni zatym urgebant, aby poszedł JmćPan Marszałek do Króla Jmći; drudzy, aby cała Jzba poszła do powitania z JmćP. Marszałkiem, y tam się dopomniała skutecznego tey materyi uspokojenia; Jnni niepozwalając na to instabant, aby JmćPan Marszałek =

= żegnał

= żegnał, osobliwie JmćPan Kopec z tym się deklaruiąc że ani na powitanie Jego Królewskiey Mości ani na prolongacyą niepozwoli. ~ " ~ . ~

= Tak tedy in motu rzeczy trzymane były: czas się też spoźnił: a jak po Zachodzie słońca poczęło advesperascere, niemogąc dissonos Sensus pokombinować,

= JmćPan Marszałek pożegnał Izbę his formalibus: = I także niepomyślnie et tragica Metamorphosi, to pignus libertatis którem zgodnie y łaskawie ex voto universali JJmćPP.w piastować zaczął, na tymże mieyscu w ręku Moich in tristem viruit haec virga Cupressum! jakbym też ex infelici arbore surculum piastował też nie łaskawą inclementia fatorum Laskę? z którey, jako z bujnego Ozdob y Swobod Naszych szczepu dulcis bellaria pacis wyglądałem: aż oto teraz zbierać muszę acerbarum vindemiam calamitatum. — Na tenże Szkopuł przyyść miały niezrównane koszta y prace Nasze, niesprzacowane Majestatu Pańskiego staranie, przepragnione całego świata expektatywy, stęsknionych pozostałych w Domu Braci Naszych desideria, naostatek wszystkich meliorem exitum obiecuiące omina! I także fatali periodo ledwie zaczęty Seym kończemy? Magno dolori paria verba nastarczyć niemogę. — Apello futurorum saeculorum tristem memoriam, co też o Nas zgorszona niesforności Naszą sądzić będzie posteritas? Dicet posteritas Nos meruisse nihil. — Z Expressyą niepowściągnionego żalu przypominam Sobie owe żałośne słowa wielkiego niegdyś Statysty, /które Mu par dolor y niepomyślnych naówczas konsekwencyy prudens formido wycisnęła w Krakowie na Seymie Coronationis,:/ Przezacny Wieniawczyk Andrzey Leszczyński illa tempestate Minoris Regni Signaturae Minister widząc disturbatam Seymowego progressu molem z płaczem prawie in haec formalia zawołał:
„Jako Seymy albo rwać albo ladajako kończyć poczynamy, tak też wszelkie „nieszczęśliwości y Boskie niebłogosławieństwo na Nas się ściąga, et opprobrium facti sumus Vicinis Nostris! Libertatis być rozumiemy Seymowe opus psować; ale jeno chciecymy penitius konsyderować, co złego ztąd imminet Oyczyźnie? Communis enim to Salus w Seymowym traktowaniu zawisła: a kiedy przez rozerwanie tego communi bono non consulitur, to też in communi wszyscy albo ginąć albo cierpieć musiemy." ~ Póty są słowa adamante notanda Wielkiego niegdy Senatora. — Ale coż już Mnie po tey

ad meliora

ad meliora extymulacyi? quid juvat errores mersa jam puppe= fateri? daremna do Staropolskiey po szkodzie Mądrości appellacya! Ja te= raz to tylko w konsyderacyą biorę: aktykowano niegdyś in Nefastis tych I= miona w Przezornych Rzymskiey Rzeczypospolitey Statystow, quibus Consu= libus Roma perijt, za czyjey dyktatury miasto augmentu cokolwiek in= fausti odniosła Rzeczpospolita detrimenti. – Niewiemże in quos Codicillos zapisze posteritas Nomen Nostrum, gdy żałosną wspomni Sobie kiedyżkol= wiek reminiscencyą, iż na tym mieyscu non observatis gradibus et sollenni= tatibus Seymowania Naszego, insalutato Principe, inconsultis primis Ordi= nibus, za Tych Godnych Provinciarum Posłow, his Authoribus, his ruiny publi= czney Spectatoribus, rozerwaniem Seymu salutare opus in herba praefocatum. Na szanc y haniebny Stos fatalium eventuum wystawiona całey qua late pa= tet Oyczyzny fortuna. – Już jako widzę, /: na co Cor palpitat :/ długo szczęśli= wemu ale zażyć szczęścia swego nieumieiącemu Królestwu temu, ultima jam venit fatis urgentibus aetas. – Nie exageruję z takich zadatkow immi= nentium vim malorum jakie Nas czekają improspera w Oyczyźnie, jakie extra improperia od zaostrzonych na reputacyą Naszę postronnych języków. To już u Mnie omnem dolorem exsuperat, iż za szczerą Nayiaśnieyszego Jego Królews. Mci P. M. M. Majestatu in bonum Nostrum Cooperacyą, Naszą też acz lichą applikacyą, gotował Pan Bóg pomyślne szczęśliwości; Państwu Temu nieochybnie omnigenam prosperitatem destinabat: aż oto wraz z Seymem ruptum filum praedestinationis wszelkich Sukcessow Naszych: y jako są petne chociaż inter fratres zazdrości y emulacyi Swobod Naszych decora na oko pokazano; videt Orbis quam sumus orbati concordia omni. – Nie czas będzie ad sero sapiendum, gdy po takowych akcyach, /: jako pospolicie doznawamy :/ następująca luctuosa rerum Catastrophe nauczy Nas lepiey obserwować y oszczędzać czas dany ad deliberandum: po czasie doznamy, a nieday Boże na wszystkie potomne wieki: tunc sciemus quo ruimus, cum jam nihil proderit Nos scire ruinas. – Na co wszystko, prawdziwie Synowskim ku Tey Oyczyźnie ubolewając sercem, nulloque moerorem fine coronans, kończę= tą smutną życzliwey apprekacyi animadwersyą: day Boże, ut qui non vidimus Officiose Regem, non videamus patriam Ex-legem! kiedy Ten, którym się spodziewa

 – spodziewał ex Ministerio Tey Laski Moiey w wesołey komitywie pracire wszystkim Wmpanom ad Superins-Conclave do ucałowania Łaskawey y dobrotliwey Ręki Pańskiey, już dzisiay smutny Praecursor do własnych Domow odprowadzam Wmpanow, Dux moerore – Comes amore. – Żegnam tedy Wmpnów już prawie et Muneri Meo, Patriae, fatisque Superstes. – Żegnam te ściany Poselskie, a boday nie w ścianach ipsos lapides de pariete clamantes, na tak niedyskretny ku własney Oyczyźnie Swoiey proceder, na nienadgrodzone koszta, fatygi, y utraty zdrowia Naszego żaląc się, bo też ipsa dolor tantus saxa movere potest. – Zostawuię na tym mieyscu tanquam in Subsellio doloris pokorne ale oraz y załośne Vale! Utinam bene valeat patria Nostra, po takim, lubo prospere zaczętym ale nieszczęśliwie – nieskutecznie traktowany tandem pari infortunio zakończonym Seymowaniu Naszym. – Mówię tedy y powtórnie, ale już ostatnim na tym tu mieyscu do Wmpanow głosem: Utinam bene valeat Patria Nostra; utinam finis discorditer transactorum Comitiorum non sit in Patria Nostra initium omnium malorum. — " — · —.

– Koniec Seymu. –

Dziękowanie za Laskę Marszałkowską w Izbie Poselskiey przez JWo: Jmp: Maxymil. Ossolińskgo Podskarb. Nad. Kor. d. 7. 8bris 1722. –

Gdy tak należy ex natura accepti beneficij, abym dziś na tym mieyscu w jeden bezprzestanny głos y dźwięk dziękczynienia transformował się, ut quantus quantus sum vocem convertar in unam, niechciałbym zostać załośne Echo Łabędziego głosu jakom niedawno uczynił; ale z powinney obligacyi ku nieśmiertelney pamięci Predecessorowi Memu, niech Mi się godzi jeszcze powtórzyć novissima verba, któremi tak dwie lecie pro Munere Suo Poselską Izbę y niemal Tychże samych po większey części Wmpanow – ex millibus-Elektow żegnaiąc Cygnea voce, tak Swoią patetyczną Mowę lecz non sui desiderium konkludował. – Pamiętne Mi są te Jego prawie Heroici suspiria Cordis: =

„Dałby Mi to Pan Bóg abym oczu Moich niezawarł, póki na przyszłym Seymie „Wmpanow – Salutare Meum niepowitam in Activitate, których teraz żegnam „in passivitate" – póty są słowa Magni Oris już in pulvere tacentis. – Mnie to szczęście dziś lubo niezasłużonemu rezerwowali Boni-Superi, a śmiele mówić mogę Par Superis – Bonis – Wysoka Laska – Fawor – Dobroczynność nieporownana Wmpanow

Wmpanów konferowała, abym nietylko na Oczy moje oglądał Salutare Meum et Salutis publicae w Osobach Wmpanow, ale też abym ex munere Ministerij witał y wenerował Salutatorijs Officijs tot inextinctas Cynosuras Oyczystey wolności Wmpanow; a przy powitaniu, jako naypokorniey ze wszystkich sił wdzięczności y submissyi podziękował faventibus Astris Domowi Moiemu wszystkim Wmpanom; ktorzy z Swych Ziem - Powiatow - Woiewodztw tanquam Sidera primae magnitudinis na tym politycznym Oyczystey wolności zajaśnieliście firmamencie. — Dziękuję tedy jako nayuniżeniey Oyczystym Swiatłom ad lucem Consiliorum zgromadzonym, zeście raczyli o Patrij - Sidera - Magna Poli! sublimi radio Swey dobroczynności mnie atomum minorem tak wysoko podnieść - Łaskawie pociągnąć et in faciem Reipublicae exaltare. — Juźto tysiąckroć dzielnieysza moc Łaski Wmpanow a niżeli Summi Planetae potentia: bo ten swych promieni vi Sympathica tylko lekką mgłę od Ziemi podnosi kroplistey Rosy, ante-lucanum levissimum pondus wzgórę dźwiga pod Nieba wynosi; ale ta dzisieysza in hoc Electorali hemispherio dobroczynność Wmpanow Sole potentior ipso. - Oto już tenui pro rore Secures, miasto drobney nic wagi niemającey rosy - miasto powietrznych humorow drobiazgu, dźwignęliście grave ferrum asciarum starowieczne soeculis adesum Oyczystey mey, Starży metallum, z swey zgodney dobrotliwey promocyi, favorabili radio in unum sentire concertato, levastis in altum! A na coż? ut lapsu meliore ruam! —, Do pokornego wszystkim Wmpanom viritim podziękowania y wszelkich usług świadczenia perenniter. — Wyznawszy tedy podniesionym na cały świat Sarmacki głosem nieograniczone to Dobrodzieystwo Wmpanow, wyznawszy mówię nieumierającym sercem to co ze Mną dzisiay uczyniła Creatrix Gratia Wmpanow, wyznaję oraz com powinien y Tobie Wm Mći-Panie Pisarzu y Surrogatorze Wileński - Wielki Statysto W. X. Lit. - Judicij Sublime decus - Lux maxima legum, że z tak godney - chwalebney - wypracowaney Ręki Twojey Dyrektorskiey odbieram dziś tę Łaskę - to pignus honoris - Citharam libertatis - wolnych harmoniją głosow, na ktorey y teraz y zawsze wydać pragnę perennis Concentum gratitudinis. — Wyznaję naostatek y to, że odbieram to Marszałkowskie Insigne z Rąk Twoich tanquam stipendium meritorum Tuorum, y już je tak piastować zaczynam jako Wiekopomney ku Tobie Obligacyi Mojey - authorame-

228. — Authoramentum aeviternum — aram Dobroczynnosci ku Prześwietney Tey Izbie wszystkich WWmPanow; y już że tym szczęśliwiey dzwigać będę im więcey Łaskawych wspoł-Atlantow publicznego Dzieła niespracowanych Wspoł-Kollegow liczyć tu mogę WWmPanow. — Odbieraiąc naostatek w Ręce Moje Tę Dyrektorską Laskę, składam Głowę Moją in sinu gratioso WWmPanow, spe fultus amica że Mi ta przez cały Seym niezaboli, gdy ją wspierać będą salutaria Dictamina et Consilia WWmPanow, których naymnieysze nutus u Mnie exaequant jussa Deorum. — Już tedy Auspice — Deo z Tym Kosztownym Sztyrem Oyczysta Starża Moja multo saeculi limata usw puszczą się na głębią niezgruntowanych Obrad teraźnieyszych, maiąc jedynie przed Oczyma ten jeden aspekt Dobra publicznego — Respekt wolności — Praw — y Swobod Naszych — całość Boskiey Czci — y wiary Świętey naywspanialszy Progress. — Ztąd tedy zaczynam, na tym skończyć pragnę to magnae molis opus magno sudore parandum. — — — — —

Regestr Expedycyy w Żurnale Kancellaryi Wielkiey Koronney Polskiey.		
№.	— Roku 1722. —	Stronic.
1.	Lettre de Mr. le Grand Chancellier à Mgr. le Feltmarechal Fleming. —	1.
2.	D°. — Du Meme — à Ms le Comte de Manteuffel. —	1.
3.	List JmP. Kanclerza W. K. do Xcia Czartoryyskiego. — — —	2.
4.	D°. — Tegoż — do JP. Sieniawskiego H. W. K. — —	2.
5.	D°. — Tegoż — do Jchmciów Jabłonowskich. — —	3.
6.	Lettre de Mr. le Grand Chancellier à Mr. Reyna — — —	4.
7.	Litterae Principis Meżykof ad Supr.m Regni Cancellarium. — —	4.
8.	Responsum Supr. Regni Cancellarij Principi Meżykof. — — —	4.
9.	List Jmcp: Kanclerza W. K. do WWdy Ruskiego. — — —	5.
10.	List Xcia Dołhorukiego do JP. Kanclerza W. K. — — —	5.
11.	D°. — Cara Jmci do Tegoż. — — — —	6.
12.	Artykuł XV. Traktatu Neysztadzkiego międzÿ Carem y Koroną Szwedz —	7.
13.	Respons Kanclerza W. K. do Cara Jmci. — — —	7.
14.	D°. — Tegoż do Xcia Dołhorukiego. — — —	8.
15.	Reflexiones super Memoriale Resdntis Brandeburgensis — —	8.
16.	List Kanclerza W. K. do Jchmciów Jabłonowskich. — — —	10.
17.	D°. — Tegoż do P. Krakowskiego H. W. K. — — —	10.
18.	Litterae a Comite de Fleming ad Supr. Rni Cancellarium. — —	11.
19.	Rescriptum ad Consiliarios Supremos Curlandiae — — —	11.

20

52.

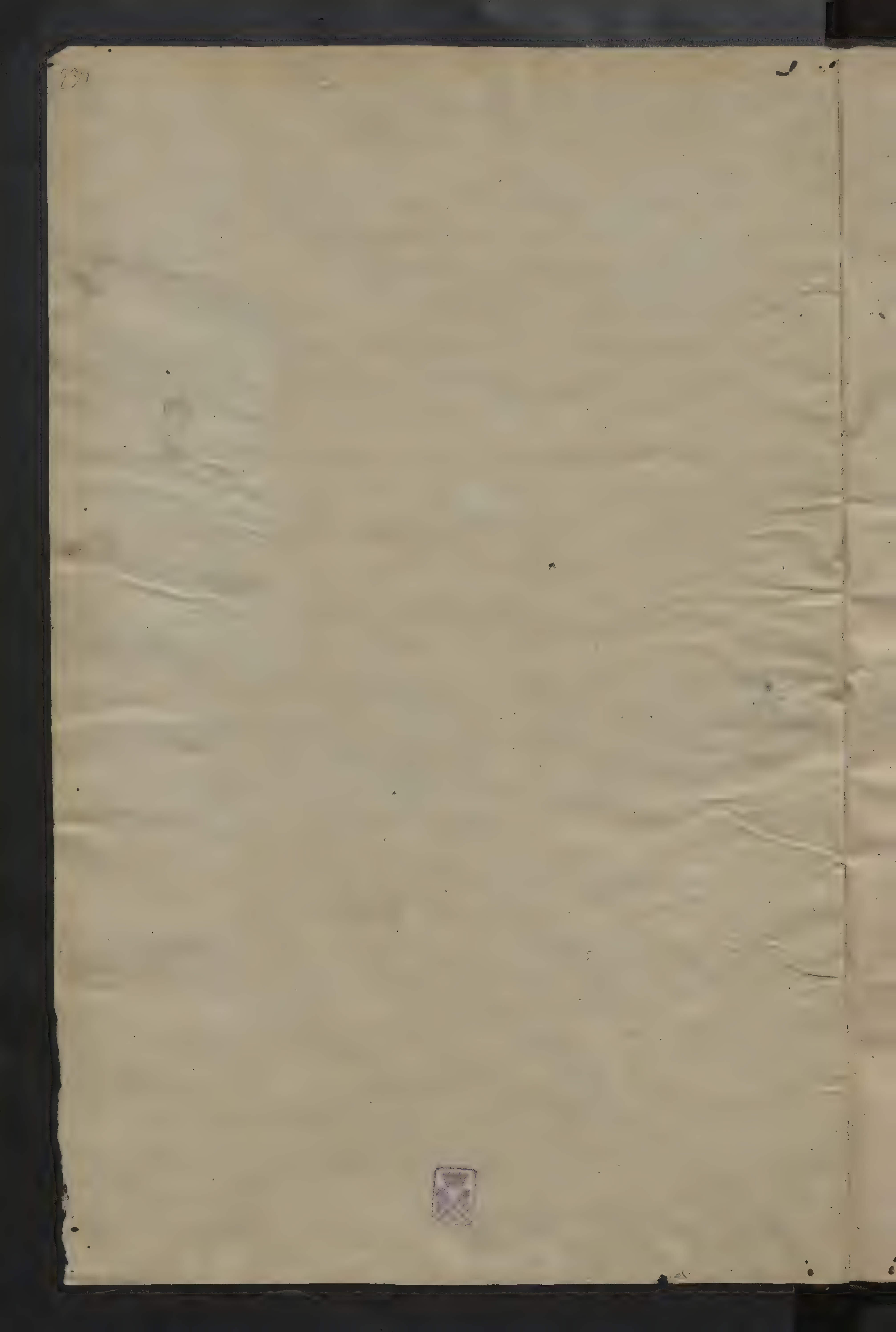
84:)

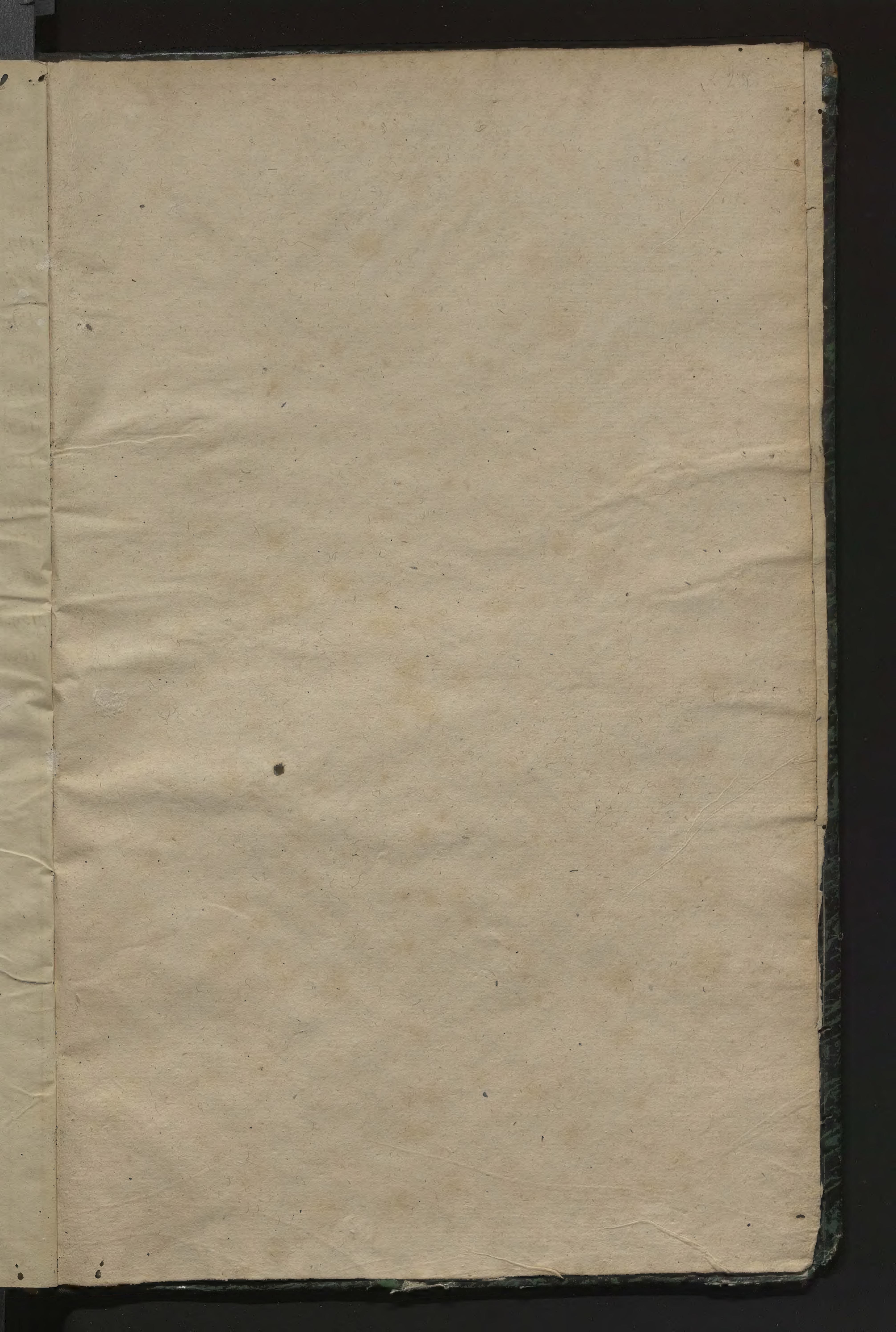
Nº	Roku 1722.	Stron.
115.	Respons na Instrukcyą Postom Gryb. koron. dana.	88.
116.	Memoryał Xcia Dołhorukgo Królowi Jmci.	89.
117.	Literae S. R. Mtis ad Srītmum Drūm.	90.
118.	Aliae Literae S. R. M. ad Eundem.	90.
119.	Tertiae Literae S. R. M. ad Eundem.	91.
120.	Senatus-Consilium Post-Comitiale.	91.
121.	Memoriale Regi a Dño Schverin Ablegato Brandeburgico porrectum.	98.
122.	Naznaczenie Rezydentow do Boku Króla Jmci	99.
123.	Conferentia Ministrorū Status cum Ablegato Brandeburgico.	100.
124.	Konferencya z Xciem Dołhorukim ad mentem Senatus-Consilij.	109.
125.	Informatio in negotio Juris-Patronatus Nuntio Apostolico.	113.
126.	Nominatio Rndmi Theo. Potocki Ep. Varm. ad Archi Ep. Gnesnensem	114.
127.	Ad Cardinalem Protectorem pro eadem Nominatione.	115.
128.	Literae S. R. M. ad Capitulum Gnesnense.	116.
129.	Dº Ejusdem ad Vrblem Nuntium Regium.	117.
130.	Nominatio Rndi Szembek ad Episcopat. Varmiensem.	117.
131.	Literae Regiae ad Cardinalem Prot. Rni	118.
132	Dº Dº ad Capitulum Varmiense.	118.
133.	Dº Dº ad Nuntium Regium.	119.
134.	Nominatio Alex. Fredro ad Episcopat. Praemisliensem.	119.
135.	Literae Reg. ad Protectorem Regni	120.
136.	Nominatio R. Felicis Kretkowski ad Episcop. Culmensem.	120.
137.	Literae Reg. ad Protectorem Regni favore Felicis Kretkowski	121.
138.	Dº Dº ad Capitulum Culmense.	121.
139.	Nominatio Rn. Jo. Szaniawski ad Epťum Chelmensem.	122.
140.	Dº Vblis Ozga ad Episcopatum Kijoviensem.	122.
141.	Literae Regiae ad Protectorem Rni favore Vrblis Ozga.	123.
142.	Nominatio Augustini Wessel ad Episcopatum Livoniae.	123.
143.	Literae Regiae ad Protectorem Regni	124.
144.	List P. Krakowskiego H. W. K. do Kanclerza W. Kor.	125.
145.	Respons.	125.

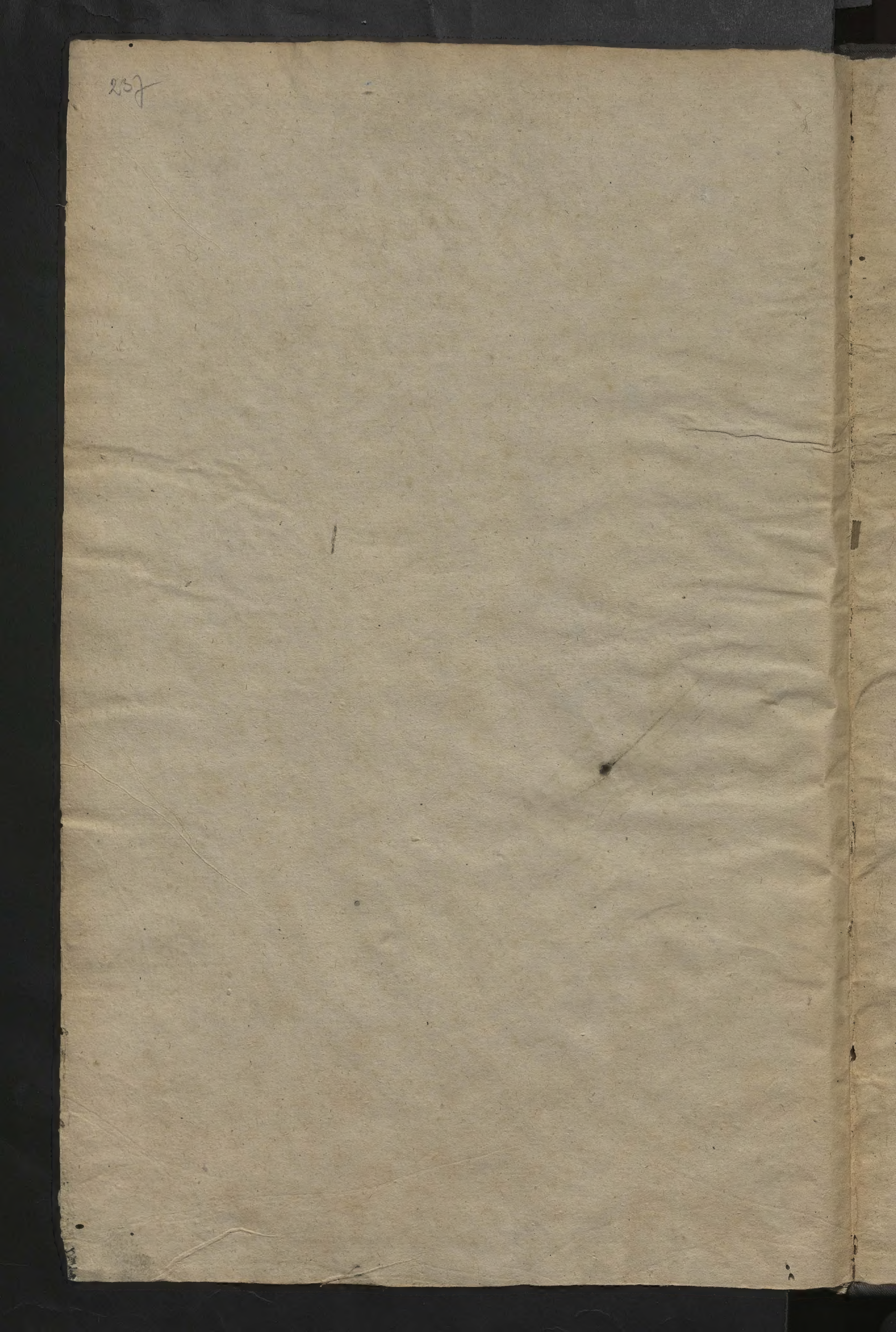
[illegible]

Въ сей рукописи перенумерованныхъ [illegible] двѣсти тридцать три страницы.

Секретарь Комитета [illegible]






237

